

“उत्कृष्ट वित्तीय सेवा सहितको सहकारी बैंक”

www.ncbl.coop

२० औं

वार्षिक प्रतिवेदन
आर्थिक वर्ष २०७९/०८०

National राष्ट्रिय सहकारी बैंक लिमिटेड
Co-operative Bank Limited (NCBL)

केन्द्रीय कार्यालय, पुल्चोक, ललितपुर

Scan Here

सल्लाहकार

श्री केशव बजाल

श्री दीपक प्रकाश बासकोटा

श्री कमल प्रसाद चौलागाईं

श्री लीलाजोगि पोखरेल

श्री राधा घले

श्री मिनराज कडेल

श्री धर्मदेव देवकोटा

प्र.डॉ. विश्वमुर प्याकुरेल

श्री केशव निरौला

सञ्चालक समिति

के.बी. उप्रेती
अध्यक्ष

प्रतिनिधि: जिल्ला सहकारी संघ लि., काठमाडौं

रमेश प्रसाद पोखरेल
पदेन सदस्य
निवर्तमान अध्यक्ष

रामबहादुर जि.सी.
सदस्य

प्रतिनिधि: आदर्श सञ्चार सहकारी
संस्था लि., बाजुलुङ

रामहरि बजगाईं
सदस्य

प्रतिनिधि: ललितपुर जिल्ला बचत तथा
ऋण सहकारी संघ लि., ललितपुर

अमृता सुब्बा
सदस्य

प्रतिनिधि: महिला बचत तथा ऋण सहकारी
संस्था लि., सुनसरी

पार्वती थापा मगर
सदस्य

प्रतिनिधि: नमो स्तुति बहुउद्देश्यीय सहकारी
संस्था लि., काठमाडौं

केदार मानन्धर
सदस्य

प्रतिनिधि: शितापाइला बहुउद्देश्यीय सहकारी
संस्था लि., काठमाडौं

महेन्द्र कुमार गिरी
सदस्य

प्रतिनिधि: सहारा नेपाल बचत तथा ऋण
सहकारी संस्था लि., कापा

स्व. माधवलाल देवकोटा
सदस्य

प्रतिनिधि: तिलोतना बहुउद्देश्यीय
सहकारी संस्था लि., रुपन्देही

विश्वनाथ मण्डल
सदस्य

प्रतिनिधि: जनज्योति कृषि सहकारी
संस्था लि., सप्तरी

शिवा थापा
सदस्य

प्रतिनिधि: पशुपति महिला बचत तथा ऋण
सहकारी संस्था लि., कैलाली

विजया धिताल
सदस्य

प्रतिनिधि: खुलिटी बचत तथा ऋण
सहकारी संस्था लि., बाँके

तारा गुरुड
सदस्य

प्रतिनिधि: बस्नान बहुउद्देश्यीय सहकारी
संस्था लि., धादिङ

मनोजकुमार थापा मगर
सदस्य

प्रतिनिधि: तपाईं हाम्रो बहुउद्देश्यीय सहकारी
संस्था लि., काठमाडौं

काली बहादुर महतरा
सदस्य

प्रतिनिधि: हिनचुली कृषि सहकारी
संस्था लि., कालीकोट

धुरराज विष्ट
सदस्य

प्रतिनिधि: रिद्धिसिद्धि बचत तथा ऋण
सहकारी संस्था लि., मकपुर

लेखा सुपरिवेक्षण समिति

लक्ष्मी प्रसाद उप्रेती
संयोजक

प्रतिनिधि: नेपाल बहुउद्देश्यीय
सहकारी संस्था लि., कापा

चन्द्रकुमारी पराजुली
सदस्य

प्रतिनिधि: श्री अमरसिंह कृषि
सहकारी लि., कास्की

केशवप्रसाद सापकोटा
सदस्य

प्रतिनिधि: विक्रु बचत तथा ऋण
सहकारी संस्था लि., नवलपुर

सहकारी संघ/संस्थाहरूको प्रवर्द्धन विकास एवम् बैकिङ्ग कारोबारका लागि सहकारी क्षेत्रको एक मात्र बैंक

National/ राष्ट्रिय सहकारी बैंक लिमिटेड Co-operative Bank Limited (NCBL)

केन्द्रीय कार्यालय पुल्चोक, ललितपुर, नेपाल

(नेपाल राष्ट्र बैंकबाट सीमित बैकिङ्ग कारोबार गर्न स्वीकृति प्राप्त संस्था)

च.नं : ८१/०८०/०८१

श्रीमान् अध्यक्षज्यू,

..... सहकारी संघ/संस्था लिमिटेड

..... नेपाल ।

मिति : २०८०/०७/२१

विषय : साधारणसभामा सहभागी हुनेबारे ।

मिति २०८० कार्तिक १७ गते बसेको यस बैंकको सञ्चालक समितिको बैठकको निर्णयानुसार २०औं वार्षिक साधारणसभा तपसिलमा उल्लिखित कार्यसूचीबमोजिम छलफल गरी निर्णय गर्नका लागि सहकारी संस्थाको साधारणसभासम्बन्धी कार्यव्यवस्था निर्देशिका २०७६ (संशोधनसहित) र बैंकको विनियम २०५९ (संशोधनसहित)बमोजिम एकाइ .....अन्तर्गत ..... प्रदेशका सम्पूर्ण सदस्य सहकारी संघ/संस्थाहरूको बैठक, निम्नबमोजिमको मिति, समय र स्थानमा हुने भएको हुँदा त्यस संघ/संस्थाको प्रतिनिधि महानुभावहरूलाई साधारणसभाको बैठकमा भाग लिनका लागि हार्दिक अनुरोध गर्दछु ।

साधारणसभाका कार्यसूचीहरू

१. सञ्चालक समितिको प्रतिवेदन सम्बन्धमा,
२. लेखा सुपरिवेक्षण समितिको प्रतिवेदन सम्बन्धमा,
३. आ.व. २०७९/०८० को लेखा परीक्षण प्रतिवेदन सम्बन्धमा,
४. आ.व. २०८०/०८१ को प्रस्तावित बजेट तथा कार्यक्रम सम्बन्धमा,
५. अन्य कोषको रकम जगेडा कोषमा स्थानान्तरण गर्ने सम्बन्धमा,
६. आ.व. २०८०/०८१ का लागि लेखा परिक्षकको नियुक्ति तथा निजको पारिश्रमिक निर्धारण गर्ने सम्बन्धमा,
७. विनियम संशोधन सम्बन्धमा,
८. कार्यविधिहरू थप तथा संशोधन सम्बन्धमा,
९. बैंकको केन्द्रीय कार्यालयको स्थानान्तरण सम्बन्धमा,
१०. कार्यसूचीमा थप भएका प्रस्ताव सम्बन्धमा,
११. नियमनकारी निकायको निर्देशनको जानकारी सम्बन्धमा,
१२. संस्थागत प्रतिनिधिको जानकारी सम्बन्धमा,
१३. साधारणसभाको एकाइ बैठकको निर्णय पुस्तिकामा प्रमाणित गर्ने प्रतिनिधि तथा साधारणसभा (केन्द्र)को निर्णय प्रमाणित गर्न पठाउनुपर्ने एकाइ प्रतिनिधिहरूको चयन गर्ने सम्बन्धमा,

कार्यक्रम:

बैठक मिति	एकाइ	बैठक समय	बैठक स्थान	एकाइ बैठकको निर्णय प्रमाणित गर्न आवश्यक प्रतिनिधि सङ्ख्या	साधारणसभाको एकाइ बैठकका प्रतिनिधिहरूको (केन्द्रीय सभा) निर्णय प्रमाणित गर्न चयन हुने प्रतिनिधि सङ्ख्या
२०८०/०८/३०	१	बिहान ११:०० बजे	अतिथि सदन, विराटनगर, मोरङ	१७	७
२०८०/०८/३०	२	बिहान ११:०० बजे	जनकपुरधाम उद्योग वाणिज्य संघ, जनकपुर, धनुषा	१७	६
२०८०/०८/३०	३	बिहान ११:०० बजे	स्काई दरबार बैंकेट प्रा.लि, सिंहदरबार काठमाडौं	१७	१९
२०८०/०८/३०	४	बिहान ११:०० बजे	पोखरा सभा गृह, पोखरा, कास्की	१७	५
२०८०/०८/३०	५	बिहान ११:०० बजे	द दरबार लन प्रा लि, तिलोत्तमा-३ शान्तिचोक रूपन्देही	१७	५
२०८०/०८/३०	६	बिहान ११:०० बजे	जिल्ला समन्वय समितिको सभाहल वीरेन्द्रनगर, सुर्खेत	१७	३
२०८०/०८/३०	७	बिहान ११:०० बजे	रिडिसिद्धी पार्टी प्यालेस, रातोपुल धनगढी, कैलाली	१७	३

साधारणसभाको एकाइ बैठकका प्रतिनिधिहरूको निर्णय प्रमाणित गर्ने सभा (केन्द्रीय) २०८० पौष ६ गते शुक्रबार बिहान ११:०० बजे, काठमाडौं ।

साधारणसभासम्बन्धी अन्य जानकारीहरू :

१. साधारणसभा एकाइस्तरमा भौतिक रूपमा सञ्चालन हुनेछ । बैठकमा कार्यसूचीमा रहेका प्रतिवेदन एकाइ ३ मा भौतिक र अन्य एकाइमा भर्चुअल माध्यमबाट पेश हुनेछ । सम्पूर्ण एकाइहरूमा प्रस्तुत भएको समान कार्यसूचीमा भौतिक रूपमा उपस्थित उक्त एकाइका प्रतिनिधिहरूले छलफल गरी निर्णय गर्नुपर्नेछ ।
२. साधारणसभामा भाग लिन आउने प्रतिनिधिहरूले आ-आफ्नो संघ/संस्थाबाट प्रतिनिधि मनोनयन भएको आधिकारिक पत्रका साथै नेपाल सरकारद्वारा जारी गरेको फोटोसहितको आफ्नो परिचयपत्र साथमा लिएर साधारणसभामा उपस्थित हुनुपर्नेछ । हरेक संघ/संस्थाले एक जना मात्र आधिकारिक प्रतिनिधि मनोनयन गरी पठाउनु पर्नेछ ।
३. साधारणसभामा भाग लिन आउने प्रतिनिधिहरूको आवास तथा यातायात खर्च सम्बन्धित संघ/संस्था आफैले व्यवस्था गर्नुपर्नेछ ।
४. थप जानकारीका लागि बैंकको टोल फ्री नम्बर १६६००१०२९९९, वेबसाइट (www.ncbl.coop), आधिकारिक सामाजिक सञ्जाल, केन्द्रीय कार्यालय पुल्चोक तथा बैंकका शाखा कार्यालयहरूमा सम्पर्क गर्नुहुन अनुरोध छ ।

बद्रीकुमार गुरागाई
प्रमुख कार्यकारी अधिकृत

scan me

‘हाम्रो लक्ष्य: सम्पूर्ण सहकारीको दिगो भविष्य’

केन्द्रीय कार्यालय, पुल्चोक, ललितपुर ☎ ०१-५१८०१८२ ✉ ncbl@ncbl.coop 🌐 www.ncbl.coop

राष्ट्रिय सहकारी बैंक लि. को १० वर्षे रणनीतिक योजना आ.व. २०७५/०८० देखि आ.व. २०८८/०८९ सम्म

परिकल्पना

उत्कृष्ट वित्तीय
सेवासहितको
सहकारी बैंक

- ◆ सदस्यहरूको दिगो विकासका लागि नवीनतम प्रविधिसहित प्रतिस्पर्धी एवम् गुणस्तरीय वित्तीय सेवा प्रवाह गर्ने,
- ◆ नेतृत्व एवम् व्यावसायिक जनशक्ति विकास र परिचालन गरी जिम्मेवार व्यवसाय सञ्चालनमार्फत बैंक र सदस्यहरूमा संस्थागत सुशासन कायम गर्ने/गराउने,
- ◆ सहकारी क्षेत्रको व्यावसायिकता विकासका लागि सम्बन्धित सरोकारवाला-हरूसँगको समन्वयमा निरन्तर बहस पैरवी गर्ने ।

रणनीतिक स्तम्भहरू

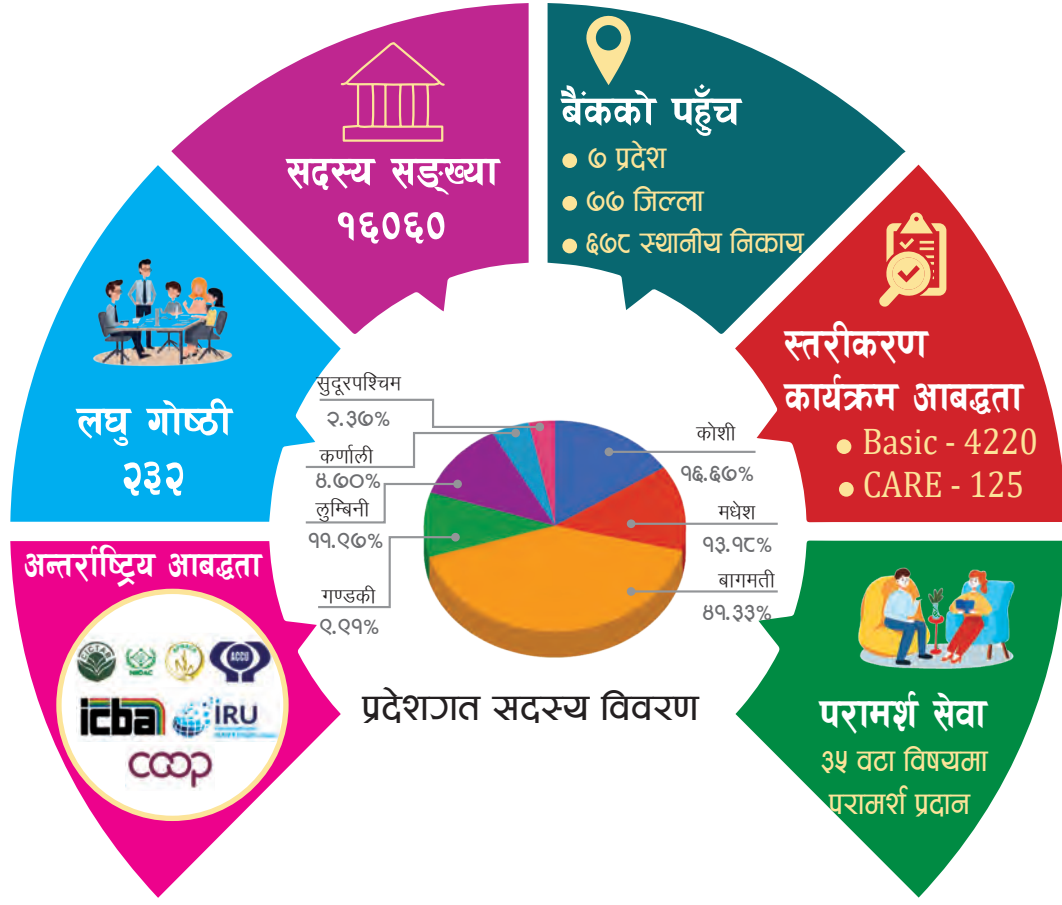
- ◆ सदस्य सेवा तथा पैरवी
- ◆ गुणस्तरीय वित्तीय सेवा
- ◆ संस्थागत विकास तथा सुशासन
- ◆ नवीनतम् सूचना प्रविधि तथा प्राविधिक सेवा

National/ राष्ट्रिय सहकारी बैंक लिमिटेड
Co-operative Bank Limited (NCBL)

केन्द्रीय कार्यालय पुल्चोक, ललितपुर, नेपाल

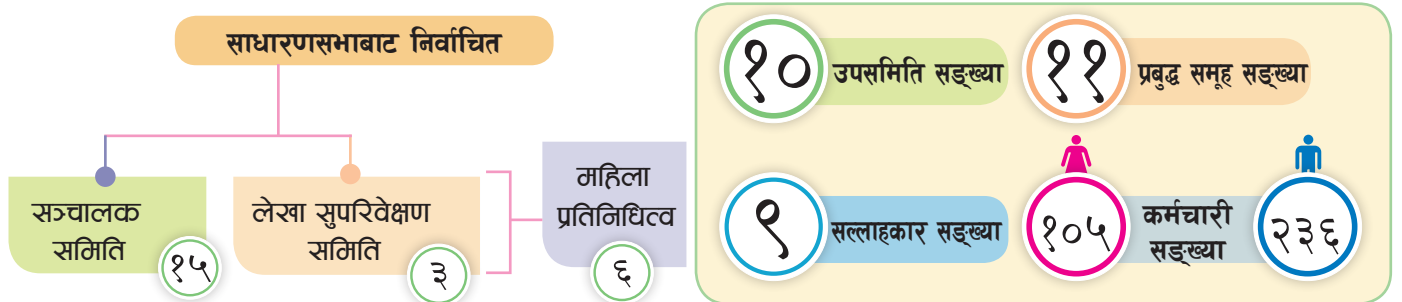
सदस्य सेवा तथा पैरवी

नवीनतम् सूचना प्रविधि तथा प्राविधिक सेवा

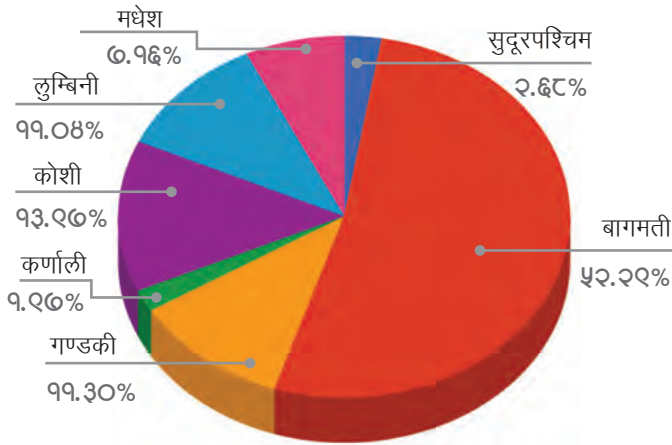

संस्थागत विकास तथा सुशासन

गुणस्तरीय वित्तीय सेवा

निक्षेपमा प्रदेशगत योगदान

निक्षेप

५८.२४ अर्ब

कर्जा

३२.८८ अर्ब

आम्दानी

५.४८ अर्ब

खर्च

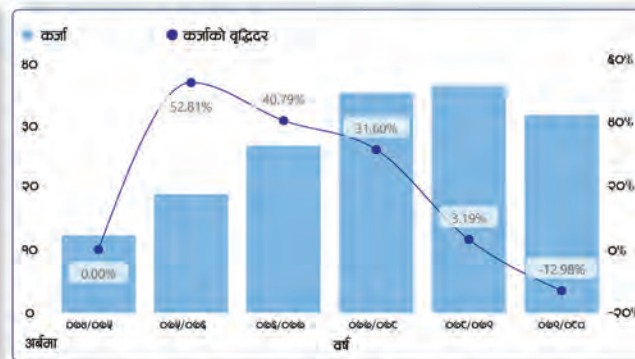
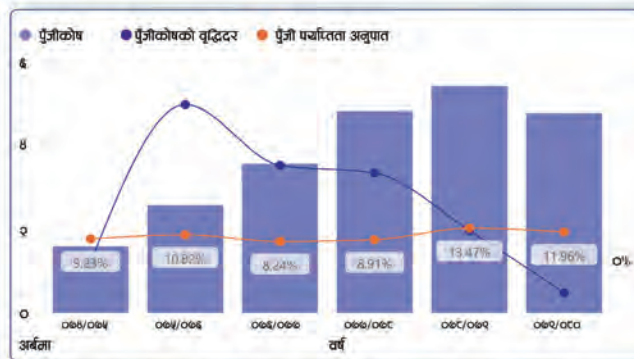
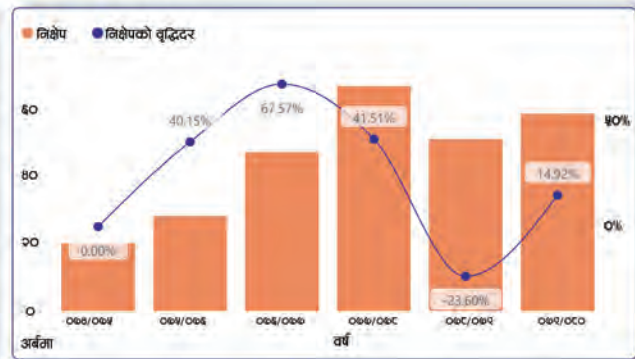
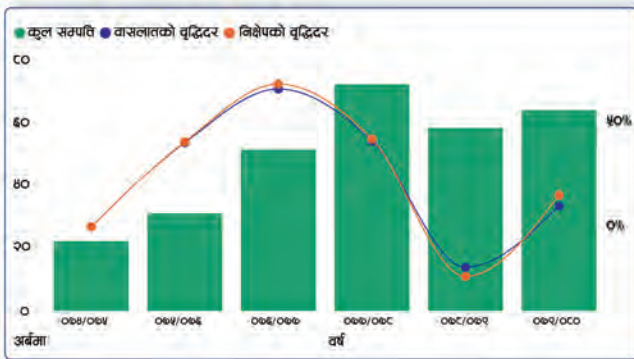
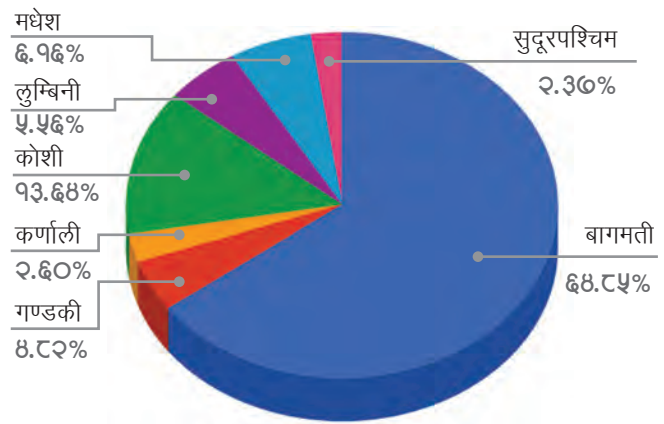
५.२४ अर्ब

कर अधिको नाफा

२३.७८ करोड

कर्जामा प्रदेशगत योगदान

विषय-सूची

क्र.सं.	विषय	पेज नं.
१.	सञ्चालक समितिकोतर्फबाट अध्यक्षद्वारा प्रस्तुत आ.व. २०७९/०८० को वार्षिक प्रगति प्रतिवेदन तथा आ.व. २०८०/०८१ को प्रस्तावित बजेट तथा कार्यक्रम	२
२.	लेखा सुपरिवेक्षण समितिकोतर्फबाट संयोजकद्वारा प्रस्तुत आ.व. २०७९/०८० को प्रतिवेदन	२७
३.	आ.व. २०७९/०८० को लेखापरीक्षण प्रतिवेदन	३६
४.	प्रदेश एवम् शाखा कार्यालयहरूको विवरण	१०७
५.	टिपोट	१११
६.	फोटोहरू	११३

सञ्चालक समितिकोतर्फबाट अध्यक्षद्वारा प्रस्तुत आ.व. २०७९/०८० को वार्षिक प्रगति प्रतिवेदन तथा आ.व. २०८०/०८१ को प्रस्तावित बजेट तथा कार्यक्रम

राष्ट्रिय सहकारी बैंक लिमिटेडको गरिमामय २०औं वार्षिक साधारणसभाको एकाइमा आतिथ्यता गर्नुहुने प्रमुख अतिथिज्यू, विशिष्ट अतिथिज्यूहरू, अतिथिज्यूहरू, नियमनकारी निकायका प्रतिनिधिज्यूहरू, स्थानीय तहका प्रतिनिधिज्यूहरू, बैंकको सदस्य सहकारी संघ/संस्थाबाट पाल्नुभएका प्रतिनिधि एवम् पर्यवेक्षकज्यूहरू, बैंकको लेखापरीक्षकज्यू, सल्लाहकार, विद्वत् समूह सदस्यज्यूहरू, एवम् कानुनी सल्लाहकारज्यू र विभिन्न सञ्चारगृहहरूबाट पाल्नुभएका सञ्चारकर्मीज्यूहरू तथा उपस्थित सम्पूर्ण महानुभावहरूमा सञ्चालक समितिकोतर्फबाट हार्दिक स्वागत गर्दै न्यानो सहकारी अभिवादन व्यक्त गर्दछु ।

सर्वप्रथम हामीलाई यस बैंकको गत साधारणसभाबाट सञ्चालक समितिमा निर्वाचित गरी आगामी ४ वर्षसम्म नेतृत्व गर्ने अवसर दिनुभएकोमा यहाँहरूलाई धन्यवाद ज्ञापन गर्दछौं । अब म यस गरिमामय साधारणसभामा समग्र देशको अर्थतन्त्र, सहकारी अभियानको अवस्थाबारे टिप्पणी तथा बैंकले आ.व. २०७९/०८० मा हासिल गरेका उपलब्धिहरू, वार्षिक लक्ष्य तथा कार्यक्रम कार्यान्वयनको अवस्था साथै आ.व. २०८०/०८१ को वार्षिक लक्ष्य तथा कार्यक्रमहरू र अनुमानित बजेटसमेत यहाँहरूसमक्ष प्रस्तुत गर्ने अनुमति चाहन्छु ।

क) समग्र अर्थतन्त्रको समीक्षा

नेपालको समग्र अर्थतन्त्रका अधिल्ला तीन आर्थिक वर्षका सूचकको अध्ययन गर्दा अर्थतन्त्रमा सङ्कुचन देखिएको छ । राष्ट्रिय तथ्याङ्क कार्यालयले आर्थिक वर्ष २०७९/०८० मा आर्थिक वृद्धि आधारभूत मूल्यमा २.१६ प्रतिशत र उत्पादकको मूल्यमा १.८६ प्रतिशत रहने अनुमान गरेको छ । यस अवधिमा म्यानुफ्याक्चरिङ, निर्माण, व्यापारलगायत क्षेत्रको वृद्धिदर ऋणात्मक हुनुका साथै अन्य क्षेत्रको वृद्धिदरमा पनि कमी आएकोले समग्र अर्थतन्त्रको वृद्धिदर उपभोक्ता मूल्यमा १.८६ प्रतिशतमा सीमित हुने कार्यालयको प्रक्षेपण छ । आर्थिक वर्ष ०७९/८० मा सरकारले ८ प्रतिशतको आर्थिक वृद्धिदरको लक्ष्य तय गरेको थियो । गत आर्थिक वर्ष उच्च शोधनान्तर घाटाले आन्तरिक तरलता प्रशोचन गरेको र पुँजीगत खर्च लक्ष्यअनुसार नभएका कारण समग्र आन्तरिक मागमा कमी आई निर्माण, खानी तथा उत्खनन, उत्पादनमूलक र थोक तथा खुद्रा व्यापार क्षेत्रहरू बढी प्रभावित भएकाले यी क्षेत्रहरूको वृद्धिदर ऋणात्मक रहने अनुमान छ । यस्तै, थोक तथा खुद्रा व्यापार क्षेत्र, सामाजिक कार्य, यातायात, शिक्षा र मानव स्वास्थ्य क्षेत्र पनि निकै प्रभावित भएको छ । अर्थतन्त्रको संरचनामा कृषि क्षेत्रको योगदान क्रमशः घट्दै गएको र सेवा क्षेत्रको बढ्दै गएको देखिन्छ भने उद्योग क्षेत्रको योगदान करिब स्थिर छ ।

यस्तै, राष्ट्रिय तथ्याङ्क कार्यालयले गत वैशाखमा सार्वजनिक गरेको आर्थिक वर्ष २०७९/०८० को दोस्रो त्रैमासको कुल गार्हस्थ्य उत्पादन (जिडिपी)को प्रतिवेदनले पनि गत आर्थिक वर्षको पछिल्लो तीन त्रैमासमा लगातार मुलुकको आर्थिक वृद्धिदर ऋणात्मक रहेको देखाएको छ । मुलुकको विदेशी मुद्रा सञ्चिति, शोधनान्तर, रेमिट्यान्स आप्रवाहलगायत बाह्य सूचक सबल रहे पनि समग्र अर्थतन्त्रको विस्तार ऋणात्मक भएको प्रतिवेदनले औल्याएको हो । सामान्यतया दुई त्रैमासमा लगातार आर्थिक वृद्धिदर ऋणात्मक भएको अवस्थालाई मन्दी भनेर चिनिन्छ । उल्लिखित तथ्याङ्क र हालसम्म सुधारको अवस्था हेर्दा नेपाली अर्थतन्त्र अझै मन्दीमा रहेको र चालू वर्षमा समेत आन्तरिक अर्थतन्त्रमा दबाव कायमै रहने देखिन्छ ।

अन्तर्राष्ट्रिय बजारमा पेट्रोलियम पदार्थको मूल्यमा भएको वृद्धि, विश्व आपूर्ति शृङ्खलामा देखिएको अवरोध, खाद्य तथा कच्चा पदार्थलगायत वस्तुको मूल्यमा भएको वृद्धिको असर समग्र मूल्यस्तरमा परेकाले चालू आर्थिक वर्षको वार्षिक विन्दुगत उपभोक्ता मुद्रास्फीतिमा दबाव सिर्जना भएको छ । बाह्य क्षेत्रमा सन्तुलन कायम गर्ने उद्देश्यले वस्तु पैठारीलाई नियन्त्रण गर्न २०७९ वैशाखदेखि पुससम्म अवलम्बन गरिएको नीतिको प्रभावस्वरूप वस्तु पैठारीमा उच्च सङ्कुचन आएको देखिन्छ ।

यस्तै, मूल्यवृद्धिलाई अपेक्षित सीमाभित्र राखी मूल्य स्थिरता, वित्तीय स्थायित्व तथा बाह्य क्षेत्र स्थिरता कायम राख्न केन्द्रीय बैंकले पछिल्ला समष्टिगत आर्थिक सूचकहरूलाई आधार मानी २०७९/८० को मौद्रिक नीति कार्यान्वयनमा ल्याएको अवस्थामा केही सकारात्मक प्रभाव देखिएको थियो । विप्रेषण आप्रवाहमा सुधार तथा व्यापार घाटा कम हुन गई लामो समयदेखि घाटामा

रहेको शोधनान्तर बचतमा सकारात्मक वृद्धि हुन गई विदेशी विनिमय सञ्चितीमा समेत सुधार देखिएको छ ।

आ.व. २०७९/०८० मा बैंक तथा वित्तीय संस्थाबाट निजी क्षेत्रमा प्रवाहित कर्जा ३.८ प्रतिशतले बढेको छ । अघिल्लो वर्ष यस्तो कर्जा १३.१ प्रतिशतले बढेको थियो । नेपालको आर्थिक वृद्धिदरको संरचना हेर्दा पछिल्लो एक दशकमा औसत ४.५ प्रतिशतको हाराहारीमा रहेको देखिन्छ भने सोही अवधिमा मुद्रास्फीति औसत ७.०८ रहेको छ । निजी क्षेत्रमा प्रवाह भएको कर्जाको औसत दर २० प्रतिशत रहेको छ । अर्थशास्त्रको सिद्धान्तअनुसार सामान्यतया कुनै पनि देशका कर्जा प्रवाहदर आर्थिक वृद्धिदर र मुद्रास्फीति औसत बराबर कायम हुनुपर्ने हुन्छ । नेपालको हकमा यो सिद्धान्तविपरीत निजी क्षेत्रमा अधिक कर्जा प्रवाह भएको देखिन्छ । यसरी प्रवाह भएको कर्जा अनुत्पादक क्षेत्र विशेष गरी घरजग्गा तथा पुँजीबजारमा गएको पाइएको छ । अधिक प्रवाह भएको कर्जा समायोजन (Consolidation) का लागि अर्थतन्त्रले केही अवधिमा अवरोहको सामना गनुपर्ने भएको हुँदा नेपालको विद्यमान वित्तीय सङ्कट कर्जाको अधिक प्रवाहको उपज हो भन्ने महसुस हामीले गरेका छौं । पुँजीबजारमा प्रवाह भएको कर्जा लगानीकर्ता स्वयमले घाटा व्यहोरेर समायोजन गरेका छन् भने घरजग्गा क्षेत्रको लगानी समायोजन नभई स्थिर रहेको देखिएको छ ।

आ.व.२०७९/०८० को सुस्वातमा बैंकको लगानीयोग्य स्रोतमा दबाव देखिए पनि अन्त्यमा आइपुग्दा उल्लेख्य सुधार भएको देखिन्छ । यद्यपि, ऋणी ग्राहकको कर्जा भुक्तान क्षमतामा ह्रास आउँदा कर्जा असुलीमा अत्यधिक चाप देखिन गई खराब कर्जासमेत बढेर गएको छ । नेपाल राष्ट्र बैंकबाट प्रकाशित तथ्याङ्कअनुसार क, ख र ग वर्गका बैंक तथा वित्तीय संस्थाबाट कर्जा उपयोग गर्ने ऋणी सङ्ख्या १८ लाख ३३ हजार रहेको देखिन्छ । यो सङ्ख्या नेपालको जनसङ्ख्याको ६ प्रतिशत हाराहारी मात्र हुन आउँछ । यसरी हेर्दा ग्रामीण तथा सीमान्तकृत क्षेत्रमा रहेका बासिन्दाका लागि कर्जाको पहुँचमा आउने माध्यम सहकारी संस्था एवम् लघुवित्त रहेको अनुमान गर्न सकिन्छ । यस अवधिमा बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूको निक्षेप भने १२.३ प्रतिशतले बढेको छ ।

वित्तीय पहुँचतर्फ २०८० असारमा बैंक तथा वित्तीय संस्थाको सङ्ख्या ११२, शाखा कार्यालय ११५८९, प्रतिशाखा जनसङ्ख्या २५१७ कायम रहेको देखिन्छ । यसरी अर्थतन्त्रको मुलधारमा रहेका बैंक तथा वित्तीय संस्थाको पहुँच स्थानीय स्तरसम्म कायम भएको, प्रविधिमा आधारित वित्तीय सेवाको प्रवाहमा बैंकहरूले व्यापक जोड दिएको हुँदा सहकारी क्षेत्रले पराम्परागत सहकारी अभ्यासबाट माथि उठेर नवीनतम तवरले सेवा प्रवाहलाई जोड दिन आवश्यक रहेको महसुस हामीले गरेका छौं ।

आ.व. २०७९/०८० मा पुँजीबजार पनि खासै उत्साहप्रद रहेन । कोभिडको समयमा वित्तीय क्षेत्रमा अधिक तरलता र लगानीका स्रोत नहुँदा लगानीकर्ताको आकर्षण देखिएको पुँजीबजारमा पछिल्लो समयमा नेपाल राष्ट्र बैंकको नीतिगत नियन्त्रण तथा लगानी स्रोतको लागत बढी हुँदा स्थिर देखिएको छ । यस आ.व.मा उद्योग तथा कृषि क्षेत्रमा समेत स्रोतको लागत दबावमा रह्यो ।

घरजग्गा क्षेत्रमा मन्दीको प्रभावले अर्थतन्त्रको सुस्ततामा थप दबाव सिर्जना गर्न पुग्यो । रियल इस्टेट क्षेत्रको कर्जामा केन्द्रीय बैंकको नियन्त्रण, सहकारी तथा अनौपचारिक क्षेत्रबाट घरजग्गाको क्षेत्रमा लगानी नहुनु, बैंकको ब्याजदरमा वृद्धि हुनु, जग्गाको किताकाट समयमा नखुल्लुलगायतका कारणले गर्दा रियल इस्टेट सेक्टरमा मन्दीको प्रभाव देखिन पुग्यो । घरजग्गा क्षेत्रमा मन्दी आउनु बैकिङ् क्षेत्रका लागि समेत ठूलो चुनौतीको रूपमा देखिएको छ । बैंक तथा वित्तीय संस्थाले घरजग्गामा आधारित अचल धितोमा अत्यधिक कर्जा लगानी गरेको हुँदा घरजग्गा क्षेत्रको मन्दीले बैंक तथा वित्तीय संस्थामा समेत समस्या सिर्जना गर्ने देखिन्छ ।

ख) सहकारी क्षेत्रको समीक्षा

विश्व अर्थतन्त्रको एउटा महत्वपूर्ण हिस्सा बनेको सहकारीमा विश्वभरमा १ अर्ब २० करोड मानिसहरू आबद्ध रहेको तथ्याङ्क अन्तर्राष्ट्रिय सहकारी महासंघले प्रकाशन गरेको छ । गत वर्ष विश्वका ३०० सबैभन्दा ठूला सहकारीहरूले मात्रै २.१७ खर्ब डलरको वार्षिक कारोबार गरेका छन् । त्यस्तै, विश्वमा कुल रोजगार प्राप्त जनसङ्ख्यामा सहकारीको हिस्सा १० प्रतिशत रहेको छ । सन् २००९ को विश्व मन्दीमा विश्व अर्थतन्त्रको वृद्धिदर ०.१ प्रतिशतले ऋणात्मक रहेको सन्दर्भमा सन् २०२० को लकडाउनपश्चात् विश्व अर्थतन्त्रको वृद्धिदर ३ प्रतिशत ऋणात्मक रहेको विश्व बैंकले प्रकाशन गरेको तथ्याङ्कका आधारमा पनि संसारभरका आर्थिक गतिविधिहरूमा आउने मन्दीको हामीले अनुभव गर्न सक्छौं । यद्यपि २००९ को मन्दीमा

सहकारी क्षेत्रमा ठूलो प्रभाव नपरेको दृष्टान्त हामीसँग छ भने पछिल्लो मन्दीले खास गरी विकासोन्मुख राष्ट्रका सहकारी क्षेत्रमा शिथिलता देखिएको छ ।

नेपालको वित्त प्रणालीमा आएको समस्याको फलस्वरूप अर्थतन्त्रको एउटा महत्वपूर्ण हिस्सा मानिएको सहकारी क्षेत्रमा तरलताको निकै ठूलो चाप पर्न गयो । समग्र प्रणालीमा मुद्राको आपूर्ति कम हुँदै गएपछि बैंक वित्तीय संस्थाले आक्रामक बजारीकरण गरे, ब्याजदरहरूमा छिटोछिटो परिवर्तन गरे भने सहकारी क्षेत्रले सोको आकलन र प्रभावबारे समयमै यथोचित निर्णय गर्न नसक्दा सहकारी संस्थाका सदस्यहरूले सहकारी संस्थामा रहेको बचत अन्यत्र स्थानान्तरण गर्दा सहकारीको तरलतामा परेको चापको प्रभाव वर्तमान समयमा पनि अनुभव गरिँदै छ ।

महामारीका कारण देखिएको विश्वव्यापी आर्थिक मन्दीले वित्तीय प्रणालीमा सिर्जित तरलताको समस्याले सहकारी क्षेत्रमा पर्न गएको प्रभाव र सहकारीको बलियो संस्थागत प्रणालीको अभावका कारणसमेत आम सर्वसाधारणमा यस क्षेत्रप्रति सिर्जना भएको अविश्वासले समेत सहकारी संघ संस्थाहरूमा मुद्राको आपूर्तिमा निकै नै सङ्कुचन आएको थियो । केही सहकारीहरूमा भएको संस्थागत सुशासनको कमजोरीका कारण समस्या उत्पन्न भएपछि सदस्यहरूमा आफ्नो बचत पैसाहरू सुरक्षित छैन भन्ने किसिमको समाचार तथा धारणाहरू बाहिर आएसँगै बचत फिर्ता माग तीव्र भएपछि सहकारी क्षेत्रमा भन्ने प्रतिकूल अवस्था देखियो । सहकारीको कर्जा असुली एवम् सुरक्षण कोष सञ्चालनसम्बन्धी कानुनी प्रावधानहरूको कार्यान्वयनको प्रक्रिया अवरुद्ध हुँदा पनि कतिपय अवस्थामा सहकारी क्षेत्रमा समस्या देखा परेको हो । सहकारीको आधारभूत मूल्य, मान्यता र सिद्धान्तका सम्बन्धमा आम सर्वसाधारणमा रहेको सहकारी शिक्षाको कमी र त्यसको गलत फाइदा उठाउनेतर्फ सहकारीलाई उपयोग गर्न खोज्ने केही संस्थाहरूका कारण सहकारी अभियानमा छविको जोखिम सिर्जना भएको देखिन्छ ।

अ) नेपालको सहकारी क्षेत्रमा देखिएको चुनौती

वर्तमान अवस्था सहकारी क्षेत्रको प्रमुख चुनौती यसको आवश्यकता, गठन, प्रयोग र अपेक्षित नतिजाको प्रस्टता नहुनु प्रमुख समस्या रहेको छ जसले गर्दा यस क्षेत्रका सरोकारवालाहरूको बुझाइमा फरक रहेको र प्रयोगमा एकरूपता रहेको छैन । जब सम्म सहकारीका सरोकारवालाको बुझाइ, प्रयोग, सञ्चालन मापदण्डमा एवम् अपेक्षित परिणाममा एकरूपता आउँदैन, तबसम्म एकले अर्कोलाई समस्याको कारण मानेर समस्या समाधान नगर्ने वातावरण रहन्छ । त्यसै गरी, सुशासन सुनिश्चित गर्न नसक्नु अर्को चुनौती हुन गएको छ । वित्तीय कारोबार गर्ने सहकारी संघ/संस्थाहरू र सहकारी बैंकका लागि स्पष्ट कानुनी व्यवस्था, जोखिम व्यवस्थापन, पुँजी पर्याप्ततालागायत संरचनागत प्रावधान नहुँदा सहकारीमार्फत हुने वित्तीय कारोबारलाई व्यवस्थित, सुरक्षित र भरपर्दो बनाउन कठिनाई भएको छ । वित्तीय सहकारीले परिचालन गर्ने साधन (पैसा) को जोखिम सबै संस्थामा एकैनासको हुने भएकाले सहकारी भएकै आधारमा नियमनमा चासो नदिइनु वा खुकुलो पारिनु त्यति वाञ्छनीय देखिँदैन ।

विविध कारणले पछिल्ला महिनाहरूमा सहकारी संघसंस्थाप्रति खासगरी सहरी क्षेत्रका नागरिकको विश्वासमा कमी आएको देखिन्छ । यो समस्या सहरी क्षेत्रमा धेरै छ । बचत तथा ऋण कारोबार गर्ने मुख्य उद्देश्यले सञ्चालन भइरहेका केही सहकारी संघसंस्थाले गलत काम गरेकाले ती संस्थाका बचतकर्ताले बचत फिर्ता पाउन सकेका छैनन् । यसको असर समग्र सहकारी क्षेत्रमा देखिन थालेको छ ।

सिद्धान्तत सहकारी संस्था सदस्यको प्रजातान्त्रिक नियन्त्रणमा रहने तथा बाह्य नियमनको आवश्यकता नपर्ने भनिए पनि नेपालजस्तो सामाजिक परिवेश तथा साचो अर्थमा प्रजातान्त्रिक अभ्यास तथा विवेकी अभ्यास (prudent practices) को कमी रहेको सामाजिक धरातलमा सहकारी संस्थाहरूको प्रभावकारी नियमन/सुपरिवेक्षणको आवश्यकता टड्कारो देखिन्छ । त्यसै गरी सहकारी संस्था सबै सदस्यको हित र भलाइमा केन्द्रित रहनुपर्ने संस्था भए तापनि धेरै हदसम्म सीमित व्यक्तिहरूको नियन्त्रणमा रही उनीहरूकै आर्थिक उन्नयनको मात्र माध्यम रहेको धेरै उदाहरणबाट पनि सहकारीको मूल मर्म र त्यसबाट प्राप्त गर्न खोजेको उद्देश्यका लागि राज्य, सहकारी अभियान र सम्बद्ध सबै सरोकारवालाहरूबाट आ-आफ्नो क्षेत्रबाट भूमिका निर्वाह गर्न अब ढिला गर्नुहुँदैन ।

आ) बजेट र मौद्रिक नीतिमा सहकारी क्षेत्र

आ.व. २०८०/०८१ नेपाल सरकारको वार्षिक बजेटमा सहकारी क्षेत्रको बचतलाई उद्यम विकास तथा रोजगारी सिर्जना हुने क्षेत्रमा लगानी गर्न प्रोत्साहन गरिएको छ । घरेलु तथा साना उद्योग सञ्चालन गर्ने सहकारी संस्थालाई उत्पादन, भण्डारण र बजारीकरणमा सहयोग गर्ने उद्देश्य लिएको छ । साथै, बचत तथा ऋण सहकारी संस्थाको कार्यक्षेत्र निश्चित भौगोलिक क्षेत्रमा केन्द्रित गरी सेवा प्रवाहलाई प्रभावकारी बनाउने, सहकारीमार्फत सहूलियत मूल्यमा खाद्य वस्तु बिक्री-वितरण पसल सञ्चालन गर्ने, सहकारी अस्पतालबाट स्वास्थ्य बिमा कार्यक्रम सञ्चालन कार्यक्रमसमेत तय गरिएको छ । साथै, वित्तीय नीति तथा मौद्रिक नीति दुवैमा बचत तथा ऋणको कारोबार गर्ने सहकारी संस्थाको नियमन तथा सुपरिवेक्षणलाई प्रभावकारी बनाउन विशिष्टीकृत नियामकीय निकाय स्थापना गर्ने कार्यक्रम तय गरिएको छ ।

ग) बैंकको रणनीतिक योजना कार्यान्वयन अवस्था

उत्कृष्ट वित्तीय सेवासहितको बैंकको परिकल्पनाका आधारमा तयार गरिएको दशवर्षे रणनीतिक योजनाले मूलतः चार बृहत् क्षेत्रहरूको पहिचान गरी सोहीअनुरूपका लक्ष्यहरू निर्धारण गरिएको छ । रणनीतिक योजनाले तय गरेको चारवटा बृहत् क्षेत्रहरू सदस्य सेवा तथा पैरवी, गुणस्तरीय वित्तीय सेवा, संस्थागत विकास तथा सुशासन र नवीनतम सूचना प्रविधि र प्राविधिक सेवा हुन् । यिनै स्तम्भहरूका आधारमा बैंकले आफ्ना वार्षिक कार्यक्रमहरू तय गर्दै आइरहेको छ । सहकारी क्षेत्रमा बहस पैरवी, शिक्षा तालिम तथा स्तरीकरण कार्यक्रम सञ्चालन, वस्तु तथा सेवाको विविधीकरण, जोखिमको व्यवस्थापन, विभिन्न प्रविधिहरूको प्रयोगमार्फत सेवा प्रवाहलाई ध्यानमा राखी रणनीतिक योजनाको कार्यान्वयनमा बैंक केन्द्रित छ । यद्यपि, पछिल्ला आर्थिक वर्षहरूमा अनुभव गरिएको वित्तीय सङ्कटका कारण बैंकले योजनामा समावेश गरेका केही महत्वपूर्ण रणनीतिहरूको कार्यान्वयनमा कठिनाई परेको थियो । रणनीतिक योजनाका चार स्तम्भमा आधारित रहेर योजना प्राप्त र समग्र अवस्थालाई यसै प्रतिवेदनको खण्डमा विश्लेषण गरिएको यस सभालाई जानकारी गराउँछु ।

घ) बैंकको आ.व. २०७९/०८० को प्रगति विवरण

चालू आ.व.मा सहकारी क्षेत्रमा देखापरेको छविको जोखिमका कारणसमेत राष्ट्रिय सहकारी बैंकको आ.व. २०७९/०८० का लागि प्रक्षेपित वित्तीय तथा गैरवित्तीय प्रक्षेपणहरू धेरै हदसम्म पूरा हुन सकेन । प्रक्षेपित वित्तीय र कार्यक्रमगत विवरण र लक्ष्य प्राप्तिको विवरणलाई देहायअनुसार प्रस्तुत गरिएको छ ।

आ.व. २०७९/०८० को वार्षिक लक्ष्य तथा प्रगति विवरण

विवरण	२०७९/०८० को स्वीकृत बजेट	२०८० असार	२०७९/०८० को लक्ष्यमा प्रगति प्रतिशत
सदस्य सङ्ख्या	१६,४१४	१६,११५	९८.१८%
दायित्व	७२,१५३,९३७,१६५	६५,५९६,८४७,९९५	९०.९१%
सेयर पुँजी	३,२१६,८२२,७००	२,८०८,०३९,७००	८७.२९%
जगेडा तथा कोषहरू	२,७९९,५९६,९९७	१,८२४,३८५,४८९	६५.१७%
कर्जा नोक्सानी व्यवस्था	८०५,५१२,०७९	१,६८२,३५५,३६५	२०८.८६%
कुल निक्षेप	६१,३५९,३९१,४४१	५८,२४५,९५९,७११	९४.९३%
अल्पकालीन ऋण	५००,०००,०००	-	०.००%
अन्य दायित्व	१,५३७,५६८,७५९	७६०,८८५,६५९	४९.४९%
कर्मचारी बोनस व्यवस्था	१४७,५०२,१७८	२६,४३१,११६	१७.९२%
आयकर व्यवस्था	१३२,७५१,९६१	४४,४१६,०४८	३३.४६%
करपछाडिको नाफा (नोक्सान)	१,१९४,७६७,६४५	२०४,३७४,९०७	१७.११%
लाभांश बाँडफाँट हिसाब	४६०,०२३,४०५	-	०.००%

सम्पत्ति	७२,१५३,९३७,१६५	६५,५९६,८४७,९९५	९०.९१%
नगद तथा बैंक मौज्जात	१६,७३७,८०४,०१९	२२,७६३,५०१,१३१	१३६.००%
लगानी हिसाब	६,७६६,३१५,०००	७,३८६,५०५,४१०	१०९.१७%
कर्जा तथा सापट	४६,०१९,५४३,५८१	३३,३३०,२७०,०९७	७२.४३%
स्थिर सम्पत्ति	९२४,८६१,२९०	७७०,९६९,५१२	८३.३६%
अन्य सम्पत्ति	१,७०५,४१३,२७५	१,३४५,६०१,८४५	७८.९०%
आम्दानी	६,६२९,२८६,६७४	५,४८४,९८९,७५१	८२.७४%
कर्जाबाट प्राप्त ब्याज	५,५२९,२४०,२०७	४,४३४,३९८,५५३	८०.२०%
बैंकबाट प्राप्त ब्याज	७९६,०२८,८५०	८६१,०२२,४४०	१०८.१६%
लगानी सुरक्षण पत्रबाट प्राप्त ब्याज	-	१११,६०१,१३४	१००.००%
कमिसन तथा डिस्काउन्ट आम्दानी	२,६००,०००	१,२६२,३०४	४८.५५%
नोक्सानी व्यवस्थाबाट फिर्ता	१५०,०००,०००	-	०.००%
अन्य सञ्चालन आम्दानी	१४९,४१७,६१६	७३,७७३,४५३	४९.३७%
गैरसञ्चालन आम्दानी/(घाटा)	२,०००,०००	२,९३१,८६५	१४६.५९%
अन्तर बैंक आम्दानी	-	-	०.००%
खर्च	५,१५४,२६४,८९०	५,२४७,१०९,७१०	१०१.८०%
ब्याज खर्च	३,९२५,६३८,२७६	३,७९३,३३४,३७७	९६.६३%
कर्मचारी खर्च	३७४,३५४,४८५	४६६,७८६,४६०	१२४.६९%
कार्यालय सञ्चालन खर्च	२३५,२४०,२०८	१४५,१२८,५५७	६१.६९%
सञ्चालक तथा लेखा समिति खर्च	१०,५००,०००	८,४७७,५३२	८०.७४%
शाखास्तरीय तथा अन्य उप-समिति खर्च	८,८८०,०००	१,३५६,७२६	१५.२८%
कार्यक्रम खर्च	१३७,४३६,२००	२४,१७४,२७७	१७.५९%
नवीकरण तथा सदस्यता शुल्क खर्च	२,५००,०००	३,१८५,३२५	१२७.४१%
नोक्सानी व्यवस्था खर्च	३७०,४६५,७२१	७२०,३३०,०६७	१९४.४४%
ह्रासकट्टी खर्च	५०,०००,०००	६२,५४३,४२०	१२५.०९%
साधारणसभा खर्च	१५,०००,०००	९,५१६,६७४	६३.४४%
मर्मत-सम्भार	२०,२००,०००	९,२९२,०६७	४६.००%
अन्य खर्च	२५०,०००	३६,५५८	१४.६२%
लेखापरीक्षण खर्च	३,८००,०००	२,९४७,६७०	७७.५७%
अन्तर बैंक खर्च	-	-	०.००%
प्राविधिक सेवा शोधभर्ना	-	-	०.००%
करअगाडिको नाफा (नोक्सान)	१,४७५,०२१,७८४	२३७,८८०,०४१	१६.१३%

NFRS अनुसार

कार्यक्रमगततर्फको समीक्षा

क्र.सं.	आ.व. २०७९/०८० को प्रस्तावित कार्यक्रम	प्रगति समीक्षा
१	समासोधन गृहको सदस्यता प्राप्त गरी सदस्य संस्थाहरूको भुक्तानी फरफारकका लागि प्राविधिक सेवा उपलब्ध गराइनेछ ।	सहकारीमा भुक्तानी फरफारकका लागि कानुनी व्यवस्था नभएका कारण सेवा सुचारु गर्न सकिएको छैन ।
२	बैंकले प्रदान गर्ने सम्पूर्ण सेवाहरूको बारेमा जानकारी प्रदान गर्नका लागि सदस्य बडापत्रलाई डिजिटलाइज गरी एनसिबिएल एकीकृत मोबाइल एपको विकास गरी सञ्चालन गरिनेछ ।	बैंकको वेवसाइट, डिजिटल वडापत्र र मोबाइल एपको स्तरोन्नतीको प्रक्रिया चालू आ.व.मा अगाडि बढाइएको छ ।
३	बैंकको सेवालाई अझै सहज र सुविधासम्पन्न बनाउनका लागि काठमाडौंको टेकुमा केन्द्रीय कार्यालय रहने गरी सहकारी बैंक भवन निर्माण कार्यलाई अगाडि बढाइनेछ ।	सहकारी बैंक भवन निर्माण सम्बन्धमा परामर्शदाता छनोट गरी बाह्य डिजाइन स्वीकृत गरिएको छ । गत आ.व.मा वित्तीय बजारमा देखिएको सङ्कटका कारण बैंकको भवन निर्माण कार्य अगाडि बढाउन केही ढिलाइ गरिएको छ ।
४	वर्तमान समयमा अर्थतन्त्रमा देखिएको सङ्कट र तरलता समस्याले निम्त्याएको प्रभावबाट सहकारी अभियानलाई सुरक्षित राख्ने प्रयासस्वरूप दिगो, भरपर्दो र सुरक्षित वित्तीय सेवालाई निरन्तरता दिइनेछ ।	बैंकको नियमित वित्तीय सेवालाई निरन्तरता दिइएको छ । बैंकले आफ्ना वित्तीय सेवाहरूलाई सम्भव भएसम्मको प्रविधिमा आधारित रही प्रवाह गर्दै आएको छ ।
५	बैंकका सेवाहरूलाई अझै बढी सदस्यमैत्री बनाउन शाखाहरूको आधुनिक स्तरोन्नति गरिनेछ भने थप नयाँ २५ शाखा स्थापना गरी सेवा विस्तार गरिनेछ ।	बैंकको नयाँ शाखा स्थापनार्थ स्थान छनोटको प्रक्रियागत कार्य अगाडि बढेको छ । बैंकको सञ्चालक समितिले सम्भावित शाखा विस्तार गर्न स्थानको पहिचान कार्य अन्तिम अवस्थामा पुगेको छ भने नियमनकारी निकायको स्वीकृतिका लागि आवश्यक कागजातहरू बुझाउने तयारी गरिएको छ ।
६	बैंकको सेवा विस्तारका लागि शाखारहित बैंकिङ सेवाका लागि आवश्यक पूर्वाधारहरूका बारेमा अध्ययन गरी विकास गरिनेछ ।	शाखारहित बैंकिङ सेवाका लागि Remote Fund Transfer को प्रणाली विकास गरिएको छ । आ.व. २०७९/०८० असार मसान्तसम्ममा यस प्रणालीमा २०८ सहकारी संस्था आबद्ध छन् ।
७	सहकारी क्षेत्रलाई अझै व्यावसायिक, मर्यादित र सुरक्षित बनाउन निरन्तर शिक्षा तालिम र स्तरीकरण कार्यक्रमहरूलाई व्यापक रूपमा अगाडि बढाइनेछ ।	२०८० आषाढसम्ममा ५५८ वटा कार्यक्रमहरूमार्फत ११ हजार जनालाई शिक्षा तालिमको सेवा प्रदान गर्ने लक्ष्य राखिएकोमा २०८० आषाढसम्ममा ५३० वटा कार्यक्रमहरूको आयोजना गरिएको छ भने ३३ हजार १३ जनालाई सहभागी गराइएको छ । त्यस्तै स्तरीकरण कार्यक्रमअन्तर्गत केयरमा १२५ वटा सहकारी संस्थाहरू आबद्ध रहेका छन् । स्तरीकरण कार्यक्रमको विस्तारका लागि कर्मचारी थप गर्ने कार्य अगाडि बढेको छ ।
८	सहकारीमैत्री नीति तथा कानून निर्माणका लागि सहकारी अभियानसँग निरन्तर संवाद गरी सरकारसँग विभिन्न चरणमा विविधि बहस पैरवीका कार्यक्रमहरूलाई निरन्तरता दिइनेछ ।	नेपाल सरकारद्वारा गठित सहकारी क्षेत्र सुधार सुभाव कार्यदल, २०८० लाई बैंककोतर्फबाट निवर्तमान अध्यक्षको संयोजकत्वमा कार्यदल गठन गरी सुभाव प्रदान गरिएको छ । साथै नेपाल सरकारले बैंकका अध्यक्षलाई उक्त कार्यदलमा वित्तीयविज्ञको रूपमा मनोनीत गरेको थियो । कार्यदलले आफ्नो पूर्ण प्रतिवेदन नेपाल सरकारलाई बुझाइसकेको छ भने संघीय, प्रादेशिक र सबै स्थानीय तहमा सहकारी क्षेत्रको विकास र प्रबर्द्धनका लागि आवश्यक बजेट विनियोजन गर्नका लागि बैंकद्वारा लिखित सुभाव पेस गरिएको छ ।

९	सहकारी बैक ऐनको मस्यौदा तयार गरी ऐन जारी गराउने अभिप्रायले सरकारसँग निरन्तर पैरवी गरिनेछ ।	सहकारी बैक ऐनको परिच्छेद र शीर्षकहरू तयार गरिएको छ । ऐन निर्माणका लागि पहलको योजनासमेत बनाइएको छ ।
१०	सहकारीसम्बन्धी सुचना, शिक्षामूलक सामग्री लगायत विविध जानकारीहरू एकै ठाउँबाट प्राप्त गर्न सकिने गरी एनसिबिएल इ-लाइब्रेरी सञ्चालन गरिनेछ ।	एनसिबिएल इ-लाइब्रेरी https://elibrary.ncbl.coop/ लाइभमा रहेको छ । हालसम्म एनसिबिएल इलाइब्रेरीलाई १ लाख १७ हजारभन्दा बढी पटक हेरिएको छ ।
१२	बैंक अभियान साभेदारी कार्यक्रमका लागि १० वटा केन्द्रीय संघ, ५ वटा प्रदेश संघ र ३० वटा जिल्ला संघहरूसँग सम्झौता गरी बहस पैरवीसम्बन्धी विविध कार्यक्रमहरू सञ्चालन गरिनेछ ।	संघ तथा म्यानेजर्स क्लबहरूसँगको साभेदारीमा ४३ वटा कार्यक्रमहरू सम्पन्न भएको छन् ।
१३	मधेश प्रदेशका कम्तीमा ८० वटा विभिन्न विषयगत सहकारीहरूलाई निश्चित मापदण्डको आधारमा छनोट गरी उनीहरूको संस्थागत क्षमता अभिवृद्धि गर्न बैंकको आन्तरिक स्रोत परिचालन गरी संस्थागत विकास कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।	गत आ.व.मा वित्तीय बजारमा देखिएको सङ्कटका कारण यस कार्यक्रमलाई कार्यान्वयन गर्न सकिएको थिएन ।
१४	एनसिबिएल कोप रेमिट सेवा सञ्चालनका लागि नीतिगत व्यवस्थासहित आवश्यक पूर्वाधारको तयारी गरिनेछ ।	नेपालमा हुने आन्तरिक रेमिट्यान्स सेवालार्इ नेपाल राष्ट्र बैंकको निर्देशनअनुसार प्रवाह गर्न नसकिने व्यवस्था भएका कारण सेवा सुचारु गर्न सकिएको छैन ।
१५	कोपोमिस, गोएएमएल जस्ता सरकारको नियामकीय सफ्टवेयरहरूमा बैंकका सदस्य संस्थाहरूले तथ्याङ्क प्रदान गर्दा आउन सक्ने प्राविधिक कठिनाइलाई हल गर्नका लागि आवश्यक प्राविधिक परामर्श सेवा उपलब्ध गराइनेछ ।	गत आ.व. मा ३५ वटा विभिन्न विषयमा जुममार्फत बैंकले परामर्श कार्यक्रममार्फत सेवा प्रदान गरेको थियो, जसबाट १५७३४ जना लाभान्वित भएका थिए ।
१६	सहकारी अभियानसँग बैंक रणनीतिअन्तर्गत बैंकका सबै शाखा कार्यालयहरूमा निरन्तर भेटघाट, छलफल, अन्तरक्रिया, लघु गोष्ठी जस्ता कार्यक्रमहरूको आयोजना गरी बैंकका सेवाहरूमा थप सुधार गरिनेछ ।	बैंकले गत आ.व.मा २७४ वटा विभिन्न अन्तरक्रिया, लघु गोष्ठी र परामर्श कार्यक्रमहरू सम्पन्न गरेको छ ।
१७	सहकारी बैक र समग्र अभियानको गुनासो सङ्कलन गरी सम्बन्धित निकायसँग अन्तरक्रिया, छलफल र संवाद गर्न सदस्य गुनासो व्यवस्थापन प्रणाली स्थापना गरी कार्यान्वयनमा ल्याइनेछ ।	गत आ.व.मा प्रमुख सञ्चालन अधिकृतलाई गुनासो अधिकृत तोकिएको छ । बैंकले सदस्य संस्थाको गुनासाहरूको सुनुवाइ गर्ने र उचित रूपमा व्यवस्थापन गर्नका लागि चालू आ.व.बाट अनलाइनमा आधारित पोर्टल सुरुवात गरिँदैछ । यससम्बन्धी सम्पूर्ण कार्य पूरा भएको छ ।

१८	बैंकको शाखा कार्यालय नपुगेका स्थानहरूमा एनसिबिएल जिल्ला सम्पर्क समन्वय उपसमिति गठन गरी उपसमितिको सहयोगमा बैंकको सेवा विस्तार गर्ने रणनीति कार्यान्वयन गरिनेछ ।	बैंकको कारोबारमा महत्वपूर्ण योगदान गरेका जिल्लाहरूमा उपसमिति गठन गर्ने क्रममा म्याग्दी र पर्वतमा जिल्ला सम्पर्क समन्वय उपसमिति गठन गरिएको छ ।
१९	राष्ट्रिय अन्तर्राष्ट्रिय विभिन्न निकायहरूसँग रणनीतिक सम्बन्ध विस्तार गरी सहकारी अभियानलाई थप सुदृढ बनाउने प्रयासलाई निरन्तरता दिइनेछ ।	सहकारीको विश्व सञ्जालका महत्वपूर्ण निकायहरूमा बैंक आबद्ध रहेको छ । विश्वभरका सहकारीका असल अभ्यासहरू सिक्ने र त्यसलाई स्थानीयकरण गर्नका लागि बैंकले निरन्तर कार्य गरिरहेको छ ।
२०	प्रत्येक दुई/दुई वर्षमा विभिन्न विषयमा (थिम) सहकारी व्यवस्थापन प्रमुखहरूको राष्ट्रिय गोष्ठी र महिला नेतृत्व विकासका लागि प्रादेशिक गोष्ठीको आयोजना गरिनेछ ।	गत आ.व.मा वित्तीय बजारमा देखिएको सङ्कटका कारण राष्ट्रियस्तरका कार्यक्रमहरू गर्न असमर्थ रहेको अवस्थामा चालू आ.व.मा लेखा सुपरिवेक्षण समितिको राष्ट्रिय गोष्ठी काठमाडौंमा सम्पन्न भएको छ ।

समग्रमा कार्यक्रमगत हिसाबले बैंकका गतिविधिहरू सन्तोषजनक रहे तापनि वित्तीय बजारमा आएको सङ्कटका कारण व्यावसायिक कार्यक्रमहरू सन्तोषजनक रहेन । सदस्य सहकारी संस्थाहरूमा निक्षेप फिर्ताको समस्या आउन नदिन बैंकले २०७८ मंसीरमा २ अर्ब बराबरको सहकारी तरलता व्यवस्थापन कोष स्थापना गरेको थियो । सहकारीमैत्री व्यावसायिक वातावरण निर्माणका लागि सरकारसँग निरन्तर पैरवीका कार्यक्रमहरूका लागि बैंककातर्फबाट सक्दो प्रयास जारी रह्यो । स्तरीकरण कार्यक्रम, नियमित शिक्षा तालिमका कार्यक्रमहरू, वित्तीय साक्षरताका कार्यक्रममलगायत सहकारी अभियानको प्रवर्द्धन र विकासका लागि गरिने प्रयासहरूमा निरन्तरता दिइएको थियो ।

सदस्य सेवा तथा पैरवी

आर्थिक वर्ष २०७९/०८० मा बैंकमा ६५४ सदस्य थप भएका छन् भने सदस्य रहेका ६४ संस्था आपसमा गाभिएका छन् । साथै सोही आ.व. मा विभिन्न कारणले ५ संस्थाले सदस्यता त्याग गरेका छन् । आर्थिक वर्ष २०७९/०८० मा बैंक ७ प्रदेशअन्तर्गतका ७७ जिल्लामा रहेका सहकारी संस्थालाई आबद्ध गरी सञ्जाल विस्तार गर्नका लागि सफल भएको छ । बैंकले केन्द्रीय कार्यालयसहित ७ प्रदेश कार्यालय र ६८ शाखा कार्यालयमार्फत ३७ जिल्लामा प्रत्यक्ष उपस्थितिसहित सेवा प्रदान गर्दै आएको छ । बैंकले चालू आ.व.मा १७४०० सदस्य पुऱ्याउने लक्ष्य राखेको छ । प्रदेशअनुसार सेयर सदस्य तथा सेयर रकमको विवरण यस प्रकार रहेको छ ।

प्रदेश	सदस्य सङ्ख्या	सेयर पुँजी
कोशी प्रदेश	२,५७६	४४२,०६७,९००
मधेश प्रदेश	२,१०८	१५८,२८०,८००
बागमती प्रदेश	६,६०९	१,२१२,१०४,७००
गण्डकी प्रदेश	१,५८४	४२४,८५३,५००
लुम्बिनी प्रदेश	१,९१४	४५८,९५१,५००
कर्णाली प्रदेश	७५२	६२,३४१,१००
सुदूरपश्चिम प्रदेश	५१७	४९,४४०,२००
जम्मा	१६,०६०	२,८०८,०३९,७००

सदस्यको प्रकृतिअनुसारको सेयर सदस्य विवरण यस प्रकार रहेको छ ।

क्र.स.	सदस्य संघ/संस्था	सङ्ख्या
१	बचत तथा ऋण	७७२१
२	कृषि	३२७३
३	बहुउद्देश्यीय तथा बहुमुखी	२५४६
४	दुग्ध तथा अन्य उत्पादन	६७६
५	महिला	७८२
६	उपभोक्ता	२०७
७	स्वास्थ्य	५३
८	विद्युत्	५८
९	मौरी तथा मह	१४
१०	शिक्षा	९
११	अन्य सहकारी संस्थाहरू	५७९
१२	नेपाल सरकार	१
१३	राष्ट्रिय सहकारी बिकास बोर्ड	१
१४	राष्ट्रिय सहकारी महासंघ	१
१५	केन्द्रीय सहकारी संघहरू	१४
१६	जिल्लास्तरीय सहकारी संघहरू	१२२
१७	स्थानीय तह	३
	जम्मा	१६,०६०

तालिम परामर्श तथा बहस पैरवी

आर्थिक वर्ष २०७९/०८० मा तय गरिएको ५५८ कार्यक्रममध्ये ५३० वटा कार्यक्रम सम्पन्न भएका छन् । यस आ.व.मा आन्तरिक तालिमबाहेक संघ क्लब साभेदारी, सम्मान तथा अन्तरक्रिया, शाखास्तरीय तालिम, स्थानीय तहसंगको साभेदारी, केन्द्रलगायतको आयोजना तथा साभेदारीमा कार्यक्रम सम्पन्न भएका छन् । यस आ.व.मा विभिन्न प्रकारका ४१९ वटा तालिम प्रशिक्षण, गोष्ठी तथा परामर्शका कार्यक्रमहरू सम्पन्न गर्ने योजना बनाइएको छ । साथै, विभिन्न विषयगत २० वटा संघहरू तथा १० वटा म्यानेजर्स क्लबसँगको साभेदारीमा बहस पैरवीसम्बन्धी विभिन्न कार्यक्रमहरू सम्पन्न गर्ने लक्ष्य लिइएको छ । त्यस्तै, निश्चित मापदण्डका आधारमा यस चालू आ.व.मा १०० वटा संस्थालाई निशुल्क तालिम प्रदान गर्ने लक्ष्य लिइएको छ ।

तालिम विवरण	वार्षिक लक्ष्य	उपलब्धि
आन्तरिक/कर्मचारी तालिम	९१	२७
संघ व्यवस्थापक क्लबसँगको साभेदारी	५०	४३
संस्थासँगको साभेदारी	८६	२३
सम्मान अन्तरक्रिया	६८	७
शाखास्तरीय	१३६	३४२
स्थानीय तहसँगको साभेदारी	२२	२२
केन्द्र	१०५	६६
जम्मा	५५८	५३०

परामर्श सेवा

आ.व. २०७९/०८० देखि बैकले प्रत्येक शुक्रबार भर्चुअल माध्यमबाट विभिन्न विषयमा परामर्श सेवा प्रदान गर्दै आएको छ । गत आ.व. मा ३५ वटा विभिन्न विषयमा बैकले परामर्श प्रदान गरेको छ । यसबाट कुल १५७३४ जना लाभान्वित भएका छन् । परामर्शका विषयहरू कोपोमिस, कर, बचत सेवा, कोष बाँडफाँट, साइबर सेक्युरिटी, व्यवस्थापन प्रतिबद्धता, सम्पत्ति शुद्धीकरणलगायत विषयहरू रहेका छन् । आ.व.२०८०/०८१ मा प्रत्येक शुक्रबार आयोजना हुने परामर्श कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिइनेछ ।

शाखास्तरीय लघु गोष्ठी

आर्थिक वर्ष २०७९/०८० मा शाखा कार्यालयमार्फत २३२ वटा लघु गोष्ठी सम्पन्न भएका छन् । सहकारीमा महिला तथा युवा सहभागीता, सहकारीमा वित्तीय साक्षरता, ऋण असुली सम्बन्धमा, सहकारीमा कोषाध्यक्षको भूमिका र सहकारीमा अध्यक्षको भूमिका विषयमा शाखा कार्यालयले विभिन्न मितिमा गोष्ठी सम्पन्न गरेका थिए । आ.व. २०८०/०८१ प्रत्येक शाखास्तरमा विभिन्न विषयमा लघु गोष्ठीको आयोजना गर्ने लक्ष्य लिइएको छ ।

संघ/क्लब साभेदारी कार्यक्रम

सहकारी संघ र सहकारी व्यवस्थापक/कर्मचारी क्लबसँगको साभेदारी एवम् समन्वयमा वार्षिक प्रतिवेदन लेखन गोष्ठी, कोपोमिस तालिम, उद्यमशीलता विकास तालिम, लेखा व्यवस्थापन तालिम, व्यवस्थापन प्रमुखहरूको गोष्ठी, सबल सहकारी निर्माणमा सञ्चालकहरूको भूमिका, रणनीतिक योजना तर्जुमा तालिम, आन्तरिक लेखापरीक्षण तथा वार्षिक बजेट निर्माण तालिम, सहकारी संस्थामा तरलताको अवस्था र सुधारका उपायहरू, लेखा सुपरीवेक्षण समितिको दक्षता अभिवृद्धि तालिम, ऋण जोखिम तथा असुली व्यवस्थापन तालिम, वस्तु तथा सेवा निर्माण तालिमलगायतका विषयमा तालिम कार्यक्रम सम्पन्न भएका छन् ।

स्थानीय तहसँग साभेदारी कार्यक्रम

स्थानीय तह र बैंक साभेदारीअन्तर्गत बैंकले आ.व. २०७९/०८० मा १० वटा स्थानीय तहसँग मिलेर गत आ.व.मा कोपोमिस तालिम, सहकारी शिक्षा, तरलता व्यवस्थापन तालिम, सञ्चालकहरूको क्षमता विकास तालिम, सञ्चालकहरूका लागि ऋण व्यवस्थापन तालिम, व्यवस्थापकहरूका लागि ऋण व्यवस्थापन तालिम, कर्मचारीका लागि ऋण व्यवस्थापन तालिम, लेखा सुपरिवेक्षण समितिको क्षमता अभिवृद्धि, सहकारी तथा लेखा व्यवस्थापन तालिम, पर्स विश्लेषण तालिम, सहकारी संस्थामा सञ्चालनका आधारहरू, लेखा परीक्षकसँगको अन्तरक्रिया कार्यक्रम सम्पन्न भएका छन् । स्थानीय तहसँगको साभेदारीमा आयोजना हुने कार्यक्रमलाई आ.व. २०८०/०८१ मा निरन्तरता दिइनेछ ।

International Raiffeisen Union को सदस्यता

गत आ.व.मा राष्ट्रिय सहकारी बैंक लिमिटेडलाई सहकारी क्षेत्रमा क्रियाशील अन्तर्राष्ट्रिय निकाय अन्तर्राष्ट्रिय राइफेइसेन संघ (आइआरयू)ले पूर्ण सदस्यता प्रदान गरेको छ । नेपालबाट सदस्यता प्राप्त गर्ने यो बैंक पहिलो र एक मात्र संस्था हो । सन् १९६८ मा जर्मनीको वनमा स्थापना भएको उक्त संघमा हालसम्म विश्वभरका ३३ देशका सहकारी क्षेत्रमा काम गर्ने ५० वटा संघ/संस्था आबद्ध रहेका छन् । सहकारी सिद्धान्तमा आधारित भएर विश्व सहकारी अभियानको प्रवर्द्धनमा क्रियाशील उक्त संघमार्फत सहकारीको मूल्य, मान्यता, सहकारीको अन्तर्राष्ट्रिय सिद्धान्त र सदस्यहरू बिच अनुभव आदान-प्रदान गर्ने कार्यक्रमहरू अन्तर्राष्ट्रियस्तरमा प्रवर्द्धन गर्न सहजीकरण गर्दै सदस्यको प्रमुख मुद्दाहरूमा सदस्यहरूबीच सूचनाहरूको आदान-प्रदानलाई सहजीकरण र प्रोत्साहन गर्ने र समाधानका लागि निरन्तर सहकार्य गरिनेछ ।

एनसिबिएल विद्युतीय पुस्तकालयको निरन्तरता

सहकारी क्षेत्रका लागि पठनीय विभिन्न सामग्रीहरू, श्रव्य दृष्य सामग्री, विभिन्न प्रकारका प्राविधिक औजारहरू, कानूनहरूलगायत सामग्रीसहितको एनसिबिएल विद्युतीय पुस्तकालयको निरन्तरता दिइएको छ । यस पुस्तकालयमा सबै स्थानीय तह, प्रदेश र संघको सहकारी ऐनहरू समावेश गरिएको छ । पुस्तकालयमा कर, कोपोमिस, गो-एएमएल, सहकारीको असल अभ्यास, विभिन्न तालिमका सामग्रीलगायत सहकारीसम्बन्धी वृत्तचित्रहरूसमेत राखिएका छन् । यस आ.व.मा पुस्तकालयको स्तरोन्नति गरी थप सामग्रीहरू राख्ने लक्ष्य लिइएको छ ।

स्तरीकरण कार्यक्रम

सहकारी संस्थाको स्तर मापन एवम् स्तरोन्नतीका लागि सहकारी स्तरीकरण कार्यक्रम सञ्चालनमा रहेको छ । यस कार्यक्रमअन्तर्गत हाल आधारभूत स्तरीकरण (Basic-Standardization) र CARE कार्यक्रम सञ्चालनमा रहेका छन् । आधारभूत स्तरीकरण कार्यक्रममा २०८० आषाढमसान्त सम्ममा ४२२० वटा संस्थाहरू आबद्ध रहेका छन् । चालू आ.व.मा १२८० वटा संस्था थप गरी ५५०० संस्था पुऱ्याउने लक्ष्य लिइएको छ । २०८० आषाढ मसान्तसम्ममा CARE कार्यक्रममा १२५ वटा संस्थाहरू आबद्ध रहेका छन् । सहकारी स्तरीकरण कार्यक्रमअन्तर्गत शाखास्तर, प्रदेशस्तर, राष्ट्रियस्तर र अन्तर्राष्ट्रियस्तर गरी ४ स्तरमा ६ वटा कार्यक्रम (Basic-Standardization, Basic±, PROTECT, CARE, SMART / ACCESS) सञ्चालन गर्ने लक्ष्य लिइएको छ ।

सम्मान तथा पुरस्कार

बैंकले नीतिगत व्यवस्था गरी प्रत्येक वर्ष विभिन्न विधामा सदस्य संघ संस्थाहरूलाई पुरस्कृत र सम्मान गर्दै आइरहेको छ । गत आ.व.मा बैंकले ४ वटा विभिन्न विधामा १५४ वटा सहकारी संस्थालाई र राष्ट्रिय व्यक्तित्वतर्फ ४ र बैंक व्यवस्थापनबाट ४ जनालाई गरी जम्मा १६२ वटा सम्मान पुरस्कार प्रदान गरेको थियो । आ.व. २०८०/०८१ मा सदस्य सम्मान तथा पुरस्कारको कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिइनेछ ।

एसियाली ऋण महासंघ (आकु) को फोरम २०२३ र साधारणसभा सम्पन्न:

सन् २०२० मा नेपालमा आयोजना गर्ने गरी तय भएको एसियाली ऋण महासंघको फोरम र साधारणसभा कोभिडका कारण स्थगित भएको थियो । त्यसपश्चात् भर्चुअल माध्यमबाट समेत आयोजित फोरम यसै चालू आ.व.को असोज महिनामा नेपालमा

सम्पन्न भएको छ । बैंकसमेत सह आयोजक रहेको उक्त फोरममा नेपालसहित १९ वटा देशका ४५० जनाभन्दा बढी प्रतिनिधिको सहभागीता रहेको उक्त फोरम १० बुँदे घोषणापत्रसहित सम्पन्न भएको थियो । घोषणापत्रले विशेषगरी एसिया क्षेत्रको सहकारीहरूमा सदस्य सहभागीताको अभिवृद्धि, वित्तीय समावेशिता, सहकारीको व्यवसाय विकास सेवामार्फत रोजगारी सिर्जना, सहकारीमा युवा सहभागीता अभिवृद्धि, सदस्यहरूको वित्तीय स्वतन्त्रता अभिवृद्धि, प्रविधिलगायतका क्षेत्रहरूको कार्यान्वयन गर्ने गरी केन्द्रित गरेको छ ।

सरकारको नीति तथा कार्यक्रम र बजेटमा बैंकको सुभाव

आ.व. २०८०/०८१ को केन्द्र तथा स्थानीय सरकारको नीति तथा कार्यक्रम, बजेटमा सहकारी क्षेत्रका विषयलाई समेट्नका लागि बैंकले सुभाव प्रदान गरेको थियो । सरकारद्वारा आर्थिक वर्ष २०८०/०८१ को बजेटमा ६ प्रतिशतको आर्थिक वृद्धि हासिल गर्ने लक्ष्य राखेको छ । सो लक्ष्य प्राप्तिका लागि संघीय सरकारबाट रु. ३०२ अर्ब ७ करोड पुँजीगत खर्च गर्ने गरी बजेट विनियोजन भएको छ भने बजेटमा आर्थिक सुधारका कार्ययोजनाहरू प्रस्ताव गरिएका छन् । त्यसै गरी, प्रदेश सरकारहरूबाट कुल रु. १५९ अर्ब ४९ करोड पुँजीगत खर्च विनियोजन भएको छ । बजेटमा उल्लेख भएबमोजिमको सुधारका कार्ययोजनाहरूको कार्यान्वयन र विनियोजनबमोजिमको पुँजीगत बजेट प्रभावकारी रूपमा खर्च भएको अवस्था भने छैन । यसले चालू वर्षसमेत आन्तरिक अर्थतन्त्रमा दबाव कायमै रहने देखिन्छ ।

नेपाल सरकारको आर्थिक विधेयकमा सुभाव

सहकारी संस्थाहरूले आफू आबद्ध भएको सहकारी बैंक/संघहरूबाट लिएको ऋणमा तिरेको ब्याजमा अग्रीम कर कट्टी गर्न नपर्ने व्यवस्थाका लागि सुभाव तथा पैरवी गरिएको थियो ।

नेपाल सरकारको नीति तथा कार्यक्रम एवम् बजेटमा सहकारी बैंकको सुभाव

- नेपाल सरकार लगायत अन्य निकायहरूबाट प्रदान हुने सहूलियतपूर्ण ऋण एवम् युवा तथा साना व्यवसायी स्वरोजगार कोषलाई राष्ट्रिय सहकारी बैंकमार्फत सहकारी संघ/संस्थामा परिचालन हुने व्यवस्थाका लागि सुभाव प्रदान गरिएको थियो ।
- राष्ट्रिय सहकारी बैंकलाई समासोधन गृह (NCHL Clearing House) को सदस्यता प्रदान गर्ने र राष्ट्रिय सहकारी बैंकमार्फत सहकारीहरूको बीचमा चेक Clearing को संयन्त्रको विकास गर्ने व्यवस्थाका लागि सुभाव प्रदान गरिएको थियो ।
- सहकारी ऐन २०७४बमोजिम संचालित सहकारी संस्थाहरूलाई सहकारी ऐनअनुसारको कर्जा सूचना केन्द्र लिने व्यवस्था मिलाउने एवम बचत तथा ऋण तरलता कोषको स्थापना र सञ्चालन राष्ट्रिय सहकारी बैंकमार्फत गर्न सुभाव प्रदान गरिएको थियो ।
- राष्ट्रिय सहकारी बैंकमार्फत सहकारी क्षेत्रमा कारोबारका लागि आधुनिक प्रविधि (जस्तै ए.टि.एम, मोबाइल बैंकिंग, इन्टरनेट बैंकिंग, जस्ता सेवाहरू) को प्रवेश गराउनुका साथै भुक्तानी प्रणालीलाई सहज र पारदर्शी बनाई बैकिङ्ग कारोबारको प्रवर्द्धन गर्न विद्युतीय शासन पद्धति (e-Governance) को अवधारणाअनुरूप सम्पूर्ण कारोबार र भुक्तानीहरूलाई चेकरहित बनाउन सहकारी क्षेत्रलाई राष्ट्रिय भुक्तानी प्रणालीको सञ्चालनमा आबद्ध गर्ने व्यवस्थाका लागि आग्रह गरिएको थियो ।
- कोभिड १९ महामारी र विश्व अर्थतन्त्रमा आएको मन्दीले सहकारी क्षेत्रमा परेको तरलता सङ्कटको व्यवस्थापन गर्न विपत् तरलता व्यवस्थापन कोष स्थापना गर्ने र उक्त कोषमा नेपाल सरकारबाट ५ वर्षभित्र फिर्ता गर्ने गरी १० अर्ब विनियोजनका लागि अनुरोध गरिएको थियो ।
- सहकारी क्षेत्रमा राष्ट्रिय सहकारी बैंकमार्फत पुनरकर्जा उपलब्ध गराउने व्यवस्थाका लागि सुभाव दिइएको थियो ।

स्थानीय सरकारलाई सुभावा

- बैंकले अर्थतन्त्रको महत्वपूर्ण खम्बाका रूपमा रहेको सहकारीलाई पालिकाको राजस्व परामर्श समितिमा पदेन सदस्यका रूपमा व्यवस्था मिलाउन आग्रह गरेको थियो ।
- स्थानीय तहमा सञ्चालित सहकारी संस्थाहरूको प्रतिनिधित्व हुने गरी सहकारीहरूको पालिका समन्वय समिति गठन गर्न, सहकारीमार्फत वित्तीय सेवाको पहुँच विस्तारका लागि वित्तीय साक्षरता, सहकारी सदस्य शिक्षा तथा सहकारीको संस्थागत विकासका लागि आवश्यक तालिम कार्यक्रमका लागि बजेट विनियोजन गर्न बैंकले पहल गरेको छ । कृषि उत्पादनमा आधारित सहकारी उद्योगको विकास र बजारीकरणका लागि बजेट विनियोजन गर्न, सहकारी क्षेत्रको प्रवर्द्धनका लागि स्थानीय तहबाट विनियोजन हुने वार्षिक बजेटको ५ प्रतिशत रकम सहकारी क्षेत्रको प्रवर्द्धनका लागि व्यवस्था गर्न बैंकले सुभावा दिएको थियो ।
- बाँझो जग्गा जमिनहरू उपयोग हुने गरी सहकारी खेती प्रवर्द्धन कार्यक्रम सञ्चालन गर्न, युवाहरूको सीप, ज्ञान तथा क्षमताको उपयोग हुने गरी उद्यम तथा स्वरोजगारीका लागि सहुलियत दरमा सहकारीमार्फत ऋण उपलब्ध गराउन, पालिकाभित्र सञ्चालित सहकारी संस्थाहरूलाई स्थानीय तहबाट लिइँदै आएको कर तथा शुल्कहरूमा छुट तथा सहुलियत प्रदान गर्न सहकारी बैंकले सुभावा दिएको थियो ।

गुणस्तरीय वित्तीय सेवा

कर्जा तथा निक्षेपको क्षेत्रगत विवरण

प्रदेश	निक्षेप सङ्कलन	योगदान प्रतिशतमा	कर्जा परिचालन	योगदान प्रतिशतमा
बागमती प्रदेश	३०,४५८,५०१,९५१	५२.२९%	२१,३२८,४८२,४४३	६४.८५%
गण्डकी प्रदेश	६,५८४,००४,७४१	११.३०%	१,५८६,७९५,३१९	४.८२%
कर्णाली प्रदेश	१,१४८,७९६,७४४	१.९७%	८५६,१०७,००७	२.६०%
कोशी प्रदेश	७,८८७,३३१,३८५	१३.५४%	४,४८५,२३९,११६	१३.६४%
लुम्बिनी प्रदेश	६,४३२,९८४,३७९	११.०४%	१,८२७,१७०,२६३	५.५६%
मधेश प्रदेश	४,१७२,८६५,५८१	७.१६%	२,०२६,०७६,६४३	६.१६%
सुदूरपश्चिम प्रदेश	१,५६१,५५४,९३१	२.६८%	७७७,८९०,२४२	२.३७%
जम्मा	५८,२४५,९५९,७११	१००.००%	३२,८८७,७६१,०३१	१००.००%

कुल सम्पत्तिको आकार

आर्थिक वर्ष २०७८/०७९ मा बैकको वासलातको आकार ५७ अर्ब ८७ करोड रहेकोमा आर्थिक वर्षमा २०७९/०८० मा ९.६९ प्रतिशतले वृद्धि भई ६३ अर्ब ४८ करोड कायम भएको छ । आ.व. को पछिल्लो अवधिमा निक्षेपमा भएको वृद्धिदरले वासलातको आकार बढाउनमा महत्वपूर्ण भूमिका खेलेको थियो ।

सेयर पुँजीको अवस्था

आर्थिक वर्ष २०७८/०७९ को अन्त्यमा बैकको सेयर पुँजी २ अर्ब ९१ करोड रहेकामा आर्थिक वर्ष २०७९/०८० को अन्त्यमा ३.७४ प्रतिशतले ऋणात्मक वृद्धिदर कायम भई २ अर्ब ८० करोड भएको छ । गत आर्थिक वर्ष सहकारी संस्थाहरूमा तरलताको अत्यन्त ठूलो अभाव भई निक्षेप फिर्ता गर्न स्रोतको अभाव हुँदा र कतिपय अवस्थामा आंशिक मात्रामा सेयर रकम फिर्ता हुँदा सेयर वृद्धिमा नकारात्मक अवस्था आएको हो ।

बचत/निक्षेपको अवस्था

आर्थिक वर्ष २०७८/०७९ को अन्त्यमा बैकको निक्षेप ५० अर्ब ६८ करोड रहेकोमा आर्थिक वर्षमा २०७९/०८० को अन्त्यमा १४.९२ प्रतिशतले वृद्धिदर कायम भई ५८ अर्ब २४ करोड पुगेको थियो । सहकारी संस्थामा तरलता अभाव भई निक्षेप फिर्ताको अत्यधिक दबावको अवस्था गत आर्थिक वर्षको पहिलो त्रैमाससम्म यस बैकले पनि व्यहोरेको थियो । आ.व.को मध्यबाट काठमाडौं उपत्यकाबाहिरका सहकारी संघसंस्थामा निक्षेपमा क्रमिक सुधार हुँदा बैकको निक्षेपसमेत बढेको थियो । आ.व. २०७९/०८० को आसार मसान्तसम्म आइपुग्दा बैकको निक्षेपको मिश्रणको अवस्था हेर्दा साधारण बचततर्फ ६२ प्रतिशत, मुद्दतीतर्फ ३७ प्रतिशत र नियमित बचततर्फ १ प्रतिशत रहेको छ ।

कर्जाको अवस्था

आर्थिक वर्ष २०७८/०७९ को अन्त्यमा बैकको कर्जा लगानीको आकार ३७ अर्ब २५ करोड रहेकोमा गत आर्थिक वर्ष २०७९/०८० को अन्त्यमा ११.७३ प्रतिशतले ऋणात्मक वृद्धि कायम भई ३२ अर्ब ८८ करोड कायम भएको छ । गत आर्थिक वर्षको पहिलो ६ महिनासम्म तरलता व्यवस्थापन कर्जाबाहेकका कर्जामा नियन्त्रण गर्नुपर्ने बाध्यात्मक अवस्थाका कारण निक्षेप फिर्तालाई पहिलो प्राथमिकतामा राखिएकाले कर्जा लगानी विस्तार हुन नसकेको हो । साथै, किस्ताबन्दी कर्जा भुक्तानी नयाँ लगानीभन्दा बढी हुनु, सहकारी संस्थाको वित्तीय अवस्था खस्कँदा बैकको मापदण्डअनुसार लगानी गर्न नसकिनु, सहकारी संस्थाले वित्तीय अवस्थालाई मध्यनजर गर्दै नयाँ कर्जा लगानी नगर्दा मागमा कमी हुनुलगायत कारणले कर्जाको आकारमा ह्रास आएको थियो ।

कर्जा नोक्सानी व्यवस्था

आर्थिक वर्ष २०७८/०७९ मा ९५ करोड ६९ लाख कायम भएको कर्जा नोक्सानी व्यवस्था आर्थिक वर्ष २०७९/०८० मा ७३ करोड बृद्धि भई १ अर्ब ६८ करोड कायम भएको छ । आ.व. २०७८/०७९ भन्दा आ.व. २०७९/०८० मा बैंकको कुल कर्जा लगानी ११.३७ प्रतिशतले खुम्चिँदा पनि आ.व. २०७९/०८० मा भएको निष्क्रिय कर्जा बढोत्तरीका कारण अघिल्लो आ.व. भन्दा ७२.३९ करोडले कर्जा सुरक्षण कोषमा अतिरिक्त व्यवस्था गर्नुपरेको र त्यति नै रकमलाई आ.व. २०७९/०८० मा खर्च रकममा थप समायोजन गर्नुपर्ने नियामकीय व्यवस्थाका कारण यस अवधिमा बैंकको नाफा ऋणात्मक हुन पुगेको हो ।

प्राप्त हुन बाँकी ब्याज

आर्थिक वर्ष २०७८/०७९ मा रु. ८ करोड ७६ लाख कायम भएको कर्जामा प्राप्त हुन बाँकी ब्याज आर्थिक वर्ष २०७९/०८० मा रु. ४३ करोड बृद्धि भई रु. ५१.५० करोड कायम भएको छ । सहकारी संस्थाहरूले कर्जाको ब्याज भुक्तान गर्न नसक्दा यसको आकारमा वृद्धि हुन गई बैंकको कर्जा नोक्सानी व्यवस्था, ऋण जोखिम कोष तथा नाफा ऋणात्मक बन्न पुगेको हो ।

बैंकको पुँजी कोषको अवस्था

सदस्य संस्थाबाट सेयर रकम फिर्ता माग हुँदा सेयर पुँजीको रकम घट्न गएको र गत आ.व.मा खराब कर्जामा समेत अत्यधिक मात्रामा वृद्धि हुँदा त्यसको चाप बैंकको पुँजी कोषमा पर्न जान्छ । यद्यपि जगेडा कोषको अनुपात बलियो हुँदा बैंकले नियामकीय मापदण्डअनुसार ११.९६ प्रतिशत पुँजी पर्याप्तता अनुपात कायम गरेको छ । वित्तीय समस्या समाधानको पहिलो सुरक्षा कवचका रूपमा रहने पुँजी कोषको रकम बलियो अवस्थामा रहेको प्राथमिक पुँजी पर्याप्तता अनुपात निक्षेप सुरक्षण तथा बैंकप्रति सदस्यको विश्वास कायम रहने दरिलो आधार रहेको देखिन्छ । यद्यपि, गत दुई आर्थिक वर्षमा निरन्तर पुँजी पर्याप्तता कोषमा आएको गिरावट, सदस्यबाट सेयर फिर्ताको माग र सो सम्बन्धमा नियामक निकायले देखाएको गम्भीर चासोलाई सम्बोधन गर्नुपर्ने कारण चालू आ.व. थप चुनौतीपूर्ण रहने देखिएको छ ।

संरक्षित पुँजी फिर्ता कोषको रकम बाँडफाँट

आ.व. २०७८/०७९ को मुनाफाबाट छुट्याइएको संरक्षित पुँजी फिर्ता कोषको रकम सहकारी ऐन, २०७४ तथा नियमावली २०७५ को प्रावधानअनुरूप बैंकले सदस्य संघ/संस्थाले जम्मा गरेको बचत रकमका लागि ४० प्रतिशत र कर्जामा तिरेको ब्याजका लागि ६० प्रतिशत भारको आधारमा कुल १८ करोड ५५ लाख १२ हजार ६ रुपैयाँ १५ पैसा संरक्षित पुँजी फिर्ता कोषको रकम बाँडफाँट गरेको थियो । यसबाट बचत र कर्जा कारोबार गर्ने १५४७४ सहकारी संघ संस्थाहरूको संरक्षित पुँजी फिर्ता कोषबाट लाभान्वित भएका छन् । बचत र कर्जामा उच्च कारोबार गरी योगदान गरेबापत सबैभन्दा बढी रकम फिर्ता पाउने सदस्यले बचततर्फ ४२ लाख ७ हजार ७ सय २७ रुपैयाँ तथा कर्जातर्फ ११ लाख ४८ हजार ४ सय ९८ रुपैयाँसम्म प्राप्त गर्न सफल भएका थिए ।

नाफा/नोक्सानको अवस्था

आर्थिक वर्ष २०७८/०७९ मा बैंकको खुद मुनाफा रु. ९८ करोड ९३ लाख रहेकोमा यस आर्थिक वर्षमा २०७९/०८० मा बैंकको वितरणयोग्य नाफा ऋणात्मक रहेको छ । बैंकको वित्तीय उपलब्धि नकारात्मक हुँदा यसले समग्रमा बैंकप्रतिको धारणामा समेत नकारात्मकता उत्पन्न हुनु स्वाभाविक हो यद्यपि, बैंकको नोक्सानी कुनै आन्तरिक कारण वा अन्य खर्चमा आएको वृद्धिका कारणले नभै खराब कर्जा सुरक्षणका लागि नाफाको रकमलाई कोषमा व्यवस्था गर्नुपर्ने भएको हुँदा यस वर्षमा देखिएको हो । बैंकले नीतिगत व्यवस्थाभिन्नै रहेर असुलीका प्रयासलाई अन्तिम अवस्थासम्म कायम राखेको थियो यद्यपि कर्जा असुलीको दर अघिल्ला वर्षको तुलनामा विविध वित्तीय सङ्कटकका कारण कमी भएको हुँदा सदस्य संस्थाको बचत निक्षेपलाई सुरक्षित गर्नका लागि कर्जा सुरक्षण कोषमा खर्च लेखेपश्चात् यस वर्ष बैंकको वित्तीय उपलब्धि नकारात्मक बन्न पुगेको हो । कर्जा असुली कार्यका लागि बैंकले आन्तरिक कार्यविधि, नियामकीय निकायको निर्देशनलगायत दायराभिन्न रहेर कर्जा असुली ताकेता, पत्रपत्रिकामा सूचना प्रकाशन, कालोसूचीमा समावेश, धितो लिलामलगायत अधिकतम प्रयासहरू गरेको थियो ।

कर्जा जोखिम व्यवस्थापन

कर्जा लगानी गर्नुभन्दा पहिले जोखिम विश्लेषण प्रक्रियालाई प्राथमिकतामा राख्दै बैंकको LMS (Loan Management System) प्रविधिबाट प्राप्त कर्जा फाइलहरूलाई विभिन्न प्रक्रिया तथा विधिहरू अवलम्बन गरी बैंकको जोखिम विश्लेषण कार्यलाई थप मजबुत बनाउँदै लगेको छ । बैंकको कर्जा लगानी प्रक्रियालाई थप सुव्यवस्थित र सुरक्षित बनाउने उद्देश्यले यस बैंकले छुट्टै कर्जा जोखिम व्यवस्थापन विभागमार्फत कर्जा जोखिम विश्लेषण गर्दै आइरहेको छ । कर्जा लगानीमा अन्तर्निहित जोखिम पहिचान र न्यूनीकरणका उपायहरू अवलम्बन गर्नका लागि गत आ.व.को साधारणसभाले जोखिम व्यवस्थापन कार्यविधिलाई थप अध्यावधिक गरेसँगै यस बैंकको कर्जा जोखिम मूल्याङ्कन विषयलाई नीतिगत रूपमा अवलम्बन गरिएको छ । बैंकले कर्जा प्रवाह गर्दा सदस्य सहकारी संस्थाहरूको जोखिम तालिकीकरण तयार गरी विश्लेषण गर्ने गरेको छ । यसरी विश्लेषण गर्दा सहकारी संस्थाले भन्फटिलो महसुस गरे तापनि विश्लेषणका सुझावहरू संस्थाले कार्यान्वयन गरेको खण्डमा सबल र दिगो संस्था निर्माण गर्न सकिने विश्वास बैंकले लिएको छ ।

बैंकको दबाव परीक्षण (Stress Testing)

नेपाल राष्ट्र बैंकले सन् २०१२ को जनवरीमा पहिलो पटक जारी गरेको दबाव परीक्षण (Stress Testing) निर्देशिकाको सान्दर्भिकता बैकिङ क्षेत्रमा तीव्र रूपमा विकसित भएको छ । हालको अवस्थाभन्दा फरक वित्तीय एवम् आर्थिक अवस्थाको परिकल्पना गर्दा यस बैंकको वित्तीय सूचकहरूमा पर्ने दबाव वा परिवर्तनको अध्ययन गर्न तथा आन्तरिक तथा बाह्य कारणले अर्थतन्त्रमा आउन सक्ने उतार चढावले यस बैंकको पुँजी, तरलता तथा आम्दानीमा पर्न सक्ने प्रभाव अध्ययनका लागि विगतका वर्षहरूमा जस्तै त्रैमासिक रूपमा दबाव परीक्षण गरिँदै आइरहेको छ ।

ग्रिनकार्डमा सहूलियत

बैंकबाट कर्जा सेवा उपयोग गरिरहेका सहकारी संस्थामध्येबाट तोकिएको मापदण्ड पूरा गरेका असल ऋणीहरूलाई बैंकले ग्रिनकार्ड उपलब्ध गराई ब्याजमा सहूलियत प्रदान गर्दै आएको छ । गत आ.व. मा यस्तो सुविधा २ वटा सदस्य सहकारी संस्थाले प्राप्त गरेका थिए ।

कर्जा सूचना केन्द्रको सदस्यमा पहुँच

कर्जा लगानी प्रक्रियालाई सुरक्षित गर्नका लागि महत्वपूर्ण भूमिका रहने ऋणी सदस्यको कर्जासम्बन्धी सूचना प्राप्त गर्नका लागि नेपालको परिप्रेक्ष्यमा कर्जा सूचना केन्द्रले आवश्यक पूर्वाधार तयार गरी राष्ट्रिय सहकारी बैकसहित नेपाल राष्ट्र बैंकबाट अनुमति प्राप्त बैंक तथा वित्तीय संस्थालाई सूचनाको विवरण उपलब्ध गराउँदै आएकोमा कर्जा सूचना केन्द्रमा सहकारी संस्थाहरू आबद्ध हुनका लागि हालकै अवस्थामा नीतिगत कारणले सम्भव नदेखिएको हुँदा यस बैंकका सदस्य संघ/संस्थाले कर्जा सूचना राष्ट्रिय सहकारी बैकमार्फत प्राप्त गर्न सक्ने व्यवस्था बैंकले गरेको छ । सदस्य संस्थाले गरेको कर्जा लगानी सुरक्षित भएको खण्डमा मात्र बैंकको कर्जा लगानी सुरक्षित हुने, कर्जा दुरुपयोग तथा उद्देश्यबाहिरको कर्जा लगानीमा नियन्त्रण हुने देखिएकाले सहकारी ऐन २०७४ को दफा ५४ को खण्ड (भ) मा भएको प्रावधानअनुरूप सहकारी बैकले गर्ने कार्यमा संस्था वा संघ र सोसँग आबद्ध सदस्यबिच सूचना आदान प्रदान गर्ने, व्यवस्था कायम रहेको हुँदा उल्लिखित व्यवस्थाका आधारमा बैंकले यो सेवा सदस्यलाई प्रदान गर्दै आएको छ ।

वित्तीय सेवाहरूमा गुणस्तर अभिवृद्धि

बैंकले प्रवाह गर्ने कर्जाको गुणस्तर अभिवृद्धिका लागि निक्षेपकर्जा अनुपात मिलाउने, ठूला प्रकारका कर्जाका लागि आवश्यक कागजात तथा विश्लेषण पद्धतिलाई थप सुदृढीकरण गर्ने, कर्जा कार्यविधिलगायतमा समयानुकूल परिमार्जन गरी साना प्रकारका कर्जा प्रवाहलाई प्राथमिकता दिई कर्जा प्राप्त गर्ने संस्थाको सङ्ख्या वृद्धि गर्ने एवम् क्षेत्रगत रूपमा कर्जाको वर्गीकरण गरी समग्रमा कर्जाको जोखिम व्यवस्थापन गर्ने लक्ष्य लिइएको छ । साथै कर्जामा कार्यरत जनशक्तिको प्राविधिक सीप अभिवृद्धिका लागि विभिन्न प्रशिक्षणमूलक कार्यक्रमहरूमा सहभागीताका लागि प्रोत्साहन गरिनेछ ।

संस्थागत विकास तथा सुशासन

निर्वाचनसहितको साधारणसभा सम्पन्न

आ.व. २०७९/०८० मा बैकले निर्वाचनसहितको १९ औं वार्षिक साधारणसभा सम्पन्न गरेको थियो । उपत्यकाको हकमा केन्द्रीय कार्यालय र उपत्यकाबाहिरको हकमा ४८ शाखा कार्यालय गरी ४९ निर्वाचन कार्यालयमार्फत निर्वाचन प्रक्रिया सम्पन्न भएको थियो । १५ सदस्यीय सञ्चालक समिति र ३ सदस्यीय लेखा सुपरिवेक्षण समिति निर्वाचित साधारणसभाको निर्वाचनको प्रक्रियामा ४८५१ वटा सदस्य सहकारी संस्थाका प्रतिनिधि मतदान प्रक्रियामा सहभागी रहनुभएको थियो ।

उपसमितिमार्फत सहजीकरण

बैंकको केन्द्रीय स्तरमा सञ्चालकको नेतृत्वमा १० वटा उपसीमितहरू क्रियाशील छन् भने १६ वटा शाखा कार्यालयमा शाखा समन्वय उपसमिति गठन भएको छ । नियामकीय प्रावधानअन्तर्गत समेत केन्द्रीयस्तरका कतिपय उपसमिति गठन गरिएको हो ।

केन्द्रीय स्तरमा गठित उपसमितिहरूको विवरण यसप्रकार रहेको छ ।

१. कर्मचारी सेवा-सुविधा उप-समिति
२. घरेलु तथा साना उद्योग विकास उप-समिति
३. जोखिम व्यवस्थापन उप-समिति
४. नीति-निर्माण कार्यक्रम उप-समिति
५. लघुवित्त तथा उद्यम उप-समिति
६. लैंगिक समानता उप-समिति
७. व्यवसाय प्रवर्द्धन, एकीकरण तथा स्तरीकरण उप-समिति
८. शिक्षा, तालिम तथा सम्मान उप-समिति
९. सम्पत्ति शुद्धीकरण अनुगमन उप-समिति
१०. सूचना, सञ्चार, प्रकाशन तथा प्रविधि उप-समिति

केन्द्र र शाखास्तरमा गठित उपसमितिको दक्षता अभिवृद्धिका लागि बैकले वार्षिक कार्यक्रममा व्यवस्था गरी विभिन्न कार्यक्रमहरूको आयोजना गर्ने लक्ष्य लिइएको छ ।

गुनासो सुनुवाइ सम्बन्धमा

सहकारी विभागले सहकारी संघ संस्थामा सुशासन प्रवर्द्धनका लागि जारी गरेको एकीकृत निर्देशन, २०७९ बुँदा नं. ५ मा भएको व्यवस्थाअनुसार संस्थाले आ.व. २०७९/०८० मा बैकले कर्मचारी तथा सदस्यको गुनासोको उचित र शीघ्र सम्बोधनका लागि बैकका प्रमुख सञ्चालन अधिकृतलाई गुनासो सुन्ने अधिकारी तोकिए सदस्य संघ संस्थाका गुनासाहरूलाई व्यवस्थापन गर्ने लक्ष्य लिइएको छ । गुनासो सुनुवाइ कार्यविधि, २०८० तयार गरी कार्यान्वयन तथा सोसम्बन्धी संयन्त्र लागू गर्नका लागि सहकारी ऐन २०७४ दफा ३८ (च) बमोजिम यसै साधारणसभामा पेस गरिएको छ ।

नियामकीय निकायबाट स्थलगत निरीक्षण

गत आर्थिक वर्षमा नेपाल राष्ट्र बैकले यस बैकको स्थलगत निरीक्षण सम्पन्न गरेको छ । अन्तिम प्रतिवेदनमा बैक सञ्चालन सम्बन्धमा देखिएका कैफियतको सुधार तथा कार्यान्वयनमा बैकले जोड दिएको छ । अन्तिम प्रतिवेदनको उठान भएका विषयहरू वित्तीय र गैर-वित्तीय कारोबारको छुट्टाछुट्टै कारोबार राख्नुपर्ने, सम्पत्ति शुद्धीकरण निवारणसम्बन्धी व्यवस्थाको कार्यान्वयन, उप-समितिको सक्रियतालागायत छन् ।

केन्द्रीय कार्यालयको स्थानान्तरण

बैंकको केन्द्रीय कार्यालय २०८० जेष्ठ १५ गतेदेखि कानदेवतास्थान कुपन्डोलदेखि सहकारी विकास बोर्डको भवन पुल्चोक ललितपुरमा स्थानान्तरण भएको छ ।

करमा राष्ट्रिय सहकारी बैंकको योगदान

विगतका वर्षहरूमा ३ पटकसम्म सहकारी क्षेत्रमा सबैभन्दा बढी कर तिरेबापत राजस्व विभागबाट सम्मानित यस बैंकले आ.व. २०७९/०८० मा नेपाल सरकारलाई बुझाउनुपर्ने आयकर तथा विभिन्न शीर्षकका अग्रिम करहरू (TDS) देहायबमोजिम दाखिला तथा भुक्तानी गरेको छ ।

क्र.सं.	कर शीर्षक	आ.व. २०७९/०८०	आ.व. २०७८/०७९	आ.व. २०७७/०७८
१	आयकर	४४,४९६,०४८	१०८,७४९,७३७	१०६,९५३,७६६
२	ब्याजकर	५६२,५९६,५६०	४४९,७४७,९३०	४०२,२३८,३९३
३	कर्मचारी पारिश्रमिक कर	४३,४३३,०२२	४७,९३८,९३६	२९,९९२,२७७
४	घरबहाल कर	४,८४४,४७८	४,२६८,४४९	३,४६३,६२०
५	अन्य अग्रिम कर रकमहरू	३४,६६३,३८८	३९,९९०,८८५	२३,५५६,०४५

संस्थागत प्रतिनिधित्व सम्बन्धमा

यस बैंकका आबद्ध रहेका राष्ट्रिय तथा अन्तर्राष्ट्रिय निकायमा बैंकको निर्णयबाट संस्थागत रूपमा मनोनयन भई तपसिल बमोजिम प्रतिनिधित्व रहेको सहकारी संस्थाको कार्यव्यवस्था निर्देशिका, २०७६ (संशोधनसहित)को दफा ३५अनुसार यस सभालाई जानकारी गराउँछु ।

क्र.सं.		प्रतिनिधित्व गर्ने निकाय	संस्थागत प्रतिनिधित्वको विवरण
१	श्री के.बी. उप्रेती	राष्ट्रिय सहकारी महासंघ	सञ्चालक
		Network for the Regional Development of Agricultural Cooperatives in Asia and the Pacific (NEDAC)	उपाध्यक्ष
		International Cooperative Banking Association (ICBA)	सञ्चालक
२	श्री रामहरि बजगाई	स्थिरीकरण कोष	प्रतिनिधि, कोष सञ्चालन समिति
३	श्री विश्वनाथ मण्डल	ICA-AP Committee on Agriculture	सदस्य
४	श्री विजया धिताल	ICA-AP Committee on Consumer Cooperation	सदस्य
	श्री मोहन बहादुर कार्की		
५	श्री लक्ष्मी प्रसाद उप्रेती	ICA-AP Committee on Credit Banking	सदस्य
	श्री महेन्द्र कुमार गिरी		
६	श्री केदार मानन्धर	ICA-AP Committee on Cooperatives in Educational Institutes	सदस्य
७	श्री माधवलाल देवकोटा	ICA-AP Committee on Forestry	सदस्य
८	श्री भरत कुमार चिमरीया	ICA-AP Committee on Cooperative Research	सदस्य
	श्री प्रविण आचार्य		
९	श्री अमृता सुब्बा	ICA-AP Committee on Human Resource Development	सदस्य
	श्री राजेश श्रेष्ठ		
१०	श्री पार्वती थापा	ICA-AP Committee on Women	सदस्य
	श्री शिवा थापा		

माथि उल्लिखित विवरणबमोजिम संस्थामा भएको मनोनयनले बैकलाई भविष्यमा कुनै पनि दायित्व वहन गर्नुपर्नेछैन ।

सम्पत्ति शुद्धीकरण निवारणसम्बन्धी कानुनी पालना

सम्पत्ति शुद्धीकरण निवारणसम्बन्धी कानून पालना सहकारी विभागबाट जारी गरिएको सम्पत्ति शुद्धीकरण निवारणसम्बन्धी सहकारी संघ-संस्थाहरूलाई जारी निर्देशन, २०७६ कार्यान्वयनका लागि बैकले आवश्यक व्यवस्था मिलाएको छ । सोही निर्देशनअनुरूप बैकले आफ्नो कार्यविधि तयार गरी अनुपालना अधिकृतको व्यवस्था गरेको छ । सम्पत्ति शुद्धीकरण निवारणसम्बन्धी कार्यलाई थप व्यवस्थित गर्न बैकको सञ्चालक सम्मिलित सम्पत्ति शुद्धीकरण अनुगमन उप-समिति गठन गरिएको छ । उक्त उपसमितिले बैकमा रहेको सदस्यको कारोबार जोखिमको स्तर निर्धारण गर्ने, AML/CFT को जोखिम व्यवस्थापनसम्बन्धी छलफल गर्ने, राष्ट्रिय तथा अन्तर्राष्ट्रिय क्षेत्रमा भएका आतङ्कवादी गतिविधि र त्यसले बैक र सहकारी क्षेत्रमा पार्न सक्ने प्रभाव एवम् जोखिमको विश्लेषण गर्ने गरेको छ । नियामकीय निर्देशनबमोजिम बैकले नियमित रूपमा तोकिएका प्रतिवेदनहरू **Financial Intelligence Unit** र नियामक निकायमा पेस गर्ने गरेको व्यहोरा यस गरिमामय साधारणसभासमक्ष अवगत गराउँछु । सहकारी बैकले थोक कारोबार गर्दै आएको हुँदा व्यक्तिहरूको कारोबार बैकमा प्रत्यक्ष नहुने भएको जानकारीसहित यस संस्थामा कायम रहेका सदस्य लेखा परीक्षण हुने एकाइ (**Audited Entity**) एवम् सम्पत्ति शुद्धीकरण निवारण ऐनअनुसार **Reporting Entity** समेत रहेको हुँदा यस संस्थाको भूमिकाको सम्बन्धमा स्पष्ट निर्देशन र मापदण्ड नभएको हुँदा उच्च पदस्थ व्यक्ति थपघट भएको अवस्थामा तत्काल पहिचान गर्ने, उच्च पदस्थ व्यक्तिको परिवार तथा सम्बद्ध व्यक्ति पहिचान गर्ने व्यवस्था, सदस्यहरूको जोखिमअनुसार वर्गीकरण, सदस्यहरूको बृहत् पद्धतिबाट थप पहिचान, र संस्थाले शङ्कास्पद कारोबार पहिचान गरी वित्तीय जानकारी इकाइमा पेस गर्न नीतिगत समस्या रहेको व्यहोरा यस गरिमामय सभालाई जानकारी गराउँछु ।

नवीनतम सूचना प्रविधि तथा प्राविधिक सेवा

सहकारी संस्थाहरूका लागि एटिएम तथा फन्ड ट्रान्सफर सेवा

COOP Card एक डेबिट कार्ड सुविधा हो जसको प्रयोग गरी यस सेवामा आबद्ध सहकारी संस्थाका सदस्यहरूले आफ्नो सहकारीको खातामा भएको नगद ATM बाट फिक्न, POS आउटलेटहरू र ई-कमर्स वेबसाइटहरूमा सजिलो भुक्तानी गर्न सक्छन् । नवीनतम प्रविधिको प्रयोगमार्फत आफ्ना सदस्यलाई २४सै घण्टा नगद भुक्तानी सुविधा प्रदान गर्न सकिने यस सेवाले सहकारी संस्थाका सदस्यहरूको विश्वास कायम गर्नकासाथै नयाँ सदस्यहरू आकर्षित गर्न सकिनेछ । सहकारी संस्थाले आफ्नै नाममा कार्ड जारी गर्न सक्ने, सहकारी संस्था आफैँले ATM बुथ राख्न नपर्ने, नगद कारोबारमा हुने जोखिम न्यूनीकरण जस्ता कारणले गर्दा यो सजिलोसँग जडान गरि तुरुन्त कार्ड वितरण गर्न सकिन्छ ।

साथै, फन्ड ट्रान्सफरका लागि बैकले सञ्चालनमा ल्याएको चेक ट्रान्सफर सिस्टम एक फन्ड ट्रान्सफर प्रणाली हो जसले सदस्य सहकारीलाई बैकको इन्टरनेट बैकिङ पोर्टलमार्फत अनलाइन माध्यमबाट रकम स्थानान्तरण गर्न सहयोग पुऱ्याउँछ । यो एक डिजिटल सेवा हो जसको प्रयोगमार्फत सहकारी संस्थाले यस बैकमा रहेको निक्षेपलाई अन्य बैक तथा वित्तीय संस्थामा रहेको संस्था स्वयंको खातामा कुनै पनि स्थानबाट रकमान्तर गर्न सकिन्छ ।

डिजास्टर रिक्भरी साइटको निर्माण

बैकले आफ्ना सदस्य सहकारी संघ संस्थाहरूलाई असामान्य परिस्थितिमा पनि निरन्तर सेवा प्रवाह गर्न बैकको डाटा सेन्टरभन्दा फरक भौगोलिक स्थान तिलोत्तमामा डिजास्टर रिक्भरी साइटको स्थापना गरी सञ्चालनमा ल्याएको छ । डिजास्टर रिक्भरी साइट सञ्चालनमा ल्याएर बैकले आफ्ना सदस्य सहकारी संघ संस्थाको विभिन्न अभिलेखहरू कुनै पनि अवस्थामा सुरक्षित रहेको प्रत्याभूति दिलाउन प्रतिबद्ध रहेको छ । बैकको सेवाहरू असामान्य परिस्थितिमा बिनारोकावट सदस्यले प्रयोग गर्न सक्ने गरी व्यवस्था बैकले डिजास्टर रिक्भरी साइटमार्फत मिलाएको छ । बैकले यसरी डिजास्टर रिक्भरी साइट स्थापना गरेर नियामक निकायहरूले जारी गरेका मापदण्डहरू अनुपालनामा समेत चुस्त रहेको पुष्टि गरेको छ ।

विशेष तथा आकस्मिक अवस्थामा डिजास्टर रिक्भरी साइटबाट सिस्टम सञ्चालन हुन्छ भन्ने यकिन गर्नका लागि निश्चित समयको अन्तरालमा बैकले Disaster Recovery (DR) Drill गर्ने गरी मस्यौदा तयार गरेको छ । बैकले निश्चित समयको अन्तरालमा सञ्चालन गर्ने DR Drill ले नियामक निकायहरूले जारी गरेको मापदण्डहरूको समेत अनुपालना हुने गरेको छ । आ.व. २०८०/०८१ मा बैकले स्थापना गरेको डिजास्टर रिक्भरी साइटलाई आवश्यकताअनुसार स्तरोन्नति गर्दै लगिनेछ ।

बैकको वेबसाइट स्तरोन्नति

कुनै पनि संस्थाको जानकारी प्राप्त गर्ने पहिले माध्यम त्यस संस्थाको वेबसाइट रहेको हुन्छ । त्यसकारण आफ्ना सदस्य सहकारी संघ संस्थाहरू तथा सम्बन्धितहरूलाई बैकको हरेक गतिविधिहरूको जानकारी गराउने उद्देश्य बैकले सञ्चालनमा रहेको आधिकारिक वेबसाइटलाई अझ जानकारीमूलक तथा अन्तरक्रियात्मक बनाउनका लागि विभिन्न थप फिचरहरूसहित परिमार्जन गरेको छ । यसरी परिमार्जनपश्चात् बैकको वेबसाइट आकर्षक, सदस्यलगायत अन्य सम्बन्धित व्यक्तिले आवश्यकताअनुसारका जानकारीहरू समयमा सहज तवरले प्राप्त गर्न सकिनेमा बैक विश्वस्त रहेको छ । चालू आ.व.मा वेबसाइटको पूर्ण निर्माण भई कार्यान्वयनमा ल्याइनेछ ।

Connect IPS र Corporate pay मा सहकारी बैकको आबद्धता

नेपालको लोकप्रिय भुक्तानी प्रणाली Connect IPS तथा corporate pay को सेवा बैकले गत आर्थिक वर्षबाट सुरु गरेको छ । यस सेवाबाट सदस्य संस्थाहरूले बिनाकुनै भन्फट राष्ट्रिय सहकारी बैकको खातामा अन्य बैक तथा वित्तीय संस्थाबाट रकम पठाउन सक्नेछन् ।

इन्टरनेट तथा एस.एम.एस. बैंकिङ सेवा

इन्टरनेट बैंकिङ राष्ट्रिय सहकारी बैंकको एक डिजिटल बैंकिङ सेवा हो, जसको प्रयोग गरी सदस्य सहकारी संस्थाहरूले इन्टरनेटको प्रयोग गरी यस बैंकमा रहेको आफ्नो खाताको स्टेटमेन्ट हेर्न सहयोग पुऱ्याउँछ । यसको प्रयोगमार्फत यस सेवामा आबद्ध रहेका सहकारी संस्थाले यस बैंकमा रहेको आफ्नो खातामा सम्पन्न भएका सम्पूर्ण आर्थिक कारोबारको निगरानी गर्न सक्नेछन् । यस आर्थिक वर्षको अन्त्यसम्म ४५०६ सहकारी संघ संस्थाले यस सेवाको उपभोग गरिरहेका छन् । त्यसै गरी, एस.एम.एस. सेवाबाट सदस्य सहकारी संस्थाले राष्ट्रिय सहकारी बैंकमा रहेको आफ्नो खातामा हुने कारोबार विवरण निरीक्षण गर्न सक्नेछन् । यस आर्थिक वर्षको अन्त्यसम्म ५१०६ सहकारी संघ संस्थाहरूले यस सेवाको उपभोग गरिरहेका छन् ।

डाटा सेन्टरको स्तरोन्नति

बैंकको डाटा सेन्टरको स्तरोन्नतिका लागि नेपाल राष्ट्र बैंकको निर्देशन, बैंकको आन्तरिक कार्यविधिमा उल्लिखित तथा विश्वभर प्रचलनमा रहेको प्रविधिमा आधारित भई नयाँ स्थान तयार गरी साबिकको डाटा सेन्टरलाई स्थानान्तरण गर्नका लागि विभिन्न सेवा प्रदायकसँग भेटघाट, छलफल, अध्ययन तथा अनुसन्धान आदि भइरहेको छ । आ.व. २०८०/०८१ मा पूर्ण रूपमा डाटा सेन्टरको निर्माण गरी कार्यान्वयनमा ल्याइनेछ ।

नयाँ Core Banking System (CBS)सम्बन्धी कार्य

बैंकले नयाँ कोर बैंकिङ सिस्टम बैंकमा प्रयोगमा ल्याउनका लागि विभिन्न चरणबाट नयाँ कोर बैंकिङ सिस्टम छनोट गरेको छ । यसका लागि बैंकले सम्बन्धित सेवाप्रदायकसँग सम्झौता गरी प्रथम चरणका कार्यहरू अघि बढाइसकेको छ । वर्तमान समयमा सदस्य संस्थाले बैंकको सेवामा माग गरेको थप सेवाहरू सुलभ तरिकाले उपलब्ध गराउने उद्देश्यका साथ बैंकले कोर बैंकिङ सिस्टम परिवर्तन गर्ने योजना पनि बनाएको छ ।

सूचना सुरक्षा सम्बन्धमा

बैंकको नेटवर्क, सर्भरहरू तथा Application हरूको आन्तरिक तथा बाह्य Vulnerability Assessment तथा Penetration Testing / Stress Testing गरी देखिएका समस्या समाधानको थालनी गरियो । Cyber Threat Monitoring तथा Reporting का लागि Managed SIEM (Security Information & Event Management) & SOC (Security Operations Center) सेवाको सुरुवात गरिएको छ । उक्त सेवा निरन्तर सञ्चालनमा रहेको र जसअन्तर्गत बैंकको नेटवर्क, सर्भरहरू तथा Application हरू वर्षभरि चौबिसै घण्टा Cyber Security विज्ञको निरीक्षण एवम् निगरानीमा रहन्छन् । यसबाट सम्भावित Cyber जोखिम बारे अग्रिम सूचना प्राप्त गर्न मद्दत पुग्दछ । सूचना सुरक्षा जोखिमलाई मध्यनजर गर्दै "सूचना सुरक्षा कार्यविधि-२०७९" तर्जुमा गरी कार्यान्वयनमा ल्याइएको छ । बैंकमा रहेका सम्पूर्ण उपकरणहरूमा आधिकारिक एवम् अद्यावधिक सफ्टवेयर कार्यान्वयनमा ल्याउने नीति अख्तियार गरिएको छ । बैंक तथा सदस्य सहकारी संघ/संस्थाको Cyber Security लाई समेत ध्यानमा राख्दै साइबर सुरक्षासम्बन्धी विभिन्न अन्तरक्रिया कार्यक्रम सञ्चालन गरी संघ/संस्थाको साइबर सुरक्षा मजबुत बनाउनसमेत सहयोग गर्ने गरिएको छ ।

सहकारिता प्रकाशनको निरन्तरता

बैंकले सञ्चालन गरेका विभिन्न गतिविधिहरूको सूचना तथा समाचारहरू, सहकारी संस्थाको परिचय, सफलताको कथा र सहकारीसम्बन्धी लेखरचनाहरू दैनिक रूपमा <https://www.ncbl.coop/publication> मार्फत र द्वैमासिक रूपमा डिजिटल पत्रिका प्रकाशन गर्दै आएको छ ।

सहकारीको महत्व र योगदान तथा यसको बढ्दो भूमिकासँगै सहकारीमा सञ्चारको आवश्यकतालाई महसुस गरी सहकारीको विकास र प्रबर्द्धनमा सहयोग पुऱ्याउने उद्देश्यअनुरूप सञ्चालन गरिएको हो । बैंकले सञ्चालन गर्ने तालिम, शिक्षा, गोष्ठी, बैंकका सदस्य संस्थाहरूको परिचय, सफलताको कथाजस्ता विषयमा मात्र केन्द्रित रहेर सहकारी क्षेत्रका सकारात्मक पक्षलाई आम सर्वसाधारणमाभ पुऱ्याउँदै आएको छ । बैंक भित्रका गतिविधिबारे सत्य, तथ्य रूपमा समाचार सम्प्रेषण गर्ने कार्यमा सहकारीता डिजिटल सक्रिय रूपमा लागि परेको छ ।

कोभिड-१९ भन्दा अघि दुई/दुई महिनामा प्रकाशन हुँदै आएको सहकारिता कोभिडपछि डिजिटल कपीका रूपमा प्रकाशन भइरहेको छ । चालू आ.व.बाट यसलाई केही परिमार्जन गरि विगतको भन्दा अझै परिमार्जित गरेर लाने लक्ष्य राखिएको छ ।

आ.व. २०८०/०८१ मा बैंकका लागि सम्भावित चुनौतीहरू

अनपेक्षित रूपमा सहकारी बैंकको खराब कर्जामा हुन सक्ने वृद्धिका कारण नोकसानी व्यवस्थामा वृद्धि हुन सक्ने र जसका कारण सदस्यलाई लगानीमा प्रतिफलको सुनिश्चितता गर्न नसकिने अवस्था आउन सक्छ । सहकारी बैंकको सेवा विस्तारसम्बन्धी सरकारको नीतिगत अस्पष्टता कारण समग्रमा व्यावसायिक पहुँचमा अपेक्षित विस्तार गर्न कठिनाइ आउन सक्छ । बैंकको कर्जा नोकसानी व्यवस्थाको वृद्धि सँगै नियामकीय अनुपालनाका आधारमा बैंकको पुँजी पर्याप्तता अनुपात कायम राख्न केही कठिनाइ देखिने सम्भावना देखिन्छ । आन्तरिक रूपमा बैंकको मानव संसाधनको दक्षता अभिवृद्धि गर्न, कार्यरत कर्मचारीको मनोबल उच्च राख्न, मानव संसाधनको प्रतिधारण (रिटेन्सन) दर स्थिर राख्न चुनौतीपूर्ण देखिएको छ । नियामकीय प्रावधान, बैंकको आन्तरिक कार्यविधि, कर्जा व्यवस्थापन प्रणाली र सदस्य संघ संस्थाहरूको कर्जा मागका विचमा सामञ्जस्यता नहुँदा कर्जा प्रवाहमा केही असहजता देखिन सक्ने भएकाले कर्जा लगानी तथा निक्षेपको अनुपातमा कमी आउन सक्छ । साथै बैंकले विभिन्न प्रविधिको प्रयोग गरी आफ्नो सेवा प्रवाह गर्नका लागि विविध कठिनाइको सामना गर्नुपर्ने देखिन्छ ।

आर्थिक वर्ष २०८०/०८१ को नीति तथा कार्यक्रम

बजेट निर्माणको सोच तथा आधारहरू

१. राष्ट्रिय सहकारी बैंक लिमिटेडको रणनीतिक योजना ।
२. सदस्य सहकारी संघ/संस्था तथा अन्य सरोकारवालाहरूबाट समय समयमा प्राप्त भएका सुभावहरू ।
३. देशमा आर्थिक एवम् राजनैतिक स्थायीत्व कायम रहने र समग्र आर्थिक क्रियाकलापसँगै सहकारीहरूको व्यवसायीक गतिविधि सामान्यीकरण हुने अनुमान ।
४. नेपाल सरकार/प्रदेश सरकार/स्थानीय तहको निति तथा कार्यक्रम एवम् वार्षिक बजेट ।
५. बैंकको केन्द्र, प्रदेश तथा ६८ शाखा कार्यालयको कारोबारको स्थिती, विस्तार हुने शाखा तथा सम्भावित सदस्यता वृद्धि सँगै कारोबारमा हुने वृद्धि ।
६. नियामक निकायका निर्देशन, सहकारी ऐन तथा अन्य प्रचलित कानुनी व्यवस्थाहरू ।
७. बैंकको साधारणसभाले दिएका निर्देशन ।
८. बैंकको सञ्चालक समितिले समय समयमा गरेका निर्णय एवम् निर्देशन तथा लेखा सुपरिवेक्षण समितिको निर्देशन ।
९. सहकारी क्षेत्र सुधार सुभाव कार्यक्रम २०८० को सुभाव ।
१०. गत आर्थिक वर्षमा बैंकले तय गरेका निति तथा कार्यक्रमको कार्यान्वयन अनुभव ।

उपस्थित प्रतिनिधिज्यूहरू,

सहकारी क्षेत्रको विकास, प्रबर्द्धन र वित्तीय सेवाका माध्यमबाट सहकारीलाई सहयोग गर्न र अभियानको सुदृढीकरणका लागि आर्थिक वर्ष २०८०/०८१ को नीति तथा कार्यक्रम बुँदागत रूपमा प्रस्तुत गर्न चाहन्छु ।

१. सहकारी अभियानलाई थप सुदृढ र सुरक्षित राख्नका लागि वित्तीय र गैरवित्तीय सेवाहरूको विस्तार गरी उपलब्ध प्रविधिहरूमार्फत सहज रूपमा सेवा प्रदान गर्ने व्यवस्था मिलाइनेछ ।
२. बैंकको सेवालाई अझै सहज र सुविधासम्पन्न बनाउनका लागि काठमाडौंको टेकुमा केन्द्रीय कार्यालय रहने गरी सहकारी बैंक भवन निर्माण कार्यलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
३. बैंकका सेवाहरूलाई अझै बढी सदस्यमैत्री बनाउन शाखाहरूको आधुनिक स्तरोन्नति गरिनेछ भने थप २८ शाखा स्थापना गरी सेवा विस्तार गर्ने कार्यलाई अगाडि बढाइनेछ ।
४. सहकारी क्षेत्रलाई अझै व्यावसायिक, मर्यादित र सुरक्षित बनाउन रूपमा शिक्षा तालिम र स्तरीकरण कार्यक्रमहरूलाई थप प्रभावकारिताका साथ निरन्तरता दिइनेछ ।
५. बैंकको मानव संसाधनको कार्यदक्षता अभिवृद्धिका लागि विभिन्न विषयका तालिम गोष्ठी तथा शिक्षामूलक कार्यक्रमहरूको आयोजना गरिनेछ ।
६. सहकारीमैत्री कानुनी वातावरण निर्माणका लागि सहकारी अभियानसँग निरन्तर संवाद गरी सरकारसँग विभिन्न चरणमा विविध बहस पैरवीका कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिइनेछ ।

७. सहकारी बैक ऐनको मस्यौदा तयार गरी ऐन जारी गराउने अभिप्रायले सरकारसँग निरन्तर पैरवी गरिनेछ ।
८. सहकारीसम्बन्धी सूचना, शिक्षामूलक सामग्रीलगायत विविध जानकारीहरू एकै ठाउँबाट प्राप्त गर्न सकिने गरी एनसिबिएल इ-लाईब्रेरी (विद्युतीय पुस्तकालय) को स्तरोन्नति गरिनेछ ।
९. बैकको सम्पूर्ण शाखाहरूबाट प्रदान गरिने सेवामा एकरूपता ल्याई सदस्य सन्तुष्टि अभिवृद्धिका लागि आवश्यक कार्य गरिनेछ ।
१०. बैक-अभियान साभेदारी कार्यक्रमका लागि सहकारीका संघहरूसँग सहकार्य गरी बहस पैरवीका विविध कार्यक्रमहरू सञ्चालन गरिनेछ ।
११. सहकारी संघ संस्था सञ्चालनमा सहयोग गर्ने अभिप्रायले नियमित रूपमा प्रत्येक हप्ताको शुक्रबार भर्चुअल माध्यमबाट विविध विषयमा परामर्श सेवा उपलब्ध गराइनेछ ।
१२. सहकारी अभियानसँग बैक रणनीतिअन्तर्गत सहकारी क्षेत्रको विकास र प्रवर्द्धनका लागि निरन्तर रूपमा बहस पैरवीसम्बन्धी कार्यक्रमहरूलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
१३. सहकारी बैकका साथै समग्रअभियानको समेत गुनासो सङ्कलन गरी सम्बन्धित निकायसँग अन्तरक्रिया, छलफल र संवाद गर्न सदस्य गुनासो व्यवस्थापन प्रणाली स्थापना गरी कार्यान्वयनमा ल्याइनेछ ।
१४. बैकको शाखा कार्यालय नपुगेका स्थानहरूमा गठित एनसिबिएल जिल्ला सम्पर्क समन्वय उपसमितिको सहयोगमा बैकको सेवा विस्तार गर्ने रणनीति कार्यान्वयन गरिनेछ ।
१५. राष्ट्रिय अन्तर्राष्ट्रिय विभिन्न निकायहरूसँग रणनीतिक सम्बन्ध विस्तार गरी सहकारी अभियानलाई थप सुदृढ बनाउने कार्यलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
१६. प्रत्येक वर्ष विभिन्न विषयमा (थिम) राष्ट्रिय एवम् प्रादेशिक गोष्ठीहरूको आयोजना गरिने कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
१७. कर्जा कार्यविधि सम्बन्धित कार्यविधिहरूमा समयअनुकूल परिमार्जन गरी सोको माध्यमबाट आवश्यकताअनुसार साना कर्जा विस्तारमा सहयोग, ठूला कर्जाहरूको कागजात तथा विश्लेषण पद्धतिलाई थप सुदृढीकरण गरिनेछ ।
१८. सहकारी सञ्चालक शिक्षा कार्यक्रमको अवधारणा तयार गरी पाइलट प्रोजेक्ट यसै आ.व. बाट सुरुवात गरिनेछ ।
१९. सहकारीहरूका सफलताका कथाहरू सम्बन्धमा खोज तथा अनुसन्धान गरी प्रकाशन तथा प्रसारण गरिनेछ ।

घ) आर्थिक वर्ष २०८०/०८१ को वित्तीय लक्ष्य

आर्थिक वर्ष ०८०/०८१ को बजेट निर्माण गरिरहँदाको अवस्थामा राष्ट्रिय अर्थतन्त्रभित्रका कतिपय सूचकहरू समग्र वित्तीय बजारका लागि उत्साहजनक थिएनन् । अन्तर्राष्ट्रिय कतिपय परिघटनाहरूका कारण मुद्रास्फीतिमा वृद्धि हुन सक्ने सङ्केतहरू देखापरेका थिए । जसका कारण समग्रमा बचतको क्षमतामा ह्रास आउने कारण पनि वित्तीय प्रणालीमा बचतको अनुपात अघिल्ला वर्षहरूको तुलनामा घट्न सक्ने अनुमान गर्न सकिन्छ । गत आ.व. मा समग्र सहकारी अभियानमा परेको नकारात्मक प्रभावका कारण बैकको लाभदायकतामा नकारात्मक प्रभाव पारेको छ । चालू आ.व. बाट लागू हुने गरी आयकरमा भएको वृद्धिले सहकारीको संस्थागत पुँजीमा नकारात्मक प्रभाव पार्दा यसले समग्र अभियानमा चुनौती थपिदिन सक्छ । अर्थतन्त्रभित्र चक्रिय प्रणालीगत जोखिमको व्यवस्थापन गर्न राष्ट्र बैकले लिने काउन्टर साइकल बफरको नीतिका कारण बैकिङ प्रणालीभित्र कर्जामा पर्ने चापका कारण सहकारी क्षेत्रमा त्यो चाप स्थानान्तरण हुन सक्ने पनि देखिन्छ । मुद्रास्फीतिमा भएको निरन्तर वृद्धिका कारण चालू आवमा आम रूपमा बचत र पुँजी निर्माणमा चुनौती थपिने देखिन्छ । व्यापार व्यवसायहरू पुरानै लयमा फर्कने क्रम रहँदा चालू आवमा पनि खराब कर्जाको अनुपातमा केही कमी देखिन सकिने भए तापनि पूर्ण रूपमा कर्जाको गुणस्तरलाई सुधार गर्न नसकिने देखिन्छ ।

चालू आ.व.मा बैकको असुलीदरलाई पूर्ववत् कायम गर्नका लागि आवश्यक सबै कानुनीलगायत अन्य विकल्पहरूको कार्यान्वयन गर्दै जाने योजना रहेको छ भने नियामकीय प्रावधानअनुसारको सुरक्षण कोषको पर्याप्ततालाई पहिलो प्राथमिकतामा राखिनेछ । यी सबै अवयवका बाबजुत अभियानको सुदृढीकरणका लागि सहकारी बैकको भूमिका गहन र महत्वपूर्ण छ । यसैको परिप्रेक्ष्यमा आ.व. २०८०/०८१ को बजेट निर्माणमा राष्ट्रिय सहकारी बैकको रणनीतिक दृष्टिकोण, समग्र सहकारी अभियानको हित, बदलिँदो अर्थतन्त्र, अर्थतन्त्रका कतिपय प्रतिकूल सूचकहरूलगायत विषयहरूलाई सैद्धान्तिक रूपमा केन्द्रित गर्दै निम्नानुसारको वित्तीय लक्ष्य तयार गरिएको छ ।

आ.व. २०७९/०८० को वास्तविक वित्तीय विवरण तथा आ.व. २०८०/०८१ को प्रस्तावित बजेट

विवरण	२०७९/०८० को स्वीकृत बजेट	२०८० असार	२०८०/०८१ को प्रस्तावित बजेट
सदस्य सङ्ख्या	१६,४१४	१६,११५	१७,४००
दायित्व	७२,१५३,९३७,१६५	६५,५९६,८४७,९९५	७७,१६६,३७१,११३
सेयर पुँजी	३,२१६,८२२,७००	२,८०८,०३९,७००	३,०८४,२१२,१२०
जगेडा तथा कोषहरू	२,७९९,५९६,९९७	१,८२४,३८५,४८९	२,५९१,९३७,९९८
कर्जा नोक्सानी व्यवस्था	८०५,५१२,०७९	१,६८२,३५५,३६५	१,४०३,३४८,०२४
कुल निक्षेप	६१,३५९,३९१,४४१	५८,२४५,९५९,७११	६६,६६६,६३८,८५९
अल्पकालीन ऋण	५००,०००,०००	-	-
अन्य दायित्व	१,५३७,५६८,७५९	७६०,८८५,६५९	१,४५८,७७३,१५१
कर्मचारी बोनस व्यवस्था	१४७,५०२,१७८	२६,४३१,११६	१५१,९८५,७८६
आयकर व्यवस्था	१३२,७५१,९६१	४४,४१६,०४८	२७३,५७४,४१५
करपछाडिको नाफा (नोक्सान)	१,१९४,७६७,६४५	२०४,३७४,९०७	१,०९४,२९७,६६१
लाभांस बाँडफाड हिसाब	४६०,०२३,४०५	-	४४१,६०३,०९९
सम्पत्ति	७२,१५३,९३७,१६५	६५,५९६,८४७,९९५	७७,१६६,३७१,११३
नगद तथा बैंक मौज्जात	१६,७३७,८०४,०१९	२२,७६३,५०१,१३१	१४,२७९,५९३,९७१
लगानी हिसाब	६,७६६,३१५,०००	७,३८६,५०५,४१०	२१,७०२,३०२,०४५
कर्जा तथा सापट	४६,०१९,५४३,५८१	३३,३३०,२७०,०९७	३८,३२०,५८५,०६५
स्थिर सम्पत्ति	९२४,८६१,२९०	७७०,९६९,५१२	१,१०६,३६१,९९५
अन्य सम्पत्ति	१,७०५,४१३,२७५	१,३४५,६०१,८४५	१,७५७,५२८,०३७
आम्दानी	६,६२९,२८६,६७४	५,४८४,९८९,७५१	७,९०५,८०४,६३२
कर्जाबाट प्राप्त ब्याज	५,५२९,२४०,२०७	४,४३४,३९८,५५३	४,८००,९०१,७६१
बैंकबाट प्राप्त ब्याज	७९६,०२८,८५०	८६१,०२२,४४०	१,२४७,९३७,३९५
लगानी सुरक्षण पत्रबाट प्राप्त ब्याज	-	१११,६०१,१३४	३६६,५२९,८७२
कमिसन तथा डिस्काउन्ट आम्दानी	२,६००,०००	१,२६२,३०४	१,५२०,०००
नोक्सानी व्यवस्थाबाट फिर्ता	१५०,०००,०००	-	१,४१९,३७८,९५३
अन्य सञ्चालन आम्दानी	१४९,४१७,६१६	७३,७७३,४५३	६८,५३६,६५१
गैरसञ्चालन आम्दानी/(घाटा)	२,०००,०००	२,९३१,८६५	१,०००,०००
अन्तर बैंक आम्दानी	-	-	-
खर्च	५,१५४,२६४,८९०	५,२४७,१०९,७१०	६,३८५,९४६,७६९
ब्याज खर्च	३,९२५,६३८,२७६	३,७९३,३३४,३७७	४,३०१,२८२,१७९
कर्मचारी खर्च	३७४,३५४,४८५	४६६,७८६,४६०	५३३,१२४,९६२
कार्यालय सञ्चालन खर्च	२३५,२४०,२०८	१४५,१२८,५५७	२४३,०२०,०००

सञ्चालक तथा लेखा समिति खर्च	१०,५००,०००	८,४७७,५३२	१३,६५०,०००
शाखास्तरीय तथा अन्य उप-समिति खर्च	८,८८०,०००	१,३५६,७२६	२,५००,०००
कार्यक्रम खर्च	१३७,४३६,२००	२४,१७४,२७७	६३,३५४,०००
नवीकरण तथा सदस्यता शुल्क खर्च	२,५००,०००	३,१८५,३२५	४,२००,०००
नोक्सानी व्यवस्था खर्च	३७०,४६५,७२९	७२०,३३०,०६७	१,१६३,८७१,४१२
ह्रासकट्टी खर्च	५०,०००,०००	६२,५४३,४२०	२४,०००,०००
साधारणसभा खर्च	१५,०००,०००	९,५१६,६७४	८,०००,०००
मर्मत सम्भार	२०,२००,०००	९,२९२,०६७	२४,५६९,२१६
अन्य खर्च	२५०,०००	३६,५५८	१२५,०००
लेखापरीक्षण खर्च	३,८००,०००	२,९४७,६७०	४,२५०,०००
अन्तर बैंक खर्च	-	-	-
प्राविधिक सेवा शोधभर्ना	-	-	-
कर अगाडिको नाफा (नोक्सान)	१,४७५,०२१,७८४	२३७,८८०,०४१	१,५१९,८५७,८६२

NFRS अनुसार

ड) प्रतिबद्धता

सहकारी अभियानको वर्तमान अवस्थामा देखिएको छविको जोखिमका कारण जनमानसमा यो क्षेत्रप्रति नै नकारात्मक धारणा बन्न थालेको पाइन्छ । सहकारी क्षेत्रप्रति आम मानिसको धारणा नकारात्मक बन्दै गएको प्रभावस्वरूप यस बैंकको कतिपय वित्तीय सूचकाङ्कहरू आशातीत भएन । प्रारम्भिक सहकारी संस्थाहरूमा अनुभव गरिएको छविको जोखिमका कारण मानिसहरूले एकातर्फ बचत गर्न डराए भने आमरूपमा अर्थतन्त्रमा देखिएको शिथिलता र कतिपय व्यापार व्यवसायहरू बन्द भएका कारण सहकारी संघ संस्थाको ऋण असुलीदर निकै कम हुन गई खराब कर्जाको अनुपातमा भारी वृद्धि भयो । परिणामस्वरूप यस बैंकको थोक कर्जा प्राप्त गर्ने कतिपय सहकारी संस्थाले समयमा नै आफ्नो साँवा ब्याज भुक्तानी गर्न नसक्दा बैंकको खराब कर्जाको अनुपात वृद्धि हुँदै गयो । खराब कर्जा वृद्धिसँगै नियामकीय प्रावधान स्वरूप खर्च लेखेर कर्जा जोखिम कोषमा रकम व्यवस्था गर्नुपर्ने अवस्था आएको कारण गत आर्थिक वर्षमा बैंकको मुनाफा आशातीत वृद्धि हुन सकेन । बैंकले विशेष रूपमा मुनाफालाई भन्दा सदस्य संघ संस्थाको बचत सुरक्षालाई पहिलो प्राथमिकतामा राखेका कारण गत आर्थिक वर्षका लागि प्रक्षेपित मुनाफा रकम जोखिम कोषमा स्थानान्तरण भएको हो ।

बैंकले जोखिम व्यवस्थापनका लागि कोषको पर्याप्ततामा विशेष जोड दिएको छ । जोखिम भारित औषत सम्पत्तिको तुलनामा यस बैंकको कोष रकम अन्य बैंक वित्तीय संस्थाहरूको तुलनामा राम्रो रहेको छ । आम रूपमा सहकारीको स्वनियमन र शुद्धीकरणका लागि सबै सरोकारवालाले आ-आफ्नो क्षेत्रबाट पहलकदमी लिनु जरूरी छ । नेपालको अर्थतन्त्रको एक महत्वपूर्ण हिस्साका रूपमा संविधानले नै व्यवस्था गरेको अवस्थामा हामीले सहकारी क्षेत्रलाई अभै सबल, सक्षम र सुरक्षित बनाउँदै लैजानु जरूरी छ । सहकारीलाई आममानिसले विश्वास गर्न सक्ने बनाउनका लागि आम सदस्य, सहकारी संस्था, विषयगत संघहरू, सहकारी बैंक, नियामक निकाय सबैको उत्तिकै पहलकदमी जरूरी छ । सहकारी क्षेत्रमा वित्तीय सहायता अभिवृद्धि गर्ने उद्देश्यका साथ स्थापित यस बैंकले वित्तीय सेवाका अतिरिक्त बहस पैरवी र अन्य कार्यक्रम एवम् गतिविधिलाई आगामी दिनहरूमा सहकारी अभियानको छवि सुधारका लागि केन्द्रित गर्दै लैजाने प्रतिबद्धता व्यक्त गर्न चाहन्छौं ।

धन्यवाद ! जय सहकारी !

जय NCBL

के.बी. उप्रेती
अध्यक्ष

राष्ट्रिय सहकारी बैंक लिमिटेडको २०औं वार्षिक साधारणसभामा प्रस्तुत लेखा सुपरिवेक्षण समितिको प्रतिवेदन-२०८०

सभाका आदरणीय अध्यक्षज्यू,
प्रमुख अतिथिज्यू,
विशिष्ट अतिथि एवम् अतिथिज्यूहरू
बैंकका सल्लाहकारज्यूहरू एवम् प्रबुद्धवर्ग
बैंकको सञ्चालक समिति, लेखा सुपरिवेक्षण समिति, प्रमुख कार्यकारी अधिकृत लगायत कर्मचारीवर्ग
विभिन्न उपसमितिका पदाधिकारी तथा सदस्यज्यूहरू
सभामा उपस्थित सदस्य संघ संस्थाका प्रतिनिधि एवम् पर्यवेक्षकज्यूहरू
सञ्चारकर्मी महानुभावहरू

बैंकको गरिमामय यस २०औं वार्षिक साधारणसभामा उपस्थित सम्पूर्णमा लेखा सुपरिवेक्षण समितिकोतर्फबाट हार्दिक स्वागत गर्दछौं ।

गत १९ औं वार्षिक साधारणसभा (मिति २०७९/९/१६)मार्फत् सहकारी ऐन २०७४ को बुँदा ४८ मा भएको लेखा सुपरिवेक्षण समितिको गठनसम्बन्धी व्यवस्था, सहकारी नियमावली २०७५ को बुँदा २२ मा उल्लेख भएको लेखा सुपरिवेक्षण समितिका पदाधिकारीहरूको योग्यतासम्बन्धी व्यवस्था र बैंकको विनियम २०५९ (छैटौं संशोधन २०७८) को दफा ३१ मा भएको लेखा सुपरिवेक्षण समितिको कार्यकालसम्बन्धी व्यवस्थासमेतका आधारमा सर्वसम्मत एवम् मतदानको प्रक्रियाबाट हामीलाई लेखा सुपरिवेक्षण समितिमा चार वर्षे कार्यकालका लागि निर्वाचित गर्नुहुने सम्पूर्ण सदस्य संघ संस्थाका प्रतिनिधिहरूप्रति हार्दिक आभारसहित धन्यवाद व्यक्त गर्दछौं ।

बैंकको गरिमामय यस साधारणसभामा उपस्थित विभिन्न संघ संस्थाका आदरणीय प्रतिनिधिज्यूहरू: सहकारीका मूल्य मान्यता, अन्तराष्ट्रिय सिद्धान्त, प्रचलित कानून एवम् बैंकको स्वीकृत विनियम, नीति तथा आन्तरिक कार्यविधिबमोजिम बैंकको आन्तरिक सुशासनलाई थप व्यवस्थित बनाई आगामी दिनमा बैंकको दिगो विकासमा लेखा सुपरिवेक्षण समितिले प्रभावकारी भूमिका निर्वाह गर्ने प्रतिबद्धता व्यक्त गर्दछौं ।

कोभिड महामारीपछि विश्व अर्थतन्त्र शिथिल बनेकै अवस्थामा सिर्जित रसिया-युक्रेन तथा इजराइल-हमासबीचको युद्धका कारणले गर्दासमेत विश्वको अर्थतन्त्र अझ कमजोर बन्दै विश्वस्तरमै आर्थिक मन्दीको अवस्था सिर्जना हुन पुग्यो । त्यसको असर नेपाली अर्थतन्त्रमा पनि पर्ने नै भयो । जसकारण सरकारी राजस्वका स्रोतहरू खुम्चिँदै गए । आम्दानीका स्रोतहरू घट्दै गए । जसले गर्दा क्रयशक्तिमा गिरावट आयो । उद्योग, व्यापार, उत्पादन, वितरण, सेवा विस्तारलगायत सबै क्षेत्र शिथिल बन्दै समग्र देशको अर्थतन्त्र महँगीको चपेटामा पर्न गयो ।

बैंकको मुख्य व्यवसाय सदस्य संघ संस्थाबाट बचत सङ्कलन र कर्जा लगानीमार्फत् त्यसको परिचालनमा आधारित रहेको छ । अर्थतन्त्रमा आएको सङ्कुचन र मन्दीका कारण बैंकको व्यवसायसमेत प्रभावित बन्न गयो । बैंकमा बचत जम्मा गर्ने बचतकर्ताले आकर्षक ब्याजदर, कर्जा लिने ऋणीले सहूलियत ब्याजदरमा कर्जा प्रवाह र सेयर लगानी गर्ने लगानीकर्ताले न्यायोचित लाभांशसहितको प्रतिफलको अपेक्षा गरेका हुन्छन् । यो अवस्थामा बचतकर्ताले केही आकर्षक ब्याजदरसहितको प्रतिफल प्राप्त गरे तापनि ऋणी सदस्यहरूले कर्जाको उच्च ब्याजदर भुक्तानी गर्नुपरेको छ भने बैंकले आ.व. २०७९/०८० को सेयर लगानीकर्ताहरूलाई लाभांश प्रदान गर्न नस्कने स्थिति छ ।

आदरणीय प्रतिनिधिज्यूहरू,

गएको वर्ष सहकारी क्षेत्रमा देखिएका कतिपय घटनाक्रमले सहकारी अभ्यास, सहकारीप्रतिको विश्वसनीयता र दिगो विकासमा समेत प्रश्न उठेको छ भने सहकारी क्षेत्रको समग्र छविमा समेत असर गरेको छ । यद्यपि, सहकारीका मूल्य, मान्यता र

सिद्धान्तानुरूप सदस्यकेन्द्रित र समुदायमा आधारित सहकारी संस्थाहरूमा भने छिटपुट घटनाबाहेक समस्या देखिएको छैन तर समग्रमा सहकारी उस्तै हुन भन्ने धारणा सिर्जना भयो भने थप चुनौतीहरूको सामना गर्नुपर्ने देखिन्छ । यी तमाम घटनाक्रमलाई नियाल्दा सहकारीको सफलता, विश्वसनीयता र दिगो विकासका लागि सहकारीमा प्रभावकारी आन्तरिक नियन्त्रण प्रणालीसहितको सुशासन अत्यन्त आवश्यक बन्न पुगेको छ । सहकारीमा प्रभावकारी आन्तरिक नियन्त्रण प्रणाली र सुशासनका लागि लेखा सुपरिवेक्षण समितिको भूमिका महत्त्वपूर्ण रहन्छ ।

सहकारी ऐन २०७४ को बुँदा ४९ ले निर्दिष्ट गरेका लेखा सुपरिवेक्षण समितिका काम, कर्तव्य र अधिकारान्तर्गत रही बैंकको लेखा सुपरिवेक्षण समितिले गरेका कामको सारसङ्क्षेप यसै प्रतिवेदनमार्फत यस सम्मानित सभासमक्ष प्रस्तुत गरेका छौं ।

१. आन्तरिक कार्यविधिको व्यवस्थापन:

आन्तरिक व्यवस्थापन र सुशासनका लागि साधारणसभाबाट पारित कुल ४६ वटा आन्तरिक कार्यविधिहरूको व्यवस्था रहेको छ । बैंकले आवश्यकतानुसार आन्तरिक कार्यविधिहरू निर्माण एवम् भएका कार्यविधिहरूलाई समयसापेक्ष अद्यावधिक गर्दै आइरहेको छ (आ.व. २०७९/०८० मा ७ वटा कार्यविधिहरू संशोधन तथा २ वटा नयाँ कार्यविधिहरू पारित भएका छन) । सुपरिवेक्षणका क्रममा बैंकले दैनिकी काम कारोबारहरू गर्दा साधारणसभाबाट स्वीकृत भएका कार्यविधिहरूको परिपालनाको अवस्थामा विशेष ध्यान दिएर अवलोकन गरेका छौं भने आवश्यकतानुसार कार्यविधिहरूको निर्माण एवम् भएका कार्यविधिहरू समयसापेक्ष अद्यावधिक गरी कार्यविधिहरूको पूर्ण कार्यान्वयनका लागि आवश्यक सुभावसमेत प्रदान गरेका छौं ।

२. वार्षिक योजना तथा बजेट र सोको कार्यान्वयन

बैंकले एक आ.व भित्र गर्ने गतिविधिहरूलाई व्यवस्थित र प्रभावकारी बनाउन र बैंकका गतिविधिहरूलाई पारदर्शी बनाउन वार्षिक योजना तथा बजेट तर्जुमा गरी साधारणसभाबाट पारित गराउने गरेको छ । वर्षभरि गरिने समग्र क्रियाकलापहरू पारित योजना तथा खर्चहरू स्वीकृत बजेटको दायरा भित्र रहेर गर्नु पर्दछ । लेखा सुपरिवेक्षण समितिले सुपरिवेक्षणका क्रममा बैंकले सञ्चालन गरेका गतिविधिहरू स्वीकृत योजनाअनुसार पारित बजेटको दायराभित्र रहेर भए गरे नगरेको एकिन गर्ने गरेका छौं । भाखा नाघेको कर्जा वृद्धि, बढ्दो जोखिम व्यवस्था र उठ्न बाँकी ब्याज रकम जस्ता कारणले यस वर्षको नाफाको अनुमान योजना/बजेट अनुसार हासिल गर्न नसकेको छ ।

३. समिति एवम् उपसमितिले गरेका निर्णयहरूको विश्लेषण तथा निर्णय कार्यान्वयनको अवस्था

नियमित एवम् आवश्यकताका आधारमा बैंकको सञ्चालक समिति र अन्य उपसमितिलेहरूका बैठकहरू बसी आवश्यक निर्णयहरू गर्ने गरिएका छन् । यसरी गरेका निर्णयहरूको वैधता, निर्णय कार्यान्वयनको अवस्था, निर्णय पुस्तिका व्यवस्थापन लगायतका कुराहरूले बैंकको सुशासनमा प्रत्यक्ष प्रभाव पार्छ । लेखा सुपरिवेक्षण समितिले सुपरिवेक्षणका क्रममा सञ्चालक समिति एवम् उपसमितिका निर्णयपुस्तिका हेरी गरेका निर्णय एवम् निर्णय कार्यान्वयनको अवस्था विश्लेषण गर्ने गरेका छौं । कतिपय उपसमितिलेहरू निष्क्रिय देखिएका छन् ।

४. कर्जा जोखिम विश्लेषण

बैंकको सम्पत्तिको ठूलो हिस्सा कर्जामा परिचालन भएको हुन्छ । बैंकको आम्दानीको मुख्य स्रोत कर्जाबाट प्राप्त ब्याज आम्दानी नै हो । बैंकको वित्तीय स्वस्थता कर्जाको गुणस्तरसँग प्रत्यक्ष सम्बन्धित हुन्छ । बैंकको समग्र विकासमा कर्जा व्यवस्थापनले प्रत्यक्ष प्रभाव पार्छ । कर्जा लगानीपूर्वको जोखिम विश्लेषण, कर्जा सदुपयोगिता अनुगमन र भाखा नाघेको कर्जा असुलीसम्मका कुराहरू कर्जा व्यवस्थापनमा पर्छन् । सुपरिवेक्षणका क्रममा कर्जा व्यवस्थापनलाई उच्च महत्त्वमा राखेर बैंकले विभिन्न कोणबाट कर्जाको गुणस्तर विश्लेषण गर्ने गरिएको छ भने कर्जा लगानी प्रक्रियालाई थप सुव्यवस्थित, पारदर्शी तथा प्रभावकारी बनाउनका लागि LMS (Loan Management System) प्रविधिबाट कर्जा स्वीकृत गर्ने गरेको छ । बैंकको सम्पत्तिको ठूलो हिस्सा र आम्दानीको मुख्य स्रोत कर्जालाई गुणस्तरीय बनाउन लेखा सुपरिवेक्षण समितिकोतर्फबाट आवश्यक सुभावहरू दिने गरेका छौं । साथै, कर्जा लगानी गर्दा सुरक्षित कर्जा लगानीमा ध्यान दिन अनुरोध गर्दछौं ।

५. भौतिक सम्पत्ति सामानको व्यवस्थापन तथा सुरक्षा

बैंकको केन्द्रीय कार्यालय तथा शाखा कार्यालयहरूको व्यवस्थापन एवम् सञ्चालनका क्रममा आवश्यक सम्पत्ति सामानहरूको व्यवस्था गरिएको छ । बैंकका सम्पत्ति सामानहरूको उचित व्यवस्थापन र परिचालनका लागि निर्दिष्ट नीति नियमहरू आवश्यक पर्छ । सुपरिवेक्षणका क्रममा सम्पत्ति सामानहरूको व्यवस्थापन, प्रभावकारी परिचालन एवम् सुरक्षाको सुनिश्चितता हेरी आवश्यक सुभावहरू दिने गरिएको छ ।

६. कार्यालय व्यवस्थापन एवम् सञ्चालन

बैंकको केन्द्रीय कार्यालय एवम् शाखा कार्यालयहरूको कार्यालय व्यवस्थापन एवम् सजावट, कार्यालय सुरक्षा तथा व्यवस्थापनमा सदस्यमैत्री लगायतको अनुगमन गर्ने गरिएको छ । कार्यालय व्यवस्थापन र सञ्चालनमा नवीनतम प्रविधि प्रयोगको अवस्था, खर्चमा मितव्ययिता एवं पारदर्शिता लगायतको सुपरिवेक्षण गरी आवश्यक सुभावहरू प्रदान गरिँदै आएको छ ।

७. आन्तरिक लेखा परीक्षण प्रतिवेदन अध्ययन र अनुसरण

बैंकले बाह्य निकायसँग सम्झौता गरी आन्तरिक लेखापरीक्षणलाई थप व्यवस्थित एवम् प्रभावकारी बनाउन आन्तरिक लेखा परीक्षणको जिम्मेवारी प्रदान गरेको छ । दुई पक्षीय सम्झौताबमोजिम सम्बद्ध निकायले नियमित आन्तरिक लेखा परीक्षण गर्दै आएको छ । सुपरिवेक्षणका क्रममा बैंकको केन्द्रीय कार्यालय एवम् शाखा कार्यालयहरूलाई प्रदान गरिएका सुभावहरू कार्यान्वयनको अवस्था विश्लेषण गरिएको छ । लेखा सुपरिवेक्षण समितिले सुपरिवेक्षणका क्रममा सुभावहरू कार्यान्वयनको अवस्था हेर्ने गरिएको छ ।

आ.व. २०७९/८० मा बैंकले शाखा तथा केन्द्रीय कार्यालयलाई विभिन्न क्लस्टरमा विभाजन गरी आन्तरिक लेखापरीक्षण गर्नका लागि निम्न उल्लिखित चार्टर्ड एकाउन्टेन्ट संस्थाहरूसँग सम्झौता गरी कार्य सम्पन्न गरिएको छ ।

क्लस्टर १	क्लस्टर २	क्लस्टर ३	क्लस्टर ४	क्लस्टर ५	क्लस्टर ६
देव एसोसिएट्स	एन.ए.आर.एस. एसोसिएट्स	पि.वाई.सी. एन्ड एसोसिएट्स	पि.वाई.सी. एन्ड एसोसिएट्स	एल.एस.पि. एसोसिएट्स	पि. एन्ड बि. एसोसिएट्स
१४ वटा शाखा कार्यालय	१३ वटा शाखा कार्यालय	१२ वटा शाखा र केन्द्रीय कार्यालय	११ वटा शाखा कार्यालय	९ वटा शाखा कार्यालय	९ वटा शाखा कार्यालय
फिदिम	कावासोती	नुवाकोट	कीर्तिपुर	बागलुङ	नेपालगन्ज
इलाम	बर्दघाट	दोलखा	कालिमाटी*	तनहुँ	महेन्द्रनगर
धनकुटा	बर्दिवास	बनेपा	जोरपाटी	पोखरा*	भुरीगाउँ
बिर्तामोड*	हरिवन	ठिमी*	सूर्यविनायक*	वालिङ	धनगढी*
दमक*	चपुर	नयाँ बानेश्वर*	कमलविनायक	बुटवल*	कोहलपुर
उर्लाबारी	सिन्धुली	चाबहिल*	इमाडोल	पुतलीबजार	दैलेख
विराटनगर*	भरतपुर*	गोङ्गबु*	नारायणगोपाल चौक	भैरहवा	सुर्खेत*
इटहरी*	हेटौँडा*	कलङ्की*	बलम्बु	तिलोत्तमा	दाङ (घोराही)
धरान	वीरगन्ज*	न्युरोड*	नयाँबजार	तालचोक	तुलसीपुर
राजविराज*	सिमरा*	लगनखेल*	पुतलीसडक		
लहान*	जनकपुर*	चापागाउँ*	कोटेश्वर		
मेचीनगर	कलैया	केन्द्रीय कार्यालय*			
सुन्दरहरैचा	टाँडी	मुख्य शाखा*			
इनरुवा					

(* चिह्न भएका शाखाहरूमा एक आ.व. को २ पटक आलेप गर्न र अन्यमा १ पटक आलेप गर्न सम्झौता गरिएको छ ।)

आ.व. २०७९/०८० मा आन्तरिक लेखापरीक्षण गर्न सम्झौता गरिएका सि.ए. फर्मबाट निम्न शाखाहरूको आ.ले.प. सम्पन्न भएको छ ।

क्र.सं.	२०८० असार मसान्तसम्ममा आ.ले.प. सम्पन्न भएका कार्यालयहरूको विवरण	क्र.सं.	२०८० असार मसान्तसम्ममा आ.ले.प. सम्पन्न भएका कार्यालयहरूको विवरण
१	बिर्तामोड	१५	गोङ्गबु
२	दमक	१६	कलङ्की
३	विराटनगर	१७	न्युरोड
४	इटहरी	१८	लगनखेल
५	राजविराज	१९	चपागाउँ
६	लहान	२०	केन्द्रीय कार्यालय
७	भरतपुर	२१	मुख्य शाखा
८	हेटौँडा	२२	कालिमाटी
९	वीरगन्ज	२३	सूर्यविनायक
१०	सिमरा	२४	पोखरा
११	जनकपुर	२५	बुटवल
१२	ठिमी	२६	धनगढी
१३	नयाँ बानेश्वर	२७	सुर्खेत
१४	चाबहिल		

बैंकको २ पटक निरीक्षण गनुपर्ने सबै २७ वटै कार्यालयहरूको (पहिलो चरणको आ.ले.प.) २०७९ माघ र फागुन महिनाभित्र सम्पन्न भइसकेको छ । सबै ६८ वटा शाखा र केन्द्रीय कार्यालयसमेत (दोस्रो चरणअन्तर्गतको) आ.ले.प. २०८० असोज मसान्तभित्रमा सम्पन्न भइसकेको छ ।

बैंकको गरिमामय २० औँ साधारणसभाका आदरणीय प्रतिनिधिज्यूहरू, पर्यवेक्षकज्यूहरूलगायत उपस्थित महानुभावहरू,

साधारणसभाबाट गठित लेखा सुपरिवेक्षण समितिबाट बैंकको आन्तरिक गतिविधिहरूको अनुगमनका क्रममा आ.व. २०७९/०८० मा (मिति २०७९ श्रावण १ गतेदेखि २०८० अषार मसान्तसम्म) लेखा सुपरिवेक्षण समितिको बैठक निम्नानुसार भएको अवगत गराउँछौँ ।

क्र.सं.	बैठक मिति	स्थान	उपस्थिति प्रतिशत
१	२०७९/०४/१७	केन्द्रीय कार्यालय-कुपन्डोल	१००
२	२०७९/०७/२०	केन्द्रीय कार्यालय-कुपन्डोल	१००
३	२०७९/१०/०५	केन्द्रीय कार्यालय-कुपन्डोल	१००
४	२०८०/०१/३०	केन्द्रीय कार्यालय-कुपन्डोल	१००

आ.व. २०७९/०८० मा लेखा सुपरिवेक्षण समितिको ४ वटा बैठक बस्यो, बैंकको सञ्चालक तथा लेखा सुपरिवेक्षण समितिबीच ६ वटा संयुक्त बैठक बस्यो, ६ वटा शाखा कार्यालयहरूको निरीक्षण गरिएको, आन्तरिक लेखा परीक्षण तथा बाह्य लेखापरीक्षण प्रतिवेदनमाथि गहन अध्ययन गरिएको, नेपाल राष्ट्र बैंक तथा सहकारी विभागले बैंकको अनुगमन गरी प्रदान गरेका निर्देशनहरूको अध्ययन र छलफल गरी कार्यान्वयन गर्न गराउनुहुन सुझावहरू प्रदान गरियो ।

८. साधारणसभा र सोको निर्णय कार्यान्वयन अवस्था

१९औं साधारणसभाद्वारा गरिएका ११ वटा निर्णयहरूमध्ये सबै ११ वटै निर्णयहरू पूर्ण रूपमा कार्यान्वयन भएका छन् ।

९. सञ्चालक समितिको बैठक, बैठकका निर्णय एवम् निर्णय कार्यान्वयनको अवस्था

आदरणीय प्रतिनिधि एवम् पर्यवेक्षकज्यूहरू,

आ.व. २०७९/०८० (मिति २०७९ श्रावण १ गतेदेखि २०८० असार मसान्तसम्म) बसेको सञ्चालक समितिका बैठकको अवस्था निम्नानुसार रहेको छ ।

क्र.सं.	बैठकको मिति	बैठकको प्रकार (भौतिक/भर्चुअल)	उपस्थिति प्रतिशत	निर्णय सङ्ख्या	कैफियत (नियमित/आकस्मिक)
१.	२०७९/०४/१९	भौतिक	शतप्रतिशत	१५	नियमित
२.	२०७९/०५/२३	भर्चुअल	शतप्रतिशत	७	नियमित
३.	२०७९/०७/०३	भर्चुअल	९३ प्रतिशत	७	नियमित
४.	२०७९/०७/२५	भर्चुअल	९३ प्रतिशत	३	नियमित
५.	२०७९/०८/०९	भौतिक/भर्चुअल	शतप्रतिशत	३	नियमित
६.	२०७९/०९/०२	भौतिक	शतप्रतिशत	९	नियमित
७.	२०७९/०९/१८	भौतिक	शतप्रतिशत	३	नियमित
८.	२०७९/०९/२९	भौतिक/भर्चुअल	७३ प्रतिशत	२	नियमित
९.	२०७९/१०/२८	भौतिक	शतप्रतिशत	८	नियमित
१०.	२०७९/११/२७	भर्चुअल	शतप्रतिशत	१०	नियमित
११.	२०७९/१२/२६	भौतिक	शतप्रतिशत	१२	नियमित
१२.	२०८०/०२/०३	भर्चुअल	९३ प्रतिशत	१०	नियमित
१३.	२०८०/०३/०४	भौतिक	९३ प्रतिशत	१७	नियमित
१४.	२०८०/०३/२९	भर्चुअल	शतप्रतिशत	१०	नियमित

आ.व. २०७९/०८० मा सञ्चालक समितिको १४ वटा बैठक सम्पन्न भई ११६ वटा निर्णयहरू गरिएका छन् । कुल ११६ वटा निर्णयहरूमध्ये ११३ वटा निर्णयहरू कार्यान्वयन भएको छन् भने बाँकी ३ वटा निर्णयहरू कार्यान्वयनको चरणमा रहेका छन् ।

कार्यान्वयन हुने प्रक्रियामा रहेका निर्णयहरू

- मिति २०७९/०४/१९ गते बसेको बैठकको निर्णय नं. १२ मा बैंकले QR सेवा सुचारु गर्ने निर्णय कार्यान्वयन प्रक्रियामा रहेको ।
- मिति २०७९/०९/०२ गते बसेको बैठकको निर्णय नं. ७ मा बैंकको लागि नयाँ CBS खरिद गर्ने निर्णय कार्यान्वयन प्रक्रियामा रहेको ।
- मिति २०७९/०९/०२ गते बसेको बैठकको निर्णय नं. ८ मा बैंकको नयाँ बानेश्वर र हेटौँडा शाखा कार्यालयको संरचना पुनर्निर्माण गर्ने निर्णय कार्यान्वयन प्रक्रियामा रहेको ।

१०. नियामक निकायबाट गरिएका सघन अनुगमन, प्राप्त निर्देशन एवम् सुभाव र सोको सुभाव कार्यान्वयनको अवस्था

सहकारी विभागबाट भएको सघन अनुगमन

आ.व. २०७९/०८० मा सहकारी विभागबाट स्थलगत अनुगमन नभएको । गैरस्थलगत अनुगमनसम्बन्धी कुनै पनि जानकारी/निर्देशन प्राप्त नभएको ।

नेपाल राष्ट्र बैंकबाट भएको निरीक्षण

नेपाल राष्ट्र बैंकबाट मिति २०७९/१०/२९ देखि २०७९/११/१२ सम्म बैंकको केन्द्रीय कार्यालय लगायतका कार्यालयहरूको सघन अनुगमन गरी लिखित प्रतिवेदनमार्फत मिति २०८०/०४/२५ च.नं. ७३ मा बैंकलाई निर्देशन एवम् सुभाव दिइएकोमा सो सम्बन्धमा बैंकको सञ्चालक समितिको बैठक नम्बर २१३ मिति २०८०/०५/२८ मा छलफल गरी नेपाल राष्ट्र बैंकद्वारा दिइएका निर्देशन एवम् सुभाव कार्यान्वयनका लागि प्रतिबद्धतासहित मिति २०८०/०५/२९ मा चलानी नम्बर २९ बाट राष्ट्र बैंककोसम्बन्धित विभागमा पत्राचार गरेको पाइयो ।

नेपाल राष्ट्र बैंकले दिइएका ३८ वटा निर्देशनहरूमध्ये २२ वटा पूर्ण कार्यान्वयन भएको, १२ वटा कार्यान्वयनको चरणमा रहेका छन भने बाँकी ४ वटा सम्पत्ति शुद्धिकरण निवारण सम्बन्धित रहेका निर्देशनहरू कार्यान्वयन गर्नका लागि नीतिगत अस्पष्टता भएकाले कार्यान्वयन गर्नमा कठिनाइ भएको देखिन्छ । उक्त नीतिगत अस्पष्टतालाई तत्काल ठोस निर्णय गरी तत्काल कार्यान्वयनमा जान सुभाव दिइन्छ ।

११. स्वीकृत बजेट र कार्यान्वयनको अवस्था

आ.व. २०७९/०८० का लागि बैंकको तर्फबाट स्वीकृत वार्षिक बजेट र कार्यान्वयनको अवस्था निम्नानुसार रहेको पाइयो ।

शीर्षक	२०७८/०७९ को अवस्था	बजेट ०७९/०८०	२०७९/०८० को अवस्था	प्रगति प्रतिशत
शेयर पूँजी	२,९१७,०५३,२००	३,२१६,८२२,७००	२,८०८,०३९,७००	८७.२९%
जगेडा अन्य कोष	१,८५२,१७०,५७३	२,७९९,५९६,९९७	२,११०,६३६,२८२	७५.३९%
निक्षेप मौज्जात	५०,६८६,०५८,८३४	६१,३५९,३९१,४४१	५८,२४५,९५९,७११	९४.९३%
कर्जा लगानी मौज्जात	३६,३६८,३७९,२७८	४६,०१९,५४३,५८१	३९,६४७,९१४,७३१	६८.७७%
कूल आम्दानी	५,२३३,५९८,२९१	६,६२९,२८६,६७४	५,४८४,९८९,७५१	८२.७४%
कूल खर्च	४,१३६,१३२,६७५	५,१५४,२६४,८९०	५,२४७,१०९,७१०	१०१.८०%
करअधिको सञ्चालन नाफा (नोक्सान)	१,०९७,४६५,६१५	१,४७५,०२१,७८४	२३७,८८०,०४१	१६.१३%
कूल सम्पत्ति	५७,८७४,०६३,२६३	७२,१५३,९३७,१६५	६३,४८४,८४३,८२२	८७.९९%
कर्जा जोखिम कोष	९५६,१११,३४९	८०५,५१२,०७९	१,६८२,३५५,३६५	२०८.८६%

प्रस्तुत कार्य प्रगति विवरण अध्ययन गर्दा केही शीर्षकहरूमा लक्ष्यानुरूप प्रगति हुन नसकेको पाइयो । जसको प्रत्यक्ष असर बैंकसँग आबद्ध सम्पूर्ण सरोकारवालाहरू (Stakeholders) को बैंकसँगको कारोबार तथा बैंकसँगको अपेक्षामा ठूलो असर पर्न गएको देखिन्छ ।

१२. बैंकको गैरबैंकिङ सम्पत्तिको अवस्था

बैंकको पछिल्ला ३ आ.व. को गैरबैंकिङ सम्पत्तिको अवस्था निम्नानुसार रहेको छ :

आ.व.	गैरबैंकिङ सम्पत्ति रकम	थप/घटको अवस्था	
		रकम	प्रतिशत
आ.व.२०७७/०७८	११८,३०९,०६३	(७,२९९,९८६)	५.८१ घटेको
आ.व.२०७८/०७९	९०,५०२,४५१	(२७८०६६१२)	२३.५० घटेको
आ.व.२०७९/०८०	१३८,१८४,२८०	४७,६८१,८२९	५२.६८ बढेको

अघिल्लो वर्षको तुलनामा गैरबैंकिङ्ग सम्पत्ति ४९.८३ प्रतिशतले बढेको पाइयो ।

१३. बैंकको कर्जाको गुणस्तरको अवस्था

बैंकको पछिल्ला ३ आ.व. को कर्जाको गुणस्तर अर्थात् भाखा नाघेको कर्जाको अवस्था निम्नानुसार रहेको छः

आ.व.	लगानीमा रहेको कर्जा	भाखा नाघेको कर्जा		कर्जा जोखिम कोष
		रकम	प्रतिशत	
आ.व.२०७७/०७८	३५,९९०,५०९,०२५	५०,०५,५२,२६९	१.३९	७२९,३९५,२४५
आ.व.२०७८/०७९	३७,२५७,७३७,८८७	७६७,९०२,३९४	२.०६	९५६,९९९,३४९
आ.व.२०७९/०८०	३२,८८७,७६९,०३९	२,६९३,६४०,९६३	७.९५	९,६८२,३५५,३६५

कर्जा गुणस्तर मापनका आधारमा गत वर्षको तुलनामा २०८० असार मासान्तमा भाखा नाघेको कर्जा २.०६% बाट बढेर ७.९५% मा पुगेको पाइयो ।

१४. लेखा सुपरिवेक्षण समितिका सुभाव कार्यान्वयनको अवस्था

अघिल्लो पटक दिएका सुभावहरू निम्नानुसार रहेका छन् ।

- १४.१ कान्तिपुर बचत तथा ऋण सहकारी संस्था लि. (मिनभवन काठमाडौं) को कर्जा असुलीको प्रक्रिया अगाडि बढिसकेको भए तापनि असुली प्रक्रियालाई सार्थक नतिजायुक्त बनाउन थप कार्य गर्न सुभाव दिइन्छ ।
- १४.२ सूर्यपुञ्ज बचत तथा ऋण सहकारी संस्था लि. (नयाँ बानेश्वर)को कर्जा असुली प्रक्रिया लामो समयदेखि नतिजामुखी हुन नसकिरहेको सन्दर्भमा समय सीमा तोकिएको हरसम्भव पहल गर्न सुभाव दिइन्छ ।
- १४.३ सदस्य संस्थाहरूलाई ऋण लगानी गर्दा कर्जा आवश्यकताको वास्तविक पहिचान, सोको गहन विश्लेषण, संस्थाको तिर्न सक्ने वास्तविक क्षमताको विश्लेषणमा कमी-कमजोरी हुन जानुका साथै एउटै संस्थालाई धेरै शीर्षकहरूमा लगानी भएको र त्यसमध्ये केही संस्थाहरूले उपभोग गरेका कर्जाहरू भाखा नाघि जोखिममा रहेको पाइएकाले कर्जा लगानी गर्दा आवश्यकताको पहिचान, तिर्न सक्ने क्षमताको विश्लेषणमा तथा सदुपयोगितामा विशेष जोड दिन सुभाव दिइन्छ । जस्तै: मेघाडिम बहुउद्देश्यीय सहकारी संस्था (बालाजु) र ज्येष्ठ बचत तथा ऋण सहकारी संस्था (गौगबु) ।
- १४.४ तुलसी बहुउद्देश्यीय सहकारी संस्था लि. (विराटनगर)लाई गरिएको कर्जा लगानीको सन्दर्भमा हाल उक्त संस्था सञ्चालनमा नरहेकाले समयमै कर्जा असुलीका लागि आवश्यक कार्य गर्न सुभाव दिइन्छ ।
- १४.५ महामारी, आगजनी, भूकम्प जस्ता घटनाबाट सिर्जना हुन सक्ने जोखिम र क्षति न्यूनीकरणका लागि आवश्यक व्यवस्थापन मिलाउन सुभाव दिइन्छ ।
- १४.६ सहकारीहरूका सफलताका कथाहरूबारे खोज तथा अनुसन्धान गर्न र प्रकाशन तथा प्रसारण गर्न सुभाव दिइन्छ ।
- १४.७ बैंकका सदस्यहरूमध्ये ९५.४० प्रतिशत (२,४७४) ले मात्र कर्जा कारोबार गरिरहेकाले उक्त सङ्ख्या बढाउने गरी योजना बनाई कार्यान्वयन गर्न सुभाव दिइन्छ ।
- १४.८ थोरै संस्थाहरूबाट ठूलो मात्रामा निक्षेप जम्मा र थोरै संस्थाहरूमा मात्र ठूलो कर्जा लगानीले केन्द्रीकरण जोखिम बढाउने भएकाले यसतर्फ सावधानी अपनाउँदै केन्द्रीकरण जोखिम घटाउन सुभाव दिइन्छ ।
- १४.९ श्रम ऐनमा भएको व्यवस्थाअनुसार श्रम अडिट गर्न सुभाव दिइन्छ ।
- १४.१० बैंकद्वारा सञ्चालित सदस्य संघ संस्थाहरूको स्तर निर्धारणसम्बन्धी CARE Programme अझ बढी प्रभावकारी बनाउन सुभाव दिइन्छ ।

- १४.११ बैंकका शाखाहरूको स्तर निर्धारणसम्बन्धी कार्यविधि बनाई शाखाहरूको स्तर निर्धारण गर्न सुभाब दिइन्छ ।
- १४.१२ बैंकको खर्चमा केही सरकारी कर्मचारीहरूलाई वैदेशिक भ्रमण कार्यक्रममा सहभागी गराइएको पाइएकाले यस्ता कार्यलाई कार्यविधि बनाई कार्यान्वयन गर्न सुभाब दिइन्छ ।
- १४.१३ विभिन्न प्रकारका वैदेशिक भ्रमण कार्यक्रममा बैंकको बढ्दो सहभागीताले खर्च बढ्ने हुँदा आवश्यकता र औचित्यताका आधारमा मात्र बैंकको खर्चमा वैदेशिक कार्यक्रममा सहभागीता जनाउन सुभाब दिइन्छ ।
- १४.१४ बैंकको आन्तरिक लेखा परीक्षणलाई थप प्रभावकारी बनाउन समयमै आन्तरिक लेखापरीक्षणका लागि बाह्य फर्महरूसँग सम्झौता गरी कार्य प्रारम्भ गर्न दिइएको सुभाब कार्यान्वयन भएको छ भने आलेप विभागमा आवश्यक जनशक्ति व्यवस्थापन गर्न दिइएको सुभाब कार्यान्वयन हुने प्रक्रियामा रहेको छ ।
- १४.१५ शाखाका ढुकुटीहरूलाई सुरक्षित बनाइराख्नका लागि नेपाल राष्ट्र बैंकको निर्देशनअनुसार निरन्तर व्यवस्थित गरिराख्ने ।
- १४.१६ कतिपय उपसमिति सक्रिय नरहेको देखिएकाले व्यवस्थित गर्ने र बैठकका अभिलेख व्यवस्थित गराउन सुभाब दिइन्छ ।

१५. सदस्यहरूको सूचनाको हकको सम्बोधन स्वरूप लेखा सुपरिवेक्षण समितिले उल्लेख गर्न चाहेका मुख्य विषयहरू

- (क) सञ्चालक समिति, लेखा सुपरिवेक्षण समिति र उपसमितिका पदाधिकारीहरूको बैठक भत्ता, यातायात खर्च, दैनिक भ्रमण भत्ता, सञ्चार खर्चलगायतका सुविधासम्बन्धी विवरण

विवरण	भत्ता (प्रति बैठक) रु	यातायात भत्ता (प्रति बैठक) रु	यातायात खर्च	दैनिक भ्रमण भत्ता रु.	सञ्चार खर्च	कैफियत
अध्यक्ष	६,०००	२,०००	बस र प्लेनको टिकट बिलअनुसार	६,०००	५,०००	२०७९/८० को यथावत्
अन्य सञ्चालकहरू	६,०००	२,०००	बस र प्लेनको टिकट बिलअनुसार	६,०००	२,५००	२०७९/८० को यथावत्
लेखा सुपरिवेक्षण समिति संयोजक तथा सदस्यहरू	६,०००	२,०००	बस र प्लेनको टिकट बिलअनुसार	६,०००	२,५००	२०७९/८० को यथावत्
केन्द्रीय उपसमिति संयोजक र सदस्यहरू	२,०००	१०००	बस र प्लेनको टिकट बिलअनुसार	निर्णयानुसार	नभएको	२०७९/८० को यथावत्
शाखा समन्वय उपसमिति संयोजक र सदस्यहरू	१,५००	५००	नभएको	नभएको	नभएको	२०७९/८० को यथावत्

- (ख) आ.व. २०७९/०८० मा बैंकको कार्यकारी प्रमुखलगायत व्यवस्थापनका अन्य पदाधिकारीहरूलाई भुक्तान गरिएको तलब, भत्ता तथा सुविधाको विवरण :

विवरण	रकम (नेपाली रु.)
तलब	२५,४३९,८०६
भत्ता	८,३१४,३३४
कर्मचारी अवकाश कोष	२,५४३,९८१
बोनस	१२,९५४,३८१
बिदा	१,६६९,४५१

	जम्मा	५०,९२९,९५३
उपर्युक्तबाहेक औषधि उपचार खर्च, विभागीय प्रमुख भत्ता, दुर्घटना बिमा, मोबाइल खर्च, तथा सवारीसाधन मर्मत खर्च बैकको कर्मचारी विनियमावलीअनुसार प्रदान गरिएको छ ।		

(ग) संस्थागत सामाजिक उत्तरदायित्व कोषमा अघिल्लो वर्ष रू ३४,०८६,७५४ रहेकोमा आ.व. २०७९/०८० मा रू २,०४३,७४९ थप भएको र रू २९०,७५० मात्र खर्च भई २०८० असार मसान्तमा कोषमा रू ३५,८३९,७५३ बाँकी रहिरहेको पाइयो । नियमअनुसार उक्त कोषमा छुट्याएको रकम उद्देश्यअनुसारको कार्यमा खर्च गर्नुहुन सुभाव दिइन्छ ।

१६. लेखा सुपरिवेक्षण समितिकोतर्फबाट थप सुभावहरू

- १६.१ प्रतिस्पर्धी वित्तीय बजारका विद्यमान जोखिमका बीच बैकले व्यवसाय गर्नुपर्ने हुँदा बैकको सञ्चालक समिति एवम् लेखा सुपरिवेक्षण समिति र विभिन्न उपसमितिका पदाधिकारीहरूको व्यावसायिक क्षमताको विकासमा विशेष ध्यान दिनुपर्ने ।
- १६.२ बैकमा कार्यरत उच्च व्यवस्थापनलगायत कर्मचारीहरूमा समयसापेक्ष व्यावसायिकता, व्यवस्थापकीय क्षमता वृद्धि र प्रविधिमैत्री बनाउन विशेष ध्यान दिनुपर्ने ।
- १६.३ आन्तरिक सुशासनलाई थप मजबुत बनाउँदै जवाफदेहितासहितको क्षेत्राधिकार र उत्तरदायित्वलाई समिति र व्यवस्थापन सबैले प्रभावकारी रूपमा कार्यान्वयन गर्नुपर्ने ।
- १६.४ बैक मूलतः व्यावसायिक संस्था भएकाले पहिलो प्राथमिकता व्यावसायिकता र त्यसपछि मात्र अन्य विषयलाई प्राथमिकता दिई कार्य गर्नुपर्ने ।
- १६.५ बैकको आम्दानीका स्रोतहरूको विविधीकरण गर्दै थप आम्दानीका स्रोतहरूको पहिचान गरी क्रमशः कार्यान्वयन गर्नुपर्ने ।
- १६.६ बैकको १० वर्षे रणनीतिक योजना बनिसकेकोमा सोही आधारमा वार्षिक रूपमा कार्ययोजना बनाई हरेक वर्ष समीक्षा गर्नुपर्ने र सोहीअनुरूप समायोजन गर्नुपर्ने ।

१७. लेखा सुपरिवेक्षण समितिको राष्ट्रिय गोष्ठी

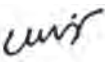
प्रथम पटक यस राष्ट्रिय सहकारी बैकको आयोजनामा सहकारीको आन्तरिक नियन्त्रण प्रणाली, वित्तीय क्षेत्रको नियामक र राष्ट्रिय तथा अन्तर्राष्ट्रिय सहकारीका विज्ञहरूलाई समेत सामेल गरी देशभरीका सहकारी संघ/संस्थाहरूको दिगो, पारदर्शी र जोखिमरहित सहकारी-लेखा सुपरिवेक्षण समितिको जिम्मेवारी भन्ने थिमसहित २०८० आश्विन, २५ र २६ गते राष्ट्रिय स्तरको गोष्ठी सुसम्पन्न गरिएको छ।

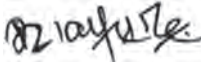
अन्त्यमा,

बैकको गरिमामय यस साधारणसभाका आदरणीय प्रतिनिधिज्यूहरू,

बैकको लेखा सुपरिवेक्षण समितिको चालू वर्षको कार्यसम्पादन दौरानमा निरीक्षण तथा अनुगमनका क्रममा सहयोग पुऱ्याउनुहुने सबैमा हार्दिक आभार प्रकट गर्दछौं । यस सम्मानित सभामा लेखा सुपरिवेक्षण समितिकोतर्फबाट प्रस्तुत प्रतिवेदनउपर छलफल गरी महत्त्वपूर्ण सुभावसहित यस प्रतिवेदनलाई पूर्णता प्रदान गर्दै स्वीकृत गरिदिन हुन हार्दिक अनुरोध गर्दछौं ।

धन्यवाद ! जय सहकारी ! ! !

 चन्द्रकुमारी पराजुली
 सदस्य

 केशवप्रसाद सापकोटा
 सदस्य

 लक्ष्मीप्रसाद उप्रेती
 संयोजक

Shyam Karki & Co.

Chartered Accountants

SAMEEP BHAWAN
Baneshwor 10, Kathmandu
Phone No 4460357
E-mail skarkinco@gmail.com
VAT No 300844692

INDEPENDENT AUDITOR'S REPORT TO THE SHAREHOLDERS OF NATIONAL COOPERATIVE BANK LTD.

Opinion

We have audited the accompanying financial statements of National Cooperative Bank Ltd. (the Bank), which comprise statement of financial position as at Ashad 31, 2080 (July 16, 2023) and statement of profit or loss, statement of comprehensive income, statement of changes in equity and statement of cash flows for the year then ended and a summary of significant accounting policies and notes to the financial statements.

In our opinion, the accompanying financial statements give a true and fair view of the financial position of National Cooperative Bank Ltd. as at Ashad 31, 2080, its financial performance and its cash flows for the year then ended in accordance with Nepal Financial Reporting Standards (NFRSs).

Basis for Opinion

We conducted our audit in accordance with Nepal Standards on Auditing (NSAs). Our responsibilities under those standards are further described in the Auditor's Responsibilities for the audit of the Financial Statements section of our report. We are independent of the Bank and we have fulfilled our other ethical responsibilities in accordance with the ICAN's Handbook of the Code of Ethics for Professional Accountants. We believe that the audit evidence we have obtained is sufficient and appropriate to provide a basis for our opinion.

Key Audit Matters

Key audit matters are matters based on our judgment, are of most significance in the audit of the financial statements of the current period, which were addressed in the context of the audit of the financial statements as a whole, and in forming our opinion thereon. We do not provide separate opinion on these matters.

The results of our audit procedures, including the procedures performed to address the matters below, provides the basis for our audit opinion on the accompanying financial statements.

Following are the Key Audit Matters:

S.No.	Key Audit Matters	How the matters were addressed in our audit
1.	Loan Loss Provision Ref. Note no. 4.6 and accounting policies to the financial statements.	
	The Bank's advances to the co-operative represent 49.85 % of its total assets at the end of the period under review and are stated at Rs. 31.64 billion which is net of provision of Rs. 1.68 billion. The provision against advances was identified as a key audit matter as it involves a considerable degree of management judgment and compliance with Directives and Circulars issued by	We applied following procedures in respect of verification of loan loss provision: ➤ Review of borrower's files, which includes evaluation of borrowers' repayment behavior, assessment of financial strength based on the available financial statements, adequacy of security/collateral, obtainment of required legal documents and compliance with prudential regulations.

<p>Nepal Rastra Bank and co-operative board.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Business sites visit of the borrowers on sampling basis. ➤ Review of IT system to provide loan loss provision based on overdue payments. ➤ On sampling basis, verification of accuracy of provision against non-performing loan calculated by the IT system and manual calculation sampling basis. ➤ Evaluation of appropriateness of subjective judgement made by the management for performing loans' borrowers. ➤ Review of Board's evaluation and decisions on loans. <p>Loan loss provision made by the Bank is considered acceptable.</p>
--	---

Other Matters

We did not audit the financial statements and other financial information of the associate companies. Disclosures included in respect of associate companies are based solely on the management certification.

Other Information

Management is responsible for other information. Other information comprises the information included in Annual Report and Report of Board of Directors but does not include the financial statements and our reports thereon.

Our opinion on the financial statements does not cover the other information and we do not express any form of assurance conclusion thereon.

In connection with our audit of the financial statements, our responsibility is to read the other information identified above when it becomes available and, in doing so, consider whether the other information is materially inconsistent with the financial statements or our knowledge obtained during the course of our audit or otherwise appear to be materially misstated. When we read the annual report, if we conclude that there is material misstatement, therein, we are required to request management and those charged with governance to correct the material misstatement.

Responsibilities of the Management and Those Charged with Governance for the Financial Statements

Management is responsible for the preparation and fair presentation of the financial statements in accordance with Nepal Financial Reporting Standards (NFRSs) and for such internal control as management determines is necessary to enable the preparation of financial statements that are free from material misstatement, whether due to fraud or error.

In preparing the financial statements, management is responsible for assessing the Bank's ability to continue as a going concern, disclosing as applicable matters related to going concern and using the going concern basis of accounting unless management either intends to liquidate the company or to cease operations or has no realistic alternative but to do so, those charged with governance are responsible for overseeing the Bank's financial reporting process.

Auditor's Responsibilities for the Audit of the Financial Statements

Our objectives are to obtain reasonable assurance about whether the financial statements as a whole are free from material misstatement, whether due to fraud or error and to issue an auditor's report that includes our opinion. Reasonable assurance is a certain level of assurance but is not a guarantee that an audit conducted in accordance with NSAs will always detect a material misstatement when it exists. Misstatements can arise from fraud or error and are considered material if individually or in the aggregate, they could reasonably be expected to influence the economic decisions of users taken on the basis of these financial statements.

As part of an audit in accordance with NSAs, we exercise professional judgment and maintain professional skepticism throughout the audit. We also:

- Identify and assess the risks of material misstatement of the financial statements, whether due to fraud or error, design and perform audit procedures responsive to those risks, and obtain audit evidence that is sufficient and appropriate to provide a basis for our opinion. The risk of not detecting a material misstatement resulting from fraud is higher than for one resulting from error, as fraud may involve collusion, forgery, intentional omissions, misrepresentations or the override of internal control.
- Obtain an understanding of internal control relevant to the audit in order to design audit procedures that are appropriate in the circumstances, but not for the purpose of expressing an opinion on the effectiveness of the Bank's internal control.
- Evaluate the appropriateness of accounting policies used and the reasonableness of accounting estimates and related disclosures made by management.
- Conclude on the appropriateness of management's use of the going concern basis of accounting and based on the audit evidence obtained, whether a material uncertainty exists related to events or conditions that may cast significant doubt on the Bank's ability to continue as a going concern. If we conclude that a material uncertainty exists, we are required to draw attention in our auditor's report to the related disclosures in the financial statements or, if such disclosures are inadequate to modify our opinion. Our conclusions are based on the audit evidence obtained up to the date of our auditor's report. However, future events or conditions may cause the Bank to cease to continue as a going concern.

We communicated with those charged with governance regarding among other matters, the planned scope and timing of the audit and significant audit findings including any significant deficiencies in internal control that we identify during our audit.

Report on the requirements of Banks and Financial Institutions Act 2073, Cooperative Act 2074

On the basis of our examination, we further report that:

- 1) We have obtained satisfactory information and explanations asked for, which to the best of our knowledge and belief were necessary for the purpose of our audit.

- 2) The financial statements which include Statement of Financial Position as at Ashadh 31, 2080, the Statement of Profit or Loss, Statement of Cash Flows, Statement of Changes in Equity for the year then ended, a summary of significant accounting policies and other explanatory information are prepared are in agreement with the books of accounts maintained by the Bank.
- 3) Capital Fund to be apportioned as per the direction of Nepal Rastra Bank has been allocated by the Bank.
- 4) Bank has carried transaction to the benefits of its members.
- 5) Bank has provisioned loan loss in line with requirement of Nepal Rastra Bank.
- 6) We did not come across cases of accounting related fraud and the cases where the board of directors or any director or any office bearer of the cooperatives has acted contrary to the provisions of law or caused loss or damage to the Entity or committed any misappropriation of the funds of Entity.
- 7) To the best of our information and according to the explanations given to us, in the course of our audit, we observed that the loans have been written off as specified; the business of the Bank was conducted satisfactorily and the Bank's transactions were found to be within the scope of its authority.

CA. Shyam Karki
Proprietor
Shyam Karki & Co.,
Chartered Accountants

Date: 2080.06.27
Baneshwor, Kathmandu

UDIN No.: 231018CA00124sttsH

Distributed by:
Nepal Notary Public Council
S.N. 3721067

श्याम काकी एण्ड कम्पनी
चार्टर्ड एकाउन्टेन्टस्

समीप भवन
बानेश्वर १०, काठमाडौं
फोन न.: ४४६०३५७

Email:
skarkinco@gmail.com

VAT No.: 300844692

राष्ट्रिय सहकारी बैंक लिमिटेडका शेयरधनीहरूलाई स्वतन्त्र लेखा परीक्षकको प्रतिवेदन
राय

हामीले राष्ट्रिय सहकारी बैंक लिमिटेड (बैंक) को संलग्न वित्तीय विवरणहरू जसमा २०८० असार ३१ सम्मको वित्तीय स्थितिको विवरण तथा सो वर्षको अन्त्य सम्मको नाफा नोक्सानको विवरण, वृहत् आय विवरण, इक्विटी र नगद प्रवाहमा परिवर्तन तथा महत्वपूर्ण लेखा नीतिहरूको सारांश र वित्तीय विवरणहरूमा टिप्पणीहरू समावेश गरिएको छ सो को लेखापरीक्षण गरेका छौं ।

हाम्रो विचारमा संलग्न वित्तीय विवरणहरूले नेपाल वित्तीय प्रतिवेदन मापदण्ड अनुसार राष्ट्रिय सहकारी बैंक लिमिटेडको २०८० असार ३१ सम्मको आर्थिक स्थिति, यसको वित्तीय कार्यसम्पादन र सो वर्षको अन्त्य सम्मको नगद प्रवाहको यथार्थ र निष्पक्ष दृष्टिकोण दिन्छ ।

रायको आधार

हामीले हाम्रो लेखापरीक्षण नेपाल लेखापरीक्षण मापदण्ड अनुसार गरेका छौं । ती मापदण्डहरू अन्तर्गत हाम्रा जिम्मेवारीहरू हाम्रो प्रतिवेदनको वित्तीय विवरणको लेखापरीक्षणको लागि लेखापरीक्षकको जिम्मेवारीमा थप वर्णन गरिएको छ। हामी बैंकबाट स्वतन्त्र छौं र हामीले व्यावसायिक लेखाकारहरूका लागि आईक्यानको कोड अफ एथिक्सको ट्यान्डबुक अनुसार हाम्रा अन्य नैतिक जिम्मेवारीहरू पूरा गरेका छौं । हामी विश्वास गर्छौं कि हामीले प्राप्त गरेका लेखापरीक्षण प्रमाणहरू हाम्रो रायको लागि आधार प्रदान गर्न पर्याप्त र उपयुक्त छन् ।

लेखापरीक्षणका मुख्य विषयहरू

01 DEC 2023

"The Translation Copy is True and Verified"
Signature:
Name: Dr. Chiranjibi Bhattarai
Date:
Certificate Number of the Notary Public: 1863
Date of Expiry of Certificate: July 25, 2024 AD
Seal of the Notary Public

Distributed by:
Nepal Notary Public Council
S.N. 3721068

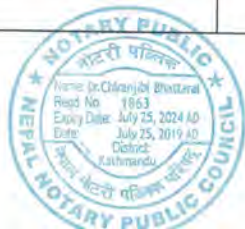
लेखापरीक्षणका मुख्य विषयहरू हाम्रो निर्णयमा आधारित विषयहरू हुन् जुन वर्तमान अवधिको वित्तीय विवरणहरूको लेखापरीक्षणमा सबैभन्दा महत्त्वपूर्ण छ जसलाई समग्र रूपमा अन्तिम विवरणहरूको लेखापरीक्षणको सन्दर्भमा र त्यसमा हाम्रो राय निर्माण गर्न सम्बोधन गरिएको थियो । हामी यी विषयहरूमा अलग राय प्रदान गर्दैनौं ।

तलका विषयहरू सम्बोधन गर्नका लागि लागू गरिएका प्रक्रियाहरू तथा हाम्रो लेखापरीक्षण प्रक्रियाका नतिजाहरूले संलग्न वित्तीय विवरणहरूमा हाम्रो लेखापरीक्षण रायको लागि आधार प्रदान गर्दछ ।

निम्न मुख्य लेखापरीक्षणका विषयहरू हुन्:

क्रम संख्या	मुख्य लेखापरीक्षण विषय	हाम्रो लेखापरीक्षणमा विषयहरूलाई कसरी सम्बोधन गरियो
१.	कर्जा नोक्सानी व्यवस्था सन्दर्भ नोट नं. ४.६ र वित्तीय विवरणहरूमा लेखा नीतिहरू ।	
	समीक्षा अवधिको अन्त्यमा बैंकले सहकारीलाई दिएको कर्जा रकम कुल सम्पत्तिको ४९.८५% खुद रकम रहेको छ रु. ३१ अर्ब ६४ करोड रुपैयाँ कर्जा नोक्सानी रु. १ अरब ६८ करोड कट्टा गरे पछिको हो। अग्रिम रकम वापत् यस व्यवस्थालाई प्रमुख लेखापरीक्षण मुद्दाको रूपमा पहिचान गरिएको थियो र यो व्यवस्थापन निर्णयको हदसम्म विचारणीय थियो र नेपाल राष्ट्र बैंक र सहकारी विभागद्वारा जारी गरिएको निर्देशनहरू र परिपत्रहरूको पालना गरिएको थियो ।	हामीले ऋण घाटा सम्बन्धि व्यवस्थाको पुनः प्रमाणीकरणमा निम्न प्रक्रियाहरू लागू गर्यौं: ➤ ऋणीको फाइलहरूको समीक्षा जसमा ऋणीहरूको चुक्ता गर्ने व्यवहारको मूल्याङ्कन, उपलब्ध वित्तीय विवरणहरूको आधारमा आर्थिक सामर्थ्यको मूल्याङ्कन, सुरक्षण/धितोको पर्याप्तता, आवश्यक कानुनी कागजातहरू प्राप्ति र विवेकपूर्ण नियमहरूको पालना संलग्न छन् । ➤ तथ्यांक संकलन कार्यको आधारमा व्यापार क्षेत्रको भ्रमण । ➤ तिर्न बाँकी रकम भुक्तानीको आधारमा ऋण घाटा व्यवस्था उपलब्ध गराउन आईटी प्रणालीको समीक्षा

07 DEC 2023

"The Translation Copy is True and Verified"
Signature:
Name: Dr. Chiranjibi Bhattarai
Date:
Certificate Number of the Notary Public: 1863
Date of Expiry of Certificate: July 25, 2024 AD
Seal of the Notary Public

Distributed by:
Nepal Notary Public Council
S.N. 3721069

	<p>➤ तथ्यांक संकलन आधार सम्बन्धमा आईटी प्रणाली र हाते गणना तथ्यांक संकलन कार्यको आधारमा गणना गरिएको निश्क्रिय ऋण वापत् व्यवस्थाको शुद्धताको प्रमाणीकरणको लागि ।</p> <p>➤ ऋणीहरूको सक्रिय ऋणको व्यवस्थापनद्वारा गरिएको विषयगत निर्णयको उपयुक्तताको मूल्याङ्कन</p> <p>➤ ऋण सम्बन्धी व्यवस्थापन समितिको मूल्याङ्कन र निर्णयहरूको समीक्षा बैकले गरेको कर्जा नोक्सानी व्यवस्था स्वीकार्य मानिन्छ ।</p>
--	---

अन्य विषयहरू

हामीले सम्बद्ध कम्पनीहरूको वित्तीय विवरण र अन्य वित्तीय जानकारी लेखापरीक्षण गरेका छैनौं । सम्बद्ध कम्पनीहरूको सम्बन्धमा संलग्न खुलासाहरू व्यवस्थापनको एकल प्रमाणीकरणमा आधारित छन् ।

अन्य जानकारी

व्यवस्थापन अन्य जानकारीको लागि जिम्मेवार छ । अन्य जानकारीमा वार्षिक प्रतिवेदन र सञ्चालक समितिको प्रतिवेदनमा समावेश गरिएको जानकारी संलग्न छ तर त्यसमा वित्तीय विवरण र हाम्रा प्रतिवेदनहरू संलग्न हुने छैनन् ।

वित्तीय विवरणहरूमा हाम्रो रायमा अन्य जानकारीहरू संलग्न र हामी त्यसमा कुनै निष्कर्ष दिदैनौं ।

वित्तीय विवरणहरूको लेखापरीक्षण सम्बन्धमा हाम्रो जिम्मेवारी माथि पहिचान गरिएका अन्य जानकारीहरू उपलब्ध हुँदा पढ्नु हो र त्यसो गर्दा अन्य जानकारीहरू वित्तीय विवरणहरू वा हामीले प्राप्त गरेको ज्ञानसँग सारभूत रूपमा असंगत छ कि छैन भनेर विचार गर्नु हो । जब हामी वार्षिक

01 DEC 2023

"The Translation Copy is True and Verified"
Signature:
Name: Dr. Chiranjibi Bhattarai
Date:
Certificate Number of the Notary Public: 1863
Date of Expiry of Certificate: July 25, 2024 AD
Seal of the Notary Public

Distributed by:
Nepal Notary Public Council
S.N. 3721070

प्रतिवेदन पढ्छौं यदि हामी निष्कर्षमा पुग्छौं कि कुनै त्रुटी छ भने हामीले व्यवस्थापन र सुशासनको जिम्मा लिने व्यक्तिहरूलाई त्रुटी सच्याउन अनुरोध गर्छौं ।

वित्तीय विवरणहरूको व्यवस्थापन र सुशासनको जिम्मा लिने व्यक्तिहरू नेपाल वित्तीय प्रतिवेदन मापदण्ड बमोजिम वित्तीय विवरणहरूको तयारी र निष्पक्ष प्रस्तुतीकरणको लागि जिम्मेवार छन् र ठगी वा त्रुटिको कारणबाट वित्तीय विवरणहरूलाई मुक्त बनाउन व्यवस्थापनले आन्तरिक नियन्त्रणको व्यवस्था गर्नु आवश्यक छ ।

वित्तीय विवरणहरू तयार गर्दा व्यवस्थापनसँग कम्पनी खारेज गर्न वा सञ्चालन बन्द गर्न नचाहेसम्म वा कुनै यथार्थपरक विकल्प नभएसम्म बैंकको आर्थिक स्थिरता, आर्थिक स्थिरता सम्बन्धि लागू हुने विषयको खुलासा तथा लेखा पद्धतीको आधारमा आर्थिक स्थिरता निरन्तरताको लागि बैंकको क्षमताको मूल्याङ्कन गर्ने जिम्मेवारी हुनेछ । यसो गर्दा सुशासनको जिम्मा लिनेहरू बैंकको वित्तीय प्रतिवेदन प्रक्रियाको निरीक्षणको लागि जिम्मेवार हुनेछन् ।

वित्तीय विवरणहरूको लेखापरीक्षणको लागि लेखापरीक्षकको जिम्मेवारी

हाम्रो उद्देश्य भनेको समग्रमा वित्तीय विवरणहरू त्रुटीबाट मुक्त छन् कि छैन, जालसाजी वा त्रुटिको कारणले हो कि छैन भन्ने बारे उचित आश्वासन प्राप्त गर्नु र हाम्रो राय संलग्न गरी लेखापरीक्षण प्रतिवेदन जारी गर्नु हो । उचित आश्वासन भनेको निश्चित स्तरको आश्वासन हो तर लेखापरीक्षण मापदण्ड अनुसार गरिएको लेखापरीक्षणले सधैं मौजुदा कुनै वस्तुगत गलत विवरण पत्ता लगाउनेछ भन्ने ग्यारेन्टी होइन किनकी गलत विवरणहरू धोखाधडी वा त्रुटिबाट उत्पन्न हुन सक्छ जुन व्यक्तिगत रूपमा वा समग्रमा गरिए पनि महत्वपूर्ण मानिन्छ र तिनीहरूले यी वित्तीय विवरणहरूको आधारमा गरिने प्रयोगकर्ताहरूको आर्थिक निर्णयहरूलाई प्रभाव पार्ने अपेक्षा गर्न सकिन्छ ।

लेखापरीक्षण मापदण्ड अनुसार लेखापरीक्षणको एक भागको रूपमा हामी व्यावसायिक निर्णयको अभ्यास गर्छौं र सम्पूर्ण लेखापरीक्षण अवधीमा लेखापरीक्षणको प्रमाणमाथी आलोचनात्मक मूल्यांकनलाई कायम राख्छौं । हामीले यो पनि गर्छौं

- जालसाजी वा त्रुटिको कारणले गर्दा वित्तीय विवरणहरूको त्रुटिको जोखिमहरू पहिचान र मूल्याङ्कन गर्ने, ती जोखिमहरूको लागि उत्तरदायी लेखापरीक्षण प्रक्रियाहरूको योजना बनाउने र कार्य सम्पादन गर्ने र हाम्रो रायको लागि आधार प्रदान गर्न पर्याप्त र उपयुक्त लेखा परीक्षण

07 DEC 2024

"The Translation Copy is True and Verified!"
Signature:
Name: Dr. Chiranjibi Bhattarai
Date:
Certificate Number of the Notary Public: 1863
Date of Expiry of Certificate: July 25, 2024 AD
Seal of the Notary Public

Distributed by:
Nepal Notary Public Council
S.N. 3721071

प्रमाणहरू प्राप्त गर्ने । धोखाधडीको परिणामस्वरूप त्रुटीपूर्ण विवरण पत्ता लगाउन नसक्ने जोखिम त्रुटीको परिणामको तुलनामा बढी हुन्छ, किनकि धोखाधडीमा मिलीभगत, जालसाजी, उद्देश्यपूर्ण भूल, गलत बयान वा आन्तरिक नियन्त्रणको अवहेलना संलग्न हुन सक्छ।

- परिस्थितिहरू अनुकूल लेखापरीक्षण प्रक्रियाहरूको योजना बनाउनको लागि लेखापरीक्षणसँग सम्बन्धित आन्तरिक नियन्त्रणको बुझाइ प्राप्त गर्ने तर बैंकको आन्तरिक नियन्त्रणको प्रभावकारिता र विचार व्यक्त गर्ने उद्देश्यको लागि होइना।
- प्रयोग गरिएको लेखा नीतिहरूको उपयुक्तता र लेखा अनुमानको औचित्य र व्यवस्थापनद्वारा गरिएको सम्बन्धित खुलासाहरूको मूल्याङ्कन गर्ने ।
- लेखाको आधारमा आर्थिक स्थिरताको लागि व्यवस्थापनको प्रयोगको औचित्य तथा बैंकको आर्थिक स्थिरता कायम राख्ने क्षमतामा शंका उत्पन्न गर्न सक्ने घटना वा अवस्थाहरूसँग सम्बन्धमा अनिश्चितता कायम छ वा छैन भनेर लेखापरीक्षण प्रमाणका आधारमा निष्कर्षमा पुग्ने । यदि अस्थिरता अवस्थित छ भन्ने लागेमा हामीले हाम्रो लेखा परीक्षकको प्रतिवेदनमा वित्तीय विवरणहरूमा भएका सम्बन्धित खुलासाहरू वा त्यस्ता खुलासाहरू हाम्रो राय परिमार्जन गर्न अपर्याप्त भएमा ध्यानाकर्षण गर्ने । हाम्रा निष्कर्षहरू हाम्रो लेखापरीक्षकको प्रतिवेदनको मितिसम्म प्राप्त लेखापरीक्षण प्रमाणहरूमा आधारित छन् । यद्यपि भविष्यका घटना वा अवस्थाहरूले बैंकलाई आर्थिक स्थिरता कायम राख्न रोक्न सक्छ।

हामीले अन्य विषयहरू, लेखापरीक्षणको योजनाबद्ध दायरा, समय र लेखापरीक्षणको क्रममा हामीले पहिचान गर्ने आन्तरिक नियन्त्रणमा भएका महत्वपूर्ण कमजोरीहरू लगायत महत्वपूर्ण लेखापरीक्षण निष्कर्षहरूका सम्बन्धमा सुशासनको जिम्मा व्यक्तिहरूसँग हामीले छलफल गर्यौं ।

बैंक तथा वित्तीय संस्था ऐन, २०७३, सहकारी ऐन, २०७४ को आवश्यकताहरूको प्रतिवेदन

हाम्रो परीक्षणको आधारमा हामी थप प्रतिवेदन दिन्छौं कि:

- १) हामीले चित्तबुझ्दो जानकारी र स्पष्टीकरणहरू प्राप्त गरेका छौं जुन हाम्रो लेखापरीक्षणको उद्देश्यका लागि हाम्रो जानकारी र विश्वासको लागि आवश्यक थियो ।
- २) बैंकद्वारा वित्तीय विवरणहरूमा संलग्न २०८० असार ३१ सम्मको वित्तीय स्थितिको विवरण, नाफा वा नोक्सान विवरण, नगद प्रवाह विवरण, सोहि मितिमा समाप्त भएको वर्षको इक्विटीमा

01 DEC 2023

"The Translation Copy is True and Verified"
Signature:
Name: Dr. Chiranjibi Bhattarai
Date:
Certificate Number of the Notary Public: 1863
Date of Expiry of Certificate: July 25, 2024 AD
Seal of the Notary Public

Distributed by:
Nepal Notary Public Council
S.N. 3721072

- भएको परिवर्तनको विवरण, महत्वपूर्ण लेखा नीतिहरूको सारांश र अन्य तयार व्याख्यात्मक जानकारी बैंकद्वारा राखिएको खाताको किताबहरूसँग मिल्दो छन् ।
- ३) नेपाल राष्ट्र बैंकको निर्देशन बमोजिम बाँडफाँड हुने पुँजीगत कोष बैंकले विनियोजन गरेको छ ।
  - ४) बैंकले आफ्ना सदस्यहरूको हितमा कारोबार गरेको छ।
  - ५) बैंकले नेपाल राष्ट्र बैंकको आवश्यकता अनुसार कर्जा नोक्सानीको व्यवस्था गरेको छ ।
  - ६) लेखा सम्बन्धी ठगी र सञ्चालक समिति वा सहकारीका कुनै सञ्चालक वा पदाधिकारीले कानूनको व्यवस्था विपरीत काम गरेको वा संस्थालाई हानि वा नोक्सान गरेको वा संस्थाको कोषको कुनै दुरुपयोग गरेको कुनै मुद्दामा संलग्न भएको हामीले भेटेका छैनौं ।
  - ७) हाम्रो जानकारीमा र हामीलाई दिइएको स्पष्टीकरण अनुसार हाम्रो लेखापरीक्षणको क्रममा हामीले देख्यौं कि खराब ऋणहरू तोकिए बमोजिम अपलेखन गरिएको छ; बैंकको कारोबार सन्तोषजनक रहेको र बैंकको कारोबार आफ्नो अधिकारको दायरा भित्र रहेको पाइयो ।

हस्ताक्षर

सिए श्याम कार्की

प्रोप्राईटर

श्याम कार्की एण्ड कम्पनी

चार्टर्ड एकाउन्टेन्ट्स

मिति: २०८०।०६।२७

वानेश्वर, काठमाडौं

UDIN NO.: 231018CA00124sttsH

01 DEC 2023

"The Translation Copy is True and Verified"
Signature:
Name: Dr. Chiranjibi Bhattarai
Date:
Certificate Number of the Notary Public: 1863
Date of Expiry of Certificate: July 25, 2024 AD
Seal of the Notary Public

राष्ट्रिय सहकारी बैंक लिमिटेड

वित्तीय अवस्थाको विवरण

२०८० साल आषाढ मसान्त

(रकम रु.मा)

विवरण	नोट	आ.व. २०७९/८० (३१ आषाढ २०८०)	आ.व. २०७८/७९ (३२ आषाढ २०७९)
सम्पत्ति			
नगद तथा नगद समान	४.१	१५,८६२,५४१,६२८	१६,८१९,५१३,१२२
नेपाल राष्ट्र बैंकमा रहेको मौज्जात	४.२	३२१,५१३,८०३	२६९,३०३,०७९
बैंक तथा वित्तीय संस्थामा रहेको मौज्जात	४.३	६,५७९,४४५,७००	२,७५४,०००,०००
व्युत्पन्न वित्तीय उपकरण	४.४	-	-
अन्य व्यापारिक सम्पत्तिहरू	४.५	-	-
सहकारी संस्थालाई कर्जा तथा सापट	४.६	३१,६४७,९१४,७३१	३६,३६८,३७९,२७८
ग्राहकलाई कर्जा सापटी	४.७	-	-
सुरक्षणपत्रमा लगानी	४.८	७,३८६,५०५,४१०	१,६१५,०००
चालू आ.व. को कर सम्पत्ति	४.९	३२९,९७३,०८६	२९०,९८२,२५९
सम्पत्तिमा लगानी	४.१०	१३८,१८४,२८१	८४,५८८,५०३
सम्पत्ति तथा उपकरण	४.११	६२६,४०८,२८२	६७४,४७४,४३०
ख्याति तथा अमूर्त सम्पत्ति	४.१२	७२८,३७२	१,०२३,९९६
स्थगन कर सम्पत्ति	४.१३	-	-
अन्य सम्पत्तिहरू	४.१४	५९१,६२८,५२८	६१०,१८३,५९७
जम्मा सम्पत्तिहरू		६३,४८४,८४३,८२२	५७,८७४,०६३,२६३
बैंक तथा वित्तीय संस्थालाई तिर्न बाँकी	४.१५	-	-
नेपाल राष्ट्र बैंकलाई तिर्न बाँकी	४.१६	-	-
व्युत्पन्न वित्तीय उपकरण	४.१७	-	-
ग्राहकबाट निक्षेप	४.१८	५८,२४५,९५९,७११	५०,६८६,०५८,८३४
तिर्न बाँकी सापटी	४.१९	-	१,२८८,२३२,५९२
यस आ.व. को कर दायित्व	४.२०	-	-
व्यवस्थाहरू	४.२०	-	-
स्थगन कर दायित्व	४.२३	२७६,०६३	२२,६३४,३९०
अन्य दायित्वहरू	४.२१	४०१,८०७,९५२	४८१,८८७,१५०
जारी गरिएको ऋणपत्र	४.२२	-	-
सुरक्षण नराखिएको सहायक आवधिक दायित्व	४.२३	-	-
जम्मा दायित्वहरू		५८,६४८,०४३,७२६	५२,४७८,८१२,९६६
इक्विटी			
सेयर पुँजी	४.२४	२,८०८,०३९,७००	२,९१७,०५३,२००
सेयर प्रिमियम			
सञ्चित मुनाफा		(८१,८७५,८८६)	६२६,०२६,५२५

जगेडा कोष	४.२५	२,११०,६३६,२८२	१,८५२,१७०,५७३
सेयर धनीहरूलाई बाँडफाँट योग्य पुँजी		४,८३६,८००,०९६	५,३९५,२५०,२९७
गैर नियन्त्रण स्वार्थ			
कुल पुँजी		४,८३६,८००,०९६	५,३९५,२५०,२९७
कुल दायित्व तथा पुँजी		६३,४८४,८४३,८२२	५७,८७४,०६३,२६३
सम्भावित दायित्व र प्रतिबद्धता	४.२६	१८,२९४,७६३.४३	
प्रति सेयर खुद सम्पत्ति मूल्य		१७२.२५	१८४.९६

माधव लाल देवकोटा
सञ्चालक

महेन्द्र कुमार गिरी
सञ्चालक

केदार मानन्धर
सञ्चालक

पार्वती थापा मगर
सञ्चालक

अमृता सुब्बा
सञ्चालक

रामहरी बजगाईं
सञ्चालक

राम बहादुर जि.सी.
सञ्चालक

के.वि. उप्रेती
अध्यक्ष

सि.ए. श्याम कार्की
श्याम कार्की एन्ड कम्पनी
चार्टर्ड एकाउन्टेन्ट्स

मनोज खड्का
ना. प्रमुख कार्यकारी अधिकृत

बद्रीकुमार गुरागाईं
प्रमुख कार्यकारी अधिकृत

ध्रुव राज बिष्ट
सञ्चालक

कालीबहादुर महतारा
सञ्चालक

मनोजकुमार थापा मगर
सञ्चालक

तारा गुरुड
सञ्चालक

विजया धिताल
सञ्चालक

शिवा थापा
सञ्चालक

विश्वनाथ मण्डल
सञ्चालक

मिति : २०८०।०६।२७
काठमाडौं

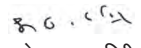

राष्ट्रिय सहकारी बैंक लिमिटेड

नाफा वा नोक्सान विवरण

२०७९ श्रावण १ गतेदेखि २०८० आषाढ मसान्तसम्मको

(रकम रु.मा)

विवरण	नोट	आ.व. २०७९/८०	आ.व. २०७८/७९
ब्याज आम्दानी	४.२७	५,४०७,०२२,९२८	५,९३८,९९४,२७५
ब्याज खर्च	४.२८	(३,७९३,३३४,३७७)	(३,२२३,०९७,२२९)
खुद ब्याज आम्दानी		१,६१३,६८७,७५१	१,९१५,०९७,०४६
शुल्क तथा कमिसन आम्दानी	४.२९	७५,०३५,७५८	८७,३२६,८९४
शुल्क तथा कमिसन खर्च	४.३०	-	-
खुद शुल्क तथा कमिसन आम्दानी		७५,०३५,७५८	८७,३२६,८९४
खुद ब्याज, शुल्क तथा कमिसन आम्दानी		१,६८८,७२३,५०९	२,००२,४२३,९४०
खुद व्यापारिक आम्दानी	४.३१	-	-
अन्य सञ्चालन आम्दानी	४.३२	-	-
कुल सञ्चालन आम्दानी		१,६८८,७२३,५०९	२,००२,४२३,९४०
कर्जा तथा अन्य नोक्सानीको जोखिम व्यवस्था/(फिर्ता)	४.३३	७२०,३३०,०६७	२२६,७९६,९०४
खुद सञ्चालन आम्दानी		९६८,३९३,४४१	१,७७५,६२७,७५५
सञ्चालन खर्च			
कर्मचारी खर्च	४.३४	४६६,७८६,४६०	४४६,५०२,३०९
अन्य सञ्चालन खर्च	४.३५	१८८,३०९,४२३	१६६,२६२,५७०
ह्रासकट्टी र परिशोधन	४.३६	७८,३५७,३८३	७३,२८९,९७९
सञ्चालन नाफा		२३४,९४८,९७५	१,०८९,५८९,७०६
गैरसञ्चालन आम्दानी	४.३७	२,९३९,८६५	८,०७७,२०२
गैरसञ्चालन खर्च	४.३८	-	१९३,२९२
आयकरअधिको नाफा		२३७,८८८,०४९	१,०९७,४६५,६९५
आयकर खर्च	४.३९	३३,५०५,९३४	१०८,०६८,२४९
चालू आयकर		४४,४९६,०४८	१०८,७४९,७३८
स्थगन कर आम्दानी/खर्च		(१०,९२९,८४३)	(६८९,४८८)
यस वर्षको नाफा		२०४,३७४,९०७	९८९,३९७,३६६
खुद नाफा/(नोक्सान)मा हिस्सा:			
बैंकको सेयरधनी		२०४,३७४,९०७	९८९,३९७,३६६
गैरनियन्त्रित स्वार्थ		-	-
यस वर्षको मुनाफा		२०४,३७४,९०७	९८९,३९७,३६६
प्रतिसेयर आम्दानी			
प्रतिसेयर आधारभूत आम्दानी		७.२८	३३.९२
प्रतिसेयर डाइलुटेड आम्दानी		७.२८	३३.९२

 माधव लाल देवकोटा सञ्चालक
 महेन्द्र कुमार गिरी सञ्चालक
 केदार मानन्धर सञ्चालक
 पार्वती थापा मगर सञ्चालक
 अमृता सुब्बा सञ्चालक
 रामहरी बजगाई सञ्चालक
 राम बहादुर जि.सी सञ्चालक
 के.वि. उप्रेती अध्यक्ष
 सि.ए. श्याम कार्की
 श्याम कार्की एन्ड कम्पनी चार्टर्ड एकाउन्टेन्ट्स

 मनोज खड्का
 ना. प्रमुख कार्यकारी अधिकृत
 ब.के. गुरगाई
 प्रमुख कार्यकारी अधिकृत
 ध्रुव राज बिष्ट सञ्चालक
 कालीबहादुर महतारा सञ्चालक
 मनोजकुमार थापा मगर सञ्चालक
 तारा गुरुङ्ग सञ्चालक
 विजया धिताल सञ्चालक
 शिवा थापा सञ्चालक
 विश्वनाथ मण्डल सञ्चालक

मिति : २०८०।०६।२७

काठमाडौं

४८ वार्षिक प्रतिवेदन
आ.व. २०७९/०८०

राष्ट्रिय सहकारी बैंक लिमिटेड

नगद प्रवाह विवरण

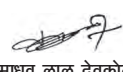

२०७९ श्रावण १ गतेदेखि २०८० आषाढ मसान्तसम्मको

(रकम रु.मा)

विवरण	आ.व. २०७९/८०	आ.व. २०७८/७९
कारोबार सञ्चालनबाट नगद प्रवाह		
ब्याज आमदानी	५,३९९,६३५,४७१	५,१२६,९०९,०८४
शुल्क तथा अन्य आमदानी	७५,०३५,७५८	८७,३२६,८१४
लाभांश आमदानी	-	-
अन्य सञ्चालन आमदानी	-	-
ब्याज खर्च भुक्तानी	(३,७७०,४७३,४१६)	(३,२०३,५२१,६२६)
कमिसन तथा शुल्क खर्च	-	-
कर्मचारीलाई भुक्तानी	(४६६,४७८,२५०)	(४७५,४५४,१५४)
अन्य खर्च	(२३८,५५३,३३५)	(२०९,०७७,५६४)
सञ्चालन सम्पत्ति र दायित्वको गतिविधिअधिको सञ्चालन नगद प्रवाह	९९९,१६६,२२८	१,३२६,१८२,५५३
सञ्चालन सम्पत्तिमा कमी/(वृद्धि)	१३५,११९,१७५	२९,५५०,३६३,०८१
नेपाल राष्ट्र बैंकमा रहेको मौज्दात	(५२,२१०,७२५)	७०,०००,०००
बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूमा रहेको मौज्दात	(३,८२५,४४५,७००)	३०,९४३,४१६,३०३
अन्य व्यापारिक सम्पत्ति	-	-
बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूलाई दिइएको कर्जा तथा सापटी	३,९९४,२२०,५३१	(१,३४७,२२८,८६१)
ग्राहकलाई दिइएको कर्जा तथा सापटी	-	-
अन्य सम्पत्ति	१८,५५५,०६९	(११५,८२४,३६१)
सञ्चालन दायित्वमा (कमी)/वृद्धि	६,१८१,८०६,०५३	(१४,४४९,९१९,९३७)
बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूलाई तिर्न बाँकी रकम	-	-
नेपाल राष्ट्र बैंकलाई तिर्न बाँकी रकम	-	-
निक्षेप दायित्व	७,५५९,९००,८७८	(१५,६५५,९६०,८६१)
तिर्न बाँकी कर्जा	(१,२८८,२३२,५९२)	१,१३५,४०४,६२१
अन्य दायित्व	(८९,८६२,२३२.०३)	७०,६३६,३०३.२९
आयकर अधिको सञ्चालन गतिविधिबाट खुद नगद प्रवाह	७,३१६,०९१,४५६	१६,४२६,६२५,६९६
आयकर भुक्तानी	(८३,४०६,८७६)	(१४३,५९०,७५७)
सञ्चालन गतिविधिबाट खुद नगद प्रवाह	७,२३२,६८४,५८०	१६,२८३,०३४,९३९
लगानी कारोबारमा नगद प्रवाह		
सुरक्षणपत्र लगानी खरिद	(७,३८४,८९०,४१०)	(१,५००,०००)
धितोपत्र लगानी बिक्रीबाट प्राप्ति		

स्थिर सम्पत्तिको खरिद	(१९,१७०,२०७)	(३५,४०६,३०१)
स्थिर सम्पत्तिको विक्रीबाट प्राप्त	१,६६६,२७९	६४०,२५३
अमूर्त सम्पत्तिको खरिद	(१५,५१८,३३९)	(१४,३७२,३५२)
अमूर्त सम्पत्तिको बिक्रीबाट प्राप्त	१,८५४,६३०	
लगानीको सम्पत्तिको खरिद		३५,२२८,३१७
लगानीको सम्पत्तिको बिक्रीबाट प्राप्त	(४३,५९६,८६५)	
प्राप्त ब्याज आम्दानी		
लाभांश प्राप्त		
लगानी कारोबारमा प्रयोग भएको खुद नगद	(७,४५९,६५४,९११)	(१५,४१०,०८२)
वित्तीय स्रोत कारोबारबाट नगद प्रवाह		
ऋणपत्र निष्कासनबाट प्राप्त		
ऋणपत्रको भुक्तानी		
असुरक्षित दायित्वको निष्कासनबाट प्राप्त		
असुरक्षित दायित्वमा भएको भुक्तानी		
सेयर निष्कासनबाट प्राप्त	(१०९,०१३,५००)	४३,७८१,८००
लाभांश भुक्तानी	(४३४,५५३,९०६)	(३९९,५७३,९९६)
ब्याज भुक्तानी		
अन्य प्राप्ति/भुक्तानी	(१८६,४३३,७५६)	(१७७,१४९,५३०)
वित्तीय स्रोत कारोबारबाट खुद नगद प्रवाह	(७३०,००१,१६२)	(५३२,९४१,७२६)
नगद तथा नगद समानमा भएको खुद (घट)/बढ	(९५६,९७१,४९४)	१५,७३४,६८३,९३१
नगद तथा नगद समानको श्रावण १, २०७९ मा रहेको मौज्दात	१६,८१९,५१३,१२२	१,०८४,८२९,९९१
नगद तथा बैंक मौज्दातको विनिमय दरमा भएको फरकबाट आम्दानी/ (खर्च)		
नगद तथा नगद समानको आषाढ ३१, २०८० मा रहेको मौज्दात	१५,८६२,५४१,६२८	१६,८१९,५१३,१२२

 माधव लाल देवकोटा सञ्चालक	 महेन्द्र कुमार गिरी सञ्चालक	 केदार मानन्धर सञ्चालक	 पार्वती थापा मगर सञ्चालक	 अमृता सुब्बा सञ्चालक	 रामहरी बजगाईं सञ्चालक	 राम बहादुर जिशी सञ्चालक	 के.बि. उप्रेती अध्यक्ष	 सि.ए. श्याम कार्की श्याम कार्की एन्ड कम्पनी चाईड एकाउन्टेन्ट्स
 मनोज खड्का ना. प्रमुख कार्यकारी अधिकृत	 बद्रीकुमार गुरगाईं प्रमुख कार्यकारी अधिकृत	 ध्रुव राज बिष्ट सञ्चालक	 कालीबहादुर महतारा सञ्चालक	 मनोजकुमार थापा मगर सञ्चालक	 तारा गुरुङ्ग सञ्चालक	 विजया धिताल सञ्चालक	 शिवा थापा सञ्चालक	 शिवनाथ मण्डल सञ्चालक

मिति : २०८०।०६।२७
काठमाडौं

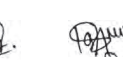
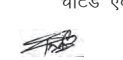

राष्ट्रिय सहकारी बैंक लिमिटेड

वितरण योग्य नाफा वा नोक्सानसम्बन्धी विवरण
२०७९ श्रावण १ गतेदेखि २०८० आषाढ मसान्तसम्मको
(नेपाल राष्ट्र बैंकको निर्देशिकाअनुसार)

(रकम रु.मा)

विवरण	आ.व. २०७९/८०	आ.व. २०७८/७९
नाफा/नोक्सानसम्बन्धी विवरणका आधारमा खुद नाफा/नोक्सान	२०४,३७४,९०७	९८९,३९७,३६६
गत वर्षको नाफा	१९१,४७२,६१९	१९०,०५४,६२४
विनियोजन :		
क) साधारण जगेडा	५१,०९३,७२७	२४७,३४९,३४२
ख) सटही घटबढ कोष	-	-
ग) पुँजी चुक्ता कोष		
घ) संस्थागत सामाजिक उत्तरदायित्व कोष	२,०४३,७४९	९,८९३,९७४
ङ) कर्मचारी तालिम कोष	-	-
च) फेयर भ्याल्यु जगेडा कोष	-	-
छ) लगनी समायोजन कोष समायोजन		
फ) प्रस्तावित लाभांश	-	-
ज) अन्य		
सेयर निष्कासन खर्च	-	-
सेयर निष्कासन खर्च-करमा प्रभाव		
सहकारी विकास कोष	५,७०९,७२४	२७,६४९,२८९
पुँजी फिर्ता जगेडा कोष	३८,३२०,२९५	१८५,५१२,००६
सहकारी प्रवर्द्धन कोष	७६६,४०६	३,७१०,२४०
घाटापूर्ति कोष	५,७०९,७२४	२७,६४९,२८९
सामुदायिक विकास कोष	५,७०९,७२४	२७,६४९,२८९
स्थगन कर जगेडा कोष	-	-
सहकारी शिक्षा कोष	५,७०९,७२४	२७,६४९,२८९
अन्य जोखिम व्यवस्थापन कोष	५,७०९,७२४	२७,६४९,२८९
नियामनकारी समायोजनअधिको नाफा/नोक्सान	२७५,०७४,७२९	५९४,७७९,९८४
नियामनकारी समायोजन :		
क) असुल हुन बाँकी ब्याज(-)/अघिल्लो वर्षको असुल हुन बाँकी ब्याजका असुली	(२८९,७०८,८९७)	(३,५३४,२५२)
ख) खातामा भएको साना कर्जा जोखिम व्यवस्थामा कमी (-) वृद्धि (+)		
ग) लगानीको सम्भावित जोखिमवापत व्यवस्थामा कमी (-) वृद्धि (+)	-	-
घ) गैरबैंकिङ सम्पत्तिमा कर्जा जोखिम व्यवस्थामा कमी (-) वृद्धि (+)	(३४,४१७,७७२)	२५,०२५,९५१
ङ) स्थगित कर सम्पत्तिको लेखाङ्कन (-) फिर्ता (+)	-	-
च) ख्याति पहिचान (-)/ख्यातिको हानी (+)		
छ) Bargain Purchase Gain (-) फिर्ता (+)		
फ) विमाङ्कीय नोक्सान पहिचान (-) फिर्ता (+)	(३२,८२३,९४७)	९,७५४,८४२
फ) अन्य (+/-)		
Income Attributable from Associates सँग सम्बन्धित		
वितरण योग्य नाफा/नोक्सान	(८१,८७५,८८६)	६२६,०२६,५२५

 माधव लाल देवकोटा सञ्चालक	 महेन्द्र कुमार गिरी सञ्चालक	 केदार मानन्धर सञ्चालक	 पार्वती थापा मगर सञ्चालक	 अमृता सुब्बा सञ्चालक	 रामहरी बजगाईं सञ्चालक	 राम बहादुर जि.सी सञ्चालक	 के.वि. उप्रेती अध्यक्ष	 सि.ए. श्याम कार्की श्याम कार्की एन्ड कम्पनी चाईड एकाउन्टेन्स
 मनोज खड्का ना. प्रमुख कार्यकारी अधिकृत	 ब.डी.कुमार गुरगाईं प्रमुख कार्यकारी अधिकृत	 ध्रुव राज बिष्ट सञ्चालक	 कालीबहादुर महतारा सञ्चालक	 मनोजकुमार थापा मगर सञ्चालक	 तारा गुरुङ्गा सञ्चालक	 विजया धिताल सञ्चालक	 शिवा थापा सञ्चालक	 विश्वनाथ मण्डल सञ्चालक

मिति : २०८०।०६।२७
काठमाडौं

वार्षिक प्रतिवेदन
आ.व. २०७९/०८०

राष्ट्रिय सहकारी बैंक लिमिटेड

अन्य विस्तृत आम्दानीको विवरण

२०७९ श्रावण १ गतेदेखि २०८० आषाढ मसान्तसम्मको

(रकम रु.मा)

विवरण	आ.व. २०७९/८०	आ.व. २०७८/७९
यस वर्षको नाफा	२०४,३७४,९०७	९८९,३९७,३६६
आयकरपछिको अन्य विस्तृत आम्दानी		
क) नाफा/(नोक्सान) मा पुनर्बर्गीकरण नगरिने बुँदाहरू		
पुर्नमूल्याङ्कनबाट भएको नाफा/(नोक्सान)		
परिभाषित लाभ योजनाबाट बिमाङ्किक नाफा/(नोक्सान)	(४४,२५२,४३२)	१०,८३८,७९३
माथि उल्लेख गरिएका बुँदाको आयकर	११,४२८,४८५	(१,०८३,८७१)
नाफा/(नोक्सान) मा पुनः वर्गीकरण नगरिने अन्य खुद विस्तृत आम्दानी		
ख) नाफा/(नोक्सान)मा पुनःवर्गीकरण गरिएका वा गर्न सकिने बुँदाहरू		
नगद प्रवाहको हेजिडबाट गरिएको नाफा/(नोक्सान)		
विदेशी विनिमय सञ्चालनको वित्तीय सम्पत्ति विनिमयबाट भएको सटही नाफा/(नोक्सान)		
माथि उल्लेख गरिएका बुँदाको आयकर		
नाफा/(नोक्सान) को पुनः वर्गीकरण		
नाफा/(नोक्सान) मा पुनः वर्गीकरण गरिएका वा गर्न सकिने अन्य खुद विस्तृत आम्दानी		
ग) इक्विटी तरिकाबाट लेखाङ्कन गरिएको सम्बद्ध संस्थाको अन्य विस्तृत आम्दानीमा हिस्सा		
यस वर्षको आयकरपछिको अन्य विस्तृत आम्दानी		
कुल विस्तृत आम्दानी		
कुल विस्तृत आम्दानीको बाँडफाँट		
बैंकको इक्विटी सेयरधनी		
गैरनियन्त्रित स्वार्थ		
यस वर्षको जम्मा विस्तृत आम्दानी	१७१,५५०,९६१	९९९,१५२,२०८

 माधव लाल देवकोटा सञ्चालक
 महेन्द्र कुमार गिरी सञ्चालक
 केदार मानन्धर सञ्चालक
 पार्वती थापा मगर सञ्चालक
 अमृता सुब्बा सञ्चालक
 रामहरी बजगाई सञ्चालक
 राम बहादुर जि.सी सञ्चालक
 के.वि. उप्रेती अध्यक्ष
 सि.ए. श्याम कार्की
 श्याम कार्की एन्ड कम्पनी चार्टर्ड एकाउन्टेन्ट्स

 मनोज खड्का
 ना. प्रमुख कार्यकारी अधिकृत
 ब.के. गुरगाई
 प्रमुख कार्यकारी अधिकृत
 ध्रुव राज बिष्ट सञ्चालक
 कालीबहादुर महतारा सञ्चालक
 मनोजकुमार थापा मगर सञ्चालक
 तारा गुरुङ्ग सञ्चालक
 विजया धिताल सञ्चालक
 शिवा थापा सञ्चालक
 विश्वनाथ मण्डल सञ्चालक

मिति : २०८०।०६।२७
काठमाडौं

५२ वार्षिक प्रतिवेदन
आ.व. २०७९/०८०

राष्ट्रिय सहकारी बैक लिमिटेड

इक्विटीमा भएको परिवर्तनको विवरण

२०७९ श्रावण १ गतेदेखि २०८० आषाढ मसान्तसम्मको

विवरण	सेयर पुँजी	सेयर प्रिमियम	साधारण जगेडा	सट्टी घटबढ कोष	नियमनकारी जगेडा	फेयर भ्याल्यू जगेडा	पुनः मुल्यांकन	सञ्चित नाफा	अन्य जगेडा	जम्मा
साउन १, २०७८ सम्मको मौज्जात समायोजन	२,८७३,२७१,४००	-	८००,५५२,८०७	-	१९०,२८५,२४२	-	-	६०२,११६,१२०	४७५,५७१,७४६	४,९४१,७९७,३१५
साउन १, २०७८ सम्मको समायोजित मौज्जात यस वर्षको विस्तृत आम्दानी	२,८७३,२७१,४००	-	८००,५५२,८०७	-	१९०,२८५,२४२	-	-	(१२,४८७,५००)	-	(१२,४८७,५००)
यस वर्षको नाफा								५८९,६२८,६२०	४७५,५७१,७४६	४,९२९,३०९,८१५
यस वर्षको आयकरपछिको अन्य विस्तृत आम्दानी								९८९,३९७,३६६		९८९,३९७,३६६
फेयर भ्याल्यूमा मापन गर्दा इक्विटी उपकरणको लगानीमा नाफा/(नोक्सान)										-
पुनर्मूल्याङ्कनमा लाभ/(नोक्सान)										-
नाफा/(नोक्सान) को पुनर्मापन									९,७५४,८४२	९,७५४,८४२
नागद प्रवाहको हेजिडबाट भएको नाफा/(नोक्सान)										-
विनिमय लाभ/(नोक्सान) (अन्तर्राष्ट्रिय Operation को वित्तीय सम्पत्ति रूपान्तरण गर्दा)										-
आर्थिक वर्षको कूल विस्तृत आम्दानी	-	-	-	-	-	-	-	९८९,३९७,३६६	९,७५४,८४२	९,९९,१५२,२०८
आर्थिक वर्षमा जगेडा कोषमा स्थानान्तरण					(३१,२४६,५४१)			३४,७८०,७९३	-	३,५३४,२५२
आर्थिक वर्षमा जगेडा कोषबाट स्थानान्तरण			२४७,३४९,३४२					(५७४,७७८,०३२)	३३७,३२२,६६५	९,८९३,९७४
पुँजी फिर्ताकोषबाट वितरण गरिएको रकम									(१७७,१४९,५३०)	(१७७,१४९,५३०)
पुँजी फिर्ताकोषबाट जगेडा कोषमा स्थानान्तरण			२,०२४,६९०						(२,०२४,६९०)	
आर्थिक वर्षमा सट्टी घटबढ कोषमा स्थानान्तरण										-
लगानी समायोजन कोषको समायोजन										-
सामाजिक उत्तरदायित्व कोषको सिर्जना								(९,८९३,९७४)		(९,८९३,९७४)
सामाजिक उत्तरदायित्व कोषको उपयोग									(१२०,०००)	(१२०,०००)
कर्मचारी दक्षता अभिवृद्धि कोषको सिर्जना										-
कर्मचारी दक्षता अभिवृद्धि कोषको उपयोग										-
अन्य जगेडा कोष उपयोग									(१५०,०००)	(१५०,०००)
नियमनकारी जगेडा कोषमा स्थानान्तरण								(३,५३४,२५२)		(३,५३४,२५२)

वित्तीय विवरणसँग सम्बन्धित अनुसूचीहरू

४.१ नगद तथा नगद समान

(रकम रु.मा)

विवरण	आ.व. २०७९/८०	आ.व. २०७८/७९
नगद मौज्जात	७७१,३८८,७९१.१५	६०६,६९०,०१८
बैंक तथा वित्तीय संस्थामा रहेको मौज्जात	१५,०९१,१५२,८३६.८६	१६,२१२,८२३,१०३
माग तथा अल्प सूचनामा प्राप्त हुने रकम	-	-
अन्य नगद तथा नगद समान	-	-
जम्मा	१५,८६२,५४१,६२८.०१	१६,८१९,५१३,१२२

नगद र नगद समानको फेयर भ्याल्यू यसको किताबी मूल्य हो । भल्टमा राखिएको नगदको भौतिक तथा वित्तीय जोखिम न्यूनीकरणका लागि बिमा गरिएको छ । तरलता र व्यावसायिक आवश्यकताका आधारमा भल्टमा रकमको व्यवस्थापन गरिएको छ । बैंक तथा वित्तीय संस्थामा रहेको मौज्जात र माग तथा अल्प सूचनामा प्राप्त हुने रकममा स्थानीय बैंक तथा वित्तीय संस्थामा रहेको मौज्जातलाई समावेश गरिएको छ ।

४.२ नेपाल राष्ट्र बैंकमा रहेको मौज्जात

विवरण	आ.व. २०७९/८०	आ.व. २०७८/७९
नेपाल राष्ट्र बैंकमा रहेको वैधानिक मौज्जात	३२१,५१३,८०३.३९	२६९,३०३,०७९
पुनः बिक्रीका निम्ति खरिद गरिएको धितोपत्र	-	-
नेपाल राष्ट्र बैंक बाट लिन बाँकी अन्य निक्षेप र अन्य रकम	-	-
जम्मा	३२१,५१३,८०३.३९	२६९,३०३,०७९

नेपाल राष्ट्र बैंकमा रहेको मौज्जातको Fair Value यसको किताबी रकम हो । नेपाल राष्ट्र बैंकमा रहेको मौज्जात मुख्यतः अनिवार्य मौज्जातसम्बन्धी व्यवस्थाअनुरूप राखिएको हो ।

४.३ बैंक तथा वित्तीय संस्थामा रहेका मौज्जात

(रकम रु.मा)

विवरण	आ.व. २०७९/८०	आ.व. २०७८/७९
आन्तरिक बैंक तथा वित्तीय संस्थासँग रहेको मौज्जात	६,५७९,४४५,७००.००	२,७५४,०००,०००
विदेशी बैंक तथा वित्तीय संस्थासँग रहेको मौज्जात	-	-
घटाउने : हानि नोक्सानीका लागि व्यवस्था	-	-
जम्मा	६,५७९,४४५,७००.००	२,७५४,०००,०००

४.४ व्युत्पन्न वित्तीय उपकरणहरू

विवरण	आ.व. २०७९/८०	आ.व. २०७८/७९
व्यापारिक लगानी	-	-
ब्याजदर स्वाप	-	-
अग्रिम विनिमय सम्भौता	-	-
अन्य	-	-

जोखिम व्यवस्थापनका निम्ति	-	-
ब्याजदर स्वाप	-	-
अग्रिम विनिमय सम्भौता	-	-
अन्य	-	-
जम्मा	-	-

४.५ अन्य व्यापारिक सम्पत्तिहरू

विवरण	आ.व. २०७९/८०	आ.व. २०७८/७९
ट्रेजरी बिल	-	-
नेपाल सरकारको ऋणपत्र	-	-
नेपाल राष्ट्र बैंकको ऋणपत्र	-	-
स्वदेशी इजाजत प्राप्त संस्थाको ऋणपत्र	-	-
सेयर	-	-
अन्य	-	-
जम्मा	-	-
धितोमा राखिएको	-	-
धितोमा नराखिएको	-	-

४.६ सहकारी संस्थालाई कर्जा तथा सापटी

विवरण	आ.व. २०७९/८०	आ.व. २०७८/७९
सहकारी संस्थालाई दिइएको कर्जा	३३,३३०,२७०,०९६.८३	३७,३२४,४९०,६२७.४३
घटाउने: हानि नोक्सानीका लागि व्यवस्था		
एकल हानि नोक्सानी (Individual Impairment)	४४९,१०७,५६१	४७७,६४७,२६४
सामूहिक हानि-नोक्सानी (Portfolio Impairment)	१,२३३,२४७,८०४	४७८,४६४,०८६
जम्मा	३१,६४७,९१४,७३१.४८	३६,३६८,३७९,२७८

सहकारी संस्थाहरूलाई नियमित व्यावसायिक प्रक्रियाको क्रममा कर्जा रकम प्रदान गरिएको हो ।

४.६.१ हानि-नोक्सानीको लागि व्यवस्था

विवरण	आ.व. २०७९/८०	आ.व. २०७८/७९
श्रावण १ को मौज्जात	९५६,१११,३४९	७२९,३१५,२४५
यस वर्षको हानि-नोक्सानी		
यस वर्षको थप	२,४१२,५६५,५१२	९३४,७७९,६०३
असुली फिर्ता	(१,६८६,३२१,४९६)	(७०७,९८३,४९९)
अपलेखन		
आषाढ मसान्तको मौज्जात	१,६८२,३५५,३६५	९५६,१११,३४९

लघुवित्त कम्पनीहरूलाई नियमित व्यावसायिक प्रक्रियाको क्रममा प्रदान गरिएको कर्जा रकममा हानि नोक्सानीका लागि व्यवस्था गरिएको हो ।

४.७ ग्राहकलाई कर्जा तथा सापटी

(रकम रु.मा)

विवरण	आ.व. २०७९/८०	आ.व. २०७८/७९
परिशोधित मूल्यमा मूल्याङ्कन गरिएको कर्जा र सापटी	-	-
घटाउने : हानि-नोक्सानी व्यवस्था	-	-
एकल हानि-नोक्सानी (Individual Impairment)	-	-
सामूहिक हानि-नोक्सानी (Portfolio Impairment)	-	-
खुद रकम	-	-
FVTPL मा मूल्याङ्कन गरिएको कर्जा तथा सापटी	-	-
जम्मा	-	-

ICAN ले जारी गरेको वैकल्पिक व्यवस्थाको सूचनाअनुसार बैंकले कर्जा तथा सापटीमा हुने हानि-नोक्सानीको मापन गरेको छ र कर्जा नोक्सानी व्यवस्थाका लागि नेपाल राष्ट्र बैंकले तोकेको मापदण्ड र NAS ३९ को अनुच्छेद ६३बमोजिम निर्धारण गरिएको रकममध्ये जुन बढी छ, त्यसैलाई लेखाङ्कन गरिएको छ ।

४.७.१ कर्जा प्रकारको आधारमा कर्जा र सापटीको विश्लेषण

(रकम रु.मा)

विवरण	आ.व. २०७९/८०	आ.व. २०७८/७९
कर्जा प्रकार	-	
आवधिक कर्जा		
अधिविकर्ष		
ट्रस्ट रिसिप्ट/निर्यात कर्जा		
माग तथा अन्य चालू पुँजी कर्जा		
व्यक्तिगत आवासिय कर्जा		
रियल इस्टेट कर्जा		
मार्जिन लेन्डिङ कर्जा		
हायर पर्चेज कर्जा		
पिछडिएको वर्गलाई कर्जा		
बिल खरिद		
कर्मचारी कर्जा		
अन्य		
संस्थागत कर्जा		
कर्जा तरलता व्यवस्थापन		
मुद्दती निक्षेपको धितोमा कर्जा		
युवा रोजगारी कर्जा		
लघुवित्त संस्थालाई दिइएको कर्जा		
Project Financing कर्जा		
कृषि project financing कर्जा		
दिगो को-अपरेटिभ कर्जा		
आपत्कालीन तरलता व्यवस्थापन कर्जा		
COVID चालू कर्जा		
जम्मा		
लिन बाँकी ब्याज		
कुल जम्मा		

४.७.२ मुद्राको आधारमा कर्जा र सापटीको विश्लेषण

(रकम रु.मा)

विवरण	आ.व. २०७९/८०	आ.व. २०७८/७९
नेपाली रुपैयाँ		
भारतीय रुपैयाँ		
अमेरिकन डलर		
ग्रेटब्रिटेन पाउन्ड		
युरो		
जापनिज येन		
चाइनिज युआन		
अन्य		
जम्मा		

४.७.३ धितो सुरक्षणको आधारमा कर्जा तथा सापटीको विश्लेषण

(रकम रु.मा)

विवरण	आ.व. २०७९/८०	आ.व. २०७८/७९
सुरक्षित		
चल/अचल सम्पत्ति		
सुन र चाँदी		
स्वदेशी बैंक तथा वित्तीय संस्थाको जमानत		
सरकारी जमानत		
अन्तर्राष्ट्रिय सूचीकृत बैंकको जमानत		
निर्यात कागजपत्रको धितो		
मुद्दती निक्षेपको धितो		
सरकारी सुरक्षणपत्रको धितो		
काउन्टर जमानत		
व्याक्तिगत जमानत		
अन्य धितो		
जम्मा		
सुरक्षण नगरिएको		
कुल जम्मा		

४.७.४ हानि-नोक्सानीका लागि व्यवस्था

(रकम रु.मा)

विवरण	आ.व. २०७९/८०	आ.व. २०७८/७९
एकल हानि-नोक्सानीका लागि व्यवस्था	-	
श्रावण १ को मौज्दात		
यस वर्षको हानि-नोक्सानी		
यस वर्षको थप		
यस वर्षको असुली/फिर्ता		
अपलेखन		
विदेशी मुद्राको विनिमय दरको घट/बढमा हानि-नोक्सानी		

अन्य घट/बढ		
आषाढ मसान्तको मौज्दात		
सामुहिक हानि-नोक्सानी व्यवस्था	-	
श्रावण १ को मौज्दात		
यस वर्षको हानि-नोक्सानी		
कर्जा तथा अन्य नोक्सानीको जोखिम व्यवस्था/(फिर्ता)		
विदेशी मुद्राको विनिमय दरको घट/बढमा हानि-नोक्सानी		
अन्य घट/बढ		
आषाढ मसान्तको मौज्दात		
हानि-नोक्सानीका लागि जम्मा व्यवस्था		

४.८ सुरक्षणपत्रमा लगानी

(रकम रु.मा)

विवरण	आ.व. २०७९/८०	आ.व. २०७८/७९
परिशोधित लागतमा मापन गरिएको लगानी सुरक्षण पत्र	७,३८६,५०५,४०९.६५	१,६१५,०००.००
FVTOCI मा मापन गरिएको इक्विटीमा लगानी	-	-
जम्मा	७,३८६,५०५,४०९.६५	१,६१५,०००

वित्तीय संस्थाले यस शीर्षकअन्तर्गत गरेको वित्तीय उपकरणमा गरेको लगानीलाई दुई वर्गमा प्रस्तुत गरिएको छ अर्थात परिशोधित मूल्यमा मूल्याङ्कन गरिएको धितोपत्रमा लगानी र FVTOCI मा मूल्याङ्कन गरिएको धितोपत्रमा लगानी । परिशोधित मूल्यमा मूल्याङ्कन गरिएको धितोपत्रमा लगानी बाहेक अन्य लगानी फेयर भ्याल्युमा मापन गरिएको छ र फेयर भ्याल्युमा भएको परिवर्तन अन्य विस्तृत आम्दानीमा जनाइएको छ । जब लगानीबाट भएको आम्दानी बोनस सेयरको रूपमा प्राप्त हुन्छ, लगानीको मूल्याङ्कन त्यसको लागत मूल्य परिवर्तन नगरी, सेयर सङ्ख्या बढाएर गरिन्छ ।

४.८.१ परिशोधित लागतमा मापन गरिएको सुरक्षणपत्र

(रकम रु.मा)

विवरण	आ.व. २०७९/८०	आ.व. २०७८/७९
ऋणपत्र	-	-
सरकारी ऋण पत्र	-	-
सरकारी ट्रेजरी विल	-	-
नेपाल राष्ट्र बैंकको ऋण पत्र	-	-
नेपाल राष्ट्र बैंकको निक्षेप उपकरणहरू	-	-
अन्य	-	-
घटाउने : हानि-नोक्सानीका लागि व्यवस्था	-	-
जम्मा	-	-

४.८.२ अन्य विस्तृत आम्दानीको तालिकामा फेयर भेल्युमा मूल्याङ्कन गरिएका सेयर लगानी

(रकम रु.मा)

विवरण	आ.व. २०७९/८०	आ.व. २०७८/७९
सेयर उपकरणहरू		
सूचीकृत सेयर		
सूचीकृत नभएका सेयर		
जम्मा	-	-

४.८.३ इक्विटी लगानी सम्बन्धमा जानकारी

(रकम रु.मा)

क्र.सं.	विवरण	आ.व. २०७९/८०		आ.व. २०७८/७९	
		लागत	फेयर भ्यालु	लागत	फेयर भ्यालु
	सूचीकृत इक्विटीमा लगानी				
	जम्मा				
	असूचीकृत इक्विटीमा लगानी				
	National Cooperative Fed	१,६०५,०००	१,६०५,०००	१,६०५,०००	१,६०५,०००
	Centre for Micro Finance Pvt. Ltd	१०,०००	१०,०००	१०,०००	१०,०००
	जम्मा	१,६१५,०००	१,६१५,०००	१,६१५,०००	१,६१५,०००
	जम्मा	१,६१५,०००	१,६१५,०००	१,६१५,०००	१,६१५,०००
	कुल जम्मा	१,६१५,०००	१,६१५,०००	१,६१५,०००	१,६१५,०००

असूचीकृत इक्विटीमा लगानी भएकाले फेयर भ्याल्युको लागि प्रतिसेयर खुद सम्पत्ति वा अङ्कित मूल्य (face value) मध्ये जुन कम छ सोमा सेयरको मूल्याङ्कन गरिएको छ ।

४.९ चालू आयकर सम्पत्ति

(रकम रु.मा)

विवरण	आ.व. २०७९/८०	आ.व. २०७८/७९
चालू आयकर सम्पत्ति	३७४,३८९,१३४.७५	३९९,७३१,९९६.३८
चालू वर्षको आय कर सम्पत्ति	-	-
गत वर्षहरूको कर सम्पत्ति	-	-
चालू आयकर दायित्व	४४,४१६,०४८.२९	१०८,७४९,७३७.५२
चालू वर्षको आयकर दायित्व	४४,४१६,०४८.२९	१०८,७४९,७३७.५२
गत वर्षहरूको कर दायित्वहरू	-	-
	४४,४१६,०४८.२९	१०८,७४९,७३७.५२
जम्मा आयकर सम्पत्ति र दायित्व	३२९,९७३,०८६.४६	२९०,९८२,२५८.८६

यस आ.व.को आयकर सम्पत्तिमा विकास बैकले आयकर ऐन २०५८बमोजिम दायर गरेको स्वनिर्धारण आयकर विवरणान्तर्गत बैकले भुक्तानी गरेको अग्रिम आयकर र विकास बैककोतर्फबाट स्रोतमा अग्रिम करकट्टी (TDS) रकम समावेश गरिन्छ । त्यसैअनुरूप यस आ.व.को आयकर दायित्वहरूमा आयकर ऐन २०५८ को प्रावधानअनुसार सरकारलाई तिर्नुपर्ने कर समावेश छ ।

४.१० लगानी सम्पत्ति

(रकम रु.मा)

विवरण	आ.व. २०७९/८०	आ.व. २०७८/७९
फेयर भ्याल्युमा मापन गरिएको लगानी सम्पत्ति		
साउन १ गतेको मौज्दात		
समीक्षा वर्षमा थप/निसर्ग		
समीक्षा वर्षमा फेयर भ्याल्युमा खुद परिवर्तन		
समायोजन/स्थानान्तरण		
खुद रकम	-	-
लागत मूल्यमा मापन गरिएको लगानी सम्पत्ति		
साउन १ गतेको मौज्दात	९०,५०२,४५१.५५	११८,३०९,०६३.६४
समीक्षा वर्षमा थप/निसर्ग	४७,६८१,८२९.०७	(२७,८०६,६१२)
समायोजन/स्थानान्तरण		
सञ्चित ह्यास		
जम्मा हानि-नोक्सानी व्यवस्था	-	(५,९१३,९४९)
खुद रकम	१३८,१८४,२८०.६२	८४,५८८,५०३
जम्मा	१३८,१८४,२८०.६२	८४,५८८,५०२.५५

४.११ स्थिर सम्पत्ति

राष्ट्रिय सहकारी बैंक लिमिटेड

केन्द्रीय कार्यालय, पुल्चोक, ललितपुर

स्थिर सम्पत्ति

२०७९ असार मसान्त

विवरण	सम्पत्ति				यस वर्ष रू.	गत वर्ष रू.
	भवन	परिवहन साधन	कार्यालय सामान	अन्य		
१. परलमोल						
क) गत वर्षको मौज्दात	८,१६३,१७५	५७,५८२,२७४	१४१,९१३,५६७		२०७,६५९,०१६	२०७,६५९,०१६
ख) यस वर्ष थप	-	२१,४९०,०००	१७,१४६,८६१		३८,६३६,८६१	३८,६३६,८६१
ग) यस वर्ष पुनर्मूल्याङ्कन/पुनर्लेखन	-				-	-
ङ) यस वर्षको बिक्री	-	४,०००,०००	२,८६९,८६३		६,८६९,८६३	६,८६९,८६३
च) यस वर्षको अपलेखन	-					
कुल(क+ख+ग+घ+ङ) परलमोल	८,१६३,१७५	७५,०७२,२७४	१५६,१९०,५६५	-	२३९,४२६,०१४	२०७,६५९,०१६
२. हास कट्टि						
क) गत वर्षसम्मको	१,९५१,९४१	१९,१८१,६०६	७५,१९७,५३१		९६,३३१,०७८	७३,५१७,७५६
ख) यस वर्षको	३१०,५६२	८,८५८,३५६	१९,७३८,९५४		२८,९०७,८७१	२५,०४९,२७१
ग) हासकट्टी पुनर्मूल्याङ्कन/पुनर्लेखन						
घ) हासकट्टी रकम समायोजन/फिर्ता		(६४८,८८९)	(२,४७०,३८०)		(३,११९,२६९)	(२,२३५,९४९)
कुल हासकट्टी	२,२६२,५०३	२७,३९१,०७३	९२,४६६,१०५	-	१२२,११९,६८०	९६,३३१,०७८
३. बुक भ्यालु (WDV*) (१-२)	५,९००,६७२	४७,६८१,२०१	६३,७२४,४६०		११७,३०६,३३३	१११,३२७,९३७
४. जग्गा					३१३,८९४,५५०	३१३,८९४,५५०
५. पुँजीगत निर्माण (पुँजीकरण गरिनुपर्ने)						
६. लिज होल्ड सम्पत्ति					४१,६७४,०११	३९,५७३,२६९
जम्मा (३+४+५+६)	५,९००,६७२	४७,६८१,२०१	६३,७२४,४६०	-	४७२,८७४,८९४	४६४,७९५,७५७

राष्ट्रिय सहकारी बैंक लिमिटेड

केन्द्रीय कार्यालय, पुल्चोक, ललितपुर
स्थिर सम्पत्ति

२०८० असार मसान्त

विवरण	सम्पत्ति				यस वर्ष रु.	गत वर्ष रु.
	भवन	परिवहन साधन	कार्यालय सामान	अन्य		
१. परलमोल						
क) गत वर्षको मौज्जात	८,१६३,१७५	७५,०७२,२७४	१५,६१९,०५५	-	२३९,४२६,०१४	२०७,६५९,०१६
ख) यस वर्ष थप	-	-	१८,८७०,२०७	-	१८,८७०,२०७	३८,६३६,८६१
ग) यस वर्ष पुनर्मूल्याङ्कन/पुनर्लेखन	-	-	-	-	-	-
३) यस वर्षको बिक्री	-	६,१५५,०००	३,३९०,२०९	-	९,५४५,२०९	६,८६९,८६३
६) यस वर्षको अपलेखन	-	-	-	-	-	-
कुल(क+ख+ग+घ+ङ) परलमोल	८,१६३,१७५	६८,९१७,२७४	१७,६७०,५६३	-	२४८,७९१,०१२	२३९,४२६,०१४
२. ह्रास कट्टि						
क) गत वर्षसम्मको	२,२६२,५०३	२७,३९१,०७३	९२,४६६,१०५	-	१२२,११९,६८१	९६,३३१,०७८
ख) यस वर्षको	२९५,०३४	९,१९२,२३८	१९,६८०,११०	-	२९,१६७,३८१	२८,९०७,८७१
ग) ह्रासकट्टी पुनर्मूल्याङ्कन/पुनर्लेखन	-	-	-	-	-	-
घ) ह्रासकट्टी रकम समायोजन/फिर्ता	-	(३,८९२,४३१)	(२,८३३,४००)	-	(६,७२५,८३१)	(३,११९,२६९)
कुल ह्रासकट्टी	२,५५७,५३६	३२,६९०,८८०	१०९,३१२,८१४	-	१४४,५६१,२३०	१२२,११९,६८०
३. बुक भ्यालु (WDV*) (१-२)	५,६०५,६३९	३६,२२६,३९४	६२,३५७,७४८	-	१०४,१८९,७८१	११७,३०६,३३३
४. जग्गा	३१३,८९४,५५०	-	-	-	३१३,८९४,५५०	३१३,८९४,५५०
५. पुँजीगत निर्माण (पुँजीकरण गरिनुपर्ने)	१,७६९,५८०	-	-	-	१,७६९,५८०	-
६. लिज होल्ड सम्पत्ति	-	-	४०,०८५,९५८	-	४०,०८५,९५८	४१,६७४,०११
जम्मा (३+४+५+६)	३२१,२६९,७६९	३६,२२६,३९४	१०२,४४३,७०७	-	४५९,९३९,७८०	४७२,८७४,८९४

४.१२ ख्याति तथा अमूर्त सम्पत्ति

(रकम रु.मा)

विवरण	ख्याति	सफ्टवेयर		अन्य	कुल असार अन्त्य २०८०
		खरिद गरिएको	निर्माण गरिएको		
लागत					
आषाढ २०७९ अन्त्यसम्मको मौज्जात	-	४,३२६,८९५	-	-	४,३२६,८९५
चालू वर्षमा थप	-	३००,०००	-	-	३००,०००
यस वर्ष खरिद गरिएको	-	३००,०००	-	-	३००,०००
पुँजीकरण	-	-	-	-	-
चालू वर्षमा निसर्ग	-	-	-	-	-
समायोजन र पुर्नमूल्याङ्कन	-	-	-	-	-
आषाढ २०८० अन्त्यसम्मको मौज्जात	-	४,६२६,८९५	-	-	४,६२६,८९५
परिशोधन र हानि-नोक्सानी					-
आषाढ २०७९ अन्त्यसम्मको मौज्जात	-	३,३०२,८९९	-	-	३,३०२,८९९
समीक्षा वर्षको परिशोधन	-	५९५,६२४	-	-	५९५,६२४
समीक्षा वर्षका लागि हानि-नोक्सानी	-	-	-	-	-
निःसर्ग	-	-	-	-	-
समायोजन	-	-	-	-	-
आषाढ २०८० अन्त्यसम्मको मौज्जात	-	३,८९८,५२२.७५	-	-	३,८९८,५२२.७५
पुँजीगत निर्माण					-
कुल किताबी मौज्जात					-
आषाढ २०७९ अन्त्यसम्मको मौज्जात	-	१,०२३,९९६	-	-	१,०२३,९९६
आषाढ २०८० अन्त्यसम्मको मौज्जात		७२८,३७२			७२८,३७२

कम्प्युटर सफ्टवेयर प्रयोगमा ल्याउँदा र अधिग्रहण गर्दा परल मूल्यमा पुँजीकरण गरिन्छ । प्रयोगको लागि उपलब्ध भएको मितिदेखि सफ्टवेयरको अनुमानित प्रयोग अवधिको आधारमा समदर प्रणालीको आधारमा (Straight Line Method) मा ह्रासकट्टी गर्ने गरेको छ ।

४.१३ स्थगन कर सम्पत्ति/(दायित्व)

(रकम रु.मा)

विवरण	स्थगन कर सम्पत्ति	स्थगन कर दायित्व	आ.व. २०७९/८०
			खुद स्थगन कर सम्पत्ति/(दायित्व)
अस्थायी भिन्नताको आधारमा स्थगन कर			
बैंक तथा वित्तीय संस्थालाई कर्जा			
ग्राहकलाई कर्जा असुली हुन बाँकी ब्याज	-		
लगानी सम्पत्ति	-		
सुरक्षणपत्रमा लगानी			
सम्बद्ध कम्पनीमा लगानी			
ROU सम्पत्ति	(३३,२९३,७००.३२)		

सम्पत्ति र उपकरण	(६,७५६,६२८.५८)		
उपदान दायित्व		२,२८७,७८२.२०	
सञ्चित बिदाबापतको दायित्व		(१३,२२५,३६०.२०)	
पट्टासम्बन्धी दायित्व		४०,१६०,४०३.४०	
कर्जा नोक्सानी व्यवस्था	६,२११,६१९.९६		
अन्य अस्थायी भिन्नता		४,३३९,८२०.९६	
अन्य अस्थायी भिन्नतामा स्थगन कर			
व्यवसायबाट व्यहोर्नुपरेको विगतका आर्थिक वर्षहरूको कट्टी हुन नपाएको नोक्सानी			
करको दरमा भएको परिवर्तनबाट स्थगन कर			
२०८० असार ३१ को खुद स्थगन कर सम्पत्ति/(दायित्व)	(३३,८३८,७०८.९५)	३३,५६२,६४६.३६	(२७६,०६२.५८)
२०७९ साउन १ को स्थगन कर सम्पत्ति/(दायित्व)			(२२,६३४,३९०.३९)
Right Of Use Assets को शुरु समायोजन			
२०७९ साउन १ को स्थगन कर सम्पत्ति/(दायित्व)			(२२,६३४,३९०.३९)
चालू वर्षमा बढेको/(घटेको)			२२,३५८,३२७.८१
नाफा अथवा नोक्सानमा लेखाङ्कन भएको स्थगन कर (खर्च)/आम्दानी			१०,९२९,८४२.५१
अन्य विस्तृत आम्दानीमा लेखाङ्कन भएको स्थगन कर (खर्च)/आम्दानी			११,४२८,४८५.३०
इक्विटीमा प्रत्यक्ष लेखाङ्कन भएको स्थगन कर खर्च/(आम्दानी)			-

(रकम रु.मा)

विवरण	स्थगन कर सम्पत्ति	स्थगन कर दायित्व	आ.व. २०७८/७९
			खुद स्थगन कर सम्पत्ति/(दायित्व)
अस्थायी भिन्नताको आधारमा स्थगन कर			
बैंक तथा वित्तीय संस्थालाई कर्जा			
ग्राहकलाई कर्जा असुली हुन बाँकी ब्याज	(६,२४१,४२२.९५)		
लगानी सम्पत्ति	(८,४५८,८५०.२६)		
सुरक्षणपत्रमा लगानी			
सम्बद्ध कम्पनीमा लगानी			
ROU सम्पत्ति	(२०,१५९,९५३.६०)		
सम्पत्ति र उपकरण	(३,५७७,१८३.२८)		
उपदान दायित्व		(१,९१५,४९८.२६)	
सञ्चित बिदा बापतको दायित्व		(७,२७०,६८९.२८)	
पट्टासम्बन्धी दायित्व		२२,८१९,२९६.७६	
कर्जा नोक्सानी व्यवस्था			
अन्य अस्थायी भिन्नता		२,१६९,९१०.४८	
अन्य अस्थायी भिन्नतामा स्थगन कर			

व्यवसायबाट व्यहोर्नुपरेको विगतका आर्थिक वर्षहरूको कट्टी हुन नपाएको नोक्सानी			
करको दरमा भएको परिवर्तनबाट स्थगन कर			
२०७९ असार ३२ को खुद स्थगन कर सम्पत्ति/(दायित्व)	(३८,४३७,४१०.०९)	१५,८०३,०१९.७०	(२२,६३४,३९०.३९)
२०७८ साउन १ को स्थगन कर सम्पत्ति/(दायित्व)			(२४,०५४,७५१.२१)
Right Of Use Assets को शुरु समायोजन			१,८२२,७४३.८७
२०७८ साउन १ को स्थगन कर सम्पत्ति/(दायित्व)			(२२,२३२,००७.३४)
चालू वर्षमा बढेको/(घटेको)			(४०२,३८३.०५)
नाफा अथवा नोक्सानमा लेखाङ्कन भएको स्थगन कर (खर्च)/आम्दानी			६८१,४८८.२५
अन्य विस्तृत आम्दानीमा लेखाङ्कन भएको स्थगन कर (खर्च)/आम्दानी			(१,०८३,८७१.३०)
इक्विटीमा प्रत्यक्ष लेखाङ्कन भएको स्थगन कर खर्च/(आम्दानी)			-

४.१४ अन्य सम्पत्तिहरू

(रकम रु.मा)

विवरण	आ.व. २०७९/८०	आ.व. २०७८/७९
उठ्न बाँकी आसामी	७,५२३,७४०.७०	४,६६८,१४७.९४
स्थगन कर सम्पत्ति	-	-
अग्रिम भुक्तानी र धरौटी	१३,४०६,८३८.८८	१२,६७०,४७६.४३
कर्मचारी सापटी र पेसकी	१५३,७२१,८०७.८१	३२०,५९८,३१७.८३
मसलन्द मौज्दात	३,४२५,१०८.२५	३,६२२,४६१.८३
शाखा मिलान हिसाब	४,६१९.१४	(१०७,४५५.५८)
कर्मचारी सापटी अग्रिम भुक्तानी नेपाल वित्तीय प्रतिवेदनमानानुसार गणना भएको	४०३,५६३,९८९.८९	२५६,४५२,४८६.१६
अन्य सम्पत्तिहरू	९,९८२,४२३.६४	१२,२७९,१६२.३९
जम्मा	५९१,६२८,५२८.३१	६१०,१८३,५९७.००

४.१५ बैंक तथा वित्तीय संस्थालाई तिर्न बाँकी

(रकम रु.मा)

विवरण	आ.व. २०७९/८०	आ.व. २०७८/७९
मनी मार्केट निक्षेप	-	-
अन्तरबैंकिङ सापटी	-	-
बैंक तथा वित्तीय संस्थाबाट अन्य निक्षेप	-	-
राफसाफ खाता	-	-
अन्य	-	-
जम्मा	-	-

अन्य स्थानीय वित्तीय संस्थाले बैंकको खातामा राखेको मौज्दात यसमा प्रस्तुत गरिएको छ । अन्तरबैंक सापटी, अन्तरबैंक निक्षेप, क्लियरिङ खातामा रहेको ब्यालेन्स साथै अन्य बैंक तथा वित्तीय संस्थामा रहेको बाँकी रकम यसमा प्रस्तुत गरिएको छ ।

४.१६ नेपाल राष्ट्र बैंकलाई तिर्न बाँकी

विवरण	आ.व. २०७९/८०	आ.व. २०७८/७९
नेपाल राष्ट्र बैंकबाट प्राप्त पुनर्कर्जा	-	-
स्थायी तरलता सुविधा	-	-
नेपाल राष्ट्र बैंकबाट अन्तिम ऋणदाता सुविधा	-	-
पुनः खरिद सम्झौतामा बिक्री गरिएको सेक्युरिटीजहरू	-	-
नेपाल राष्ट्र बैंकलाई तिर्नुपर्ने अन्य बक्यौता	-	-
जम्मा	-	-

नेपाल राष्ट्र बैंकलाई भुक्तानी हुने रकममा पुनर्कर्जा सुविधाहरू, स्थायी तरलता सुविधा, अन्तिम ऋणदाता सुविधा ऋणदाता, बिक्री तथा पुनर्खरिद सम्झौता, र नेपाल राष्ट्र बैंकबाट निक्षेप रकम समावेश हुनुपर्छ ।

४.१७ व्युत्पन्न वित्तीय उपकरणहरू

विवरण	आ.व. २०७९/८०	आ.व. २०७८/७९
व्यापारका लागि राखिएको		
ब्याजदर स्वाप	-	-
मुद्रा स्वाप	-	-
अग्रिम विनिमय सम्झौता	-	-
अन्य	-	-
जोखिम व्यवस्थापनका लागि राखिएको		
ब्याजदर स्वाप	-	-
मुद्रा स्वाप	-	-
अग्रिम विनिमय सम्झौता	-	-
अन्य	-	-
जम्मा	-	-

४.१८ ग्राहकबाट निक्षेप

विवरण	आ.व. २०७९/८०	आ.व. २०७८/७९
संस्थागत ग्राहक	५८,२४५,९५९,७९९.९०	५०,६८६,०५८,८३४
आवधिक निक्षेप	५८,२४५,९५९,७९९.९०	५०,६८६,०५८,८३३.५२
कूल निक्षेप	-	-
चलती निक्षेप	-	-
अन्य	-	-
व्यक्तिगत निक्षेप	-	-
आवधिक निक्षेप	-	-
बचत निक्षेप	-	-
चलती निक्षेप	-	-
अन्य	-	-
जम्मा	५८,२४५,९५९,७९९.९०	५०,६८६,०५८,८३४

४.१८.१ ग्राहकबाट प्राप्त निक्षेपको मुद्राबमोजिम विश्लेषण

विवरण	आ.व. २०७९/८०	आ.व. २०७८/७९
नेपाली रुपैयाँ	५८,२४५,९५९,७९१.१०	५०,६८६,०५८,८३४
भारतीय रुपैयाँ	-	-
अमेरिकी डलर	-	-
पाउण्ड स्टर्लिंग	-	-
युरो	-	-
जापानी येन	-	-
चाइनिज युवान	-	-
अन्य	-	-
जम्मा	५८,२४५,९५९,७९१.१०	५०,६८६,०५८,८३४

४.१९ सापटी

विवरण	आ.व. २०७९/८०	आ.व. २०७८/७९
स्वदेशी सापटी	-	-
नेपाल सरकार	-	-
अन्य संस्था	-	१,२८८,२३२,५९२.१०
अन्य	-	-
जम्मा	-	१,२८८,२३२,५९२
विदेशी सापटी	-	-
विदेशी बैंक तथा वित्तीय संस्था	-	-
बहुपक्षीय विकास बैंकहरू	-	-
अन्य संस्थाहरू	-	-
जम्मा	-	-
जम्मा	-	१,२८८,२३२,५९२

४.२० व्यवस्थाहरू

विवरण	आ.व. २०७९/८०	आ.व. २०७८/७९
रेड्युन्डयान्सीका लागि व्यवस्था	-	-
पुनः संरचनाका लागि व्यवस्था	-	-
चलिरहेको कानुनी तथा कर मुद्दाका लागि व्यवस्था	-	-
कडा (Onerous) सम्भौताका लागि व्यवस्था	-	-
अन्य व्यवस्थाहरू	-	-
जम्मा	-	-

४.२०.१ व्यवस्थामा भएको घटबढ

विवरण	आ.व. २०७९/८०	आ.व. २०७८/७९
साउन १ गतेको मौज्दात	-	-
आ.व को थप व्यवस्था		
आ.व को खर्च भएको व्यवस्था		
आ.व को फिर्ता भएको व्यवस्था		
सुविधा लिइएको छुट		
आषाढ मसान्तको मौज्दात	-	-

४.२१ अन्य दायित्वहरू

विवरण	आ.व. २०७९/८०	आ.व. २०७८/७९
कर्मचारीका लागि परिभाषित लाभ दायित्व (उपदान व्यवस्था)	११,४३८,९११.००	(१९,१५४,९८३)
बिदाका लागि व्यवस्था	(६६,१२६,८०१.००)	(७२,७०६,८९३)
अल्पकालीन कर्मचारी लाभ	-	-
भुक्तानी गर्नुपर्ने विल्स	-	-
साहु र दिन बाँकी	४३,१९१,४६७.२०	५८,७१६,३७३
निक्षेपमा भुक्तानी गर्न बाँकी ब्याज	१३२,०२५.३३	४५,५६२
सापटीमा भुक्तानी गर्न बाँकी ब्याज	-	-
स्थगन अनुदान आयको दायित्व	-	-
भुक्तानी गर्न बाँकी लाभांश	-	-
वित्तीय लिज भित्रको दायित्व	-	-
भुक्तानी गर्न बाँकी कर्मचारी वोनस	२६,४३१,११५.६४	१२१,९६२,१०१
अन्य दायित्व	२१,६९९,१०४.०८	२१,६९९,१०४
भुक्तान गर्न बाँकी लेखापरीक्षण शुल्क	-	-
स्रोतमा करकट्टी बापतको भुक्तान गर्न बाँकी रकम	१६४,२४०,११३	१४३,१३२,९१८
केन्द्रीय कोष	-	-
आपत्कालीन कोष	-	-
सञ्चालन पट्टाअन्तर्गतका दायित्व (ROU)	२००,८०२,०१७	२२८,१९२,९६८
कर्मचारीका लागि परिभाषित योगदान योजना (Liabilities for defined Contribution obligations)	-	-
अन्य	-	-
जम्मा	४०१,८०७,९५२.४९	४८१,८८७,१५०

कर्मचारीलाभसम्बन्धी दायित्वहरू जस्तै उपदान दायित्व, लामो सेवा बिदाको दायित्व, अल्पकालीन कर्मचारी लाभ इत्यादि, प्राप्त नभएको आमदानी, नतिरिएको लाभांश जस्ता दायित्वहरू यो शीर्षकअन्तर्गत उल्लेख गरिएको छ । लामो सेवा बिदाअन्तर्गत बिरामी बिदा र वार्षिक बिदा पर्छन् ।

४.२१.१क. परिभाषित लाभ दायित्व (उपदान व्यवस्था)

वित्तीय अवस्थाको विवरणमा देखाइएका रकमहरू

(रकम रु.मा)

विवरण	आ.व. २०७९/८०	आ.व. २०७८/७९
अनफन्डेड दायित्वको हालको मूल्य	-	-
फन्डेड दायित्वको हालको मूल्य	१७४,५०६,१७४	१०५,०३८,०९०
कुल दायित्वको हालको मूल्य	१७४,५०६,१७४	१०५,०३८,०९०
सुविधा योजना सम्पत्तिको फेयर भ्यालु	१६३,०६७,२६३	१२४,१९४,९७१
खुद दायित्वको हालको मूल्य	११,४३८,९११	(१९,१५६,८८१)
परिभाषित लाभ दायित्वहरूका लागि मान्यताप्राप्त दायित्व	११,४३८,९११	(१९,१५६,८८१)

४.२१.२क. योजना सम्पत्ति

सुविधा योजना सम्पत्तिमा संलग्न

(रकम रु.मा)

विवरण	आ.व. २०७९/८०	आ.व. २०७८/७९
इक्विटी सुरक्षण पत्र		-
सरकारी बोनड		-
बैंक निक्षेप		-
अन्य	१६३,०६७,२६३	१२४,१९४,९७१
जम्मा	१६३,०६७,२६३	१२४,१९४,९७१

४.२१.३क परिभाषित लाभ दायित्वको वर्तमान मूल्यमा परिवर्तन

विवरण	आ.व. २०७९/८०	आ.व. २०७८/७९
श्रावण १ को लाभ योजना दायित्व	१०५,०३८,०९०	९६,६११,८८९
बिमाङ्किक नोक्सानी	४५,२९३,९८१	(११,८४०,१२६)
योजनाबाट प्राप्त लाभ		
प्रत्यक्ष लाभ भुक्तानी	(४,३९०,३३५)	(४,४२६,०८४)
चालू सुविधा खर्च र ब्याज	२८,५६४,४३८	२४,६९२,४११
आषाढ अन्तिमको लाभ योजना दायित्व	१७४,५०६,१७४	१०५,०३८,०९०

४.२१.४क. योजना सम्पत्तिको वर्तमान मूल्यमा गतिविधि

विवरण	आ.व. २०७९/८०	आ.व. २०७८/७९
श्रावण १ को सुविधा योजना सम्पत्तिको फेयर भ्याल्यु	१२४,१९४,९७१	८९,३८५,२९३
योजनामा दिएको योगदान	३१,१५५,४९८	३२,१९२,४९९
वर्षमा तिरिएको लाभ	(४,३९०,३३५)	(४,४२६,०८४)
बिमाङ्किक नाफा/(नोक्सान)	१,०४१,५४९	(१,००१,४१३)
सुविधा योजना सम्पत्तिबाट अपेक्षित लाभ	११,०६५,५८०	८,०४४,६७६
आषाढ अन्तिमको सुविधा योजनामा सम्पत्तिको फेयर भ्यालु	१६३,०६७,२६३	१२४,१९४,९७१

४.२१.५क नाफा नोक्सान विवरणमा देखाइएको रकम

(रकम रु.मा)

विवरण	आ.व. २०७९/८०	आ.व. २०७८/७९
चालू सुविधा खर्च	१७,१४७,०९७	१६,०५९,१५२.००
Past service costs-(non Vested)	-	-
Past service costs (Vested)	-	-
दायित्वमा ब्याज	११,४१७,३४१	८,६३३,२५९.००
सुविधा योजना सम्पत्तिबाट अपेक्षित लाभ	(११,०६५,५८०)	(८,०४४,६७६.००)
जम्मा	१७,४९८,८५८	१६,६४७,७३५

४.२१.६ क. अन्य विस्तृत आयमा देखाइएको रकम

विवरण	आ.व. २०७९/८०	आ.व. २०७८/७९
विमाङ्किक (नाफा)/नोक्सान	४४,२५२,४३२	(१०,८३८,७९३)
जम्मा	४४,२५२,४३२	(१०,८३८,७९३)

४.२१.७ क बिमाङ्किक अनुमानहरू

विवरण	आ.व. २०७९/८०	आ.व. २०७८/७९
छुट दर	१०.००%	११.००%
सुविधा योजना सम्पत्तिबाट अपेक्षित लाभ	१०.००%	९.००%
भविष्यमा हुने तलबमा वृद्धि	४.००%	४.००%
फिर्ता दर	३.००%	१.००%

४.२१.१ ख. बिदाका लागि व्यवस्था

वित्तीय अवस्थाको विवरणमा देखाइएका रकमहरू

विवरण	आ.व. २०७९/८०	आ.व. २०७८/७९
फन्डेड दायित्वको हालको मूल्य	६६,१६५,३५५	३५,८५५,४३६
कुल दायित्वको हालको मूल्य	६६,१६५,३५५	३५,८५५,४३६
सुविधा योजना सम्पत्तिको फेयर भ्यालु	१३२,२९२,१५६	९७,७०१,३९७
खुद दायित्वको हालको मूल्य	(६६,१२६,८०१)	(६१,८४५,९६१)
परिभाषित लाभ दायित्वहरूका लागि मान्यताप्राप्त दायित्व	(६६,१२६,८०१)	(६१,८४५,९६१)

४.२१.२ ख. योजना सम्पत्ति

सुविधा योजना सम्पत्तिमा संलग्न

(रकम रु.मा)

विवरण	आ.व. २०७९/८०	आ.व. २०७८/७९
इक्विटी सुरक्षण पत्र		
सरकारी बोनड		
बैंक निक्षेप		
अन्य	१३२,२९२,१५६	९७,७०१,३९७
जम्मा	१३२,२९२,१५६	९७,७०१,३९७

४.२१.३ ख परिभाषित लाभ दायित्वको वर्तमान मूल्यमा परिवर्तन

विवरण	आ.व. २०७९/८०	आ.व. २०७८/७९
श्रावण १ को लाभ योजना दायित्व	३५,८५५,४३६	३०,०३८,६९२
बिमाङ्किक (नाफा) / नोक्सानी	२३,६५८,१४४	७४५,३५१
प्रत्यक्ष लाभ भुक्तानी	(३,६२६,०५८)	(२,७०१,८३७)
चालू सुविधा खर्च र ब्याज	१०,२७७,८३३	७,७७३,२३०
अषाढ अन्तिमको लाभ योजना दायित्व	६६,१६५,३५५	३५,८५५,४३६

४.२१.४ ख. योजना सम्पत्तिको वर्तमान मूल्यमा गतिविधि

विवरण	आ.व. २०७९/८०	आ.व. २०७८/७९
श्रावण १ को सुविधा योजना सम्पत्तिको फेयर भ्याल्यु	९७,७०१,३९७	८२,१६७,०५०
योजनामा दिएको योगदान	२८,१६८,५४९	११,८४१,१२८
वर्षमा तिरिएको लाभ	(३,६२६,०५८)	(२,७०१,८३७)
बिमाङ्किक नाफा/(नोक्सान)	(२,०४८,७२३)	(१,४११,२४७)
सुविधा योजना सम्पत्तिबाट अपेक्षित लाभ	१२,०९६,९९१	७,८०६,३०३
आषाढ अन्तिमको सुविधा योजनामा सम्पत्तिको फेयर भ्याल्यु	१३२,२९२,१५६	९७,७०१,३९७

४.२१.५ ख. नाफा नोक्सान विवरणमा देखाइएको रकम

विवरण	आ.व. २०७९/८०	आ.व. २०७८/७९
चालू सुविधा खर्च	६,५३३,१६८	५,१९१,३३०
Past service costs-(non Vested)		-
Past service costs (Vested)		-
विमाङ्किक (नाफा)/नोक्सान	२३,६५८,१४४	७४५,३५१
दायित्वमा ब्याज	३,७४४,६६५	२,५८१,९००
सुविधा योजना सम्पत्तिबाट अपेक्षित लाभ	(१२,०९६,९९१)	(७,८०६,३०३)
जम्मा	२१,८३८,९८६	७१२,२७८

४.२१.६ ख. अन्य विस्तृत आयमा देखाइएको रकम

(रकम रु.मा)

विवरण	आ.व. २०७९/८०	आ.व. २०७८/७९
बिमाङ्किक (नाफा)/नोक्सान	-	-
जम्मा	-	-

४.२१.७ ख. विमाङ्किक अनुमानहरू

विवरण	आ.व. २०७९/८०	आ.व. २०७८/७९
ब्याज दर	१०.००%	११.००%
सुविधा योजना सम्पत्तिबाट अपेक्षित लाभ	१०.००%	११.००%
भविष्यमा हुने तलबमा वृद्धि	४.००%	४.००%
फिर्ता दर	३.००%	१.००%

४.२२ जारी गरिएको ऋण पत्र

विवरण	आ.व. २०७९/८०	आ.व. २०७८/७९
नाफा र नोक्सानमार्फत फेयर भ्याल्यु मा जारी गरिएको ऋणपत्र	-	-
परिशोधित लागत जारी गरिएको ऋण पत्र	-	-
जम्मा	-	-

४.२३ सुरक्षण नभएका सहायक आवधिक दायित्वहरू

(रकम रु.मा)

विवरण	आ.व. २०७९/८०	आ.व. २०७८/७९
फिर्ता हुने अग्राधिकार सेयरहरू	-	-
फिर्ता नहुने Cumulative अग्राधिकार सेयरहरू	-	-
अन्य	-	-
जम्मा	-	-

४.२४ सेयर पुँजी

(रकम रु.मा)

विवरण	आ.व. २०७९/८०	आ.व. २०७८/७९
साधारण सेयरहरू	२,८०८,०३९,७००.००	२,९१७,०५३,२००
परिवर्तनीय अग्राधिकार प्राथमिक सेयरहरू (इक्विटी कम्पोनेन्ट मात्र)	-	-
फिर्ता नहुने अग्राधिकार सेयरहरू (इक्विटी कम्पोनेन्ट मात्र)	-	-
भुक्तानी मिति नभएका ऋणपत्र (इक्विटी कम्पोनेन्ट मात्र)	-	-
जम्मा	२,८०८,०३९,७००.००	२,९१७,०५३,२००.००

४.२४.१ साधारण सेयर पुँजी

(रकम रु.मा)

विवरण	आ.व. २०७९/८०	आ.व. २०७८/७९
अधिकृत पुँजी	-	-
३०,०००,००० कित्ता साधारण सेयर प्रति सेयर रु. १००/-	३,०००,०००,०००.००	३,०००,०००,०००
जारी पुँजी	-	-
३०,०००,००० कित्ता साधारण सेयर प्रति सेयर रु. १००/-	३,०००,०००,०००.००	३,०००,०००,०००
चूका पुँजी	-	-
२८,०८०,३९७ कित्ता साधारण सेयर प्रति सेयर रु. १००/-	२,८०८,०३९,७००.००	२,९१७,०५३,२००
जम्मा	२,८०८,०३९,७००.००	२,९१७,०५३,२००

४.२४.२ साधारण सेयर स्वामित्व

विवरण	आ.व. २०७९/८०		आ.व. २०७८/७९	
	प्रतिशत	रकम रु.मा	प्रतिशत	रकम रु.मा
स्वदेशी स्वामित्व				
नेपाल सरकार				
'क' वर्गका इजाजतपत्र प्राप्त संस्थाहरू				
अन्य इजाजतपत्र प्राप्त संस्थाहरू	१००.००%	२,८०८,०३९,७००	१००.००%	२,९९,७०,५३,२००
सर्वसाधारण				
संस्थापकहरू				
अन्य				
विदेशी स्वामित्व				
जम्मा	१००%	२,८०८,०३९,७००.००	१००.००%	२,९९,७०,५३,२००

४.२५ जगेडा कोषहरू

विवरण	आ.व. २०७९/८०	आ.व. २०७८/७९
वैधानिक जगेडा कोष	१,१०१,०२०,५६५	१,०४९,९२६,८३९
सटही समीकरण कोष	-	-
संस्थागत सामाजिक उत्तरदायित्व कोष	३५,८३९,७५३	३४,०८६,७५४
पुँजी फिर्ता जगेडा कोष	३८,३२०,२९५	१८५,५१२,००६
नियामकीय कोष	५१५,९८९,३१७	१५९,०३८,७०१
लगानी समायोजन कोष	१०,०००	१०,०००
पुँजीगत जगेडा कोष	-	-
सम्पत्ति पुनर्मूल्याङ्कन कोष	-	-
फेयर भ्यालु कोष	-	-
लाभांश समीकरण कोष	-	-
बिमाङ्कीय नाफा/(नोक्सान)	(५६,०२५,९३७)	(२३,२०१,९९०)
विशेष कोष	-	-
सहकारी विकास कोष	९३,२७८,३७६	८८,१७४,६५२
सहकारी प्रवर्द्धन कोष	१०,४०१,४११	९,६६०,००५
घाटापुर्ति कोष	९२,९५९,३७६	८७,२४९,६५२
सामुदायिक विकास कोष	९२,९२४,३७६	८७,२१४,६५२
स्थगन कर जगेडा कोष	-	-
सहकारी शिक्षा कोष	९२,९५९,३७६	८७,२४९,६५२
अन्य जोखिम व्यवस्थापन कोष	९२,९५९,३७६	८७,२४९,६५२
कर्मचारी दक्षता अभिवृद्धि कोष	-	-
जम्मा	२,९१०,६३६,२८२	१,८५२,१७०,५७३

०.५० प्रतिशतभन्दा बढी सेयर स्वामित्व भएका सेयर धनीहरूको विवरण

क्र.स.	संस्थाको नाम	ठेगाना	यस वर्ष रू		गत वर्ष रू	
			प्रतिशत	सेयर पूजी	प्रतिशत	सेयर पूजी
१	लुम्बिनी बचत तथा ऋण सहकारी संस्था लि.	बुटवल-०६, रूपन्देही	३.५६%	१००,०००,०००	२.७४%	८०,०००,०००
२	साहारा नेपाल बचत तथा ऋण सहकारी संस्था लि.	चारपाने-३, भापा	२.९९%	८४,०१०,०००	२.०६%	६०,०१०,०००
३	सिद्धि गणेश भद्रकाली बहुउद्देश्यीय सहकारी संस्था लि.	बुटवल-१५, रूपन्देही	२.५३%	७१,०२०,०००	२.२६%	६६,०२०,०००
४	ज्योति बहुउद्देश्यीय सहकारी संस्था लि.	बनेपा-७, काभ्रेपलाञ्चोक	२.१४%	६०,०४०,०००	२.०६%	६०,०४०,०००
५	बाग्लुङ बहुउद्देश्यीय सहकारी संस्था लि.	बाग्लुङ-०२, बागलुङ	१.०७%	३०,०००,०००	१.०३%	३०,०००,०००
६	सामूहिक विकास बचत तथा ऋण सहकारी संस्था लि.	तिलोत्तमा-३, शङ्करनगर	०.९२%	२५,७२०,०००	०.८८%	२५,७२०,०००
७	चाइना ट्रेड बहुउद्देश्यीय सहकारी संस्था लि.	महाबौद्ध, काठमाण्डौ	०.९१%	२५,६०१,०००	०.८८%	२५,६०१,०००
८	राजश्री बचत तथा ऋण सहकारी संस्था लि.	मलङ्गवा, सर्लाही	०.८२%	२३,०२५,०००	०.७९%	२३,०२५,०००
९	फेवा बचत तथा ऋण सहकारी संस्था लि.	बुटवल-०८, रूपन्देही	०.८२%	२३,०००,०००	१.१३%	३३,०००,०००
१०	जेष्ठ आडियोलोजी बचत तथा ऋण सहकारी संस्था लि.	मैतीदेवी, काठमाण्डौ	०.७७%	२१,६४५,०००	०.७४%	२१,६४५,०००
११	सयपत्री बहुउद्देश्यीय सहकारी संस्था लि.	हटिया-६, बागलुङ	०.७५%	२१,०१०,०००	०.७२%	२१,०१०,०००
१२	सिवाईसी बचत तथा ऋण सहकारी संस्था लि.	बागलुङ-२, वागलुङ	०.७३%	२०,४१०,०००	०.७०%	२०,४१०,०००
१३	सामुदायीक बचत तथा ऋण सहकारी संस्था लि.	पनौती-०४, काभ्रे	०.७२%	२०,२२०,०००	०.६९%	२०,२१०,०००
१४	वीरगाथा बचत तथा ऋण सहकारी संस्था लि.	बुटवल-११, रूपन्देही	०.७१%	२०,०१०,०००	०.६९%	२०,०१०,०००
१५	प्रगति बहुउद्देश्यीय सहकारी संस्था लि.	बानेपा-२, बागलुङ	०.७१%	१९,९००,०००	०.६८%	१९,९००,०००
१६	त्रिशूली बचत तथा ऋण सहकारी संस्था लि.	बिदुर-१०, नुवाकोट	०.५५%	१५,५१०,०००	०.५३%	१५,५१०,०००
१७	आदर्श सञ्चार सहकारी संस्था लि.	बागलुङ न.पा.-२	०.५३%	१५,०१०,०००	०.५१%	१५,०००,०००
१८	सिद्धार्थ बहुउद्देश्यीय सहकारी संस्था लि.	वीरेन्द्रनगर-०६, सुर्खेत	०.५३%	१५,००१,०००	०.५१%	१५,००१,०००
१९	शुक्रपथ बहुउद्देश्यीय सहकारी संस्था लि.	न्युरोड, काठमाण्डौ	-	-	१.०९%	३१,२१२,०००
२०	प्राइम बहुउद्देश्यीय सहकारी संस्था लि.	पोखरा, कास्की	-	-	१.०४%	३०,०००,०००
२१	सूर्यमूखी बचत तथा ऋण सहकारी संस्था लि.	दमक, भापा	-	-	०.७०%	२०,०१०,०००
२२	मनाङ ट्रस्ट बचत तथा ऋण सहकारी संस्था लि.	स्वयम्भू, काठमाण्डौ	-	-	०.७०%	२०,०००,०००
२३	ज्येष्ठ बचत तथा ऋण सहकारी संस्था लि.	गोङ्गबु, काठमाण्डौ	-	-	०.५५%	१५,८९१,०००

४.२६ सम्भावित दायित्व र प्रतिबद्धता

(रकम रु.मा)

विवरण	आ.व. २०७९/८०	आ.व. २०७८/७९
सम्भावित दायित्व र प्रतिबद्धता	२,५००,०००.००	-
वितरण नगरिएको कर्जा सुविधाहरू	-	-
पूँजीगत प्रतिबद्धता	-	-
पट्टा (लिज) प्रतिबद्धता	-	-
मुद्दामामिला	१५,७९४,७६३.४३	-
अन्य	-	-
जम्मा	१८,२९४,७६३.४३	-

४.२६.१ सम्भावित दायित्व

विवरण	आ.व. २०७९/८०	आ.व. २०७८/७९
स्वीकार्यता तथा डकुमेन्ट्री क्रेडिट		
सङ्कलनमा रहेको बिल		
अग्रिम विनिमय सम्झौता		
जमानतहरू	२,५००,०००.००	
प्रत्याभूति प्रतिबद्धता		
अन्य प्रतिबद्धता		
जम्मा	२,५००,०००.००	-

४.२६.२ वितरण नगरिएका सुविधाहरू

विवरण	आ.व. २०७९/८०	आ.व. २०७८/७९
वितरण नगरिएको कर्जा		
ओभरड्राफ्टको उपयोग नगरिएको सीमा		
क्रेडिट कार्डको उपयोग नगरिएको सीमा		
प्रतितपत्रको उपयोग नगरिएको सीमा		
जमानत उपयोग नगरिएको		
जम्मा		-

४.२६.३ पूँजीगत प्रतिबद्धता

पूँजीगत खर्चका लागि विकास बैकको सम्बन्धित अख्तियारीबाट स्वीकृत भएको तर वित्तीय विवरणमा नदेखाइएको ।

विवरण	आ.व. २०७९/८०	आ.व. २०७८/७९
सम्पति र उपकरणको सम्बन्धमा पूँजीगत प्रतिबद्धताहरू		
स्वीकृत र सम्झौता गरिएको		
स्वीकृत गरिएको तर सम्झौता नगरिएको		
जम्मा		
अमूर्त सम्पतिको सम्बन्धमा कुल प्रतिबद्धताहरू		
स्वीकृत र सम्झौता गरिएको		

स्वीकृत गरिएको तर सम्भौता नगरिएको		
जम्मा		
	कुल जम्मा	-

४.२६.४ पट्टा (लिज) प्रतिबद्धता

विवरण	आ.व. २०७९/८०	आ.व. २०७८/७९
सञ्चालन पट्टा प्रतिबद्धता		
बैंकले पट्टा लिएको खण्डमा रद्द गर्न नसकिने पट्टा सम्भौताअनुसार घटीमा तिर्नुपर्ने भविष्यको रकम		
एक वर्ष ननाघेको		
एक वर्षभन्दा बढी, ५ वर्षभन्दा कम		
५ वर्ष माथिको		
जम्मा		
वित्तीय पट्टा प्रतिबद्धता		
बैंकले पट्टा लिएको खण्डमा रद्द गर्न नसकिने पट्टा सम्भौताअनुसार घटीमा तिर्नुपर्ने भविष्यको रकम		
एक वर्ष ननाघेको		
एक वर्षभन्दा बढी, ५ वर्षभन्दा कम		
५ वर्षमाथिको		
जम्मा		
कुल जम्मा		-

४.२६.५ मुद्दामामिलाहरू

विवरण	आ.व. २०७९/८०	आ.व. २०७८/७९
सम्भावित दायित्व आयकर	१५,७९४,७६३.४३	-

४.२७ ब्याज आम्दानी

(रकम रु.मा)

विवरण	आ.व. २०७९/८०	आ.व. २०७८/७९
नगद र नगद समान	-	-
नेपाल राष्ट्र बैंकमा रहेको मौज्दात	-	-
बैंक तथा वित्तीय संस्थासँग प्लेसमेन्ट	-	-
बैंक तथा वित्तीय संस्थालाई कर्जा तथा सापटी	८६९,०२२,४४०.४२	९५७,९६३,५६७
ग्राहकलाई कर्जा तथा सापटी	४,३७९,८०९,८२५.२३	४,९४९,९३९,८२३
लगानी सुरक्षणपत्र	११९,६०९,९३४.३६	-
कर्मचारीलाई कर्जा तथा सापटी	३६,९९३,४०९.३३	३२,९५८,२७८
अन्य ब्याज आम्दानी	२६,४७५,३२६.८०	६,९४०,६०७
कुल ब्याज आम्दानी	५,४०७,०२२,९२८	५,९३८,९९४,२७५

४.२८ ब्याज खर्च

विवरण	आ.व. २०७९/८०	आ.व. २०७८/७९
बैंक तथा वित्तीय संस्थालाई भुक्तान	३,७७०,४७३,४९६	३,२०३,५२९,६२६
नेपाल राष्ट्र बैंकलाई भुक्तान	-	-
ग्राहकबाट निक्षेप	-	-
सापटी	-	-
जारी गरिएको ऋण	-	-
सुरक्षण नराखिएको साहायक आवधिक दायित्व	-	-
अन्य	२२,८६०,९६९	१९,५७५,६०३
कुल ब्याज खर्च	३,७९३,३३४,३७७	३,२२३,०९७,२२९

४.२९ शुल्क तथा कमिसन आम्दानी

विवरण	आ.व. २०७९/८०	आ.व. २०७८/७९
प्रशासनिक कर्जा शुल्क	-	-
सेवा शुल्क	५६,०३३,७०६.३९	७२,६५७,८५५
कन्सोर्टियम शुल्क	-	-
प्रतिबद्धता शुल्क	-	-
डिडि/टिटी/स्विफ्ट शुल्क	-	-
क्रेडिट कार्ड/एटिएम जारी तथा नवीकरण शुल्क	-	-
नवीकरण शुल्क	-	-
पूर्वभुक्तानी र स्वाप शुल्क	-	-
इन्भेष्टमेन्ट बैकिङ शुल्क	-	-
सम्पत्ति व्यवस्थापन शुल्क	-	-
ब्रोकरेज शुल्क	-	-
रेमिट्यान्स शुल्क	१,२६२,३०४.४७	१,९९९,९५३
प्रतीतपत्रमा कमिसन	-	-
जारी ग्यारेन्टी सम्झौतामा कमिसन	-	-
सेयर जारी तथा प्रत्याभूति कमिसन	-	-
लकर भाडा	-	-
अन्य शुल्क र कमिसन	१७,७३९,७४६.८३	१२,६७७,००५
जम्मा शुल्क तथा कमिसन आम्दानी	७५,०३५,७५७.६९	८७,३२६,८१४

४.३० शुल्क तथा कमिसन खर्च

(रकम रु.मा)

विवरण	आ.व. २०७९/८०	आ.व. २०७८/७९
एटिएम व्यवस्थापन शुल्क	-	-
भिसा/मास्टर कार्ड शुल्क	-	-
ग्यारेन्टी कमिसन	-	-

ब्रोकरेज	-	-
डिडी/टिटी/स्विफ्ट शुल्क	-	-
रेमिट्यान्स (विप्रेषण) शुल्क र कमिसन	-	-
अन्य शुल्क र कमिसन खर्च	-	-
जम्मा शुल्क तथा कमिसन खर्च	-	-

४.३१ खुद व्यापारिक आम्दानी

विवरण	आ.व. २०७९/८०	आ.व. २०७८/७९
व्यापारिक सम्पत्तिको फेयर भ्याल्यु परिवर्तन	-	-
व्यापारिक सम्पत्तिको निसर्गमा लाभ/हानी	-	-
व्यापारिक सम्पत्तिको ब्याज आम्दानी	-	-
व्यापारिक सम्पत्तिमा लाभांश आम्दानी	-	-
विदेशी विनिमय कारोबारमा लाभ/हानि	-	-
अन्य	-	-
जम्मा खुद व्यापारिक आम्दानी	-	-

४.३२ अन्य सञ्चालन आम्दानी

विवरण	आ.व. २०७९/८०	आ.व. २०७८/७९
विदेशी विनिमय पुनर्मूल्याङ्कन लाभ	-	-
धितोपत्र लगानी बिक्रीबाट लाभ/हानि	-	-
लगानी सम्पत्तिमा फेयर भ्याल्यु लाभ/हानि	-	-
इक्विटी उपकरणमा लाभांश	-	-
सम्पत्ति तथा उपकरणको बिक्रीमा लाभ/हानि	-	-
सम्पत्ति लगानी बिक्रीमा लाभ/हानि	-	-
पट्टा सञ्चालन आम्दानी	-	-
सुन र चाँदीको बिक्रीमा लाभ हानि	-	-
अन्य	-	-
जम्मा अन्य सञ्चालन आम्दानी	-	-

४.३३ ऋण र अन्य नोक्सानका लागि नोक्सानी / फिर्ता

विवरण	आ.व. २०७९/८०	आ.व. २०७८/७९
बैंक तथा वित्तीय संस्थालाई दिने कर्जा तथा सापटीमा नोक्सानी व्यवस्था/(फिर्ता)	-	-
ग्राहकलाई दिने कर्जा तथा सापटीमा नोक्सानी व्यवस्था / (फिर्ता)	७२६,२४४,०१५.९६	२२६,७९६,१०४
वित्तीय लगानीमा नोक्सानी व्यवस्था / (फिर्ता)	-	-
बैंक तथा वित्तीय संस्थाको मौज्जातमा नोक्सानी व्यवस्था / (फिर्ता)	-	-
सम्पत्ति र उपकरणमा नोक्सानी व्यवस्था / (फिर्ता)	-	-
साख र अमूर्त सम्पत्तिमा नोक्सानी व्यवस्था / (फिर्ता)	-	-

लगानी सम्पत्तिमा नोकसानी व्यवस्था / (फिर्ता)	(५,९१३,९४९.००)	-
अन्य सम्पत्तिमा नोकसानी व्यवस्था / (फिर्ता)	-	-
जम्मा	७२०,३३०,०६६.९६	२२६,७९६,१०४

४.३४ कर्मचारी खर्च

(रकम रु.मा)

विवरण	यस वर्ष रु.	गत वर्ष रु.
तलब	१७०,२३७,३९०.१८	१३८,३३५,०४५
भत्ता	१३०,७४०,३९२.२९	१०२,८९२,२७२
उपदान खर्च	३१,६६८,३८८.५७	२८,१६७,७६१
सञ्चय कोष	१७,०२३,७३९.४७	१३,८३०,११७
पोशाक	४,२४८,०००.००	४,४७६,०००
तालिम तथा वृद्धि विकास खर्च	३,०९९,७९९.७२	२,१९४,८२८
विदाको नगद भुक्तानी	४९,१७६,९४४.७०	२,१२३,५२५
उपचार	२१,८९४,७४४.३३	१७,४२८,५९०
बिमा	४,७२१,७९२.८४	३,८५४,३५८
कर्मचारीलाई प्रोत्साहन खर्च	१५७,४९५.१९	१५०,९६४
नगद सेयरमा आधारित भुक्तानी	-	-
पेन्सन भुक्तानी	-	-
NFRS अन्तर्गतको वित्तीय खर्च	७,३८६,६५७.१६	७,१६९,५४५
कर्मचारीसँग सम्बन्धित अन्य खर्च	-	३,९१७,१९४
जम्मा	४४०,३५५,३४४.४५	३२४,५४०,२००
कर्मचारी बोनस	२६,४३१,११५.६४	१२१,९६२,१०१
कुल जम्मा	४६६,७८६,४६०.०९	४४६,५०२,३०१

४.३५ अन्य सञ्चालन खर्च

(रकम रु.मा)

विवरण	यस वर्ष रु.	गत वर्ष रु.
सञ्चालकहरूको भत्ता	१,८१६,०००.००	१,४७२,०००
सञ्चालकहरूको अन्य खर्च	६,६६१,५३२.००	४,२०१,१०६
लेखापरीक्षकको पारिश्रमिक	२,७७०,९०५.००	२,४२५,३९७
लेखापरीक्षकसम्बन्धी अन्य खर्च	१७६,७६५.०१	१३२,९३३
पेसागत र कानुनी खर्च	७१६,९८५.००	७१९,२९०
कार्यालय प्रसाशन खर्च (४.३५ क)	८८,८४०,०२३.९६	७४,०२०,२६७
कार्यालय भाडा खर्च (४.३५ ख)	७८,०२७,१४५.२४	७४,९०९,४४०
लगानी सम्पत्तिको सञ्चालन खर्च	-	-
संस्थागत सामाजिक उत्तरदायित्व खर्च	-	-
कडा (Onerous) पट्टा व्यवस्था	-	-

अन्य	-	
भवनको मर्मतसम्भार खर्च	-	-
सवारीसाधनको मर्मतसम्भार खर्च	३,३८२,९९५.१५	२,०५५,२२९
अन्य मर्मत सम्भार खर्च	३,४५३,५३७.२३	३,७७९,६४९
कार्यालय सामग्री तथा उपकरण, फर्निचरको मर्मत खर्च	२,४५५,५३४.८८	२,५४७,२५९
सेयर जारी खर्च	-	-
निक्षेप सुरक्षण	-	-
जम्मा	१८८,३०१,४२३.४७	१६६,२६२,५६९.५९

४.३५(क) कार्यालय प्रशासन खर्च

(रकम रु.मा)

विवरण	यस वर्ष रु.	गत वर्ष रु.
बिमा	२,३७९,२६६.७०	२,१७६,६६१
पोस्टेज, टेलिक्स, टेलिफोन तथा फ्याक्स	४,८६४,४८०.२९	५,०१९,६५०
मसलन्द र छपाइ	७,०२४,७७८.५६	६,४३८,०९३
पत्रपत्रिका तथा पुस्तक	३७९,५६७.७०	३२०,६८१
विज्ञापन	२,०६७,३९६.८३	२,४४३,२९०
भ्रमण भत्ता र खर्च	५,३३२,९६४.००	५,१३८,५३४
इन्धन	७,१४९,०३३.९३	५,४४४,६८५
मनोरञ्जन खर्च	-	-
वार्षिक साधारणसभा खर्च	९,५१६,६७४.२८	७,४२२,०९६
वार्षिक शुल्कहरू	-	-
कार्यालय खर्च	-	-
स्थानीय निकायको कर खर्च	१९,६१६.००	
अन्य समितिको बैठक भत्ता	१,३५६,७२५.७१	८०७,९६५
विविध कार्यालय प्रशासन खर्च	४८,७५०,३१९.९६	३८,८०८,६१३
जम्मा	८८,८४०,०२३.९६	७४,०२०,२६७

४.३५(ख) सञ्चालन पट्टा खर्च

(रकम रु.मा)

विवरण	यस वर्ष रु.	गत वर्ष रु.
घरभाडा खर्च	२८६,५५०.५९	२,७७५,९२०
विद्युत् खर्च	९,०३३,१५०.७२	८,५४७,३००
सुरक्षा खर्च	६८,७०७,४४३.९३	६३,५८६,२२०
जम्मा	७८,०२७,१४५.२४	७४,९०९,४४०

४.३६ ह्यासकट्टी र परिशोधन

(रकम रु.मा)

विवरण	यस वर्ष रु.	गत वर्ष रु.
सम्पत्ति र उपकरणमा ह्यासकट्टी	६२,५४३,४२०	५८,७३९,२५६
लगानी भएको सम्पत्तिमा ह्यासकट्टी	-	-
अमूर्त सम्पत्तिमा परिशोधन	१५,८१३,९६३	१४,५४१,९२४
जम्मा	७८,३५७,३८३	७३,२८१,१७९

४.३७ गैरसञ्चालन आम्दानी

(रकम रु.मा)

विवरण	यस वर्ष रु.	गत वर्ष रु.
अपलेखन गरिएको कर्जा असुली	-	-
अन्य गैरसञ्चालन आम्दानी	२,९३१,८६५.४२	८,०७७,२०२
जम्मा	२,९३१,८६५.४२	८,०७७,२०२

४.३८ गैरसञ्चालन खर्च

(रकम रु.मा)

विवरण	यस वर्ष रु.	गत वर्ष रु.
कर्जा अपलेखन	-	-
रिडन्डेन्सी व्यवस्था	-	-
पुनःसंरचनाको खर्च	-	-
अन्य गैरसञ्चालन खर्च	-	१९३,२९२
जम्मा	-	१९३,२९२

४.३९ आयकर खर्च

(रकम रु.मा)

विवरण	यस वर्ष रु.	गत वर्ष रु.
हालको कर खर्च	४४,४३४,९७६	१०८,७४९,७३८
यस वर्ष	४४,४१६,०४८	१०८,७४९,७३८
गत वर्षका लागि समायोजन	१८,९२८	-
स्थगन कर खर्च	(१०,९२९,८४३)	(६८१,४८८)
अल्पकालीन भिन्नताहरूको सुरुवात र रिभर्सल	(१०,९२९,८४३)	(६८१,४८८)
करको दरमा आएको परिवर्तन	-	-
पहिले लेखाङ्कन नगरिएको कर नोक्सानी	-	-
जम्मा कर खर्च	३३,५०५,१३४	१०८,०६८,२४९

यस शीर्षकमा खुद करयोग्य नाफामा लाग्ने आयकर रकमको पहिचान र प्रस्तुति गरिएको छ । यस खाता शीर्षकमा चालू कर खर्च, डिफर्ड कर खर्च/कर आय समावेश गरिएको छ ।

४.३९.१ कर खर्च र लेखा मुनाफाको मिलाप

(रकम रु.मा)

विवरण	यस वर्ष रु.	गत वर्ष रु.
करअधिको नाफा	२३७,८८०,०४१	१,०९७,४६५,६१५
१० प्रतिशतको करको दरले हुने कर रकम	२३,७८८,००४	१०९,७४६,५६२
जोड्ने : करका निम्ति घटाउन नमिल्ने खर्चहरूले करमा पर्ने असर	९,७१७,१२९	(१,६७८,३१२)
घटाउने : छुट आयमा पर्ने करको असर	-	-
जोड्ने/घटाउने :अन्य वस्तुहरूको करमा असर	-	-
कुल आय कर खर्च	३३,५०५,१३४	१०८,०६८,२४९
प्रभावकारी करको दर	१४.०८%	९.८५%

श्री राष्ट्रिय सहकारी बैंक लिमिटेड
केन्द्रीय कार्यालय, पुल्चोक, ललितपुर
२०८० आषाढ मसान्तको पुँजी कोष तालिका

विवरण	अनुसूची ४.४२	
	चालू वर्ष	गत वर्ष
(क) प्राथमिक पुँजी	४,३१९,१८५,७७९	४,९४५,८७०,०५८
१) चुक्ता पुँजी (साधारण सेयर)	२,८०८,०३९,७००	२,९१७,०५३,२००
२) प्रस्तावित वोनस सेयर		
३) सेयर प्रिमियम		
४) फिर्ता नहुने अग्राधिकार सेयर		
५) साधारण जगेडा कोष	१,१०१,०२०,५६५	१,०४९,९२६,८३९
६) सञ्चित नाफा/(नोक्सान)	(८१,८७५,८८६)	६२६,०२६,५२५
७) वासलातमा देखाइएको चालू आ.व.को नाफा-नोक्सान हिसाबको रकम	-	-
८) पुँजी फिर्ता जगेडा कोष	३८,३२०,२९५	१८५,५१२,००६
९) पुँजी समायोजन कोष		
१०) कल्स इन एडभान्स		
११) अन्य स्वतन्त्र कोषहरू	४५५,२९६,१०५	४५७,६८३,०२७
घटाउने :		
- ख्याति (Goodwill) वापतको रकम		
- स्थगन कर सम्पत्ति	-	-
- सीमाभन्दा बढी सेयर, सुरक्षणपत्रमा लगानी गरिएको रकम	१,६१५,०००	-
- वित्तीय स्वार्थ रहेको कम्पनीको धितोपत्रमा लगानी गरेको रकम		
- अवास्तविक सम्पत्ति		
- यस बैंकको निर्देशन पालना नगरी स्वप्रयोजनका लागि घरजग्गा खरिद गरेको रकम		
- प्रचलित ऐन तथा कानूनले प्रतिबन्ध गरेका व्यक्ति तथा समूहहरूलाई प्रदान गरेको कर्जा तथा सुविधाहरू		
(ख) पूरक पुँजी	४४९,११७,५६१	४७७,६५७,२६४
१) असल कर्जाका लागि गरेको कर्जा नोक्सानी व्यवस्था	४४९,१०७,५६१	४७७,६४७,२६४
२) अतिरिक्त कर्जा नोक्सानी व्यवस्था	-	-
३) हाइब्रिड पुँजी उपकरणहरू		
४) सुरक्षण नराखेको सहायक आवधिक ऋण		
६) सम्पत्ति पूनर्मूल्याङ्कन कोष		
७) लगानी समायोजन कोष	१०,०००	१०,०००
(ग) जम्मा पुँजी कोष (क+ख)	४,७६८,३०३,३४०	५,४२३,५२७,३२२
(घ) जोखिम भारित सम्पत्तिको आधारमा कायम गर्नुपर्ने न्यूनतम पुँजी कोष		
पुँजी कोष तोकिएको (८ प्रतिशतले)	११.९६	१३.४७
प्राथमिक पुँजी तोकिएको (४ प्रतिशतले)	१०.८३	१२.२८
पुँजी कोष (अधिक/न्यून) (३.९६ प्रतिशतले)	३.९६	५.३९
प्राथमिक पुँजी (अधिक/न्यून) (६.८३ प्रतिशतले)	६.८३	८.२१

श्री राष्ट्रिय सहकारी बैंक लिमिटेड

केन्द्रीय कार्यालय पुल्चोक, ललितपुर
जोखिम भारत सम्पत्ति विवरण तालिका (०८० आषाढ मसान्त)

अनुसूची ४.४२ क

(क) वासलाभित्रिका सम्पत्तिहरू (On-Balance-sheet Assets)	भार	यस वर्ष		गत वर्ष	
		रकम	जोखिम भारत सम्पत्ति	रकम	जोखिम भारत सम्पत्ति
नगद मौज्जात	०	७७१,३८८,७९१	-	६०६,६९०,०१८	-
नेपाल राष्ट्र बैंकमा रहेको मौज्जात	०	३२१,५१३,८०३	-	२६९,३०३,०७९	-
नेपाल सरकारको सुरक्षणपत्रमा गरेको लगानी	०	७,३५०,१९७,१२५	-	-	-
नेपाल राष्ट्र बैंक ऋणपत्रमा गरेको लगानी	०	-	-	-	-
आफ्नै मुद्दती रसिदको धितोमा पूर्ण सुरक्षित हुने गरी प्रदान गरेको मुद्दती रसिद धितो कर्जा	०	४७२,७००,१०४	-	२,२१८,३६०,७७४	-
सरकारी सुरक्षणपत्रको धितोमा पूर्ण सुरक्षित हुने गरी प्रदान गरेको कर्जा	०	-	-	-	-
सरकारी सुरक्षणपत्रको पाउनुपर्ने ब्याज रकम (Accrued Interest)	०	३४,६९३,२८५	-	-	-
स्वदेशी बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूमा रहेको मौज्जात/ मुद्दती रसिदको दावी (Claims)	२०	२१,६७०,५९८,५३७	४,३३४,११९,७०७	१८,९६६,८२३,१०३	३,७९३,३६४,६२१
अन्य बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूको मुद्दती रसिदको धितोमा पूर्ण सुरक्षित हुने गरी प्रदान गरेको मुद्दती रसिद धितो कर्जा	२०	-	-	-	-
मागेको बखत प्राप्त हुने रकम (Money at Call)	२०	-	-	-	-
अन्तर्राष्ट्रिय श्रेणीकृत (Rated) इजाजतपत्रप्राप्त संस्थाको ग्यारेन्टीमा गएको कर्जा	२०	-	-	-	-
अन्तर्राष्ट्रिय श्रेणीकृत (Rated) बैंकमा गरेको अन्य लगानी	२०	-	-	-	-
अन्तर बैंक सापटी	२०	-	-	-	-
सेयर, डिवेन्चर एवम् बन्डमा भएको लगानी	१००	१,६१५,०००	१,६१५,०००	१,६१५,०००	१,६१५,०००
अन्य लगानीहरू	१००	१३८,१८४,२८१	१३८,१८४,२८१	८४,५८८,५०३	८४,५८८,५०३
कर्जा, सापट तथा विल्स खरिद/डिस्काउन्ट समेत (कुल रकम)	१००	३२,४१५,०६०,९२७	३२,४१५,०६०,९२७	३४,९५५,८७९,३७३	३४,९५५,८७९,३७३
स्थिर सम्पत्तिहरू	१००	६२७,१३६,६५४	६२७,१३६,६५४	६७५,४९८,४२६	६७५,४९८,४२६
पाउनु पर्ने अन्य खुद ब्याज रकम	१००	४४२,५०९,०६६	४४२,५०९,०६६	१५०,२५०,४८१	१५०,२५०,४८१
गैरबैंकिङ सम्पत्ति	१००	-	-	-	-
अन्य सबै सम्पत्तिहरू (खुद अग्रिम कर दाखिलाबाहेक)	१००	५९१,६२८,५२८	५९१,६२८,५२८	६१०,१८३,५९७	६१०,१८३,५९७

(ख) वासलातबाहिरका कारोबारहरू (Off Balance Sheet Items)	(क) जम्मा					
जमानत	१००	२,५००,०००	३८,५५०,२५४,१६३	६४,८३७,२२६,१०१	५८,५३९,१९२,३५४	४०,२७१,३८०,०००
अपरिवर्त्य कर्जा प्रतिबद्धता (Irrevocable loan commitment)	१००					
आयकरबापत सम्भावित दायित्व	१००	१५,७९४,७६३	१५,७९४,७६३			
Acceptance/हित अन्य सबै प्रकारका संभावित दायित्वहरू	१००					
बुत्ता वा भुक्तान हुन बाँकी सेयर लगानी	१००					
भुक्तानीका लागि दावि परेको जमानत	२००					
संस्थाउपर दाबी परेको तर संस्थाले स्वीकार नगरेका दायित्वहरू	२००					
सञ्चालन जोखिमका लागि छुट्याउनुपर्ने रकम (२% कुल सम्पत्तिको)	१००	१,२९६,७४४,५२२.०२	१,२९६,७४४,५२२			
ख जम्मा		१,३१५,०३९,२८५	१,३१५,०३९,२८५			
कुल जोखिम भारित सम्पत्ति(क)+(ख)		६६,१५२,२६५,३८६	३९,८६५,२९३,४४९		५८,५३९,१९२,३५४	४०,२७१,३८०,०००

५.५ सेयर विकल्प र सेयरमा आधारित भुक्तानी

सहकारी बैंकसँग कर्मचारीलाई सेयर विकल्प दिने नीति छैन । यसै गरी, वर्षभरि बैंकले सेयर जारी गरेर कुनै पनि भुक्तानी दिएको छैन ।

५.६ सम्भावित दायित्व र प्रतिबद्धता

सम्भावित दायित्व र प्रतिबद्धताको विवरण नोट नं ४.२८ मा दिइएको छ ।

५.७ सम्बन्धित पक्ष प्रकटीकरण

नेपाल लेखा मापदण्ड (NAS 24) अन्तर्गतको आवश्यकताअनुसार बैंकले निम्न लिखित पक्षहरूलाई सम्बन्धित पक्ष लेखाङ्कन गरेको छ ।

क. सञ्चालकहरू

ख. उच्च व्यवस्थापनमा रहेका पदाधिकारीहरू

ग. सञ्चालक र उच्च व्यवस्थापनमा रहेका पदाधिकारीहरूका नातेदार

आ.व २०७९/०८०	आ.व २०७८/०७९	आ.व २०७७/०७८
सञ्चालकहरू	सञ्चालकहरू	सञ्चालकहरू
श्री के.वि. उप्रेती	श्री के.वि. उप्रेती	श्री के.वि. उप्रेती
श्री रमेश प्रसाद पोखरेल (पदेन)	श्री रमेश प्रसाद पोखरेल (पदेन)	श्री रमेश प्रसाद पोखरेल (पदेन)
श्री राम बहादुर जि.सी.	श्री हरिहर नाथ योगी	श्री सरिता तिमिसिना भट्टराई
श्री रामहरी बजगाईँ	श्री राम बहादुर जि.सी.	श्री हरिहर नाथ योगी
श्री अमृता सुब्बा	श्री रामहरी बजगाईँ	श्री राम बहादुर जि.सी.
श्री पार्वती थापा मगर	श्री ज्ञान बहादुर तामाङ्ग	श्री रामहरी बजगाईँ
श्री केदार मानन्धर	श्री अमृता सुब्बा	श्री ज्ञान बहादुर तामाङ्ग
श्री महेन्द्र कुमार गिरी	श्री पार्वती थापा मगर	श्री अमृता सुब्बा
श्री माधवलाल देवकोटा	श्री केदार मानन्धर	श्री पार्वती थापा मगर
श्री विश्वनाथ मण्डल	श्री ध्रुव नारायण यादव	श्री केदार मानन्धर
श्री शिवा थापा	श्री महेन्द्र कुमार गिरी	श्री ध्रुव नारायण यादव
श्री विजया धिताल	श्री माधव लाल देवकोटा	श्री महेन्द्र कुमार गिरी
श्री तारा गुरुङ	श्री विश्वनाथ मण्डल	श्री माधव लाल देवकोटा
श्री मनोजकुमार थापा मगर	श्री शिवा थापा	श्री विश्वनाथ मण्डल
श्री काली बहादुर महतारा	श्री विजया धिताल	श्री शिवा थापा
श्री ध्रुवराज बिष्ट		श्री विजया धिताल

आ.व २०७९/०८०	आ.व २०७८/०७९	आ.व २०७७/०७८
व्यवस्थापन तहका पदाधिकारीहरू		
बद्री कुमार गुरागाई, प्रमुख कार्यकारी अधिकृत	बद्री कुमार गुरागाई, प्रमुख कार्यकारी अधिकृत	बद्री कुमार गुरागाई, प्रमुख कार्यकारी अधिकृत
मनोज खडका, नायब प्रमुख कार्यकारी अधिकृत	मनोज खडका, नायब प्रमुख कार्यकारी अधिकृत	किशोरप्रसाद बिमली, नायब महाप्रबन्धक
राजेश श्रेष्ठ, नायब महाप्रबन्धक	राजेश श्रेष्ठ, नायब महाप्रबन्धक	राजेश श्रेष्ठ, सहायक महाप्रबन्धक
रामबाबु आचार्य, वरिष्ठ प्रबन्धक	रामबाबु आचार्य, वरिष्ठ प्रबन्धक	रामबाबु आचार्य, वरिष्ठ प्रबन्धक
मोहन बहादुर कार्की, वरिष्ठ प्रबन्धक	मोहन बहादुर कार्की, वरिष्ठ प्रबन्धक	मोहन बहादुर कार्की, प्रबन्धक
प्रमोद कुमार घिमिरे, वरिष्ठ प्रबन्धक	प्रमोद कुमार घिमिरे, वरिष्ठ प्रबन्धक	प्रमोद कुमार घिमिरे, प्रबन्धक
भरत कुमार चिमरिया, वरिष्ठ प्रबन्धक	भरत कुमार चिमरिया, वरिष्ठ प्रबन्धक	भरत कुमार चिमरिया, प्रबन्धक
नवीन कुमार कार्की, प्रबन्धक	नवीन कुमार कार्की, प्रबन्धक	नवीन कुमार कार्की, प्रबन्धक
मधु रायमाझी, सहायक प्रबन्धक	मधु रायमाझी, सहायक प्रबन्धक	मधु रायमाझी, वरिष्ठ अधिकृत

विगत आर्थिक वर्षहरूमा सञ्चालक समितिका सदस्यलाई प्रदान गरिएको भत्ता तथा सुविधा

विवरण	आ.व २०७९/०८०	आ.व २०७८/०७९	आ.व २०७७/०७८
सञ्चालक			
सञ्चालक बैठक भत्ता	१,८१६,०००.००	१,४७२,०००.००	१,८७८,०००.००
सञ्चालकसम्बन्धी अन्य खर्च	६,६६९,५३२.००	४,२०९,९०५.००	८४२,३२३.००
अन्य			४,९०९,९०८.००
जम्मा	८,४८५,५३२.००	५,६८१,९०५.००	६,८२९,४३१.००

कार्यकारी प्रमुख तथा व्यवस्थापनका अन्य पदाधिकारीहरूलाई भुक्तानी गरिएको तलव, भत्ता तथा सुविधाको विवरणः

विवरण	आ.व २०७९/०८०	आ.व २०७८/०७९
तलव	२५,४३९,८०६.५५	१७,८०८,४३२.००
भत्ता	८,३९४,३३४.४०	५,४४६,६४०.००
सञ्चय कोष कट्टी	२,५४३,९८०.६४	१,७८०,८४३.००
बोनस	१२,९५४,३८९.९६	११,२५३,४९७.००
बिदा	१,६६९,४५०.८०	१,९७७,५९४.००
जम्मा	५०,९२९,९५३.५५	३७,४६७,००६.००

उपर्युक्त बाहेक औषधि उपचार खर्च, विभागीय प्रमुख भत्ता दुर्घटना बिमा, मोबाइल खर्च, इन्धन खर्च तथा सवारीसाधन मर्मत खर्च बैंकको कर्मचारी विनियमावलीबमोजिम प्रदान गरिएको छ ।

५.८ सेयरधनीहरूले बुझिलिन बाँकी रहेको लाभांशको रकम

आर्थिक वर्ष	बुझिलिन बाँकी रहेको लाभांश रकम रु. (करकट्टी अघि)
२०७३/७४	-
२०७४/७५	-
२०७५/७६	-
२०७६/७७	-
जम्मा	-

५.९ मर्जर तथा प्राप्ति (Merger and Acquisition)

वर्षभरिमा कुनै पनि मर्जर तथा प्राप्ति भएका छैनन् ।

५.१० संस्थाको समावेश नगरिएका अतिरिक्त प्रकटीकरण

केही नरहेको ।

५.११ रिपोर्टिङ मितिपछिका घटनाहरू

बैंकले रिपोर्टिङ अवधि सकिएपछि समायोजन वा गैरसमायोजन घटनाहरूको रूपमा योग्य तथा सम्भावित प्रभाव पार्न सक्ने घटनाहरूको अनुगमन र विश्लेषण गरेको छ । सबै समायोजन घटनाहरू अतिरिक्त प्रकटीकरणको साथ विवरणमा समावेश गरिएको छ र गैरसमायोजन घटनाहरू सम्भावित वित्तीय प्रभाव सकेसम्म नोटमा खुलाइएको छ ।

राष्ट्रिय सहकारी बैंक लिमिटेड लेखासम्बन्धी टिप्पणीहरू (नोट)

२०८० आषाढ मसान्तसम्म

आधारभूत लेखा नीतिहरू

१. रिपोर्टिङ संस्था

राष्ट्रिय सहकारी बैंक लि. सहकारी ऐन, २०७४अन्तर्गत नेपालमा स्थापना भएको सीमित दायित्व भएको निकाय हो । बैंकको रजिस्टर्ड कार्यालयको ठेगाना हरिहरभवन पुल्चोक, ललितपुर, नेपाल (साबिक कुपन्डोल ललितपुर, नेपाल) रहेको छ । यस सहकारी बैंकले नेपाल राष्ट्र बैंकबाट सहकारी बैंकको इजाजतपत्र प्राप्त गरी बैंकिङ सेवा सञ्चालन गर्दै आएको छ । यस सहकारी बैंकको चुक्ता पुँजी रु. २ अर्ब ८० करोड ८० लाख ३९ हजार ७ सय कायम रहेको छ ।

२. वित्तीय लेखाङ्कनका आधारहरू

सहकारी बैंकको आर्थिक वर्ष २०७९/८० को वार्षिक वित्तीय विवरणहरू नेपाल लेखामान बोर्ड (Accounting Standards Board, Nepal (ASBN)बाट जारी भई नेपाल चार्टर्ड एकाउन्टेन्ट्स संस्था (Institute of Chartered Accountants of Nepal – ICAN) द्वारा अनुपालनका लागि सुचित गरिएका नेपाल वित्तीय प्रतिवेदन मान (Nepal Financial Reporting Standard (NFRS) मा भएको व्यवस्थाअनुसार नेपाल राष्ट्र बैंकको एकीकृत निर्देशनको नम्बर ४, २०७८ मा निर्दिष्ट भएर तयार गरिएका छन् ।

२.१ अनुपालनसम्बन्धी उद्घोषण

संस्थाले वित्तीय विवरण तयार गर्नका लागि नेपाल लेखामान बोर्ड (Accounting Standards Board–ASB) बाट १३ सेप्टेम्बर २०१३ मा जारी नेपाल वित्तीय प्रतिवेदनमान (Nepal Financial Reporting Standard-NFRS) अपनाएको छ । NFRS ले अन्तर्राष्ट्रिय लेखामान बोर्ड (IASB) ले जारी गरेको अन्तर्राष्ट्रिय वित्तीय प्रतिवेदनमान (IFRS) लाई सबै हिसाबमा सम्बोधन गर्दछ ।

यद्यपि नेपाल चार्टर्ड एकाउन्टेन्ट्स संस्थाले मिति २०७९.०४.०२ मा प्रकाशित सूचनामार्फत नेपाल राष्ट्र बैंकद्वारा विनियमित बैंक र वित्तीय संस्थाहरूलाई ASB को विशेष सिफारिसमा NFRS अपनाउदा केही उल्लिखित विकल्पहरू (Carve out) पनि अपनाउन सकिने उल्लेख गरेको छ ।

२.२ सञ्चालक समितिबाट वार्षिक वित्तीय विवरणको स्वीकृति

प्रमुख लेखा नीति तथा खुलासासहितको आ.ब.२०७९/८० को वित्तीय विवरण सञ्चालक समितिको मिति २०८०/०६/२७ गते बसेको २१४औं बैठकबाट स्वीकार तथा स्वीकृत गरेको छ । बैंकको वित्तीय विवरण तयारीको जिम्मेवारी सञ्चालक समितिले वहन गर्नेछ । सो स्वीकृत वित्तीय विवरण सेयरधनीबाट स्वीकृत गर्नको लागि आगामी वार्षिक साधारणसभासमक्ष सिफारिस गरिएको छ ।

२.३ वित्तीय विवरण तयार पार्ने उत्तरदायित्व

सहकारी ऐन, २०७४ को दफा ७४ अनुसार सहकारी बैंकको वित्तीय विवरण तयार गर्ने अन्तिम जिम्मेवारी सञ्चालक समितिमा निहित रहेको छ । यस सन्दर्भमा सञ्चालक समितिले आफ्नो जिम्मेवारी रहेको व्यहोरा यसै प्रतिवेदनमा प्रस्तुत 'सञ्चालकहरूको जिम्मेवारीसम्बन्धी विवरण' मा प्रष्ट छ ।

आर्थिक वर्ष २०७९/८० को वित्तीय विवरणमा देहायका विवरणहरू समावेश गरिएका छन् :

- बैंकको आषाढ मसान्त, २०८० मा कायम वित्तीय अवस्थाको जानकारी प्रदान गर्ने वित्तीय अवस्थाको विवरण (Statement of Financial Position),
- बैंकको आर्थिक वर्ष २०७९/८० को वित्तीय प्रगतिको जानकारी प्रदान गर्ने नाफा नोक्सान हिसाब तथा अन्य विस्तृत आयको विवरण (Statement of Profit or Loss and Statement of Other Comprehensive Income),
- बैंकको आर्थिक वर्ष २०७९/८० को नगद प्रवाहको जानकारी प्रदान गर्ने नगद प्रवाह विवरण (Statement of Cash Flows),

- बैंकको आर्थिक वर्ष २०७९/८० मा जायजथामा भएको परिवर्तनको जानकारी प्रदान गर्ने इक्विटीमा भएको परिवर्तनसम्बन्धी विवरण (Statement of Changes in Equity), तथा
- बैंकको वित्तीय विवरण तयार गर्दा अवलम्बन गरिएको प्रमुख लेखा नीतिहरू र वित्तीय विवरणसँग सम्बन्धित अन्य सान्दर्भिक जानकारीहरू समेटिएको लेखासम्बन्धी टिप्पणीहरू ।

२.४ कार्यात्मक तथा प्रस्तुतीकरण मुद्रा

बैंकको वित्तीय विवरणमा देखाइएका सम्पत्ति तथा दायित्वहरू नेपाली रुपैयाँमा प्रस्तुत गरिएका छन् ।

२.५ अनुमान, धारणा तथा स्वविवेकको प्रयोग (Use of Estimates, Assumptions and Judgments)

NFRS को प्रावधानबमोजिम लेखा नीति अपनाएर वित्तीय प्रतिवेदन बनाउँदा NFRS ले निर्दिष्ट गरेबमोजिम उपयुक्त अनुमान (Estimate), धारणा(Assumption), तथा स्वविवेक (Judgement) हरूलाई आधार बनाईएको हुन्छ । बैंक व्यवस्थापनले उक्त अनुमान, धारणा तथा स्वविवेकको समयानुकूल पूनरावलोकन गरी आवश्यक भएको अवस्थामा NFRS ले निर्देशन गरेअनुसार समायोजन गर्ने गरेको छ ।

यी अनुमानहरू उपलब्ध जानकारी र बैंक व्यवस्थापनको स्वविवेकमा आधारित हुन्छन् । वास्तविक परिमाणहरू मूल्याङ्कन गरे भन्दा फरक पर्न सक्दछन् र कहिलेकाहीँ यस्ता भिन्नताहरू महत्वपूर्ण पनि हुन सक्दछन् । बैंकले पालना गरेको लेखा नीतिहरू र सो नीतिहरूले पार्ने असर सम्बन्धित टिप्पणीमा उल्लेख गरिएको छ ।

बैंकले विभिन्न अनुमान र धारणाहरू क्रमिक रूपमा अभै परिष्कृत गर्दै लैजानेछ । धारणा र पद्धतिहरूमा परिमार्जनको परिणामस्वरूप परिवर्तन हुने अनुमानहरू त्यो अवधिमा प्रतिबिम्बित हुन्छ, जुन अवधिमा सोको असर पहिला लागू गरिन्छ । बैंकले अपनाएको लेखाङ्कन अनुमानहरू र सो अनुमानहरूले पार्ने फरक सम्बन्धित टिप्पणीमा उल्लेख गरिएको छ ।

२.५.१ निरन्तरता (Going Concern)

व्यवस्थापनले आफ्नो व्यवसाय निरन्तर रूपमा चलिरहन्छ भन्ने सिद्धान्तलाई अंगिकार गरी वित्तीय विवरण तयार गरिएको छ । व्यवसाय भविष्यमा अनवरत रूपमा चलिरहनका लागि व्यवस्थापनसँग पर्याप्त स्रोतहरू छन् भनी विश्वस्त छ । यसका लागि सञ्चालक समितिले नाफा, नगद प्रवाह, पुँजीगत स्रोतहरू जस्ता अवस्थाहरूको भविष्यको प्रक्षेपण गर्नुका साथै वर्तमान र भविष्यको अवस्थाहरू विश्लेषण गरेको छ ।

२.६ लेखाङ्कन नीतिमा परिवर्तन

सहकारी बैंकले पहिलो पटक ३१ आषाढ २०७८ देखि नेपाल वित्तीय प्रतिवेदनमान (NFRS)बमोजिम वित्तीय विवरण तयार पारेको हो । बैंकले आफ्नो सम्पत्ति र दायित्वलाई नेपाल वित्तीय प्रतिवेदनमान (NFRS)अनुसार पहिचान गरेको छ र सोअनुसार पहिचान नहुने सम्पत्ति तथा दायित्वलाई पहिचान गरिएको छैन । पहिचान गरिएको सम्पत्ति तथा दायित्वको लेखाङ्कन नेपाल वित्तीय प्रतिवेदनमान (NFRS)बमोजिम तयार पारिएको छ ।

२.६.१ जारी भएको तर लागू नभएको नयाँ रिपोर्टिङ मान

वित्तीय उपकरणको रिपोर्टिङका लागि NAS 32 वित्तीय उपकरण, प्रस्तुतीकरण, NAS 39 वित्तीय उपकरण लेखाङ्कन र मापन र NFRS ७ वित्तीय उपकरण- प्रकटीकरण लागू गरिएको छ । वित्तीय उपकरणहरूको वर्गीकरणका लागि NFRS 9 अनुपालना गरिएको छ ।

IASB द्वारा NFRS को घोषणा पछि फरक फरक कार्यान्वयन मितिसहित केही नयाँ मापदण्ड र पुराना मापदण्डहरूको संशोधन जारी भएको छ । ASB नेपालले NFRS मा ती मापदण्डहरू समाहित गरेका बखत लागू हुनेछन् ।

२.७ प्रतिवेदन घोषणा

सहकारी बैंकले वित्तीय विवरण तयार गर्नका लागि नेपाल लेखामान बोर्ड (Accounting Standards Board (ASB) बाट १३ सेप्टेम्बर २०१३ मा जारी नेपाल वित्तीय प्रतिवेदनमान (Nepal Financial Reporting Standard-NFRS) अङ्गीकार गरेको छ । NFRS ले अन्तर्राष्ट्रिय लेखामान बोर्ड (IASB) ले जारी गरेको अन्तर्राष्ट्रिय वित्तीय प्रतिवेदनमान (IFRS) लाई सबै हिसाबमा सम्बोधन गर्छ । यद्यपि आइक्यानले NFRS अङ्गीकार गर्दा केही उल्लिखित विकल्पहरू (Carve out) पनि अपनाउन सकिने

उल्लेख गरेको छ । आइक्यानले तोकेको Crave Out र त्यसको अनुपालनाको स्थिति यस प्रकार रहेको छ ।

२.७.१ अन्तरिम वित्तीय विवरण (NAS 34: Interim Financial Reporting)

NAS 34 को para 2 को प्रावधानबमोजिम कुनै अवधिको अन्तरिम वित्तीय विवरणहरू प्रकाशित गर्दा सोही अवधिको पछिल्लो आव.को वित्तीय विवरणहरूलाई आवश्यकताअनुसार पुनरलेखन तथा पुनरवर्गीकरण गर्नुपर्ने आवश्यकता रहेको र सो गर्न अव्यवहारिक भएको अवस्था हुँदा वैकल्पिक व्यवस्था अवलम्बन गर्न सकिने व्यवस्था गरेको छ ।

बैंकले प्रस्तुत वार्षिक वित्तीय विवरण तयार गर्दा उपर्युक्त वैकल्पिक व्यवस्थाको अवलम्बन गरेको छ ।

२.७.२. NAS 39: वित्तीय उपकरण (पहिचान, लेखाङ्कन तथा मापन (कर्जा नोक्सानी व्यवस्थासम्बन्धी)

NAS 39 को Para 63 को व्यवस्थाबमोजिम बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूले कर्जा नोक्सानी व्यवस्था (Loan Loss Provisioning) कायम गर्दा "Incurred Loss Model" अपनाएर गर्नुपर्ने प्रावधानअनुसार गर्न नसकिने अवस्था हुँदा वैकल्पिक व्यवस्था अवलम्बन गर्न सकिने व्यवस्था गरेको छ। यो अनिवार्य व्यवस्थाअनुसार बैंकले नेपाल राष्ट्र बैंकको एकीकृत निर्देशनको निर्देशन नं. २/०७८/७९बमोजिम आएको कर्जा नोक्सानी व्यवस्था वा NAS 39 को para 63बमोजिम आएको कर्जा नोक्सानी व्यवस्थामध्ये जुन बढी हुन्छ, सोलाई कर्जा नोक्सानी व्यवस्था गरी लेखाङ्कन गर्नुपर्ने प्रावधान रहेको छ ।

२.७.३. NAS 39(वित्तीय उपकरण, पहिचान तथा मापन (समायोजित ब्याजदर) (Effective Interest Rateसम्बन्धी)

NAS 39 को Para 9 को व्यवस्थाबमोजिम बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूले कर्जा लगानीबाट हुने ब्याज आम्दानी उक्त लगानी गर्दा प्राप्त सेवा शुल्क र कमिसनलाई समायोजन गरी हुन आउने समायोजित ब्याज दर (Effective Interest Rate) मा गर्नु पर्ने व्यवस्था रहेकोमा सो गर्न अव्यावहारिक हुँदा वैकल्पिक व्यवस्था अवलम्बन गर्न सकिने व्यवस्था गरेको छ ।

उक्त वैकल्पिक व्यवस्थाबमोजिम कर्जा लगानी गर्दा प्राप्त हुने सेवा शुल्क तथा कमिसनलाई कर्जाबाट प्राप्त ब्याज आम्दानी लेखाङ्कनका लागि समायोजित ब्याज दरमा समायोजन नगरी प्रोदभावी (Accrual Basis) लेखाङ्कनका आधारमा सो सेवा शुल्क तथा कमिसन आम्दानी पाकेकै वर्ष लेखाङ्कन गर्न पाउने हुन्छ ।

सहकारी बैंकले उपरोक्त वैकल्पिक व्यवस्थाअनुसार कर्जा प्रवाह गर्दा प्राप्त सेवा शुल्क तथा कमिसनलाई समायोजित ब्याज दरमा समायोजन नगरी प्रोदभावी लेखाङ्कनका आधारमा सो आम्दानी पाकेकै वर्ष आम्दानी जनाएको छ ।

२.७.४. NAS 39 (वित्तीय उपकरण, पहिचान तथा मापन (निष्क्रिय कर्जाबाट हुने ब्याज आम्दानी)

NAS 39 को para AG 93 को व्यवस्थाबमोजिम कर्जाबाट प्राप्त हुने साँवा यदि नोक्सानीको कारणले कम भएको अवस्थामा त्यस्तो कर्जाबाट (नोक्सानी व्यवस्था घटाए पछिको रकममा) प्राप्त हुने ब्याज आम्दानी उक्त कर्जाबाट भविष्यमा प्राप्त हुने अनुमानित नगद प्रवाहलाई Discount गरी आजको मूल्यमा ल्याउन प्रयोग हुने ब्याजदरकै आधारमा गर्नुपर्ने प्रावधान रहेकोमा सो गर्न अव्यावहारिक हुँदा वैकल्पिक व्यवस्था अवलम्बन गर्न सकिने व्यवस्था गरेको छ ।

उक्त वैकल्पिक व्यवस्थाबमोजिम त्यस्ता कर्जाहरूबाट हुने ब्याज आम्दानी कर्जामा हुने नोक्सानी घटाउनुअगावैको कर्जा रकममा ब्याज आम्दानी जनाउन सकिनेछ । सहकारी बैंकले प्रस्तुत वार्षिक वित्तीय विवरण तयार गर्दा उपर्युक्त वैकल्पिक व्यवस्थाको अवलम्बन गरेको छ ।

२.७.५. NAS 28 Investments in Associates and Joint Ventures (सम्बद्ध र संयुक्त उपक्रम निकायमा गरेको लगानी)

NAS 28 का व्यवस्थाबमोजिमसम्बद्ध निकायमा लगानीलाई equity method बाट मूल्याङ्कन गर्नुपर्ने प्रावधान रहेकोमा सो गर्न अव्यवहारिक हुँदा बैंकले वैकल्पिक व्यवस्था अवलम्बन गर्न सकिने व्यवस्था गरेको छ । जसको कारणले गर्दा cost method बाट सम्बद्ध निकायमा लगानीलाई मूल्याङ्कन गरेको छ ।

यस आर्थिक वर्षमा सहकारी बैंकको कुनै पनि सम्बद्ध निकायमा लगानी रहेको छैन ।

२.८ डिस्काउन्टिङ (Discounting)

गैरचालू सम्पत्ति र दायित्वमा डिस्काउन्टिङको प्रभाव महत्वपूर्ण भएको अवस्थामा लागू गरिएको छ ।

२.९ नेपाल वित्तीय प्रतिवेदनमान कार्यान्वयनको सीमा (Limitation of NFRS implementation)

जानकारी पर्याप्त रूपमा उपलब्ध नभएको अवस्थामा र जानकारी प्राप्त गर्न लाग्ने लागत त्यसको फाइदा भन्दा बढी भएमा नेपाल वित्तीय प्रतिवेदनमान कार्यान्वयनको यस्तो अपवाद सम्बन्धित खण्डहरूमा उल्लेख गरिएको छ ।

प्रमुख लेखा नीतिहरू वित्तीय विवरणहरू तयार पार्दा आधार मानिएका सर्वमान्य लेखा नीतिहरू तल उल्लेख गरिएका छन् । अन्यथा लेखिएकोमा बाहेक यी नीतिहरूको पालना निरन्तर रूपमा गरिएको छ ।

३. प्रमुख लेखामान नीति (Significant Accounting Policies)

सहकारी बैंकले प्रस्तुत वित्तीय विवरण तयार गर्दा अवलम्बन गरेका प्रमुख लेखा नीतिहरू निम्नबमोजिम रहेका छन् ।

३.१ मापनको आधार

वित्तीय विवरणहरू निरन्तरताको आधार (Going Concern) मा तयार पारिएका छन्, जहाँ लेखाका नीतिहरू मान्यताको आधारमा अनवरत रूपमा लागू गरिएका छन् । फरक भएको खण्डमा विशेष रूपमा खुलाइएको छ ।

३.२ एकीकरणको आधार

बैंकको नियन्त्रण रहने गरी कुनै संस्थामा लगानी नभएकाले वित्तीय विवरणको एकीकरणको आवश्यक रहेको छैन ।

३.३ नगद तथा नगद समान

नगद तथा नगद समान भनी बैंक तथा वित्तीय संस्थामा रहेको नगद मौज्जात, माग तथा अल्प सुचनामा प्राप्त हुने रकम, जोखिमरहित वा नगन्य जोखिम रहेको ३ महिनाभित्र नगदमा प्राप्त गर्न सकिने अत्यधिक तरल वित्तीय सम्पत्तिलाई जनाईएको छ ।

सहकारी बैंकले अल्पकालीन प्रतिबद्धता पूरा गर्न प्रयोग गर्ने र Fair Value परिवर्तन हुन गई नगन्य जोखिम भएको वित्तीय सम्पत्ति नै नगद तथा नगद समान हो । वित्तीय अवस्थाको विवरणमा नगद तथा नगद समानलाई परिशोधित मूल्यमा राखिन्छ ।

३.४ वित्तीय सम्पत्ति र वित्तीय दायित्व

क) पहिचान

सहकारी बैंकले प्रारम्भिक रूपमा आफ्नो वित्तीय अवस्थाको विवरणमा वित्तीय सम्पत्ति वा दायित्वलाई तब मात्रै लेखाङ्कन गर्छ, जब यो उपकरणको अनुबन्धन व्यवस्थाको पक्ष हुन्छ । सहकारी बैंकले सुरुमा कर्जा सापटी, निक्षेप र ऋण सुरक्षणपत्रहरू र सहायक दायित्वहरू उनीहरूको उत्पत्ति भएको मितिमा लेखाङ्कन गर्छ जुन त्यो मिति हो जुन बेला बैंक उपकरणको प्रावधानहरूसँग अनुबन्धित हुन्छ । इक्विटी उपकरणमा लगानी, धितोपत्र, ऋणपत्र, सरकारी सुरक्षणपत्र, राष्ट्र बैंकको ऋणपत्र वा निक्षेप लिलामी, रिभर्स रिपो, प्रस्ट खरिदलाई व्यापारको मितिमा अर्थात् जुनबेला सहकारी बैंकले वित्तीय सम्पत्तिको खरिद वा अधिग्रहणको प्रतिबद्धता गर्छ, सोही मितिमा लेखाङ्कन गरिन्छ । वित्तीय सम्पत्तिको नियमित हुने खरिद र बिक्रीलाई राफसाफ हुने मितिमा लेखाङ्कन गरिन्छ ।

ख) वर्गीकरण

१. वित्तीय सम्पत्ति

वित्तीय संस्थाले आफ्नो व्यावसायिक मोडेलको आधारमा वित्तीय सम्पत्तिलाई निम्नबमोजिम वर्गीकरण गरेको छ :

■ परिशोधित लागतमा मापन गरिएको वित्तीय सम्पत्ति

देहायको दुवै सर्त पूरा भएमा वित्तीय सम्पत्तिलाई परिशोधित लागतमा मापन गरिएको छ:

अनुबन्धित नगद प्रवाहको सङ्कलन गर्ने उद्देश्यले व्यावसायिक मोडेलमा लिइएको र वित्तीय सम्पत्तिको सम्भ्रौता सर्तहरूले निर्दिष्ट मितिमा नगदप्रवाह हुन्छ र त्यो मूल रकमको साँवा वा ब्याज रकमको मात्र भुक्तानी हो ।

■ **फेयर भ्याल्युमा मापन गरिएको वित्तीय सम्पत्ति**

परिशोधित लागतमा मापन नगरिएको वित्तीय सम्पत्ति फेयर भ्याल्युमा मापन गरिएका छ । फेयर भ्याल्युमा मापन गरिएको वित्तीय सम्पत्तिलाई देहायको वर्गमा पुनः वर्गीकरण गरिएको छ :

■ **नाफा-नोक्सानको माध्यमबाट फेयर भ्याल्युमा मापन गरिने वित्तीय सम्पत्ति**

व्यापारका लागि लिइएका वित्तीय सम्पत्तिलाई नाफा-नोक्सानका माध्यमबाट फेयर भ्याल्युमा मापन गरिन्छ । प्रारम्भको अभिलेखमा खरिदसँग प्रत्यक्षसम्बन्धित खर्चलाई नाफा-नोक्सानमा मापन गरिएको छ । त्यसपश्चात् सो सम्पत्तिलाई फेयर भ्याल्युमा मापन गरिएको छ र फेयर भ्याल्युको फरकलाई नाफा-नोक्सानमा मापन गरिन्छ ।

■ **अन्य विस्तृत आम्दानीको माध्यमबाट फेयर भ्याल्युमा मापन गरिने वित्तीय सम्पत्ति**

इक्विटी उपकरणमा गरेको लगानी जुन व्यापारका लागि राखिएको हुँदैन र अन्य विस्तृत आम्दानीद्वारा फेयर भ्याल्युमा मापन गर्ने भनेर व्यवस्थापनले अपिर्वर्तनीय निर्णय गरेको हुन्छ त्यसलाई अन्य विस्तृत आम्दानीद्वारा फेयर भ्याल्युमा मापन गरिएको छ । त्यसपश्चात् सो सम्पत्तिलाई फेयर भ्याल्युमा मापन गरिएको छ र फेयर भ्याल्युको फरकलाई अन्य विस्तृत आम्दानीमा मापन गरिन्छ ।

२. वित्तीय दायित्व

वित्तीय जमानत, र कर्जा प्रतिबद्धताबाहेकका वित्तीय दायित्वलाई देहायबमोजिम वर्गीकरण गरिएको छ:

■ **नाफा-नोक्सानको माध्यमबाट फेयर भ्याल्युमा मापन गरिने वित्तीय दायित्व**

व्यापारका लागि लिइएका वित्तीय दायित्वलाई नाफा-नोक्सानको माध्यमबाट फेयर भ्याल्युमा मापन गरिन्छ । प्रारम्भको अभिलेखमा खरिदसँग प्रत्यक्षसम्बन्धित खर्चलाई नाफा-नोक्सानमा मापन गरिएको छ । नाफा-नोक्सानको माध्यमबाट फेयर भ्याल्युमा मापन गरिने वित्तीय दायित्वबाहेक कर्जा जोखिमको प्रभावबाट फेयर भ्याल्युमा हुने फरकलाई अन्य विस्तृत आम्दानीमा मापन गरिन्छ ।

■ **परिशोधित लागतमा मापन गरिएको वित्तीय दायित्व**

नाफा-नोक्सानको माध्यमबाट फेयर भ्याल्युमा मापित वित्तीय दायित्वबाहेकका वित्तीय दायित्वलाई प्राभावकारी ब्याजदरको (EIR) को आधार प्रयोग गरी परिशोधित मूल्यमा मापन गरिन्छ ।

ग. मापन

१. प्रारम्भिक मापन

नाफा-नोक्सानको माध्यमबाट फेयर भ्याल्युमा मापन गरिएको बाहेकको वित्तीय सम्पत्ति वा दायित्वलाई सुरुको फेयर भ्याल्युमा प्रत्यक्ष संलग्न कारोबार रकम जोडी मापन गरिन्छ । नाफा-नोक्सानको माध्यमबाट फेयर भ्याल्युमा मापन गरिने वित्तीय सम्पत्ति र दायित्वसँग सम्बन्ध भएको कारोबार लागतलाई नाफा/नोक्सान विवरणमा मापन गरिएको छ ।

२. पछिको मापन

प्रारम्भिक मापनपश्चात् वित्तीय सम्पत्ति र दायित्वलाई सो को वर्गको हिसाबले फेयर भ्याल्युवा परिशोधित मूल्यमा मापन गरिएको छ । प्रारम्भमा परिशोधित लागतमा मापन गरिएका वित्तीय सम्पत्ति वा दायित्वलाई त्यसपश्चात् प्राभावकारी ब्याजदरको विधि प्रयोग गरी मापन गरिएको छ । फेयर भ्याल्युमा मापित वित्तीय सम्पत्तिलाई प्रारम्भको मापनपश्चात् फेयर भ्याल्युमा मापन गरिएको छ । नाफा-नोक्सानको माध्यमबाट फेयर भ्याल्युमा मापन गरिएको वित्तीय सम्पत्तिको फेयर भ्याल्युमा आएको फरकलाई नाफा-नोक्सानमा लेखाङ्कन गरिन्छ भने अन्य विस्तृत आम्दानीको माध्यमबाट फेयर भ्याल्युमा मापन गरिएको वित्तीय सम्पत्तिको फेयर भ्याल्युमा आएको फरकलाई अन्य विस्तृत आम्दानीमा लेखाङ्कन गरिन्छ ।

पहिचानबाट हटाइने (De-recognition)

वित्तीय सम्पत्तिलाई पहिचानबाट हटाइने

जब कुनै वित्तीय सम्पत्तिबाट नगद प्रवाहको अनुबन्धित अधिकार समाप्त हुन्छ वा जब सहकारी बैंकले कारोबारमा अनुबन्धित

नगद प्रवाहप्राप्त गर्ने अधिकार हस्तान्तरण गर्छ, जसमा वित्तीय सम्पत्तिको सबै जोखिम र प्रतिफल हस्तान्तरण हुन्छ अथवा वित्तीय संस्थाले न त प्रतिफल हस्तान्तरण गर्छ न त जोखिम हस्तान्तरण गर्छ र वित्तीय सम्पत्तिको नियन्त्रण राख्दैन त्यस बेला वित्तीय संस्थाले वित्तीय सम्पत्ति पहिचानबाट हटाउँछ ।

वित्तीय दायित्वलाई पहिचानबाट हटाइने

दायित्वको जिम्मेवारी पूर्ण रूपमा राफसाफ भएमा, रद्द भएमा वा म्याद समाप्त भएमा वित्तीय दायित्वहरूलाई पहिचानबाट हटाइन्छ । जहाँ विद्यमान वित्तीय दायित्व एकै ऋणदाताबाट अरु विभिन्न शर्तहरू, वा विद्यमान दायित्वका सर्तहरूमा पर्याप्त संशोधन गरिएको हुन्छ र नयाँ दायित्वले साटासाट गरिन्छ, त्यस्तो साटासाट वा संशोधन भएको खण्डमा मूल दायित्वको अपलेखाङ्कन र नयाँ दायित्वको लेखाङ्कन गरिन्छ । मूल वित्तीय दायित्वको किताबी मूल्य र भुक्तान गरिएको प्रतिफलबीचको भिन्नता नाफा वा नोक्सानको विवरणमा लेखाङ्कन गरिन्छ ।

३.४.१ फेयर भ्याल्युको निर्धारण

फेयर भ्याल्युमा देखाइएको वा प्रस्तुत गरिएका सम्पत्ति र दायित्वहरू महत्वपूर्ण इन्पुटहरूको आधारमा तीन तहमा वर्गीकृत गरिएको छ । मूल्याङ्कनका महत्वपूर्ण इन्पुटहरूमा रेपोर्टिङ अवधिमा भएको परिवर्तनको आधारमा सम्पत्ति र दायित्वहरूलाई फेयर भ्याल्यु पदानुक्रम (Fair Value Hierarchy) मा स्थानान्तरण गर्न सकिन्छ । वित्तीय संस्थाले रिपोर्टिङ अवधिको अन्त्यमा मुख्य बजार वा इन्पुटहरूमा उल्लेखनीय परिवर्तन भएमा, फेयर भ्याल्युको पदानुक्रमको स्तरहरूबीचको स्थानान्तरणलाई मान्यता दिएको छ । फेयर भ्याल्यु निम्न पदानुक्रमअनुसार निर्धारण गरिएको छ :

तह १ फेयर भ्याल्यु मापन ती हुन् जुन समान प्रकृतिका सम्पत्ति वा दायित्वका लागि सक्रिय बजारमा असमायोजित सूचीकृत (Unadjusted quoted) मूल्यहरूबाट निकालेको हुन्छ ।

तह २ मापन भन्नाले सक्रिय बजारमा समान प्रकृतिका (Similar) उपकरणका लागि सूचीकृत मूल्यहरू वा निष्क्रिय बजारमा समान प्रकृतिका (Identical or Similar) उपकरणका लागि सूचीकृत मूल्यहरू र जहाँ वित्तीय उपकरणहरू मूल्यांकन गर्दा सबै महत्वपूर्ण इन्पुटहरू अवलोकन योग्य हुन्छ ।

तह ३ जहाँ कम्तीमा एउटा इनपुट, जसले उपकरणको मूल्याङ्कनमा महत्वपूर्ण प्रभाव पार्न सक्छ, त्यो अवलोकन योग्य बजार आँकडामा आधारित हुँदैन ।

उपलब्ध भएसम्म वित्तीय संस्थाले एक उपकरणको फेयर भ्याल्यु त्यो उपकरणको सक्रिय बजारमा सूचीकृत मूल्यको प्रयोग गरी मापन गर्छ । बजारलाई सक्रिय तब मानिन्छ, जब सूचीकृत मूल्यहरू सजिलै र नियमित रूपमा उपलब्ध हुन्छन् र Arm's Length Price मा आधारित भएर वास्तविक र नियमित रूपमा बजारमा हुने लेनदेनलाई प्रतिनिधित्व गर्दछ । यदि कुनै वित्तीय साधनका लागि बजार सक्रिय छैन भने, वित्तीय संस्थाले मूल्याङ्कन प्रविधि प्रयोग गरी फेयर भ्याल्यु स्थापना गर्दछ । मूल्याङ्कन प्रविधिले जानकार, इच्छुक पार्टीहरू (उपलब्ध छ) भने बीचको भर्खरको Arm's Length Price मा भएको लेनदेन, अन्य समान उपकरणहरूको वर्तमान फेयर भ्याल्यु र डिस्काउन्ट गरिएको नगद प्रवाहको विश्लेषणहरू समावेश गरेको हुन्छ ।

३.४.२ कर्जा सापटको नोक्सानी (Impairment of Loans and Advances)

प्रत्येक प्रतिवेदन मितिमा सहकारी बैंकले सम्पत्तिमा नोक्सान भएको वा नभएको कुनै सङ्केत छ कि छैन भनी समीक्षा गर्छ । भविष्यमा नोक्सान अर्थात् घाटाको निर्धारण गर्दा विशेषगरी व्यवस्थापनले नगद प्रवाहको रकम र समयको आंकलन गर्नु आवश्यक हुन्छ । यस्ता अनुमानहरू धेरै कारकहरूप्रतिको धारणामा आधारित छन र भएको प्रावधानहरूमा भविष्यमा परिवर्तन भएमा वास्तविक परिणाम फरक हुन पनि सक्दछन् ।

नोक्सानीको व्यक्तिगत मूल्याङ्कन आर्थिक सम्पत्तिमा लागू हुन्छ, जुन नोक्सानीका लागि व्यक्तिगत रूपमा मूल्याङ्कन गरिन्छ र भविष्यको नगद प्रवाहलाई वर्तमान मूल्यको उच्चतम अनुमानमा आधारित हुन्छ । नगद प्रवाहको अनुमान गर्दा व्यवस्थापनले ऋणीको वित्तीय अवस्था र धितोको बिक्रीबाट प्राप्त हुन सक्ने खूद मूल्यको आधारमा निर्णय गर्छ । प्रत्येक बिग्रेको सम्पत्ति यसको कार्य गर्न सक्ने क्षमताको आधारमा मूल्याङ्कन गरिन्छ । कार्यगत रणनीति र नगद प्रवाहको अनुमानलाई प्राप्ति योग्य मानिन्छ । एक्सपोजरको नोक्सानको व्यक्तिगत मूल्याङ्कनको अर्थ भनेको कमजोरीको उद्देश्य प्रमाण छ कि छैन, भविष्यको नगद प्रवाहको वर्तमान मूल्यको अनुमान र यस मूल्याङ्कनमा समावेश ऋण लिने प्रत्येक व्यक्तिबाट प्राप्त हुने नोक्सानको मूल्य गणनाको अर्थ हो ।

सहकारी बैकले नोक्सानीको व्यक्तिगत मूल्याङ्कनका लागि नेपाल राष्ट्र बैकको निर्देशिकाबमोजिम Non Performing वर्गमा रहेका सम्पूर्ण कर्जाहरू समावेश गरेको छ । यसै सन्दर्भमा हरेक कर्जाको भुक्तानी ऋणीको अनुमानित नगद प्रवाहबाट प्राप्त हुने (Going Concern) र धितोको बिक्रीबाट कर्जाको भुक्तानी हुने (Gone Concern) मा विभाजन गरिन्छ । सहकारी बैकले यी दुवै अवस्थामा परम्परागत मान्यताअनुरूप ऋणीको अनुमानित नगद प्रवाह, वर्तमानको आर्थिक अवस्था, सहकारी बैकको आफ्नै अनुमान आदिलाई आधार मानी कर्जा नोक्सानी व्यवस्थाको मूल्याङ्कन गर्छ ।

व्यक्तिगत रूपमा कर्जा नोक्सानी व्यवस्था (Individual Impairment) नगरिएका कर्जाहरूलाई सामूहिक कर्जा नोक्सानी मूल्याङ्कन गरिएको छ ।

सामूहिक नोक्सानीको आंकलन गर्दा सहकारी बैकले ऋण नतिर्ने सम्भावना (Probability of default), पुनः स्थापनाको समय र नोक्सान रकमको ऐतिहासिक प्रवृत्ति, Loss Given Default आदिको तथ्याङ्कीय विश्लेषण, प्रोडक्ट, जोखिम कारकहरू, धितोको पर्याप्तताका आधारमा गरी नोक्सानी व्यवस्थाको निर्धारण गरिन्छ । डिफल्ट दर, नोक्सान दर र भविष्यमा पुनः प्राप्तिको अपेक्षित समय नियमित रूपमा वास्तविक परिणामहरूसँग तुलना गरिन्छ र उपयुक्त भए नभएको सुनिश्चित गरिन्छ ।

ICAN ले जारी गरेको वैकल्पिक व्यवस्थाको सूचनाअनुसार सहकारी बैकले कर्जा तथा सापटीमा हुने हानि-नोक्सानीको मापन गरेको छ र कर्जा नोक्सानी व्यवस्थाका लागि नेपाल राष्ट्र बैकले तोकेको मापदण्ड र NAS ३९ को अनुच्छेद ६३बमोजिम निर्धारण गरिएको रकममध्ये जुन बढी छ, त्यसैलाई लेखाङ्कन गरिएको छ । NFRS र NRB बमोजिमको व्यवस्था निम्नअनुसार प्रस्तुत गरिएको छ ।

NFRS बमोजिम व्यवस्था

विवरण	आ.व. २०७९/८०
एकल हानि-नोक्सानी (Individual Impairment)	४५९,८५४,६७७.४५
सामूहिक हानि-नोक्सानी (Portfolio Impairment)	८५३,७३६,५९५.५१
NFRS बमोजिम व्यवस्था	१,३१३,५९१,२७२.९६

NRB बमोजिम व्यवस्था

विवरण	आ.व. २०७९/८०
असल	३७४,०४८,११५.५२
सूक्ष्म निगरानी	७५,०५९,४४५.४३
पुनर्संरचना र पुनर्तालिकीकरण	-
कमसल	२८६,६७५,५१६.७९
शङ्कास्पद	५२०,३६५,८०८.१४
खराब	४२६,२०६,४७९.४७
अतिरिक्त कर्जा नोक्सानी व्यवस्था	-
NRB बमोजिमको व्यवस्था	१,६८२,३५५,३६५.३५
NRB बमोजिमको बढी व्यवस्था	३६८,७६४,०९२.३९

३.४.३ बिक्रीका लागि उपलब्ध वित्तीय लगानीको नोक्सानी (Impairment of Financial Investments – Available-for-Sale)

जब बिक्रीका लागि उपलब्ध इक्विटी लगानी व्यापक रूपमा त्यस्तो लगानीको फेयर भ्यालुमा गिरावट आउँछ वा उक्त लगानीको फेयर भ्यालुलागत मूल्यभन्दा तल भर्छ तब सहकारी बैकले बिक्रीका लागि उपलब्ध इक्विटी लगानीको नोक्सानी व्यवस्था गर्छ ।

३.४.४ व्यापारिक सम्पत्ति (Trading Assets)

सहकारी बैकले निकट भविष्यमा नै बिक्री गरी नाफा आर्जन गर्ने उद्देश्यले खरिद गरेका सम्पत्तिहरूलाई यस शीर्षकमा

देखाइएको छ । अन्य व्यापारिक सम्पत्तिहरूमा गैरव्युत्पन्न वित्तीय सम्पत्तिहरू (Non-derivative financial assets), सरकारी ऋणपत्र, नेपाल राष्ट्र बैंकले जारी गरेको ऋणपत्र, स्वदेशी इजाजतपत्रप्राप्त संस्थाहरूले जारी गरेका ऋणपत्रहरू, ट्रेजरी विल्स, इक्विटी आदि व्यापारिक प्रयोजनका लागि राखिएको छ ।

३.५ स्थिर सम्पत्ति तथा कार्यालय उपकरण

स्थिर सम्पत्ति तथा कार्यालय उपकरणहरू एक वर्ष वा सोभन्दा बढी धारण गरी ग्राहकलाई सेवा प्रदान गर्नका लागि वा संस्थाको प्रशासनिक कार्यमा प्रयोगका लागि वा बहालमा लगाउने उद्देश्य भएका सम्पत्ति हुन् । बैंकले NAS 16 – 'Property, Plant & Equipment' को व्यवस्थाअनुसार आफ्ना स्थिर सम्पत्ति र कार्यालय उपकरणहरूको पहिचान, मापन तथा लेखाङ्कन गर्ने गरेको छ ।

सहकारी बैंकको स्थिर सम्पत्ति तथा कार्यालय उपकरणहरूका बारेमा थप जानकारी बुँदा नं. ४.११ मा प्रस्तुत गरिएको छ सहकारी बैंकलाई स्थिर सम्पत्ति तथा कार्यालय उपकरणको उपयोगबाट भविष्यमा अवश्यम्भावी आर्थिक लाभ हुने सम्भावना रहेको तथा सो स्थिर सम्पत्ति तथा कार्यालय उपकरणको लागत मापन गर्न सकिएको अवस्थामा मात्र त्यस्ता स्थिर सम्पत्ति तथा कार्यालय उपकरणको पहिचान गर्ने गरिन्छ । स्थिर सम्पत्ति तथा कार्यालय उपकरणलाई लागत मोडल (Cost Model) मा लेखाङ्कन तथा प्रस्तुत गर्ने बैंकको लेखा नीति रहेको छ । यस Model अनुसार स्थिर सम्पत्ति तथा कार्यालय उपकरणलाई सोको ऐतिहासिक लागतबाट सञ्चित ह्रासकट्टी तथा सञ्चित क्षयिकरणको नोक्सानीलाई घटाएर प्रस्तुत गर्ने गरिन्छ ।

स्थिर सम्पत्ति तथा कार्यालय उपकरण बिक्री गरिएमा अथवा सो को प्रयोगबाट भविष्यमा कुनै पनि आर्थिक लाभ लिन नसकिने अवस्था आकलन भएमा, सो सम्पत्तिको किताबी मूल्यलाई निसर्ग गर्ने गरिन्छ । यसरी निसर्ग गरिँदा सोमा हुने फाइदा वा घाटालाई नाफा-नोक्सान खातामा प्रस्तुत गरिन्छ ।

सहकारी बैंकले स्थिर सम्पत्ति तथा कार्यालय उपकरण उपयोगका लागि उपलब्ध भएपछि निसर्ग हुने समयसम्मको अवधिमा ह्रासकट्टी गर्ने गरेको छ । अन्यथा उल्लेख भएकोमा बाहेक, बैंकले स्थिर सम्पत्ति तथा कार्यालय उपकरणलाई सोको अनुमानित प्रयोग अवधिको आधारमा घटदो मूल्य प्रणाली (Written Down Value) अनुसार ह्रासकट्टी गर्ने गरेको छ। सहकारी बैंकका विभिन्न प्रकृतिका स्थिर सम्पत्ति तथा कार्यालय उपकरणको अनुमानित उपयोग अवधि निम्नबमोजिम छ ।

सम्पत्तिको प्रकृति	अनुमानित उपयोग अवधि
सवारीसाधन	५ वर्ष
फर्निचर	४ वर्ष
कम्प्युटर	४ वर्ष
कार्यालय उपकरण	४ वर्ष
लिजहोल्ड सम्पत्ति	५ वर्ष

बैंकले रु. ५,०००/- सम्म मोल पर्ने स्थिर सम्पत्ति प्रकृतिका सामानहरू खरिद गर्दा त्यस्ता उपकरण तथा सामानहरू पुँजीकृत नगरी सोभै सोही वर्ष खर्च लेख्ने नीति लिएको छ । यस्ता सामानहरूको छुट्टै सूची सञ्चालन विभागले तयार गरी पारदर्शी रूपमा राख्ने गरेको छ ।

३.६ अमूर्त सम्पत्ति कम्प्युटर सफ्टवेयर (Intangible Assets)

खरिद गरिएको कम्प्युटर सफ्टवेयर खरिद लागतको आधारमा पुँजीकरण गरिन्छ । सफ्टवेयरको विकासमा समय समयमा गरिने खर्चहरूले भविष्यमा आर्थिक रूपमा संस्थालाई फाइदा पुग्छ भन्ने मान्यताको आधारमा त्यस्ता खर्चहरूलाई समेत पुँजीकरण गरिन्छ । कम्प्युटर सफ्टवेयरसँग सम्बन्धित खर्चहरू ५ वर्षको अवधिमा समदर प्रणालीका आधारमा परिशोधित गरिएको छ ।

३.७ सम्बद्ध निकायमा लगानी

NAS 39 को व्यवस्थाबमोजिम सम्बद्ध कम्पनीमा लगानीलाई equity method बाट मूल्याङ्कन गर्नुपर्ने प्रावधान रहेकोमा सो गर्न अव्यावहारिक हुँदा वैकल्पिक व्यवस्था अवलम्बन गर्न सकिने व्यवस्था गरेको छ । जसको कारणले गर्दा cost method

बाट सम्बद्ध कम्पनीमा लगानीलाई मूल्याङ्कन गरेको छ । हाल बैंकको कुनै पनि सम्बद्ध कम्पनीमा लगानी नरहेको जानकारी गरिन्छ ।

३.८ लगानी उद्देश्यका स्थिर सम्पत्ति (Investment Properties)

लगानी उद्देश्य भएका स्थिर सम्पत्ति भनेका जमीन वा बिल्डिङ वा दुवैलाई NAS 16 – Property, Plant & Equipment बमोजिम पहिचान गरी NFRS 5 – Non-current Assets held for Sale and Discontinued Operations अन्तर्गत बिक्रीका लागि राखिएका लगानी उद्देश्यका स्थिर सम्पत्तिलाई जनाउँछ । हाल बैंकसँग रु.१३८,१८४,२८१ बराबरको खुद लगानी सम्पत्ति रहेको छ ।

३.९ आयकर (Income Tax)

बैंकले आयकर लेखाङ्कन NAS 12 – Income Tax को प्रावधानबमोजिम गर्ने गरेको छ । आयकर खर्चमा यस वर्षको कर, स्थगन कर तथा विगत वर्षको कुनै थप कर दायित्व आएमा सोसमेत समावेश गरिन्छ ।

क) चालू आयकर (Current Tax)

हालका कर सम्पत्तिहरू र दायित्वहरू तथा अघिल्ला वर्षहरूका बुझाउन बाँकी रहेका कर दायित्वहरू यस वर्षमा बुझाउनुपर्ने देखिएमा त्यस्ता रकमहरू यस शीर्षकमा राखिन्छ । सम्बन्धित आर्थिक वर्षमा करका रूपमा भुक्तानी गर्नुपर्ने गरी पहिचान भएका कर दायित्वहरू, शुल्क र हर्जाना यस शीर्षकमा समावेश हुन्छन् । चालू आयकरसम्बन्धी थप जानकारी बुँदा नं ४.३९ मा प्रस्तुत गरिएको छ ।

ख) स्थगन कर (Deferred Tax)

सम्पत्ति तथा दायित्वहरूको वित्तीय विवरणमा गणना गरिएको रकम तथा आयकर ऐनका हिसाबले गणना गरिएको रकममा हुने भिन्नतालाई वासलातमा स्थगन कर सम्पत्ति (वा स्थगन कर दायित्व)का रूपमा लेखाङ्कन गरी प्रत्येक वर्ष यस्तो सम्पत्ति (वा दायित्वमा) हुने परिवर्तनलाई नाफा-नोक्सान हिसाबमा स्थगन कर आय (वा स्थगन कर खर्च)को लेखाङ्कन गरिन्छ । स्थगन करसम्बन्धीको थप जानकारी बुँदा नं ४.१३ मा प्रस्तुत गरिएको छ ।

विवरण	स्थगन कर सम्पत्ति	स्थगन कर दायित्व	आ.व. २०७९/८०
			खुद स्थगन कर सम्पत्ति/(दायित्व)
अस्थायी भिन्नताका आधारमा स्थगन कर			
ROU सम्पत्ति	(३३,२९३,७००.३२)		
सम्पत्ति र उपकरण	(६,७५६,६२८.५८)		
उपदान दायित्व		२,२८७,७८२.२०	
सञ्चित बिदाबापतको दायित्व		(१३,२२५,३६०.२०)	
पढासम्बन्धी दायित्व		४०,१६०,४०३.४	
कर्जा नोक्सानी व्यवस्था	६,२११,६१९.९६		
अन्य अस्थायी भिन्नता		४,३३९,८२०.९६	
अन्य अस्थायी भिन्नतामा स्थगन कर			
व्यवसायबाट व्यहोर्नुपरेको विगतका आर्थिक वर्षहरूको कट्टी हुन नपाएको नोक्सानी			
२०८० असार ३१ को खुद स्थगन कर सम्पत्ति/(दायित्व)	(३३,८३८,७०८.९५)	३३,५६२,६४६.३६	(२७६,०६२.५८)
२०७९ साउन १ को स्थगन कर सम्पत्ति/(दायित्व)			(२२,६३४,३९०.३९)
Right Of Use Assets को सुरु समायोजन			
२०७९ साउन १ को स्थगन कर सम्पत्ति/(दायित्व)			(२२,६३४,३९०.३९)

चालू वर्षमा बढेको/(घटेको)			२२,३५८,३२७.८१
नाफा अथवा नोक्सानमा लेखाङ्कन भएको स्थगन कर (खर्च)/आम्दानी			१०,९२९,८४२.५१
अन्य विस्तृत आम्दानीमा लेखाङ्कन भएको स्थगन कर (खर्च)/आम्दानी			११,४२८,४८५.३०
इक्विटीमा प्रत्यक्ष लेखाङ्कन भएको स्थगन कर खर्च/(आम्दानी)			-

३.१० व्यवस्थाहरू तथा सम्भावित दायित्वहरू (Provisions and Contingent liabilities)

सहकारी बैंकले सम्भावित दायित्वहरूको पहिचान तथा व्यवस्थाहरू लेखाङ्कन NAS 37 – Provisions, Contingent liabilities & Contingent Assetsको प्रावधानबमोजिम गर्ने गरेको छ । सम्पूर्ण प्रतितपत्र, बैंक जमानत वापतको सम्पूर्ण रकम नेपाल राष्ट्र बैंकको निर्देशिकाअनुसार सम्भावित दायित्वअन्तर्गत देखाइन्छ । सम्भावित दायित्वहरूको थप जानकारी बुँदा नं ४.२६ मा प्रस्तुत गरिएको छ ।

विगतका घटनाहरूको परिणामस्वरूप सहकारी बैंकको वर्तमानमा सिर्जित कुनै दायित्वहरू छन जुन विश्वसनीय तरिकाले नाप्न सकिन्छ र दायित्व चुक्ता गर्नका लागि स्रोतको बहिर्गमन हुन्छ भने त्यसलाई व्यस्थाको रूपमा लेखाङ्कन गरिएको छ ।

३.११ आम्दानी लेखाङ्कन

आम्दानी भनेको संस्थाको साधारण गतिविधिको क्रममा उत्पन्न हुने आर्थिक लाभहरूको प्रवाह हो, यदि त्यस्ता लाभहरूले इक्विटी सहभागीहरूको योगदानको कारणले बाहेक इक्विटीको वृद्धि हुन्छ । आम्दानीलाई यस हदसम्म पहिचान र लेखाङ्कन गरिन्छ कि आर्थिक लाभहरू वित्तीय संस्थामा प्रवाहित हुनेछन् र आम्दानी भरपर्दो मापन गर्न सकिन्छ । जुन आयको प्राप्ति सम्भव छैन, तिनलाई आम्दानी अवधिमा लेखाङ्कन गरिएको छैन । वित्तीय संस्थाको आम्दानीमा ब्याज आय, शुल्क र कमिसन, कार्डहरूको आम्दानी, रेमिट्यान्स आय, बैँकाइन्स्योरेन्स कमिसन आदि समावेश छ र आय लेखाङ्कनको आधारहरू निम्नानुसार छन्:

क) ब्याज आम्दानी

ब्याज आम्दानीमा कर्जा लगानी, नाफा-नोक्सानको माध्यमबाट FairValue मा मापन गरिएबाहेकका सुरक्षणपत्रमा गरिएको लगानी, नगद तथा नगद समान, नेपाल राष्ट्र बैंकमा रहेको नगद मौज्दात, बैंक तथा वित्तीय संस्थामा रहेको नगद, कर्मचारीलाई प्रदान गरेको कर्जामा प्राप्त ब्याज रकमहरू समावेश हुन्छन् ।

कर्जा लगानीमा प्राप्त ब्याज आम्दानी NFRS ले सुझाव गरेबमोजिम परिमार्जित साँवा रकममा पहिचान गरिन्छ जुन प्रभावकारी ब्याज विधिको नजिक हुने गर्छ । नोक्सानी व्यवस्था गरिएका कर्जाहरूमा पाउने ब्याजलाई प्रभावकारी ब्याज गणना विधिमा समावेश गरिँदैन । सरकारी ऋणपत्र, ट्रेजरी बिल, बैंक मौज्दातमा पाउने ब्याज आम्दानीलाई प्रभावकारी ब्याज गणना विधिको मान्यता दिइन्छ ।

ख) शुल्क तथा कमिसन आम्दानी

सामान्यतया कुनै विशेष कार्य सम्पन्न भएपश्चात् वा सेवा प्रवाह गरेबापत शुल्क तथा कमिसन आम्दानी प्राप्त हुने गर्छ र यसलाई आर्जित आयका रूपमा मान्यता दिइन्छ ।

ग) लाभांश आम्दानी

सहकारी बैंकलाई सेयर लगानीबाट प्राप्त हुने नगद लाभांश सो लाभांश प्राप्त हुने अधिकार स्थापित भएको मितिमा आयमा लेखाङ्कन गरिन्छ ।

घ) खुद व्यापारिक आम्दानी

सहकारी बैंकले व्यापारिक लगानी तथा दायित्वमा हुने ब्याज, लाभांश, तथा बजार मूल्यको उतारचढावले हुने आम्दानी वा

खर्चलाई यस शीर्षकअन्तर्गत प्रस्तुत गरिन्छ। बैंकले विदेशी मुद्राको खरिद तथा बिक्रीबाट हुने आम्दानी वा घाटालाई समेत यही शीर्षकअन्तर्गत प्रस्तुत गरिन्छ।

ड) अन्य सञ्चालन आम्दानी

ब्याज आम्दानी, शुल्क तथा कमिसन आम्दानी तथा व्यापारिक आम्दानीअन्तर्गत देखाइएका बाहेक अन्य प्रकृतिको आम्दानीलाई यस शीर्षकअन्तर्गत देखाइएको छ । विदेशी मुद्रा विनीमय दरमा भएको घटबढको कारणले हुने फाइदा वा घाटा, Equity सेयरमा भएको लगानीबाट हुने लाभांश आम्दानी, स्थिर सम्पत्ति तथा कार्यालय उपकरण वा लगानीको उद्देश्य भएका स्थिर सम्पत्तिको निसर्गबाट हुने आम्दानी आदिलाई यस शीर्षकअन्तर्गत प्रस्तुत गरिएको छ । यससम्बन्धी थप विवरण बुँदा नं. ४.३२ मा प्रस्तुत गरिएको छ ।

३.१२ ब्याज खर्च

ग्राहकहरूको निक्षेप खाता, बैंकले जारी गरेको ऋणपत्रहरू र बैंकले प्राप्त गरेको अन्य सापटीमा पाकेको ब्याजलाई पाकेका आधारमा (Accrual Accounting) लेखाङ्कन गरिन्छ । यससम्बन्धी थप जानकारी बुँदा नं. ४.२८ मा प्रस्तुत गरिएको छ ।

३.१३ कर्मचारी खर्च

कर्मचारी खर्चमा कर्मचारीले सहकारी बैंकलाई प्रदान गरेको सेवाबापत गरिएको सम्पूर्ण खर्चलाई जनाउँछ । सो खर्चमा अल्पकालीन तथा दीर्घकालीन प्रकृतिका कर्मचारी खर्चहरू रहेका छन् । कर्मचारी खर्चको पहिचान, मापन तथा लेखाङ्कनका लागि बैंकले NAS 19 – 'Employee Benefits' को प्रावधानबमोजिम गरेको छ ।

क) उपदान तथा सञ्चय कोष

सहकारी बैंकले सेवानिवृत्त लाभहरूका रूपमा कर्मचारीहरूलाई उपदान र सञ्चय कोष सुविधा प्रदान गरेको छ ।

परिभाषित योगदान योजना (Defined Contribution plan) सेवापछिको लाभ योजना हो, जसअन्तर्गत सहकारी बैंकले योगदानलाई छुट्टै शीर्षकमा भुक्तान गर्छ र थप रकम तिर्न कुनै कानुनी वा रचनात्मक दायित्व हुँदैन । परिभाषित योगदान योजनाको दायित्वहरू सम्बन्धित सेवाहरू प्रदान गरिएको समयमा कर्मचारी खर्चको रूपमा पहिचान र लेखाङ्कन गरिन्छ । परिभाषित लाभ योजना (Defined Benefits Plan) परिभाषित योगदान योजनाबाहेकको सेवापछिको लाभ योजना हो ।

यस आर्थिक वर्षमा कुल जम्मा रु ३१,६६८,३८८.५७ को उपदानको खर्चको रहेको छ ।

बैंकका सबै कर्मचारीले कर्मचारी सञ्चय कोषबाट लाभ प्राप्त गर्छन् जुन परिभाषित योगदान योजनाअन्तर्गत हो, जसमा सहकारी बैंक र कर्मचारीले दुवै पूर्वनिर्धारित दरअनुसार मासिक रूपमा आफ्नो तलबको १० प्रतिशत रकम योगदान गर्छन् । यस आर्थिक वर्षमा कुल जम्मा रु १७,०२३,७३९.४७ को कर्मचारी सञ्चय कोष खर्चको रहेको छ ।

बैंकमा कार्यरत सम्पूर्ण कर्मचारीहरूका लागि विभागीय मूल्याङ्कनबमोजिम उपदान व्यवस्था गरिएको छ ।

ख) सञ्चित बिदा

बैंकले सञ्चित विदा सुविधा यसको कर्मचारी सेवा विनियमावलीबमोजिम प्रदान गर्ने गर्दछ । घर र वार्षिक बिदा १५० दिनसम्म सञ्चित गरिएको छ भने बिरामी बिदा जति दिनसम्म पनि सञ्चित गर्न सकिनेछ । यी दुवै बिदामध्ये कुनै पनि बिदा नब्बे दिनभन्दा बढी सञ्चित भएमा सो बिदाबापत रकम प्रत्येक वर्षको आषाढ महिनामा नगद भुक्तानी गरिन्छ । विदाबापतको दायित्वको गणना गर्न बैंकले Actuarial Valuation गरेको छ, जसअनुसार यस वर्ष रु. २३,८८७,७०९.०० खर्च देखाइएको छ ।

ग) कर्मचारी बोनस

बोनस ऐन, २०७४बमोजिम कर्मचारी बोनसको व्यवस्था गरिएको छ । कर्मचारी बोनसका लागि कर अधिको खुद नाफाको १० प्रतिशत रकमको व्यवस्था गरिएको छ ।

३.१४ पट्टा (NFRS 16: Lease)

Institution as a lessee

सम्पत्तिको सबै जोखिम र लाभहरू बैंकको नाममा स्थानान्तरण नहुने पट्टाहरू सञ्चालन पट्टा हुन । सम्पत्ति प्रयोगको अधिकारका लागि नाफा वा नोक्सान विवरणमा देखाइने खर्च ह्यासकट्टी र पट्टा भुक्तानीको ब्याजका रूपमा देखाइएको छ । संस्थाले पट्टाका लागि NFRS १६ अपनाएको छ । NFRS १६ को अनुच्छेद C5(b) बमोजिम यस लेखामान लागू भएपश्चात् आउने समायोजनको सञ्चित प्रभावलाई लेखामान लागू भएको मितिमा राखिएको कमाइको रकममा समायोजन गरिएको छ । NFRS १६ बमोजिम पट्टा दायित्वको समायोजनका लागि छुटको दर ९.३२% कायम गरिएको छ । पट्टामा अन्तर्निहित सम्पत्ति (ROU) र पट्टा दायित्वको परिवर्तन निम्नानुसार रहेको छ :

यस वर्षको ह्यासकट्टी	३५,१३१,०३४.४०
ROU को आषाढ ३१, २०८० मा रहेको मौज्दात	१६६,४६६,५०१.६१
वित्तीय (ब्याज) खर्च	२२,६६०,९६१.१७
पट्टा दायित्वको आषाढ ३१, २०८० मा रहेको मौज्दात	२००,६०२,०१७.०२

NFRS १६ बमोजिमको लेखामान लागू भएपश्चात् आएका समायोजन निम्न रहेको छ :

- NFRS १६ को लेखामान लागू गरेको मिति २०७८.०४.०१ गतेको सञ्चित मुनाफा रकममा रु.१६,४०४,६९४.८७ को समायोजन रहेको छ । उक्त समायोजन यस वर्षको इक्विटीमा भएको परिवर्तनको विवरणमा रहेको सञ्चित मुनाफामा रहेको छ ।
- यस लेखामान लागू भएपश्चात् मिति २०७८.०४.०१ गतेको स्थगन कर सम्पत्तिमा रु.१,८२२,७४३.८७ को समायोजन रहेको छ ।

३.१५ विदेशी विनिमय कारोबार

विदेशी विनिमय मुद्रामा भएको कारोबारलाई सो कारोबार भएको दिनको विनिमय दरका आधारमा नेपाली रुपैयाँमा परिवर्तन गरी सोमा हुन आउने नाफा वा नोक्सानलाई नाफा-नोक्सान खातामा प्रस्तुत गरिन्छ । वासलातमा प्रस्तुत हुने विदेशी मुद्रामा भएका सम्पत्ति तथा दायित्वलाई आर्थिक वर्षको अन्त्यको विनिमय दरमा नेपाली रुपैयाँमा परिवर्तन गरी सोमा हुन आउने नाफा वा नोक्सान नाफा-नोक्सान खातामा प्रस्तुत गरिन्छ ।

३.१६ सेयर पुँजी तथा कोषहरू

३.१६.१ सेयर पुँजी

बैंकका साधारण सेयरधनीहरूले वार्षिक साधारणसभाबाट पारित लाभांश पाउने अधिकार हुन्छ । बैंकको साधारण सेयर बाहेक अन्य कुनै प्रकृतिका सेयर रहेको छैन ।

३.१६.२ जगेडा कोषहरू

कोषमा सञ्चित मुनाफा, साधारण जगेडा कोष, चुक्ता पुँजी कोष, विनिमय समीकरण कोष, नियामक जगेडा कोष, लगानी समायोजन कोष, पुँजी फिर्ता जगेडा कोष, सहकारी प्रबर्द्धन कोष, घाटापूर्ति कोष, सामुदायिक विकास कोष, लगानी समायोजन कोष, सहकारी शिक्षा कोष, सामाजिक उत्तरदायित्व कोष, कर्मचारी दक्षता तथा अभिवृद्धि कोष आदि पर्छन् ।

३.१६.३ साधारण जगेडा कोष

सहकारी ऐन २०७४, को दफा ६८ बमोजिम खुद मुनाफाको २५% रकम साधारण जगेडा कोषमा सार्ने नीति रहेको छ । सो व्यवस्थाबमोजिम बैंकले जगेडा कोषमा रकम जम्मा गर्दै आइरहेको छ ।

३.१६.४ पुँजी फिर्ता जगेडा कोष

सहकारी ऐन २०७४, को दफा ६९ बमोजिम साधारण जगेडा कोषमा जम्मा गरेपश्चात्को खुद मुनाफाको २५% रकम पुँजी

फिर्ता जगेडा कोषमा सार्ने नीति रहेको छ । सो व्यवस्थाबमोजिम बैंकले जगेडा कोषमा रकम जम्मा गर्दै आइरहेको छ ।

३.१६.५ सहकारी प्रवर्द्धन कोष

सहकारी ऐन २०७४, को दफा ७० बमोजिम साधारण जगेडा कोषमा जम्मा गरेपश्चात्को खुद मुनाफाको ०.५% रकम सहकारी प्रवर्द्धन कोषमा सार्ने नीति रहेको छ । सो व्यवस्थाबमोजिम बैंकले जगेडा कोषमा रकम जम्मा गर्दै आइरहेको छ ।

३.१६.६ घाटापूर्ति कोष

सहकारी नियमावली २०७५ को दफा २७ बमोजिम खुद मुनाफाबाट साधारण जगेडा कोष, पुँजी फिर्ता जगेडा कोष र सहकारी प्रवर्द्धन कोषको रकम कट्टा गरेपश्चात्को मुनाफाको ५% रकम घाटापूर्ति कोषमा सार्ने नीति रहेको छ । सो व्यवस्थाबमोजिम बैंकले जगेडा कोषमा रकम जम्मा गर्दै आइरहेको छ ।

३.१६.७ सामुदायिक विकास कोष

सहकारी नियमावली २०७५ को दफा २७ बमोजिम खुद मुनाफाबाट साधारण जगेडा कोष, पुँजी फिर्ता जगेडा कोष र सहकारी प्रवर्द्धन कोषको रकम कट्टा गरेपश्चात्को मुनाफाको ५% रकम सामुदायिक विकास कोषमा सार्ने नीति रहेको छ । सो व्यवस्थाबमोजिम बैंकले जगेडा कोषमा रकम जम्मा गर्दै आइरहेको छ ।

३.१६.८ सहकारी शिक्षा कोष

सहकारी नियमावली २०७५ को दफा २७ बमोजिम खुद मुनाफाबाट साधारण जगेडा कोष, पुँजी फिर्ता जगेडा कोष र सहकारी प्रवर्द्धन कोषको रकम कट्टा गरेपश्चात्को मुनाफाको ५% रकम सहकारी शिक्षा कोषमा सार्ने नीति रहेको छ । सो व्यवस्थाबमोजिम बैंकले जगेडा कोषमा रकम जम्मा गर्दै आइरहेको छ ।

३.१६.९ सहकारी विकास कोष

सहकारी नियमावली २०७५ को दफा २७ बमोजिम खुद मुनाफाबाट साधारण जगेडा कोष, पुँजी फिर्ता जगेडा कोष र सहकारी प्रवर्द्धन कोषको रकम कट्टा गरेपश्चात्को मुनाफाको ५% रकम सहकारी विकास कोषमा सार्ने नीति रहेको छ । सो व्यवस्थाबमोजिम बैंकले जगेडा कोषमा रकम जम्मा गर्दै आइरहेको छ ।

३.१६.१० नियमनकारी कोष (Regulatory Reserve)

NFRS बमोजिमको लेखा नीति अपनाउने क्रममा नेपाल राष्ट्र बैंकको निर्देशिकामा भएको व्यवस्थाबमोजिम संस्थाको मुनाफा बाट छुट्याई खडा गरेको कोष हो । यस शीर्षकमा भएका कोषको रकमबाट लाभांश वितरण गर्न पाइँदैन । यस कोषमा पाकेको तर प्राप्त नभएको ब्याज, नेपाल राष्ट्र बैंकको निर्देशन / NFRS मा भएको व्यवस्थाबमोजिम कर्जा नोक्सानीबापत छुट्याईएको रकमबीचको अन्तर रकम, स्थगन करबापतको रकम, अन्य व्यापक आयमा पहिचान भएको वास्तविक नोक्सान बापतको रकम, NFRS अनुसार पहिचान भएको ख्यातिबापतको रकमहरू पर्छन् ।

यस आर्थिक वर्षमा निम्नानुसार नियमनकारी कोष (Regulatory Reserve) रहेको छ ।

विवरण	रकम
प्राप्त नभएको ब्याज	३४९,४१५,९५५.२७
सम्पत्तिमा लगानी	११०,५४७,४२४.५०
बिमाङ्किय नोक्सान	५६,०२५,९३६.८०
स्थगन कर	-
जम्मा	५१५,९८९,३१६.५६

३.१६.११ बजार मूल्य कोष (Fair Value Reserve)

NFRS बमोजिम Fair Value Reserve मा बजार मूल्य समायोजन हुने प्रकृतिको Equity सेयरमा लगानी भएको त्यस्तो सम्पत्ति पुनर्मूल्याङ्कन हुँदा हुने सबै उतारचढाव वा नोक्सानलाई यसै कोषमा समायोजन गरिन्छ ।

३.१६.१२ अन्य कोष

क) संस्थागत सामाजिक उत्तरदायित्व कोष

औद्योगिक उद्यम ऐनको निर्देशनबमोजिम हरेक आर्थिक वर्षको मुनाफाको कम्तीमा पनि १ प्रतिशत रकम रकमान्तर गरी संस्थागत सामाजिक उत्तरदायित्व कोष खडा गर्नुपर्ने व्यवस्था गरेको छ । यस कोषबाट बैंकले आगामी वर्षमा आफ्नो संस्थागत सामाजिक उत्तरदायित्व पूरा गर्न सक्नेछ । आगामी वर्षहरूमा संस्थागत सामाजिक उत्तरदायित्वमा खर्च हुने रकम यस कोषबाट सञ्चित नाफा/(नोक्सान) मा रकमान्तर गरिनेछ ।

यस आर्थिक वर्षमा निम्नानुसार संस्थागत सामाजिक उत्तरदायित्व कोष रहेको छ ।

विवरण	रकम
सुरुको मौज्जात	३४,०८६,७५४
यस आर्थिक वर्षमा सिर्जना भएको	२,०४३,७४९
यस कोषबाट उपयोग भएको	(२९०,७५०)
अन्तिम मौज्जात	३५,८३९,७५३

ख) लगानी समायोजन कोष

यस आर्थिक वर्षमा बिक्रीका लागि कुनै लगानी उपलब्ध नभए पनि लगानी समायोजन कोषमा १०,००० राखिएको छ ।

३.१७ प्रतिसेयर आम्दानी

बैंकले NAS 33 – 'Earnings Per Share' को प्रावधानबमोजिम आधारभूत प्रतिसेयर आम्दानी (Earnings Per Share) को गणना गर्ने गरेको छ ।

३.१८ प्रस्तावित लाभांश

सहकारी बैंकको सञ्चालक समितिको मिति २०८०/०६/२७ मा बसेको बैठकले सहकारी बैंकका सेयरधनीहरूलाई २०७९/८० को नाफाबाट लाभांश प्रदान नगर्ने निर्णय गरेको छ ।

३.२० अन्तरिम वित्तीय रिपोर्टिङ (Interim Financial Reporting)

वित्तीय विवरणसँग सम्बन्धित अन्तरिम रिपोर्टहरू नियामक रिपोर्टिङ आवश्यकताबमोजिम रिपोर्ट गरिएको छ । ती रिपोर्टहरू राष्ट्रियस्तरका पत्रिकामा त्रैमासिक रूपमा प्रकाशित गरिएको छ । NFRS ले प्रदान गरेको छुट सुविधा उपयोग गर्दै सहकारी बैंकले अधिल्लो वर्षका तथ्याङ्कहरूलाई Reinstatement गरेको छ ।

५. प्रष्टीकरण तथा थप जानकारीहरू

५.१ जोखिम व्यवस्थापन

बैंकले उचित जोखिम व्यवस्थापन गर्नका लागि हालै सुदृढ जोखिम व्यवस्थापन विभाग गठन गरेको छ । बैंकको जोखिम ग्रहण गर्न सक्ने क्षमता तथा विधिबारे व्यवस्थापन तथा बोर्ड बैठकमा विस्तृत रूपमा छलफल हुने गरेको छ । विभागले विश्वव्यापी, सूक्ष्म र विभागीयस्तरको जोखिमको निरीक्षण गर्छ जुन दैनिक व्यवसाय सञ्चालनबाट आवधिक रूपमा उत्पन्न हुन्छ ।

क) जोखिम व्यवस्थापन समिति

संस्थागत सुशासनसम्बन्धी राष्ट्र बैंकको निर्देशनअनुरूप बैंकले प्रस्ट परिभाषित सर्तसहित जोखिम व्यवस्थापन समिति गठन गरेको छ । सञ्चालक समितिले सहकारी बैंक भित्रको प्रभावकारी व्यवस्थापनका लागि जोखिम अवस्था सीमाका आधारमा रणनीति, नीति तथा प्रक्रियाको सुनिश्चितता गर्छ । सञ्चालक समितिले वित्तीय संस्थाको जोखिमको प्रकृति बुझी आवधिक रूपमा जोखिम व्यवस्थापनको प्रतिवेदन समीक्षा गर्ने गर्छ, जोखिम व्यवस्थापन समिति र सम्पत्ति दायित्व व्यवस्था समितिको प्रतिवेदनका आधारमा नीति, मापदण्ड, तरलता तथा पुँजी पर्याप्तता समावेश गर्छ । समितिले सहकारी बैंकको समग्र जोखिम व्यवस्थापनलाई तरलता जोखिम, बजार जोखिम, सञ्चालन जोखिम र कर्जा जोखिमका रूपमा वर्गीकृत गरेको छ ।

ख) जोखिम शासन

वित्तीय संस्थाले उत्पन्न हुने उद्यमस्तरमा जोखिम न्यूनीकरण गर्न नीति र प्रक्रियाहरू तयार गरी कार्यान्वयन गरिसकेको छ र कर्मचारीबीच स्वामित्व मानसिकता, क्षमता अभिवृद्धि, प्रस्ट रूपमा परिभाषित जिम्मेवारी र नैतिक संस्कृतिमार्फत वित्तीय संस्थाले जोखिम संस्कृतिका बारेमा प्रशिक्षित गरेको छ ।

यसको जोखिम व्यवस्थापन प्रारूपका माध्यमबाट, वित्तीय संस्थाले कर्जा, बजार र तरलता जोखिमहरू कुशलतापूर्वक व्यवस्थित गर्न खोजेको छ, जुन सीधा वित्तीय संस्थाको क्रियाकलापहरूको साथसाथै सञ्चालन, नियामक र प्रतिष्ठासम्बन्धी जोखिमहरू जुन कुनै पनि व्यवसाय उपक्रमको सामान्य परिणामको रूपमा देखा पर्छ । जोखिमसम्बन्धी नीतिको स्थापना र अनुपालनका लागि जोखिम व्यवस्थापन समिति जिम्मेवार छ ।

ग) आन्तरिक नियन्त्रण

रणनीति र उद्देश्यहरूको उपलब्धिमा सहायता गर्ने गरी वित्तीय संस्थामा उचित आन्तरिक नियन्त्रण प्रारूप सुनिश्चित गर्न सञ्चालक समिति जिम्मेवार हुन्छ । वित्तीय संस्थाको विभिन्न कार्यहरूको विस्तार र बृद्धिको क्रममा उचित नियन्त्रण संयन्त्र स्थापना गर्ने दृष्टिकोणले हेर्नुपर्दछ जसले लाभदायक व्यवसायका अवसरहरू अधिकतम बनाउन, नोक्सान वा प्रतिष्ठित क्षति निम्त्याउन सक्ने जोखिमलाई हटाउन वा घटाउन सहयोग गर्छ ।

आन्तरिक लेखा परीक्षणले नीति र मापदण्डको अनुपालन र नियमित लेखा परीक्षण, विशेष लेखा परीक्षण, सूचनाप्रणाली लेखापरीक्षण, साइट समीक्षा, AML र CFT र KYC लेखा परीक्षणका साथै जोखिममा आधारित आन्तरिक लेखा परीक्षणमार्फत वित्तीय संस्थामा आन्तरिक नियन्त्रण संरचनाहरूको प्रभावकारिताको अनुगमन गर्दछ । लेखापरीक्षण अवलोकन तत्काल सुधारात्मक उपायहरू आरम्भ गर्नका लागि प्रमुख कार्यकारी अधिकृत र व्यापार प्रमुखहरूलाई रिपोर्ट गरिन्छ । आन्तरिक लेखापरीक्षण प्रतिवेदन लेखापरीक्षण समितिसमक्ष समीक्षाका लागि पठाइन्छ र समितिले सम्बन्धित विभाग वा शाखालाई सम्बन्धित मुद्दामा उपयुक्त सुधारात्मक कार्य गर्न निर्देशन जारी गर्छ ।

५.१.१ कर्जा जोखिम

कर्जा जोखिम भनेको सहमति सर्तहरूबमोजिम वित्तीय संस्थालाई भुक्तानी गर्ने आफ्नो करारको दायित्व पूरा गर्न ऋणीको अक्षमताका कारण नोक्सानीको सम्भावना हो ।

वित्तीय संस्थाभित्रको उपयुक्त निरीक्षण र रिपोर्टिङको प्रारूप स्थापना गरी कर्जा जोखिम निरीक्षण र रिपोर्टिङ प्रारूपलाई कर्जा जोखिम न्यूनीकरणका लागि तयार पारिएको छ ।

कर्जा जोखिमको प्रभावकारी व्यवस्थापनका लागि वित्तीय संस्थाले विभिन्न प्रणाली र नीतिहरू र प्रक्रियाहरू र दिशानिर्देशहरू कार्यान्वयन गरेको छ । प्रत्येक प्रकारको ऋणका लागि, कर्जा नीति र प्रक्रियाहरूले ऋण प्रदान गर्नका लागि मापदण्ड परिभाषित गरिएको छ, चुक्ताको सीमित उद्देश्य, विभिन्न ग्राहक जोखिम प्रोफाइलमा आधारित प्रासङ्गिक जानकारीको सङ्ग्रह, पर्याप्त उपकरणको प्रयोग, पर्याप्तता, कार्यान्वयनता र जमानतको तरलता स्थिति, साथै उनीहरूको परिचालनको व्यावहारिक पक्षहरूको आधारमा मापदण्ड परिभाषित गरिएको छ ।

५.१.२ बजार जोखिम

वित्तीय संस्थाको वासलातमा रहेको र वासलातबाहिर रहेको वस्तुको मूल्यमा बजार मूल्यमा हुने अस्थिरताले हुने जोखिमलाई बजार जोखिम भनी परिभाषित गरिएको छ । बजार जोखिम त्यस्तो जोखिम हो, जसका कारण वित्तीय उपकरणको भविष्यमा नगद प्रवाह वा Fairvalue घटबढ हुन्छ । बजार जोखिमले तीन प्रकारका जोखिमलाई जनाउँछ : विदेशी मुद्रा सटही (मुद्रा जोखिम), बजार ब्याजदर (ब्याजदर जोखिम) र बजार मूल्य (मूल्य जोखिम) ।

अ) मुद्रा जोखिम

विदेशी मुद्रा सटही जोखिमका कारण बैंकको आफ्नो सम्पत्ति र दायित्वको मूल्यमा अस्थिरता हुने सम्भावना हुन्छ र उसको सम्पत्ति र दायित्वको मुद्रा तथा उल्लेख हुने मुद्राको मूल्यमा आउने भिन्नताका कारण वित्तीय क्षति हुने सम्भावना हुन्छ । वित्तीय विवरण तयार पार्ने मितिसम्म बैंकले विदेशी मुद्रालाई लिन र दिन सकिने मानेको छ ।

आ) ब्याजदर जोखिम

ब्याजदर जोखिम त्यो जोखिम हो जसका कारण वित्तीय उपकरणको Fair value वा भविष्यमा हुने नगद प्रवाह बजार ब्याजदरका कारण तलमाथि हुने गर्छ ।

इ) मूल्य जोखिम

मूल्य जोखिम त्यस्तो जोखिम हो, जसका कारण वित्तीय उपकरणको Fair value वा भविष्यमा हुने नगद प्रवाह इक्विटीको मूल्यमा हुने परिवर्तनले ब्याजदर जोखिम र मुद्रा जोखिम बाहेकका कारण तलमाथि हुन्छ । यस्तो परिवर्तन सम्बन्धित वित्तीय उपकरण वा यसको जारी गर्ने निकाय हुन सक्छ वा उक्त वित्तीय उपकरणले व्यापार गर्ने बजारलाई असर गर्ने तत्वको कारण हुन सक्छ । निकायको इक्विटी मूल्य जोखिम FVTOCI मा राखिएको कारण पनि हुन सक्छ, जसको मूल्य बजार मूल्यमा भएको परिवर्तनअनुसार तलमाथि हुन्छ ।

५.१.३ तरलता जोखिम

ब्याजदर वा सुरक्षणपत्र (इक्विटी) को मूल्य, विदेशी विनिमय दर र वस्तुको मूल्यको उतारचढाव साथै अस्थिरताको बजारस्तरमा प्रतिकूल परिवर्तनका कारण सहकारी बैकले बजार जोखिमलाई लेखाङ्कन गरेको छ । तरलता जोखिमले बैकको दायित्व पूरा गर्न असफल हुने सम्भावना हुन सक्छ, तरलता जोखिम व्यवस्थापनले सहकारी बैकको वित्तीय अवस्थालाई प्रतिकूलप्रभाव नपारी दायित्व पूरा गर्ने सहकारी बैकको क्षमता सुनिश्चित गर्न मद्दत गर्छ र सहकारी बैकको प्रतिकूलताको अवस्था विकास गर्ने सम्भावना कम गर्छ । तरलता जोखिमलाई नगद वा अन्य वित्तीय सम्पत्ति प्रदान गरेर व्यवस्थित गरिएको वित्तीय दायित्वसँग सम्बन्धित दायित्वहरू पूरा गर्न बैकले कठिनाई भोग्न सक्ने जोखिमलाई तरलता जोखिम भनी परिभाषित गरिएको छ ।

५.१.४ सञ्चालन जोखिम

सञ्चालन जोखिम भनेको अपर्याप्त वा असफल प्रक्रियाहरू, प्रणाली वा नीतिहरू, कर्मचारीका त्रुटिहरू, प्रणालीका असफलताहरू, अन्य आपराधिक गतिविधिले व्यवसाय प्रक्रियामा बाधा उत्पन्न गराई परिणामस्वरूप घाटा हुने सम्भावना हो ।

सञ्चालन जोखिमलाई जोखिम पहिचान, मूल्याङ्कन, नियन्त्रण र अनुगमनको माध्यमबाट व्यवस्थापन गरिन्छ । संस्थाको सञ्चालन जोखिम नियन्त्रणका लागि वित्तीय प्रशासन नीति, कर्मचारी विनिमयावली, सञ्चालन निर्देशिका, AML/CFT नीति, शङ्कास्पद कारोबार पहिचान प्रक्रिया, र राजनीतिक रूपले उजागर गरिएको व्यक्तिको पहिचान नीति रहेका छन्, जसले दैनिक कामका लागि निर्देशन दिन्छ ।

५.२ पुँजी व्यवस्थापन

५.२.१ गणात्मक खुलासा

वित्तीय संस्थाले पुँजी पर्याप्ततालाई नेपाल राष्ट्र बैकले जारी गरेको निर्देशनअनुसार कायम राखेको छ । आषाढ २०८० को पुँजी पर्याप्तता अनुपात प्राथमिक पुँजीमा १०८.३% र पुँजी कोषमा ११९.६% (प्रस्तावित नगद लाभांश भन्दा अधिको) रहेको छ ।

रणनीतिक उद्देश्यहरूको सम्बन्धमा वित्तीय संस्थाको वर्तमान र भविष्यको पुँजी आवश्यकताहरू सुनिश्चित गर्न सञ्चालक समिति मुख्य रूपले उत्तरदायी हुनेछ । व्यवस्थापनले बैकले व्यावसायिक गतिविधिहरूको क्रममा सामना गरिरहेका विभिन्न जोखिमहरूको प्रकृति र स्तरको समीक्षा गरी सोहीअनुरूप प्रत्येक जोखिम कारकलाई नियन्त्रण गर्ने उपायहरू निर्दिष्ट हुने गरी जोखिम व्यवस्थापन अवधारणा तयार पार्दछ ।

 माधव लाल देवकोटा सञ्चालक	 महेन्द्र कुमार गिरी सञ्चालक	 केदार मानन्धर सञ्चालक	 पार्वती थापा मगर सञ्चालक	 अमृता सुब्बा सञ्चालक	 रामहरी बजगाईं सञ्चालक	 राम बहादुर जि.सी. सञ्चालक	 के.वि. उप्रेती अध्यक्ष	 सि.ए. श्याम कार्की श्याम कार्की एन्ड कम्पनी चार्टर्ड एकाउन्टेन्ट्स
 मनोज खड्का ना. प्रमुख कार्यकारी अधिकृत	 बद्रीकुमार गुरागाईं प्रमुख कार्यकारी अधिकृत	 ध्रुव राज बिष्ट सञ्चालक	 कालीबहादुर महतारा सञ्चालक	 मनोजकुमार थापा मगर सञ्चालक	 तारा गुरुङ्ग सञ्चालक	 विजया धिताल सञ्चालक	 शिवा थापा सञ्चालक	 विश्वनाथ मण्डल सञ्चालक

मिति : २०८०।०६।२७

काठमाडौं

१०६ वार्षिक प्रतिवेदन
आ.व. २०७९/०८०

राष्ट्रिय सहकारी बैक लिमिटेड प्रदेश कार्यालयहरूको विवरण

क्र.सं.	प्रदेशको सूची	प्रदेश कार्यालय प्रमुख	फोन नम्बर	प्रदेश प्रमुखको नम्बर
१	कोशी प्रदेश	प्रभु पोखरेल	०२१-५९०१४५	९८४२१८८५१८
२	मधेश प्रदेश	विष्णु प्रसाद पराजुली	०४१-५३०२०९	९८६२९३६६९५
३	बागमती प्रदेश (उपत्यका बाहेक)	रामेश्वर अर्याल	०५७-५२६९५५	९८४९११०८९२
४	गण्डकी प्रदेश	नरेश पाण्डे	०६१-५८९४०४	९८५७०४१६९९
५	लुम्बिनी प्रदेश	नारायण बेल्बासे	०७१-५३०८०४	९८५७०३६७०४
६	कर्णाली प्रदेश	हिरालाल सुनार	०८३-५२५२२९	९८५१२३५०५६
७	सुदूरपश्चिम प्रदेश	दिनेश गेलाल	०९१-५२५०५३	९८४१९११९७५

शाखा कार्यालयहरूको विवरण

क्र.सं.	प्रदेश	शाखा सूची	शाखा कार्यालय प्रमुख	फोन नम्बर	शाखा प्रमुखको नम्बर
१	कोशी प्रदेश	विराटनगर	चिरन्जीवी तिमिसिना	०२१-५९०१४५	९८४२२४८४८६
२		उर्लाबारी	विवेक रिजाल	०२१-५४३९६५	९८५२०३४२८९
३		इटहरी	सविना श्रेष्ठ	०२५-५८७७६७	९८४२१४७१३२
४		दमक	अर्जुन कार्की	०२३-५९०४३१	९८५२६८०७२५
५		बिर्तामोड	विवेक डाँगी	०२३-५४०६३३	९८५१०५४०५६
६		धरान	सम्भना दाहाल	०२५-५२५४७९	९८४२३५१२१०
७		इलाम	राजन मैनाली	०२७-५२४९२४	९८६३६७७५१८
८		धनकुटा	सुमनकुमार श्रेष्ठ	०२६-५२२७९३	९८४२४४५८३६
९		फिदिम	इम्तियाज आलम	०२४-५२३११९	९८५२०२२३५२
१०		इनरूवा	प्रेमकुमार श्रेष्ठ	०२५-५६५०६५	९८६६७७६४०३
११	मेचीनगर	मुना घिमिरे	०२३-५६४६६४	९८४२६२६६५५	
१२	सुन्दरहरैचा	मनोज लामिछाने	०२१-५४७९३९	९८६०९२२७१६	
१३	मधेश प्रदेश	राजविराज	वीरबल राजवंशी	०३१-५३३६९९	९८५२६७९६३३
१४		जनकपुर	बिनोद चुडाल	०४१-५३०२०९	९८४२३३३५६८
१५		कलैया	श्याम न्यौपाने	०५३-५५०२९२	९८४५२२७४७१
१६		सिमरा	चन्द्रमणि भट्टराई	०५३-५२१०३८	९८६६७८११९२
१७		वीरगन्ज	सञ्जयकुमार महतो	०५१-५२१११९	९८६४०६८९४६
१८		चन्द्रनिगाहापुर	रूपा थापा	०५५-५४०२८६	९८४९३७३२५२
१९		हरिवन	नारायण लामिछाने	०४६-५३०३३०	९८४९६३०२१७
२०		बर्दिवास	राजेश थापा	०४४-५५०६१६	९८४९५६४३७१
२१		लहान	समीर श्रेष्ठ	०३३-५६५२३३	९८६२९४३२२५
२२		बागमती प्रदेश	मुख्य शाखा	रामकुमार तिमिसिना	०१-५१८०२६३
२३	लगनखेल		केदारनाथ उप्रेती	०१-५५५४८७९	९८५१०१०८१५
२४	चापागाउँ		सिद्धिकुमार श्रेष्ठ	०१-५२६५५८४	९८४१४६२८३२
२५	नयाँ बानेश्वर		विनोद भट्टराई	०१-४५६१९०७	९८५१०५४०८१
२६	चाबहिल		सुनील महर्जन	०१-४४७५४७५	९८४१४१९९०१
२७	गोगबु		विष्णु गिरी	०१-४९६४६३४	९८४१४५८३२०

२८		कलङ्की	कला थपलिया	०१-५२३५१९९	९८४१६९४२०४
२९		न्युरोड	रमा घिमिरे	०१-५३१६०२२	९८५१२३०००८
३०		ठिमी	सीता भट्टराई	०१-५०९३०१८	९८५१०७१८७६
३१		चरिकोट	यशोदा पौडेल	०४९-४२१८७३	९८६०४९३३३९
३२		बनेपा	उपेन्द्र दाहाल	०११-६६१०६३	९८५११६८५०५
३३		सिन्धुली	मिनिता पौडेल	०४७-५२०६४५	९८६०४३६६४३
३४		नुवाकोट	प्रदीप अर्याल	०१०-५६०९६६	९८४१०८६९९७
३५		हेटौंडा	रामेश्वर अर्याल	०५७-५२६९५५	९८४९११०८९२
३६		कमलविनायक	सुनीता गौतम	०१-६६२०५०५	९८४००७०३६६
३७		कीर्तिपुर	समीर मानन्धर	०१-५९००६८०	९८५१२८२८२४
३८		कालीमाटी	दिव्यकुमार के.सी.	०१-५३८३४०४	९८५१२०५७३९
३९		जोरपाटी	सुमित्रा अधिकारी	०१-४९१५३२८	९८६०१३११७५
४०		सूर्यविनायक	मुना के.सी.	०१-६६२०५०६	९८४९९५७७९६
४१		इमाडोल	रुक्मिणी थापा	०१-५२०४०८६	९८४११७५९०६
४२		नारायणगोपाल चोक	अनुजा सैजू	०१-५९०७८१६	९८४३५९०७००
४३		बलम्बु	सबिना पोखरेल	०१-४३१६५९५	९८४९०९२०७०
४४		नयाँबजार	लोकेन्द्र के.सी.	०१-४३५३३२४	९८५१०३९८०७
४५		पुतलीसडक	अर्पणा लोहोनी	०१-४१६८६८७	९८४९७५५८१५
४६		कोटेश्वर	हेमन्त चौलागाईं	०१-५९०८६२८	९८५१००२११९
४७		टाँडी	नरेश कामती	०५६-५९५४०६	९८४३०१६०८५
४८		भरतपुर	रामशरण सापकोटा	०५६-४९०२६६	९८४१६४४०६४
४९		दमौली	सन्तोष घिमिरे	०६५-५६५२५२	९८५६०३४२९३
५०		पोखरा	नरेश पाण्डे	०६१-५८९४०४	९८५७०४१६९९
५१		वाल्लिङ	टीकाराम अधिकारी	०६३-४४१६३३	९८५६०३३०७७
५२	गण्डकी प्रदेश	बाग्लुङ	युवराज त्रिपाठी	०६८-५२२५२९	९८५५०२४७७५
५३		पुतलीबजार	पुष्पा क्षेत्री	०६३-४२४५८९	९८४६६४५६३५
५४		तालचोक	पूर्णिमा पाठक	०६१-५६३७२७	९८४३१४१७०९
५५		कावासोती	रुक्मत श्रेष्ठ	०७८-५४०४८१	९८५७०४१५१९
५६		बुटवल	नारायण बेल्बासे	०७१-५३०८०४	९८५७०३६७०४
५७		घोराही	डिल्लीराज दाहाल	०८२-५६१९९७	९८५७८५८६६६
५८		कोहलपुर	नीताकुमारी थापा	०८१-५४१९०२	९८४८०९२७६६
५९		तुल्सीपुर	अजय रोकाया	०८२-५२१८४६	९८४८०९७५७१
६०	लुम्बिनी प्रदेश	भैरहवा	प्रकाश पन्थी	०७१-५७३२३३	९८४४७२४४८४
६१		तिलोत्तमा	वासुदेव कोइराला	०७१-४१४३०५	९८४६७२९११७
६२		भुरीगाउँ	किरण खत्री	०८४-४०३२०६	९८५११३८९७९
६३		नेपालगन्ज	प्रकाश थपलिया	०८१-५३१९०२	९८४८१३६०९०
६४		बर्दघाट	परिक्षित ठकुरी	०७८-५८०५८०	९८४१७६३१२३
६५	कर्णाली प्रदेश	सुर्खेत	सागरनाथ योगी	०८३-५२५२२९	९८६८०१०००१
६६		दैलेख	प्रकाशसिंह कार्की	०८९-४२०५७७	९८४००६८२०८
६७	सुदूरपश्चिम प्रदेश	महेन्द्रनगर	नवीन क्षेत्री	०९९-५९०२४९	९८६१०५८८९३
६८		धनगढी	दिनेश गेलाल	०९१-५२५०५३	९८४१९११९७५

“आयो टप्प टिप्यो लज्यो मिति पुज्यो ठारेर टर्देन त्यो ।
इन्द्रै विन्ती गरुन् भुकेर पाउमा त्यो विन्ती मान्दै न त्यो ॥”

हार्दिक समवेदना

जन्मः
२०२९/०८/१५

स्वर्गारोहणः
२०८०/०८/०८

स्व. माधवलाल देवकोटा

यस बैंकका सञ्चालक एवम् शिक्षा तालिम तथा सम्मान उप-समितिका संयोजक माधवलाल देवकोटाको मिति २०८० मंसिर ८ गते सवारी दुर्घटनामा परी ५१ वर्षको उमेरमा असामयिक निधन भएको खबरले हामी स्तब्ध भएका छौं ।

उहाँको अकल्पनीय निधनले बैंक परिवार र नेपालको सहकारी अभियानमा अपूरणीय क्षती पुगेको छ । यस दुःखद घडीमा दिवंगत आत्माको चिरशान्तिको कामना गर्दै भावपूर्ण श्रद्धाञ्जली व्यक्त गर्दछौं । साथै शोकसन्तप्त परिवारमा हार्दिक समवेदना व्यक्त गर्दै धैर्यधारण गर्ने शक्ति मिलोस भनी भगवानसँग प्रार्थना गर्दछौं ।

National राष्ट्रिय सहकारी बैंक लिमिटेड
Co-operative Bank Limited (NCBL)

परिवार

संयुक्त राष्ट्र संघ दिगो विकास लक्ष्य

सन् २०१६-२०३०

आवरण महिला तस्वीर : UN Women/Narendra Shrestha

कार्यक्रमका भलकहरू

एसिया तथा प्यासिफिक क्षेत्रका कृषि सहकारीहरूको विकासका लागि सञ्जाल (नेडाक) र राष्ट्रिय सहकारी बैंक लिमिटेडको संयुक्त आयोजनामा "जलवायु परिवर्तनसम्बन्धी अन्तर्राष्ट्रिय कार्यशाला"

एसियाली ऋण महासंघ (अक्कु)को आयोजना तथा राष्ट्रिय सहकारी बैंक लिमिटेड र नेपाल बचत तथा ऋण केन्द्रीय सहकारी संघको संयुक्त प्राविधिक सहजीकरणमा काठमाडौंमा अक्कु फोरम २०२३

एसियाली ऋण महासंघ (अक्कु) का प्रमुख कार्यकारी अधिकृत एलिनिता भिस्यानरोक्केसहितका फिलिपिन्स र ताइवानका सहकारीकर्मीहरूले राष्ट्रिय सहकारी बैंकको पुल्योकस्थित केन्द्रीय कार्यालयको अवलोकन भ्रमण

"दिगो, पारदर्शी र जोखिमरहित सहकारी: लेखा सुपरिवेक्षण समितिको जिम्मेवारी" भन्ने थिमसहित यस बैंकको आयोजनामा लेखा सुपरिवेक्षण समितिको राष्ट्रिय गोष्ठी-२०८०

बैंकद्वारा विश्व वातावरण दिवसको अवसरमा गरेको वृक्षारोपण

कोशी प्रदेशमा आयोजित सहकारीको वर्तमान अवस्था, वित्तीय पहुँच तथा भावी कार्यक्रम" विषयक छलफल तथा अन्तरक्रिया कार्यक्रम

ग्लोबल मनी विक' मा सहकारी बैंकद्वारा सहकारीमा वित्तीय साक्षरतासम्बन्धी लघु गोष्ठी

कमल विनायक शाखाको आयोजनामा भएको दुई दिवसीय व्यवस्थापकीय क्षमता अभिवृद्धि तालिम

कार्यक्रमका भलकहरू

१९औं वार्षिक साधारणसभाबाट निर्वाचित सञ्चालक समिति तथा लेखा सुपरिवेक्षण समितिसहित अन्य महानुभावहरू

चालू आर्थिक वर्ष २०७९-०८० को अर्धवार्षिक समीक्षा कार्यक्रम

बैंक सञ्चालक समिति, लेखा सुपरिवेक्षण समिति र उच्च व्यवस्थापनका कर्मचारीहरू

सहकारी बैंक र ललितपुर महानगरको समन्वयमा सञ्चालित क्षमता अभिवृद्धि तालिम

राष्ट्रिय सहकारी बैंक लिमिटेडको १९औं वार्षिक साधारणसभाबाट निर्वाचित सञ्चालक समिति र नेपाल सहकारी पत्रकार समाज (सिजेएन)बीचको भेटघाट तथा अन्तरक्रिया कार्यक्रम ।

बुटवलमा सञ्चालित एनएफआरएस तालिम

दोलखामा सहकारीको सम्पत्ति र दायित्व व्यवस्थापन विषयक तालिम

स्याङ्जामा सहकारी संस्थाको बचत परिचालन र मिश्रण व्यवस्थापन तालिम

कार्यक्रमका भलकहरू

बैंकको १९ औं वार्षिक साधारणसभामा घोषणा भएको पुरस्कार वितरण

सहकारीका विद्यमान समस्या: सुधार सुभाव कार्यशाला कार्यक्रम बर्दिबास

भक्तपुरको टिमी क्षेत्रका सहकारी संस्थामा कार्यरत कर्मचारीहरूलाई क्षमता अभिवृद्धि तालिम

सहकारीहरूको प्रभावकारी नियमनका लागि क्षमता अभिवृद्धि गर्न स्थानीय सरकारहरूलाई सहकारी बैंककोतर्फबाट सुभाव पेस गर्दै बैंकका सञ्चालक श्री रामबहादुर जिस्सी

१९ औं वार्षिक साधारणसभामा घोषणा भएको पुरस्कार वितरण समारोह

राष्ट्रिय सहकारी बैंकको प्राविधिक सहयोगमा दुग्ध उत्पादक सहकारीकर्मीलाई गुणस्तर र लेखा तालिम प्रदान

राष्ट्रिय सहकारी बैंकद्वारा सञ्चालित नेपाल लेखामान तालिम

वीरगञ्जमा केयर समीक्षा कार्यक्रम

कार्यक्रमका भलकहरू

सुर्खेतका सहकारी कर्मीहरूलाई कर्जा व्यवस्थापन तालिम

सहकारीका विद्यमान समस्या: सुधार सुभाव कार्यशाला कार्यक्रम बर्दवासमा

६६औं राष्ट्रिय सहकारी दिवस, २०७९ का भलकहरू

व्यवस्थापन समूह

बद्रीकुमार गुरागाई
प्रमुख कार्यकारी अधिकृत

मनोज खडका
नायब प्रमुख कार्यकारी अधिकृत

राजेश श्रेष्ठ
नायब महाप्रबन्धक

राम बाबु आचार्य
प्रमुख सदस्य सेवा महाशाखा

मोहन बहादुर कार्की
प्रमुख सञ्चालन अधिकृत

प्रमोद कुमार घिमिरे
प्रमुख कर्जा अधिकृत

भरत कुमार चिमरिया
प्रमुख जोखिम अधिकृत

नवीन कुमार कार्की
प्रमुख प्रविधि अधिकृत

मधु रायमाम्नी
प्रमुख व्यवसाय विकास विभाग

